

CHRONICON
ORIENTALE.

CHRONICON
ORIENTALE

CHRONICON ORIENTALE,

Nunc primum Latinitate donatum

AB ABRAHAMO ECCELLENSI
SYRO MARONITA E LIBANO,

Linguarum Syriacæ, & Arabicæ in alma Parisiensium
Academia Professore Regio, ac Interprete.

Cui accessit eiusdem Supplementum Historiæ Orientalis.

PARISIIS,
E TYPOGRAPHIA REGIA.

M. DC. LI.

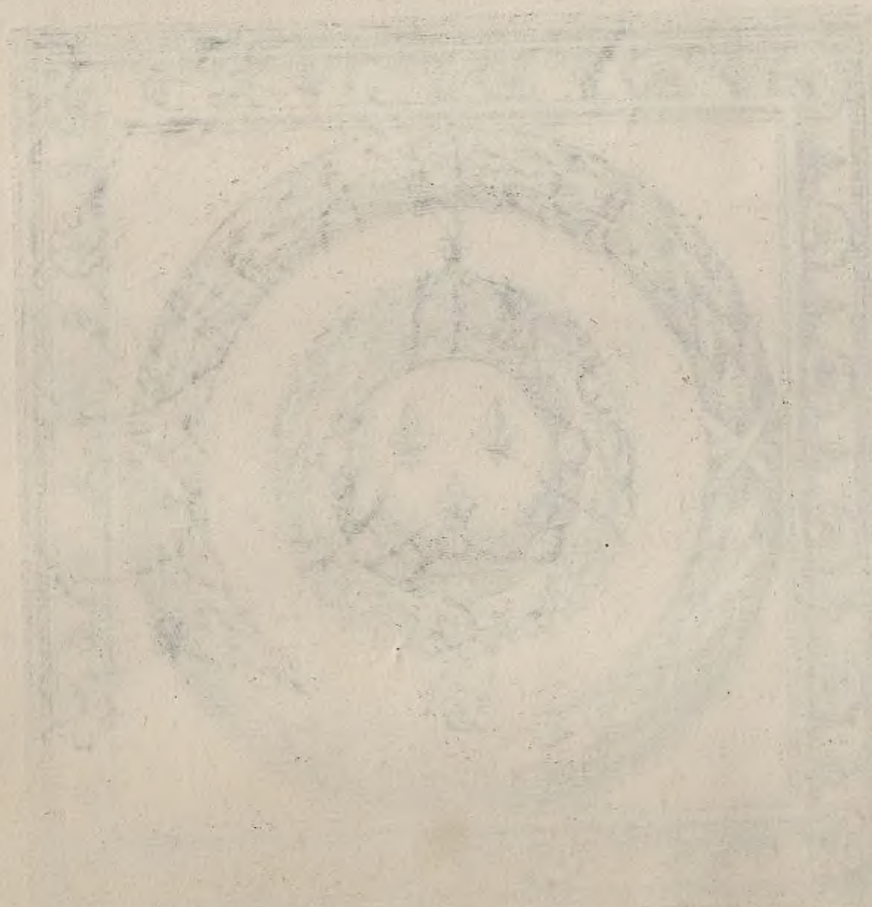
CHRONICON ORIENTALE.

Nunc primum Latinitate donatum

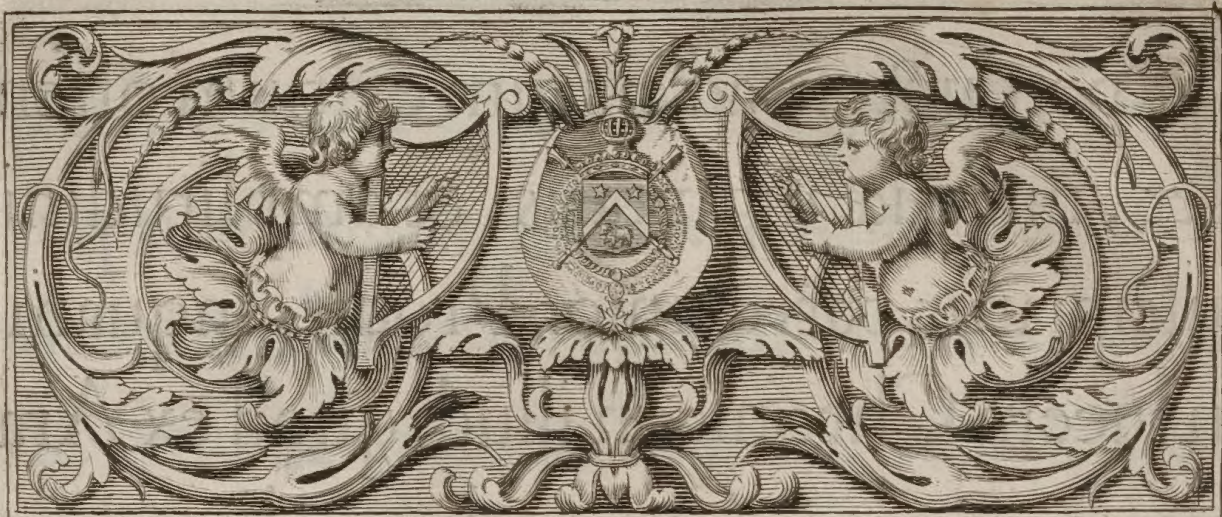
AB ABRAHAMO ECKHELENSI
SYRO-MARONITA E LIBANO.

Linguarum Syriacæ, & Arabicæ in alma Parisiensium
Academia Professoris Regio, ac Interpretis.

Qui accessit nihilominus Supplementum Historiæ Christianæ.

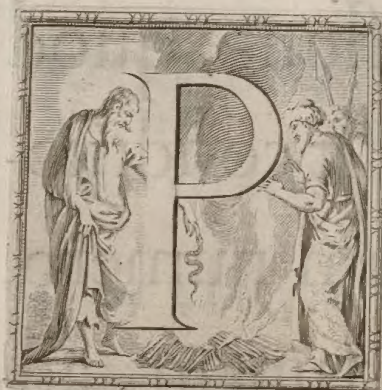
TARISII
IN TYPOGRAPHIA REGIA

ILLVSTRISSIMO,
EXCELLENTISSIMOQVE VIRO
D. D.

P E T R O
S E G V I E R I O,
F R A N C I Æ
C A N C E L L A R I O,

A C
L I T E R A T O R V M P A R E N T I
O P T I M O.

R O D I T in lucem tandem,
V I R I L L V S T R I S S I M E at-
que E X C E L L E N T I S S I M E,
C h r o n i c o n h o c c e n o s t r u m
O r i e n t a l e c u m H i s t o r i a A r a b u m , s e d

vix perductum ad exitum exitium offendet, nisi tuæ dignitatis, & amplitudinis suscipiatur patrocínio. Prodit, inquam, in lucem Chronicon illud, quod ex Arabia tuus erga Orientalium literarum summus euocauit amor, & Latinum ut fieret, prouocauit par liberalitas, auctoritas impulit. Ex quo sub alterius nomine, & auspiciis prodire, nec potuit, nec debuit; cum Arabicum tui sit iuris, versionem Latinam tot redemeris beneficiis, authoremque demum tot officiis obstrinxeris, ut nihil non tuum esse constet. Hæc autem omnia tibi surripere, aut obliuioni tradere, non nisi cum maxima ingrati animi nota possunt, quod ab ingenui hominis longe absit conditio-
ne. Non enim sum ex eorum numero, qui secundam sequuntur fortunam, aduersæ verò vnà aduersantur, nouorum

EPISTOLA.

patronorum expiscantes gratiam, cum populari aura, & antiquorum dispendio aliam & aliam sibi conciliantes, ac secundis semper vela explicantes ventis. Longe longe absit improbum huiusmodi hominum genus, quos parasitos verius vocaueris, ex Meccœnatum aulis, ex proborum cœtu. Quod sane vel barbaris ipsis exosum valde fuit, ut his versibus notavit Poëta Arabs,

*Si non adestis nobis, dum amaris ardent
omnia bellis,*

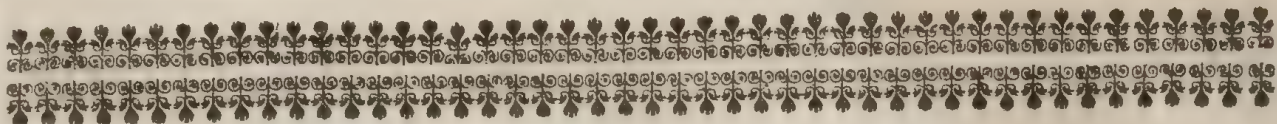
*Ne adsitis, dum dulcibus fruimur fructibus
pacis.*

Tuus igitur semper ero, ut aliquando fui, quocumque fata vocabunt, quandiu hæc vita manebit. Ideoque non parum mea interest, AVGVSTISSIME CANCELLARIE, publice omnibus testatum relinquere, quantum singulari benignitati tuæ,

beneuolentiæ, ac liberalitati debeam, quemadmodum in perpetuum me debere fatebor. Tot igitur nominibus tibi deuinctus, hoc munusculum, licet exiguum, ac forte barbarum videatur, grati animi mei quaecunque monumentum tibi offero, addico, & consecro. Illud autem, ut serena, qua soles, fronte suscipias, meque in tuo amplecti pergas patrocini-
 nio, etiam, atque etiam efflagito, dum ego vicissim Deum Opt. Max. ubicunque terrarum ero, indefinentibus precibus sollicitabo, ut te, VIR ILLVSTRIS-
 SIME atque EXCELLENTISSIME, Rei-
 publicæ, Literis, Literatisque quam diu-
 tissime seruet incolumem.

Tuus addictissimus, & obsequentissimus seruus,

ABRAHAMVS ECHELLENSIS.

AD BENEVOLVM
LECTOREM.

FVSIOREM, quam conceperamus, præ-
fationem de hocce nostro Orientali Chro-
nico, ac eius authore, deque amplissimis in
illud Notis, atque Historia Orientalis Sup-
plemento, nunc tibi exhibere, benevole Le-
ctor, per temporis angustias, ac nostrum in-
stans in Italiam, quo vocamur, iter, non li-
cet. Quamobrem hæc paucis accipe. No-
strum exemplar anonymum est, at eius au-
thorem fuisse quendam nomine filium Mo-
nachi, ex prima parte Chronici Georgij Ho-
maidi planè colligitur. Quoties enim (quod
passim facit) hunc laudat, non solum senten-
tia semper eadem est, sed numerata quoque
verba. Eum autem fuisse Ægyptium Co-
phtitam, indicant stilus, numeri, ac Patriar-

LECTORI.

charum Gentis vitæ, quorum pro Dioscoriana secta labores, ac certamina celebrat. Notæ quas in illud adstruximus, differentur quidem ad commodius tempus, quemadmodum & Historiæ Orientalis Supplementum. Quid autem diligentia, & laboris in illis Notis concinnandis præstitimus ad varia Hæreticorum nostri temporis explodenda figmenta, ac mendacia ex omnium Orientalium placitis, & consensione, ipsæ Notæ prædicabunt. Interim his, qualiacunque sunt, fruiere, atque vale.

INDEX CHRONICI ORIENTALIS.

D E Ætatibus Patriarcharum.	<i>fol. I</i>
De Iudicibus Filiorum Israël.	9
De Regibus duodecim Tribuum.	15
De Regibus Iuda, & Regibus Israël.	17
De Regibus post captiuitatem.	31
Historia Machabæorum, id est Mœrentium.	39
De Imperatoribus Romanis, deque Regibus Hero- dianis.	45
Iesu Christi Natiuitas.	48
De excidio Templi & Urbis Hierosolymitanæ.	52
De numero eorum, qui mortui sunt ex Iudæis spatio obsidionis; itemque de numero eorum, qui inter- fecti sunt, & in captiuitatem ducti, præter eos, quos securitate donauit Titus.	52
De Moslaminorum Imperio.	61
De Caliphis Omaytis.	66
De Caliphis Habbasidis.	71
De Caliphis Ægypti, siue Fatemitis.	87
De Caliphis Aiiubitis.	99
Historia Patriarcharum Cophtitarum Alexandriae.	

HISTORIÆ ORIENTALIS

SVPPLEMENTI

CAPITVM INDEX.

P RÆFATIO totius Operis.	fol. 143
CAPVT I. <i>De Arabum gentis diuisione.</i>	149.
CAP. II. <i>De origine & nomine Arabum.</i>	152
CAP. III. <i>De Arabum Genealogia.</i>	154
CAP. IV. <i>De Arabum studiis ante Mahometismum.</i>	161
CAP. V. <i>De Arabum moribus & institutis.</i>	164
CAP. VI. <i>De Arabum religione ante Mahometismum.</i>	171
CAP. VII. <i>Antiquorum Arabum philosophorum de mundi origine, & duratione sententia.</i>	177
CAP. VIII. <i>De eiusdem mundi origine, & duratione antiquorum Arabum Astronomorum sententia.</i>	181
CAP. IX. <i>Chronographorum, atque Historicorum Arabum de eiusdem mundi origine, & duratione sententia.</i>	188
CAP. X. <i>De Arabum utriusque seculi Epochis, siue Æris.</i>	199
CAP. XI. <i>De Arabum utriusque seculi Annis, Mensibus, Hebdomadis, Diebus, ac Noctibus.</i>	203
CAP. XII. <i>Arabum utriusque seculi de Animarum origine quænam fuit sententia.</i>	208
CAP. XIII. <i>De Animarum quidditate, substantia, siue Esse.</i>	214
CAP. XIV. <i>An vna Anima sit aliâ perfectior, nobiliorque.</i>	218
CAP. XV. <i>De Animarum mortalitate, & immortalitate.</i>	228
CAP. XVI. <i>De Μετεμψύχωσι, siue Animarum Transmigratione.</i>	236
CAP. XVII. <i>De statu Animarum post discessum ex suis Corporibus: & primò de illarum beatitudine.</i>	238
CAP. XVIII. <i>De Damnatis, eorum loco, & suppliciis.</i>	243

INDEX CAPITVM.

CAP. XIX. <i>De Resurrectione Mortuorum.</i>	249
CAP. XX. <i>De Prophetia.</i>	254
CAP. XXI. <i>De Vaticinationibus, Ariolatione, diuinatione, auspiciis, ac eiusmodi aliis.</i>	261
CAP. XXII. <i>De Visionibus per somnia.</i>	265
CAP. XXIII. <i>De Spectris, seu Nocturnis Laruis.</i>	268

HISTORIÆ ARABVM PARS ALTERA,
QVÆ EST DE IPSORVM REGIBVS.

Proœmium.

CAPVT I. <i>De Arabiae felicis Regibus ab ipsorum origine usque ad Mahometum.</i>	275
CAP. II. <i>De Hiræ, siue Arabiae maritimæ Regibus.</i>	284
CAP. III. <i>De Regibus Gassan.</i>	287
CAP. IV. <i>De Regibus Albagiaxi, siue Giarham.</i>	288

*In nomine Dei clementissimi, misericordis, Patris,
& Filij, & Spiritus sancti.*

CHRONICON ORIENTALE.

IN QVO

PATRIARCHARVM AB ADAMO

vsque ad Moysem, ex Hebraica, & LXX. Editione
proponuntur Ætatum Paralleli, & Annorum
accuratissime notatur differentia.

*Agitur deinde de Iudicibus Israël, Regibus Iuda, ac decem Tribuum,
à Saule vsque ad finem Babylonicæ Captiuitatis.*

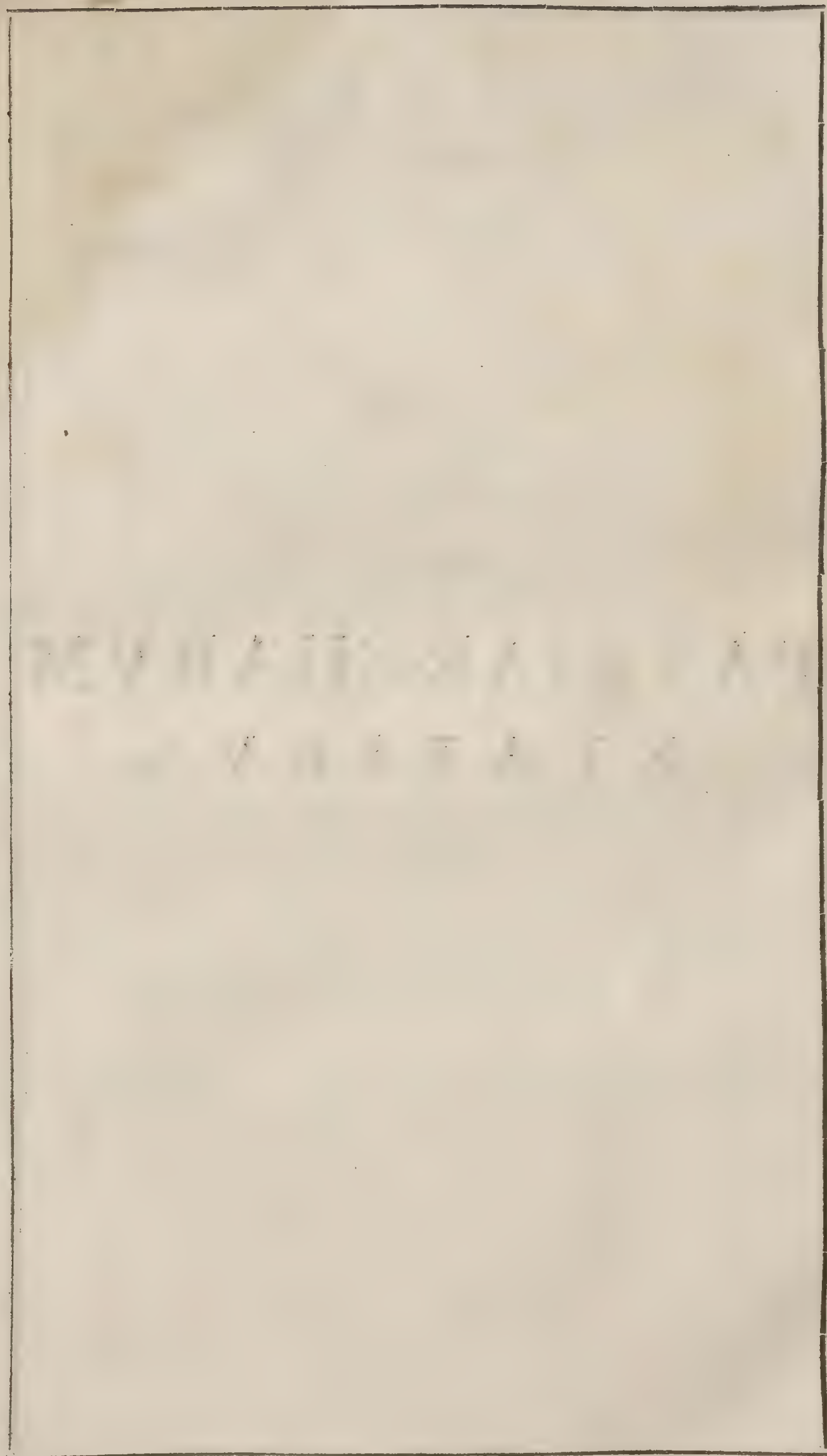
Necnon de Regibus Chaldæorum, Persarum, Medorum,
Græcorum, Machabæorum, & Herodianorum.

*Item de Romanis Imperatoribus post Christum Dominum natum,
tam Paganis, quàm Christianis, vsque ad Heraclij
annum undecimum.*

Tum de Mahometanorum Sectæ exordio, deque illorum
Caliphis, tam qui regnarunt in Arabia, quàm in Ægypto,
& Babylone, vsque ad annum Hegiræ DCLV.

*Necnon de Patriarcharum Alexandrinorum Cophytitarum Historia
à D. Marco Euangelista, vsque ad Athanasium LXXVI.*

DE
PATRIARCHARVM
ÆTATIBVS.

REVUE DE LA LITTÉRATURE
DE LA FRANCE

DE ÆTATIBVS PATRIARCHARVM.

Numerus.	Nomina Patrum, & Vita eorum secundum Septuaginta.	Anni eorum.	Sum- ma.	Computus Iudeorū secundum ver- sionem Abibabri Almontasseri.			
				Anni eo- rum.	Summa.	Defectus.	Summa defectus.
I.	ADAM ducentorum & trigin- ta annorum erat cū genuit Seth : & vixit Adam post hoc septingentis annis ; tota itaque vita Adæ fuit nongentorum ac triginta annorum.	230		130			
		700	230	800	130	100	100
		930		930			
II.	SETH ducentorum quin- que annorum erat cū genuit Enos : & vixit post hoc septin- gentis & septem annis ; tota itaque vita Seth fuit annorum nongentorum duodecim.	205		105			
		707	435	807	235	100	200
		912		912			
III.	ENOS centum & nonaginta annorum erat cū genuit Cai- nan : & vixit post hoc septin- gentis & quindecim annis ; to- ta itaq; vita Enos fuit nongen- torum & quinque annorum.	190		90			
		715	625	815	325	100	300
		905		905			
IV.	CAINAN centum septuaginta annorū erat cū genuit Mah- laël : & vixit post hoc septin- gentis & quadraginta annis ; tota itaq; vita Cainan fuit non- gentorum & decem annorum.	170		70			
		740	795	840	395	100	400
		910		910			
V.	MAHLAEL autem cū ge- nuit Iared erat centum sexa- ginta quinque annorum, & vi- xit post hoc septingentis trigin- ta annis ; tota itaque vita Mah- laël fuit octingentorum & no- naginta quinque annorum.	165		65			
		730	960	830	460	100	500
		895		895			

Numerus.	Nomina Patrum, & Vitæ eorum, secundum Septuaginta.	Anni eorum.	Sum- ma.	Computus Iudeorū secundum ver- sionem Abibahri Almontasserī.			
				Anni eo- rum.	Summa.	Defectus.	Summa defectus.
VI.	IARED centum sexaginta duorum annorum erat cū genuit Enoch : & vixit post hoc octingentis annis; tota ita- que vita Iared fuit nongento- rum sexaginta duorum anno- rum.	162		162			
		800	1122	800	622	*	500
		962		962			
VII.	ENOC H erat cū genuit Matufaleh centum sexaginta quinque annorum : & vixit post hoc ducentis annis; cū autem eum ad se sustulit Deus viuum , erat trecento- rum sexaginta quinque an- norum.	165		65			
		200	1287	300	687	100	600
		365		365			
VIII.	MATVSALEH centum octoginta septem annorum e- rat cū genuit Lamech : & vi- xit post hoc septingentis octo- ginta duobus annis; tota ita- que vita Matufaleh fuit non- gentorum sexaginta nouem annorum.	187		187			
		782	1474	782	874	*	600
		969		969			
IX.	LAMECH cū genuit Noë erat cētum octoginta duorum annorum : & vixit post hoc quingētis nonaginta quinque annis; tota itaque vita Lamech fuit septingentorum septua- ginta septem annorum.	182		182			
		595	1656	595	1056	*	600
		777		777			
X.	NOE cū genuit Sem , Cham, & Iaphet erat quin- gentorum annorum : & vixit donec venit Diluuium cētum annis : vixitque post hoc tre- centis quinquaginta annis; to- ta itaq; vita Noë fuit nōgento- rum quinquaginta annorum.	500		500			
		100		100			
		350	2256	350	1656	*	600
		950		950			

Numerus.	Nomina Patrum, & Vita eorum, secundum Septuaginta.	Anni eorum.	Sum- ma.	Computus Iudaorum secundum ver- sionem Abibabri Almontasseri.			
				Anni eo- rum.	Summa.	Defectus.	Summa defectus.
XI.	SEM cum genuit Arpha- xad erat centum & duorum annorum : & vixit post hoc quingentis annis; tota itaque vita Sem fuit sexcentorum & duorum annorum.	102		102			
		500	2258	500	1658	✕	600
		602		602			
XII.	ARPHAXAD cum genuit Caïnan erat centum triginta quinque annorum : & vixit post hoc quadringentis trigin- ta annis ; tota itaque vita Ar- phaxad fuit quingentorum & sexaginta quinque annorum.	135		35			
		430	2393	403	1693	100	700
		565		438			
XIII.	CAÏNAN cum genuit Sa- leh erat centum triginta no- uem annorum : & vixit post hoc trecentis triginta annis ; tota itaque vita Caïnan fuit quadringentorum sexaginta nouem annorum.	139		Iudæi ab- raserunt omnino Caïnan ex suis Codicibus.			
		330	2532		✕	139	839
		469					
XIV.	SALEH cum genuit He- ber erat centum triginta an- norum : & vixit post hoc tre- centis triginta annis; tota ita- que vita Saleh fuit quadrin- gentorum & sexaginta anno- rum.	130		30			
		330	2662	430	1723	100	939
		460		460			
XV.	HEBER cum genuit Pha- leg erat centum triginta qua- tuor annorum : & vixit post hoc ducentis septuaginta an- nis ; tota itaque vita Heber fuit quadringentorum & qua- tuor annorum.	134		34			
		270	2796	430	1757	100	1039
		404		464			

Numerus.	Nomina Patrum, & Vita eorum, secundum Septuaginta.	Anni eorum.	Sum- ma.	Computus Iudeorū secundum ver- sionem Abibabri Almontasseri.			
				Anni eo- rum.	Summa.	Defectus.	Summa defectus.
XVI.	PHALEG cū genuit Reū erat centum triginta anno- rum: & vixit post hoc ducen- tis nouem annis; tota itaque vita eius fuit trecentorum tri- ginta nouem annorum.	130		30			
		209	2926	209	1787	100	1139
		339		239			
XVII.	REŪ centum triginta duo- rum annorum erat cū ge- nuit Sarug: & vixit post hoc ducentis septem annis; tota itaque vita Reū fuit trecen- torum triginta nouem anno- rum.	132		32			
		207	3058	207	1819	100	1239
		339		239			
XVIII.	SARVG cū genuit Na- chor erat centum triginta an- norum: & vixit post hoc an- nis ducentis; tota itaque vita Sarug fuit trecentorum tri- ginta annorum.	130		30			
		200	3188	200	1849	100	1339
		330		230			
XIX.	NACHOR cū genuit Ta- reh erat septuaginta nouem annorum: & vixit post hoc centum viginti duobus an- nis; tota itaque vita Nachor fuit ducentorum, & vnus anni.	79		29			
		122	3267	119	1878	50	1389
		201		148			
XX.	TAREH cū genuit Abra- ham erat septuaginta anno- rum: & vixit post hoc centum triginta quinque annis; tota itaque vita Tareh fuit ducen- torum quinque annorum.	70		70			
		135	3337	135	1948	✱	1389
		205		205			

EX LIBRI GENES. Cap. XII.

DIXIT autem Deus ad Abram : Egredere de terra tuæ natiuitatis , & de domo patris tui ad terram quam monstrabo tibi. Faciamque te in gentem magnam , & extollam te , & benedicam nomini tuo , erisque benedictus ; & benedicam benedicientibus tibi , & maledicam maledicentibus tibi , atque in te benedicentur vniuersæ nationes terra. Egredus est itaque Abram sicut præceperat ei Deus , & adduxit secum Lot filium fratris sui , & omnem suam substantiam , & animas . Erat autem Abram tunc temporis filius septuaginta quinque annorum , cum egressus est de Haran.

A completis itaque septuaginta quinque annis , sumendum est initium quadringentorum triginta annorum egressionis filiorum Israël de Ægypto.

GENES. Cap. XV.

Tum dixit Deus Abram : Certò scias quòd peregrinum futurum sit semen tuum in terra aliena , & subiicient eos , & male facient eis quadringentis annis. Verumtamen ego iudicabo populum illum , qui subiicient eos , & affligent ; & egredientur de medio eorum cum substantia magna. Tu autem effereris ad patres tuos in pace , & sepelieris in senectute optima , ac venerabili.

EXOD. Cap. XII.

Dicitur quoque in libro secundo Legis : Habitatio autem filiorum Israël in terra Ægypti fuit quadringentorum triginta annorum . Itaque post quadringentos & triginta annos , hoc eodem die egressi sunt milites Dei de terra Ægypti. Erat autem nox illa seruata apud Deum , ut illos educeret de terra Ægypti. In ea etiam completum est tempus quadringentorum triginta annorum , ex quo locutus est Deus ad Abram . Anno autem septuagesimo quinto vitæ suæ descendit Abram in Ægyptum propter penuriam quæ acciderat. In eius quoque diebus constructa est Iericho à septem Regibus.

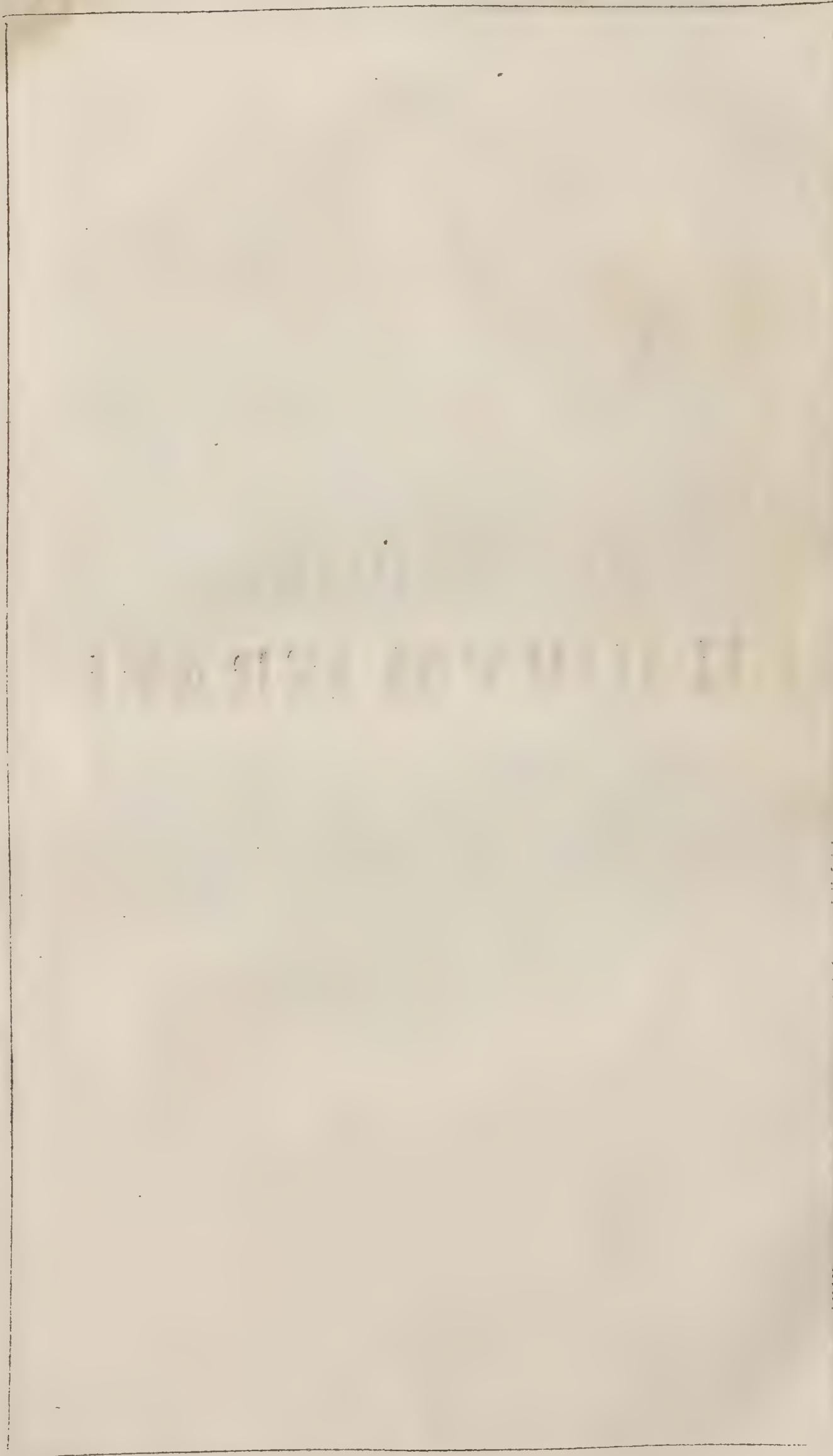
Numerus.	Nomina Patrum, & Vita eorum, secundum Septuaginta.	Anni eorum.	Sum- ma.	Computus Iudeorū secundum ver- sionem Abibabri Almontasserī.			
				Anni eo- rum.	Summa.	Defectus.	Summa defectus.
XXI.	ABRAHAM cū genuit Isaac centum erat annorum : & vixit post hoc septuaginta quinque annis ; tota itaque vita Abrahæ fuit centum sep- tuaginta quinque annorum.	100		100			
		75	3437	75	2048	✱	1389
		175		175			
XXII.	ISAAC cū genuit Iacob sexaginta erat annorum : & vixit post hoc centum viginti annis ; tota itaque vita Isaac fuit centum octoginta anno- rum.	60		85			
		120	3497	120	2133	✱	1389
		180		147			
XXIII.	IACOB cū genuit Leui erat octoginta quinque anno- rum : & vixit post hoc sexa- ginta duobus annis ; tota ita- que vita Iacob fuit centum quadraginta septem annorum.	85		85			
		62	3582	62	2218	✱	1389
		147		147			
XXIV.	LEVI cū genuit Cahat erat quadraginta annorum : & vixit post hoc nonaginta sep- tem annis ; tota itaque vita Leui fuit centum triginta se- ptem annorum.	40		40			
		97	3622	97	2258	✱	1389
		137		137			
XXV.	CAHAT cū genuit Am- ran erat sexaginta annorum : & vixit post hoc septuaginta tribus annis ; tota itaque vita Cahat fuit centum triginta trium annorum.	60		60			
		73	3682	73	2318	✱	1389
		133		133			

Numerus.	Nomina Patrum, & Vita eorum, secundum Septuaginta.	Anni eorum.	Sum- ma.	Computus Iudaorū secundum ver- sionem Abibahri Almontasserī.			
				Anni eo- rum.	Summa.	Defectus.	Summa defectus.
XXVI.	HAMRAN cū genuit Moysen erat octoginta anno- rum : & vixit post hoc quin- quaginta septem annis ; tota itaque vita Hamran fuit cen- tum triginta septem anno- rum.	80		80			
		57	3762	*	*	Hic est finis an- norum , quos Iu- dæi ex vi- tis Patrū dempse- runt : at- que hinc finem ha- buit ipso- rum com- putus.	*
		137		*			
XXVII.	MOYSES cū allocutus est Pharaonem , & eduxit fi- lios Israël de Ægypto , erat octoginta annorum , ex qui- bus quadraginta transegit in Ægypto , & alios quadragin- ta in Madian.	80		80			
		*	3842	*	*		*
		*		*			

DIES , qua præceperat Deus Moyfi , & Aaroni immolare Agnum in terra Ægypti, eā nocte quā egressi sunt, fuit feria quarta vigesima-tertia mensis Barmehati , & decima-nona Martij, & decima-quarta lunæ Nisan , quæ erat luna Di-Alhagia. Erat autem dies iste in quo sol ingres-sus est primum signum Arietis , & est initium annorum mundi ; eratque dies ille solemnis ac celeberrimus apud Ægyptios ; atque ideò præceperat Deus , vt immolarentur animalia , quæ colebant , & aspergeretur sanguis eorum super portas filiorum Israël. Feriâ autem quintâ summo mane egressi sunt filij Israël de Ægypto , & completi sunt quadringenti & triginta illi anni. Moyfi verò , cū compleuisset in deserto quadraginta annos , dixit Deus : *Ascende ad montem , & addere populo tuo , & assume Iosue filium Nun , & constitue illum , ipse enim præcedet populum , donec introducat eos in terram promissionis , quemadmodum iuravi Patribus eorum Abraham , Isaac , & Iacob.* Et mortuus est Moyses agens centesimum vigesimum annum , nempe ab Orbis conditu anno 3882.

DE IUDICIBVS
FILIORVM ISRAEL.

DE IVDICIBVS FILIORVM ISRAEL.

<i>Numerus.</i>	<i>NOMINA IVDICVM FILIORVM ISRAEL, ex libro Iudicum.</i>	<i>Anni.</i>	<i>Sum- ma.</i>
XXVIII.	IO SVE filius Nun rexit populum post mortem Moy- sis Prophetæ triginta & vno anno: Tota autem vita eius fuit centum ac decem annorum.	31	3913
XXIX.	PHINEES filius Eleazari filij Aaron summi Sacer- dotis erat cum Iosue filio Nun, propterea que aliud tem- pus ipsi non tribuitur.	✱	✱
XXX.	CHVSAN impius cognomento Rasathaim Rex Ty- ri & Sidonis subiecit filios Israël octo annis, quoniam filij Israël mala perpetrarant coram Domino, & colue- rant Baalim, & Astaroth Idola, & connubio tradide- rant filias, & filios suos gentibus, & adorauerant Deos earum; ideò tradidit eos in manu Chusan, qui oppres- sit illos.	8	3921
XXXI.	OTHONIEL filius Cenez de Iudicibus filiorum Is- raël occidit Chusan impium, & rexit eos. Dicitur enim: Et clamauerunt filij Israël ad Deum, & liberauit eos Othoniel filius fratris Caleb, cui opitulatus est Domi- nus, & factus est Iudex filiis Israël, & occidit Chusan, quieuitque terra à bellis quadraginta annis.	40	3961
XXXII.	EGLON Rex Moab de filiis Lot subiecit eos octo- decim annis, quia defuncto Othoniel reuersi sunt filij Israël ad opera sua pessima, ideòque oppressit eos Eglon octodecim annis.	18	3979

Numerus.	NOMINA IUDICVM FILIORVM ISRAEL, ex libro Iudicum.	Anni.	Sum- ma.
XXXIII.	AHOD filius Gera fuit Iudex filiorum Israël, dicitur enim: Et clamauerunt ad Dominum, qui suscitauit eis Ahod filium Gera de Tribu Benjamin, qui vtraque manu pro dextra utebatur, qui, cum munus obtulisset Eglon, & ingressus esset ad eum, percussit illum gladio ancipiti in ventre, & mortuus est, quem secuti sunt filij Israël, & occiderunt ex Moabitis decem circiter millia virorum, & quieuit terra octoginta annis.	80	4059
XXXIV.	SAMGAR filius Ahod Iudex quoque fuit. Fertur enim in Textu, Ahod interfecto Eglon Iudicem fuisse post illum octoginta annis.	✱	✱
XXXV.	IABIN Rex Chanaan, & Sisara Dux exercitus eius oppresserunt filios Israël viginti annis; quoniam filij Israël reuersi sunt ad opera sua pessima coram Domino; quamobrem post mortem Ahod tradidit eos Dominus in manus Iabin Regis, qui regnabat in Asor, cuius exercitus Ducis nomen erat Sisara, habebatque nongentos falcatos currus, & subiecit filios Israël viginti annis.	20	4079
XXXVI.	BARAC de Tribu Nephthali, & Debhora quadraginta annis rexerunt filios Israël. Dicitur enim: Erat autem Debhora Prophetissa iudicans filios Israël eo tempore, quæ misit Barac cum decem millibus de filiis Nephthali, & occidit Sisaram.	40	4119
XXXVII.	MADIANITÆ, qui sunt Arabes Hozib, & Zib subiecerunt filios Israël septem annis, quoniam perpetraverant mala coram Domino, itavt coacti sint fugere in montes, & habitare in speluncis, atque dispergi per varias regiones.	7	4126
XXXVIII.	GEDEON filius Ioas quadraginta annis iudicauit Israël. Hunc Angelus Dei adhortatus est ad saluandum Israël, quamobrem egressus est contra Madianitas, eosque fugauit, itavt posthac nunquam sint ausi caput attollere. Et quieuit terra à bellis omnibus diebus Gedeonis.	40	4166

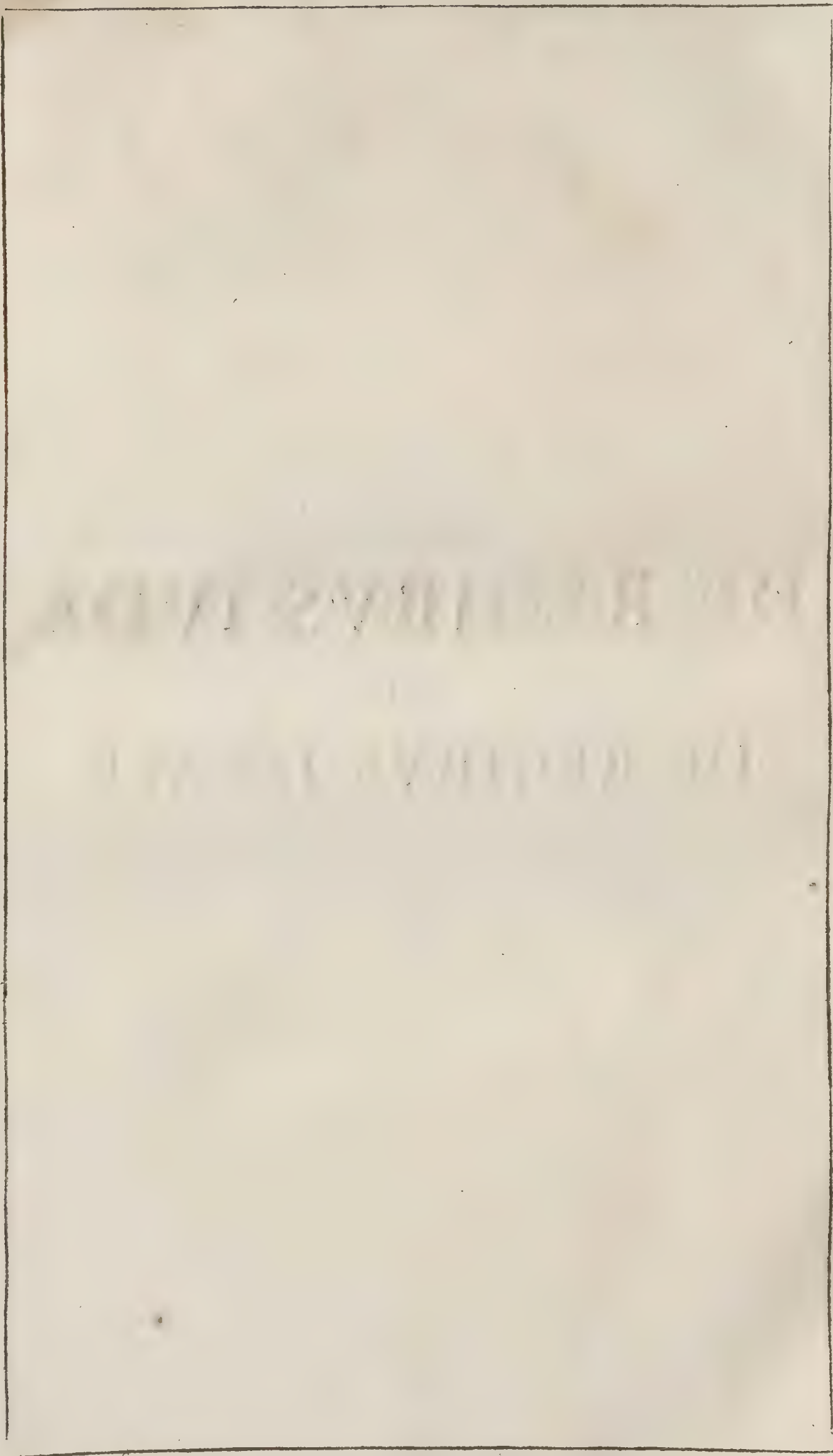
Numerus.	NOMINA IVDICVM FILIORVM ISRAEL, ex libro Iudicum.	Anni.	Sum- ma.
XXXIX.	ABIMELECH regnavit super filios Israël tribus annis, misitque Dominus spiritum pessimum super Abimelech, quoniam interfecerat septuaginta fratres suos, & vindictam sumpsit de illo Dominus, ac de habitatoribus Sichem, qui opitulati sunt ipsi, & fortem præbuerunt illi manum ad hoc; interfecitque illum mulier fragmine molæ, quo percusserat illum de mœnibus turris, & fregit caput eius. Qui vocavit Armigerum suum, & ait ad eum: Euagina gladium tuum, & occide me, ne forte dicatur, quod à foemina interfectus sim; qui iussa perficiens, interfecit eum. Adeoque euenerunt omnia mala habitatoribus Sichem, & maledicta, quibus maledixit eos Ioatham filius Gedeonis.	3	4169
XL.	THOLA filius Phua patruī Abimelech factus est Iudex viginti tribus annis, eratque de Tribu Issachar, qui mortuus, & sepultus est in Samir.	23	4192
XLI.	IAIR Galaadites filius Galaad Iudicem egit viginti duobus annis, habebatque triginta filios sedentes super triginta pullos asinarum, erantque illi etiam triginta Oppida, qui mortuus, & sepultus est in Camon.	22	4214
XLII.	PHILISTHIIM, & filij Ammon de filiis Lot subiecerunt eos octodecim annis; quoniam filij Israël reuerſi sunt ad perpetranda opera pessima coram Domino, & coluerunt Baalim Idolum, & Astaroth relinquentes cultum Domini. Quamobrem accensus est furor Domini contra eos, & tradidit ipsos Philistiim, & filiis Ammon octo annis, qui subiecerunt eos, & vehementer oppresserunt.	18	4232
XLIII.	IEPHE fuit Iudex sex annis, immolauitque filiam suam Domino ob votum quod vouerat. Decertauit autem Iephte cum filiis Ammon, quos tradidit Deus in manusejus, reportauitque de illis victoriam. Et contenderunt cum illo filij Ephraim dicentes: Cur egressus es ad debellandos filios Ammon, nos verò non vocasti, igitur volumus incendere domum tuam; & congregauit Iephte viros Galaad, & pugnavit contra Ephraim, percussitque ex illis quadraginta duo millia.	6	4238

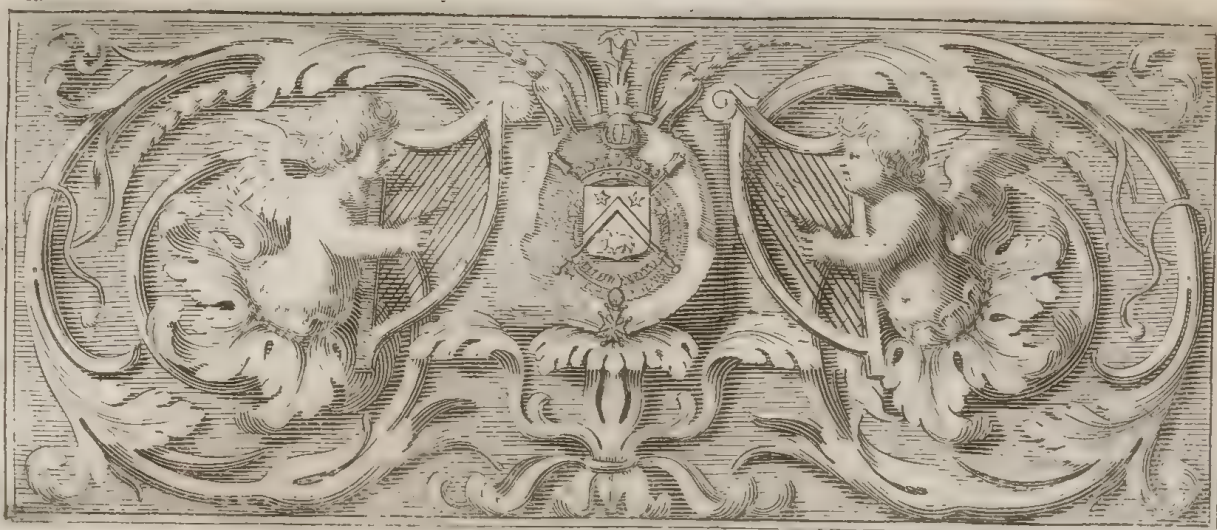
Numerus.	<i>NOMINA IVDICVM FILIORVM ISRAEL, ex libro Iudicum.</i>	Anni.	Sum- ma.
XLIV.	APHSAN, qui & Nahsor de Bethlehem fuit Iudex septem annis. Habebat autem triginta filios, & triginta filias, quas emittens foras maritis dedit, & introduxit triginta nurus triginta filiis suis, & mortuus est, ac sepultus in Bethlehem.	7	4245
XLV.	AHIALON de Tribu Zabulon fuit Iudex decem annis, & mortuus est, ac sepultus in terra Zabulon.	10	4255
XLVI.	ABDON filius Illel Aphrathæi quadraginta habebat filios, & triginta ex eis nepotes, ascendentes super septuaginta pullos asinarum, iudicauit filios Israël octo annis: mortuusque est, ac sepultus in terra Ephraim.	8	4263
XLVII.	PHILISTHIIM subiecerunt filios Israël quadraginta annis. Erat autem quidam vir de tribu Dan nomine Manue habens uxorem sterilem, quæ nunquam pepererat. Cui apparuit Angelus Domini, & dixit: Vtique concipies, & paries filium: caue ergo ne bibas vinum, nec siceram, nec immundum quicquam comedas. Cum verò pepereris puerum, ne radas caput eius nouaculâ, nec transeat super caput eius ferrum, quoniam ipse erit gigas fortissimus, & Deus liberabit Israël à Philisthiim per manus eius. Quæ concepit & peperit filium, vocauitque nomen eius Samson.	40	4303
XLVIII.	SAMSON gigas fuit Iudex viginti annis, eratque gigas fortissimus, qui maxillâ asini occidit mille viros: oppresso autem vehementi siti erupit aqua de maxilla asini, bibitque. Vincetus catenis ferreis non secus eas rumpebat ac fila telarum.	20	4323
XLIX.	OCTO autem annis remanserunt filij Israël post Samsonem absque Iudice, aut Rectore.	8	4331
L.	HELI sacerdos rexit filios Israël quadraginta annis. Filij autem eius perpetrabant mala coram Domino, ac scelera cum mulieribus in ipso templo committebant: quamobrem ait ipsi Dominus: Loquens locutus sum, vt tu, & filij tui ministrarent in conspectu meo vsque in sempiternum, nunc autem absit hoc à me.	40	4371

Numerus.	NOMINA IUDICVM filiorum Israël.	Anni.	Sum- ma.
LI.	SAMVEL Propheta rexit filios Israël viginti annis; & erat magnus in oculis eorum. Ipse autem vnxit Saül, & Daud in Reges super filios Israël, & cognouerunt à Dan vsque ad Bersabee, quòd Dominus esset cum Samuele Propheta, & defunctus est, congregatique sunt filij Israël, planxerunt illum, & sepelierunt eum in sepulchro eius in vrbe Ramatha.	20	4391
	DE REGIBVS DVODECIM TRIBVVM.		
LII.	SAVL filius Cis de Tribu Benjamin regnavit super filios Israël quādraginta annis, & est primus Rex qui regnavit super eos. Erant autem Saül isti filij: Ionathas, Iessui, Melchisiia: habebat quoque duas filias: nomen primogenitæ Merob, & nomen minoris Melchal; & nomen vxoris eius Achinoam filiæ Achimaas, & nomen principis militiæ eius Abner filij Ner. Perpetuò autem versatus est in bellis, donec occidit semetipsum.	40	4431
LIII.	DAVID Rex filius Isai regnavit super filios Israël quādraginta annis, ex quibus septem in Hebron, & triginta tribus Ierusalem. Eius autem gesta notissima sunt in libris Regum. Defunctus est in bona senectute, ac sepultus in ciuitate Daud.	40	4471
LIV.	SALOMON quādraginta regnavit annis cum quiete & pace, magnumque obtinuit regnum; & erat aurum in diebus eius in manibus plebis instar luti: at argentum nihili habebatur. Nouissimùm verò seduxerunt mulieres cor Salomonis, & irritauit Deum, mortuusque est atque sepultus cum patribus suis.	40	4511

DE REGIBVS IVDA,
ET
DE REGIBVS ISRAEL.

DIVISIO REGNI IVDA, BENIAMIN, ET ISRAEL.

DIVISVM est autem regnum post mortem Salomonis inter Reges Iuda, & Reges Israël. Nam Ieroboam filius Nabath Ephrathæus, qui erat filius mulieris viduæ, nomine Saruad, & seruus Salomonis, contra quem rebellauerat, cùm egrederetur aliquando de Ierusalem, occurrit ipsi Ahias Propheta Silonites habens pallium nouum, quod apprehendens Ahias Propheta scidit in duodecim partes, & dixit Ieroboam: Tolle ex istis decem partes: quoniam ita dicit Dominus Deus Israël: Ecce ego auferam regnum de manu Salomonis, & dabo tibi decem Tribus. Porro vna Tribus remanebit ei, vt sit lucerna David seruo meo coram me in sempiternum in Ierusalem. Quod cùm nunciatum esset Salomoni, quæsiuit Ieroboam, vt illum interficeret, qui è conspectu eius fugiens se contulit in Ægyptum, & fuit in Ægypto donec nunciata est ipsi mors Salomonis, tunc enim reuersus est in Ierusalem. Populus autem post mortem Salomonis congregatus est ad Roboam filium eius, & dixit ei: Salomon pater tuus maximoperè nos oppressit, quamobrem imminue tu paululum de iugo eius, erimusque tibi serui. Quibus dixit Roboam: Digitus meus minimus grossior est pollicibus patris mei, quamobrem si pater meus durâ seruitute vos oppressit, ego flagellis vos opprimam. Tunc conclamauit populus: Quæ nobis pars cum David, aut quæ hereditas cum filio Isai? Et accitum Ieroboam Regem constituerunt, nec secutus est quisquam filium Salomonis præter Tribum Iuda solùm. Et conflauit Ieroboam duos Vitulos aureos, & posuit vnum in Bethel, & alterum in Dan; constituitque ibi altare ad sacrificia, & sacerdotes de extremis populi assumpsit Vitulo, constituitque diem solemnem in medio mensis octauæ, sicuti mos erat in terra Iuda. Hinc posuimus Reges Iuda ex vna parte, & Reges Israël ex altera è regione; supputationem verò sub Regibus Iuda.

Numerus.	NOMINA REGVM IYDA, & Benjamin.	Anni.	Summa.
LV.	<p>ROBOAM regnavit super Iuda, cùm quadragesimum primum ageret annum; & regnavit septemdecim annis in Ierusalem. Filij autem Iuda perpetrarunt mala coram Domino, & extruxerunt aras Idolis super excelsos colles, & subter altas arbores, & coinquinati sunt in abominationibus Gentium. Tum defunctus est Roboam, & abiit ad patres suos, sepultusque est in ciuitate Dauid. Ante mortem verò suam coëgit ex Tribu Iuda & Benjamin centum octoginta millia virorum ferentium gladium, egressusque est ad debellandas reducendasque decem Tribus ad regnum suum; sed prohibente Domino reuersus est.</p>	17	4528
LVI.	<p>ET regnavit ABIAM filius eius post illum anno decimo octauo regni Ieroboam filij Nabath. Et regnavit in Ierusalem tribus annis, & ambulauit in omnibus peccatis patris sui pessimis. Coëgitque quadringenta millia virorum iuuenum contra Ieroboam filium Nabath. Qui Ieroboam ex aduerso coëgit octingenta millia bellatorum strenuorum, & obuiam ipsi ad bellandum egressus est. Quem metuens Abiam reuersus est. Eo tempore construxit Ieroboam Sichem. Rursus bellum commiserunt, in quo filii Iuda victoriam reportauerunt de filiis Israël, & occiderunt ex illis quingenta millia virorum iuuenum, & diminuti sunt filij Israël, & magnificati sunt filij Iuda. Et mortuus est Abiam, & abiit ad patres suos.</p>	3	4531
LVII.	<p>ET regnavit ASA filius eius post eum quadraginta & vno anno, & rectè ambulauit, ac secundum iustitiam, sicut Dauid pater eius, & eradicauit omnia Idola, quæ fecerat pater eius, & accepit idolum Maachæ matris suæ, quod colebat, & conscidit illud in frustra, atque combussit in torrente Cedron; & erat cor eius perfectissimum cum Deo Domino suo, quieuitque terra à bellis, habebatque viros sagittarios fortissimos ducenta triginta millia. Egressusque est autem contra illum Zara Indus cum exercitu magno, qui constabat decies centenis millibus, & curribus trecentis. Orauitque Asa coram Domino, & egressus est obuiam Indo, & fudit eum, infinitâ propemodum occisâ multitudine, & multos captiuos duxit, multaque tulit spolia, quoniam Dominus confregit eos coram ipso. Et mortuus sepultusque est in ciuitate Dauid.</p>	41	4572

Numerus.	NOMINA REGVM Israël.	Anni.
I.	REGNAVIT IEROBOAM, qui est primus Rex Israël, viginti duobus annis, & pessimè se gessit. Et mortuus est postquam infinita perpetravit mala, & induxit cultum Idolorum inter filios Israël.	22
II.	NADAB filius Ieroboam regnavit super filios Israël anno secundo regni Abiæ Regis Iuda, quem post annum secundum regni occidit Baasa filius Ahia anno tertio regni Abiæ Regis Iuda, & regnavit post illum. Cùm autem obtinisset regnum occidit vniuersam stirpem Ieroboam, nec quempiam ex illis reliquit, iuxta verbum Domini, quod locutus est per Ahiam Prophetam contra Ieroboam filium Nabath, qui scelera pessima perpetravit coram Domino.	2
III.	ANNO tertio regni Abiæ Regis Iuda regnavit BAASA filius Ahia super vniuersum Israël viginti quatuor annis in Therfa, & scelera perpetravit, ac pessima opera coram Domino, ambulavitque in via Ieroboam filij Nabath, & peccata ac crimina sequutus est. Et defunctus est Baasa, & abiit ad patres suos, sepultusque est in Therfa.	24
IV.	EXACTIS triginta & vno annis regni Asæ regis Iuda, regnavit AMRI super filios Israël duodecim annis, ex quibus sex in Therfa, tùm emit montem Samaran à Somer duobus talentis argenti, & ædificavit ibi ciuitatem, & vocavit nomen eius Samariam. Fecit autem malum, & pessimè ambulavit coram Domino in viis Ieroboam filij Nabath. Et mortuus est Amri, & abiit ad patres suos, sepultusque est in Samaria.	12
V.	REGNUM post illum suscepit ACHAB filius eius, tenuitque octodecim annis, perpetravitque crimina ac mala atrociora iis, quæ perpetraverat Ieroboam filius Nabath. Insuper vxorem duxit Iezabel, quæ occidit Prophetas Domini. Coluit etiam Idolum, & adoravit illud. Urbem maledictionis, nempe Iericho, restauravit.	18
VI.	OCHOZIAS filius eius regnavit post illum super Israël duobus annis, anno decimo septimo regni Iosaphat Regis Iuda, fecitque malum in conspectu Domini ambulans in via Ieroboam filij Nabath, & mortuus est.	2

Numerus.	NOMINA REGVM IYDA, & Benjamin.	Anni.	Summa.
LVIII.	IOSAPHAT filius Aſe regnum ſuſcepit anno quarto regni Achab Regis Iſraël, regnauitque annis 25. in Ieruſalem, optima opera edens coram Domino; ſed Idola, & aras ſuper quibus immolabant extra Domum Dei, non eradicaui. Erant autem duces exercitûs eius Ednas, qui habebat ſub ſe trecenta millia: Iohanen ſub quo ducenta octoginta millia: Amaſias ſub quo ducenta millia: Eliada ſub quo ducenta millia: Iozabad ſub quo centum octoginta millia, exceptis iis qui erant in vrbibus.	25	4597
LIX.	ANNO quinto regni Ioram filij Achab regis Iſraël, regnauit IORAM filius Ioſaphat ſuper Iuda in Ieruſalem octo annis; ambulauitque in viis Regum Iſraël, quemadmodum ambulauit Achab, & vxorem duxit filiam Achab, ac malum perpetravit coram Domino. Noluſit autem Dominus diſperdere Iudam propter Dauid ſeruum ſuum, ſicut promiſerat ei, vt daret lucernam domui eius cunctis diebus. Et mortuus eſt Ioram, & abiit ad patres ſuos, & ſepultus eſt in ciuitate Dauid.	8	4605
LX.	ET regnauit OCHOZIAS filius eius pro eo anno vndecimo regni Ioram filij Achab Regis Iſraël, anno vno in Ieruſalem ſuper Iuda, & ambulauit in via Achab, & malum fecit in conſpectu Domini, quia filius ſororis Achab erat. In hunc inſurgens Iehu occidit illum.	1	4606
LXI.	VIDENS autem ATHALIA mater Ochoziæ, quòd filius eius interfectus eſſet, occidit omnem maſculum ſtirpis regiæ. Soror autem Ochoziæ abſcondit Ioas filium eius ſpatio ſex annorum. Poſt hæc eduxerunt filium Regis, & conſtituerunt Regem. Quod audiens Athalia ad Domum Domini accurrit, & cum vidiffet Regem ſtantem, ſcidit veſtimenta ſua. Quæ præcipiente Ioiada ſacerdote ad portam Equorum educta interficitur ibi.	6½	4612½
LXII.	ANNO ſeptimo regni Iehu regnauit IOAS ſuper Ieruſalem quadraginta annis, fecitque rectum in conſpectu Domini; verumtamen altaria & ſacrificia eorum non abſtulit. Et conuocauit Ioiadas ſacerdos ſacerdotes, ac præcepit illis inſtaurare Domum Domini, & ædificare illam. Quod factum eſt anno vigefimo-tertio regni Ioas. Surrexerunt autem ſerui Ioas in eum, & occiderunt, ſepultusque eſt cum patribus ſuis. Et mortuus eſt Ioiadas ſacerdos centefimum trigefimum agens annum.	40	4652½

Numerus.	NOMINA REGVM Israël.	Anni.
VII.	HVIC suffectus est IORAM frater eius anno decimo-octauo regni Iosaphat Regis Iuda; regnauitque duodecim annis, & fecit malum in conspectu Domini. Hunc sagittâ percussit Iehu inter scapulas, quæ egressa est per pectus eius, statimque corruit, & mortuus est. Anno octauo regni eius sublatus est Elias in coelum. Et mansit populus vno anno absque Rege.	12
VIII.	IEHV viginti octo annis regnauit in Samaria, occiditque vniuersam Regiam stirpem; interfecit quoque Iezabel, & concidit eam, quam comederunt canes, quemadmodum dixerat Elias Propheta. Achab autem septuaginta filij erant, qui occisi sunt, & capita eorum missa sunt in cophinis. Combussit insuper Baal Idolum, & eius altaria destruxit. Et defunctus est, abiitque ad patres suos, & sepultus est in Samaria.	28
IX.	ET regnauit IOACHAZ filius eius post illum septem-decim annos, & mortuus est, ac sepultus in Samaria, fecitque malum in conspectu Domini, extruxitque altaria Idolis.	17
X.	ET regnauit post illum filius eius IOAS anno trigesimo-septimo regni Ioas Regis Iuda. Regnauit autem sexdecim annis super Israël, fecitque malum coram Domino, nec declinavit à peccatis Ieroboam filij Nabath. Mortuus est Ioas, abiitque ad patres suos. In diebus eius defunctus est Elisæus Propheta.	16
XI.	QVINDECIM annis ex regno Amasiæ filij Ioas Regis Iuda exactis, regnum obtinuit IEROBOAM filius Ioas super filios Israël in Samaria; & regnauit quadraginta & vno anno, fecitque malum coram Domino, & abiit ad patres suos anno vigesimo-septimo regni Azariæ Regis Iuda. Post eius obitum remansit regnum absque Rege vndecim annis.	41
XII.	ANNO trigesimo-octauo regni Oziæ filij Amasiæ Regis Iuda regnauit ZACHARIAS filius Ieroboam super Israël in Samaria sex mensibus. Perpetrauit autem mala coram Domino, nec declinavit à peccatis Ieroboam filij Nabath. Et interfecit illum Sellum filius Iabes, & regnauit post illum.	$\frac{1}{2}$
XIII.	SELLVM filius Iabes anno trigesimo-nono regni Oziæ regnauit vno mense, & interfecit illum Manahem in Samaria, & regnauit post illum.	1. mense
XIV.	ANNO item trigesimo-nono regni Oziæ Regis Iuda, regnauit MANAHEM super filios Israël in Samaria decem annis, & defunctus est, abiitque ad patres suos.	10

Numerus.	NOMINA REGVM IYDA, ⊕ Benjamin.	Anni.	Summa.
LXIII.	ET regnavit AMASIAS filius eius post illum anno secundo Iehu Regis Israël, regnavitque in Ierusalem 29. annis, & fecit rectum coram Domino. Confirmatus verò in regno occidit seruos suos, qui insurrexerant in patrem suum, illumque interfecerant. Expeditionem quoque fecit contra Edom, & interfecit ex illis decem millia. Ipse autem interfectus est à suis militibus, & sepultus in Ierusalem cum patribus suis.	29	4681 $\frac{1}{2}$
LXIV.	REGNAVIT autem post illum OZIAS filius eius 52. annis in Ierusalem, & rectè ambulavit in conspectu Domini. Sed ausus est aliquando ingredi ad altare Dei, cum non esset sacerdos, quamobrem percussit eum leprâ Deus vsque ad diem sui obitus, & latuit in domo sua, nec apparebat hominibus; constituitque filium suum pro se, vt iudicaret populum. Et defunctus est Ozias, abiitque ad patres suos.	52	4733 $\frac{1}{2}$
LXV.	ANNO secundo Phacee Regis Israël regnavit IOATHAM filius Oziæ super Iuda sexdecim annis in Ierusalem, & ambulavit rectè coram Domino. Bella commisit cum filiis Ammon, & superavit eos, & imposuit illis singulis annis centum talenta argenti, decem millia coros tritici, ac totidem coros hordei. Et defunctus est Ioatham, abiitque ad patres suos.	16	4749 $\frac{1}{2}$
LXVI.	ANNO decimo-septimo regni Phacee filij Romeliæ Regis Israël, regnavit ACHAZ filius Ioatham sexdecim annis in Ierusalem, nec fecit quod placitum erat coram Domino. Insuper filium suum consecrauit Idolis, transferens per ignem. Et mortuus est Achaz, sepultusque cum patribus suis in ciuitate Dauid.	16	4765 $\frac{1}{2}$
LXVII.	ET regnavit EZECHIAS filius eius post eum anno tertio regni Osee Regis Israël, super Iuda viginti-novem annis, & ambulavit in omnibus secundum Dauid patrem suum. Confregit statuas Idolorum, & dissipauit excelsa eorum, contriuitque serpentem æneum, quem fecerat Moyses Propheta: quoniam filij Israël illum coluerant, & vocabant <i>serpentem suspicionis</i> . Et auxit illum Deus quindecim annis vitæ, postea verò mortuus est, & abiit ad patres suos; nec fuit similis illi ex Regibus Iuda neque ante, neque post illum. In diebus eius erat Esaias Propheta.	29	4794 $\frac{1}{2}$

Numerus.	NOMINA REGVM Israël.	Anni.
XV.	ET regnauit PHACEIA filius eius post illum anno quinquagesimo Oziæ Regis Iuda super Israël in Samaria duobus annis, & interfecit illum Phacee filius Romeliæ.	2
XVI.	EXACTIS regni Oziæ Regis Iuda quinquaginta duobus annis regnauit PHACEE in Samaria viginti annis, & interfecit illum Osee filius Ela anno secundo post mortem Ioatham filij Oziæ, & remanserunt sine Rege decem annis.	20
XVII.	ANNO decimo-quarto regni Achaz Regis Iuda regnauit OSEE filius Ela super filios Israël in Samaria nouem annis, fecitque malum coram Domino. Hic est vltimus Regum Israël, nec fuit illis post eum Rex vsque nunc.	9

HIC est finis Regum Israël, quibuscum deperditæ quoque sunt decem Tribus vsque ad hanc hominum memoriam, remanseruntque Reges Iuda tantum. Huius causa hæc est. Osee, qui postremus est Regum Israël, subiecerat se Salmanasar Regis Assyriorum obedientiæ, & statuta reddebat illi tributa. Post hoc verò pacem iniuit Osee cum Rege Ægypti, cuiusque implorauit opem contra Regem Assyriorum, & eius excussit obedientiam, & pacta fregit. Quamobrem ascendit Rex Assyriorum, & venit in Samariam, eamque obsedit tribus annis, & expugnauit demum illam anno nono Osee, ac captiuas duxit vniuersas decem Tribus in Assyriam, & habitare fecit eos in ciuitatibus Haluan, & Asphahan, & Medorum, nec reuersi sunt vsque ad hunc diem. Et congregauit Rex Assyriorum gentes de Cutha, & de Emath, & de Sapharuaïm, & collocauit eas in Samaria, & ciuitatibus eius; & isti sunt, quos nunc vocamus Samaritanos. Cumque ibi habitare cœpissent, non timebant Dominum, quamobrem immisit in eos leones, qui dilacerarunt ex ipsis quamplures. Et annunciauerunt hoc Regi Assyriorum, qui præcepit, vt mitteretur ad eos aliquis sacerdotum, qui ex Samaria captiui ducti erant, vt doceret eos cultum Dei terræ, & iudicia eius. Venit igitur ad eos quidam de sacerdotibus, & habitauit in Bethel, & docuit eos cultum Domini, & legem eius; adorabantque Deum, ac Idola quoque sua.

Ezechias autem Rex Iuda fecit quod optimum erat in conspectu Domini, quemadmodum fecerat Dauid pater eius, deleuitque Idola, eorum euertens altaria, & contriuit quoque serpentem æneum, quem fecerat Moyses Propheta in deserto, quoniam filij Israël seducti sunt post illum, & coluerunt, appellantes nomen eius *serpentem suspicionis*. Et timuit Ezechias Dominum confugiens ad illum, nec fuit in Regibus Iuda similis ipsi, neque ante, neque post, eratque Dominus cum illo, & in cunctis ad quæ procedebat, ferebat ipsi opem. Rebellaui quoque contra Regem Assyriorum, & non seruiuit ei. In fugam vertit Philistæos, & eorum deuastauit vrbes.

Anno decimo-quarto regni Ezechiae ascendit Sennacherib Rex Assyriorum ad vniuersas ciuitates Iuda munitas, & obsedit eas. Tunc misit Ezechias Rex Iuda ad Regem Assyriorum nuncios, & ait illi: Recede à me, & ne inferas mihi malum, & ego quicquid imposueris mihi tributi ad te feram. Indixit itaque Rex Assyriorum Ezechiae Regi Iuda trecenta talenta argenti, & triginta talenta auri. Misitque ad illum Ezechias quicquid repertum fuit in Domo Domini eo tempore. Rursus misit Rex Assyriorum aduersus Ezechiam Regem in Ierusalem ingentem exercitum; stetitque princeps exercitus, & exclamauit altâ voce ad Iudæos, dicens: Audite sententiam Regis magni, Regis Assyriorum ita dicentis: Ne seducat vos Ezechias, non poterit enim vos liberare à manibus meis, nec ponat fiduciam vestram in Domino, dicatque vobis: Vtique Dominus liberabit nos, & proteget, nec superare nos poterit Rex Assyriorum in ista ciuitate. Quamobrem egredimini ad me, & comedite vnusquisque fructum ficus suæ, vinearum vestrarum, & oliuarum, nec decipiat vos Ezechias, dicens: Vtique Dominus liberabit vos. Quisnam Deorum potuit eruere terram suam de manu mea, vt possit Dominus eruere Ierusalem? Quod cum audiuisset Ezechias Rex, scidit vestimenta sua, & opertus est sacco, ingressusque est Domum Domini; & misit ad Esaiam Prophetam, dicens: Dies iste, dies ieiunij est. Cui respondit: Noli timere verba Regis Assyriorum, Ecce ego immittam contra eum spiritum, dicit Deus, & reuertetur in regionem suam vacuus, ibique interficietur. Ingruente autem nocte egressus est angelus Domini, & interfecit de exercitu Regis Assyriorum ducenta octoginta quinque millia virorum in ictu oculi. Cæteri celeri fugâ ad suam regionem reuersi sunt. Contra autem Regem Assyriorum insurrexerunt filij eius, & gladio interemerunt, quemadmodum dixerat Esaias Prophetæ.

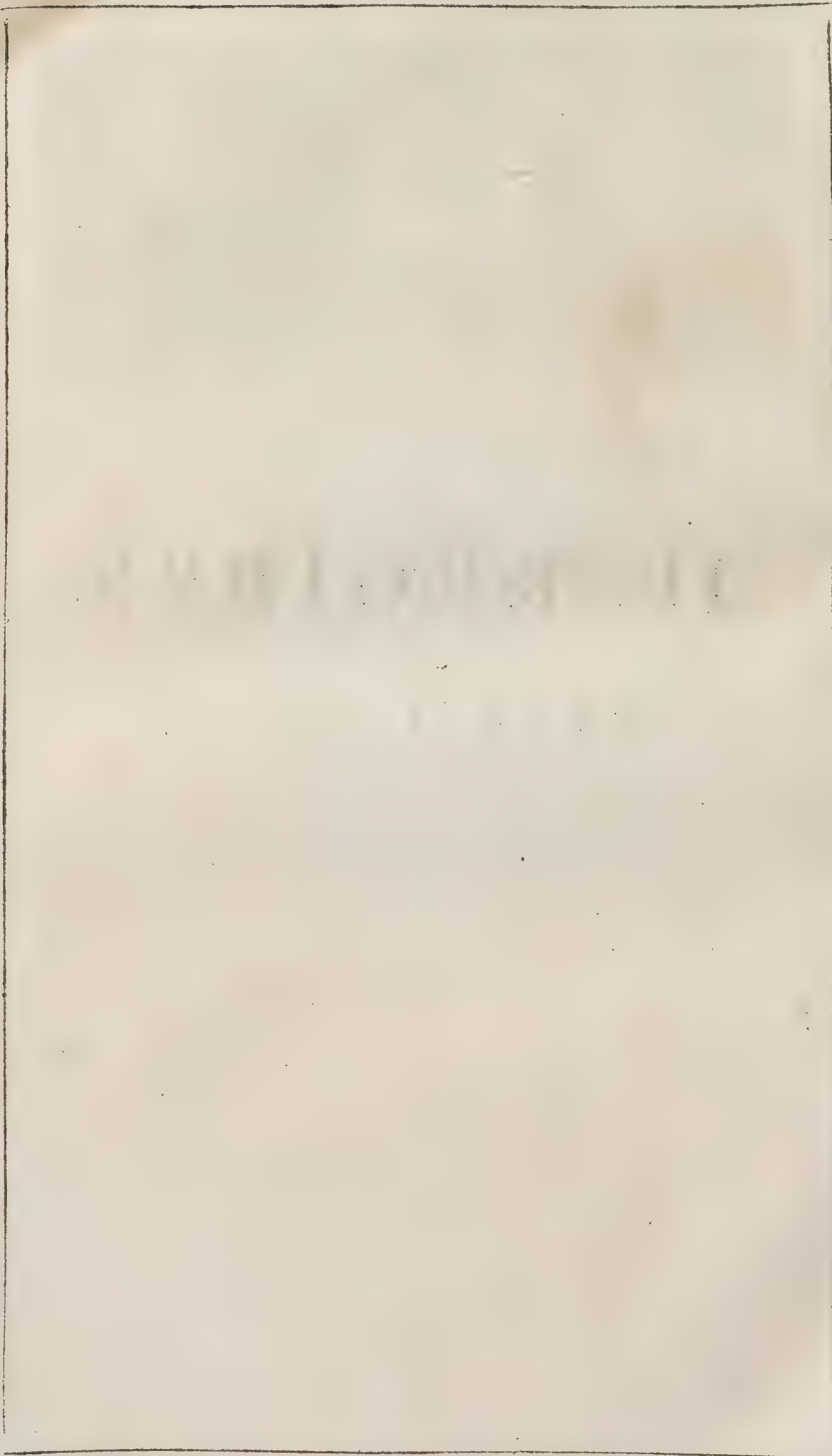
Numerus.	NOMINA REGVM IYDA, & Beniamin.	Anni.	Summa.
LXVIII.	<p>DEFUNCTO Ezechia, & ad patres suos recepto, regnauit MANASSES filius eius post illum in Ierusalem 55. annis, & incubuit pessimis operibus, fecitque malum in conspectu Domini, & coinquinatus est in abominationibus Gentium, & erexit aras Idolis, quas destruxerat pater eius, & adorauit militiam coeli atque coluit. Optimos quosq; interfecit, & effudit sanguinem innocentem, impleuitq; Ierusalem sanguine Sanctorum. Et quidem ea perpetravit, quæ nec Amorrhæi. Quamobrem dixit Dominus per Prophetas seruos suos: Quoniam Manasses præuaricatus est, & perpetravit opera huiusmodi, excitans peccatum Iuda, ita dicit Dominus Deus Israël: Ecce ego inducam mala super Iuda, & Ierusalem, vt quicunque illa audierit, tinniant ambæ aures eius à timore: & immittam super Ierusalem, quæ immisi super Samariam, & appendam illis pondus, quod appendi domui Achab, & delebo reliquias hereditatis meæ, tradamque illos in manus inimicorum suorum. Et defunctus est Manasses, & abiit ad patres suos.</p>	55	4849½
LXIX.	<p>ET regnauit AMON filius eius post eum duobus annis, & fecit iuxta opera patris sui pessima. Contra quem insurgentes serui sui occiderunt illum in domo sua, & congregatus populus interfecit eos, qui Regem occiderant, & sepelierunt illum cum patribus suis.</p>	2	4851½
LXX.	<p>ET regnauit IOSIAS filius eius post illum triginta & vno anno in Ierusalem, fecitque bonum, & rectè ambulauit coram Domino iuxta omnia, quæ fecit Dauid pater eius. In diebus eius reperit Helcias sacerdos vnum librum de libris Legis, quem obtulit Regi. Qui ascendit ad Domum Domini cum omni populo Iuda, & lectus est coram eis liber. Post quod collegit Idola, altaria, & vasa eorum, & combussit ea omnia extra Ierusalem in valle Cedron. Occidit insuper sacerdotes Idolorum, & eradicauit ea ex omnibus ciuitatibus Iuda. Celebrauit etiam anno 18. sui regni Phase solemniissimum Domino in Ierusalem; veruntamen iram suam non auertit Deus à Iuda, neque placatus est ipsis, propter irritationes, quibus prouocauerat eum Manasses operibus suis pessimis. Ascendit itaque Pharo Claudus, egressusque est Iosias ad pugnandum cum illo, qui sagittâ percussus interiit, & portauerunt eum serui eius mortuum, & sepelierunt cum patribus eius.</p>	31	4882½

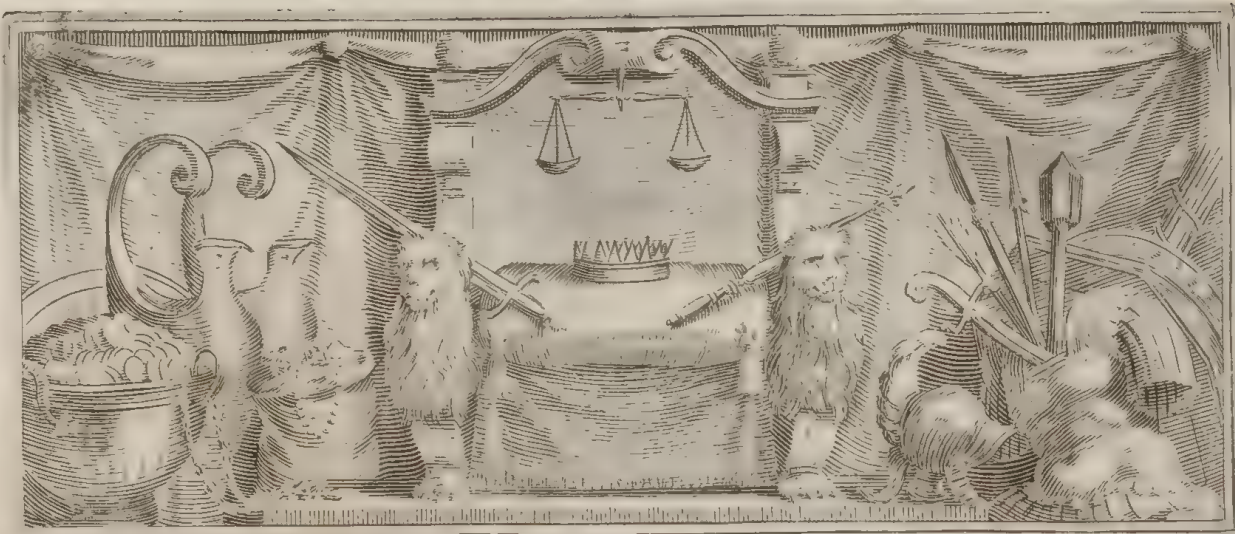
Numerus.	NOMINA REGVM IYDA, & Benjamin.	Anni.	Summa.
LXXI.	<p>POPVLVS autem tulit IOACHAZ filium eius, & constituerunt eum sibi Regem pro patre; qui regnavit tribus mensibus in Ierusalem, fecitque malum coram Domino, sicut Manasses, & veniens Pharaos Claudus transtulit illum in Ægyptum captivum, indixitque populo terræ tributum centum talenta argenti, & decem talenta auri, mortuusque est Ioachaz in Ægypto.</p>	mensēs 3	4882 mensēs 9
LXXII.	<p>ET constituit Pharaos Nechao, siue Claudus ELIACIM fratrem Ioachaz filium Iosia Regem, vocavitque nomen eius IOAKIM, regnavitque vndecim annis, & fecit malum coram Domino, ac pessimè se gessit sicut Manasses avus eius. In diebus eius ascendit Nabuchodonosor Rex Babylonis in Ierusalem, & præstitit ei obedientiam Ioakim tribus annis, tum rebellavit. Quamobrem reuersus Nabuchodonosor Rex Babylonis, vinxit eum catenis, & adduxit in Babylonem cum omnibus vasis Domûs.</p>	II	4893 mensēs 9
LXXIII.	<p>ET regnavit IOACHIN post illum tribus mensibus, & fecit malum coram Domino. Eo tempore ascendit Nabuchodonosor Rex Babylonis in Ierusalem, & obsedit eam, atque in angustiam redegit. Egressusque est Ioachin Rex Iuda ad Nabuchodonosor cum servis suis, & principibus, & conduxit eum Rex Babylonis anno octavo regni sui. Et protulit ex Ierusalem quicquid erat in domibus Regis, & in thesauris Domûs Domini. Captivos quoque duxit omnes habitatores Ierusalem, & vniuersos principes, ac fortes exercitûs, qui in ea erant, & captivos duxit decem millia virorum, & omnem artificem, & clusorem, nec reliquit quempiam in terra illa, exceptis pauperibus populi.</p>	mensēs 3	4894

Numerus.	NOMINA REGVM IVDA, & Beniamin.	Anni.	Summa.
LXXIV.	<p>ET constituit Rex Babylonis pro Ioachin MAT- THANIAM patrum eius, & vocauit nomen illius SEDECIAM, qui regnauit in Ierusalem vndecim an- nis. Rex verò Babylonis captiuum duxit Ioachin, & vna cum illo Daniele Prophetam, & tres pueros, Ananiam, Azariam, & Misaëlem. Sedecias autem re- bellauit contra Regem Babylonis, & noluit ampliùs præstare ipsi obedientiam. Quamobrem ascendit Na- buchodonosor Rex Babylonis cum ducibus, & exer- citibus suis in Ierusalem, & obsedit eam anno vnde- cimo regni Sedeciæ; quem captum adduxerunt ad Regem Babylonis. Qui eruit oculos eius, & catenis vinxit illum, ac filios suos coram ipso mactauit, & adduxit in Babylonem. Postea veniens Nabuzardan combussit Domum Domini, & domum Regis, & re- liquam urbem depopulatus est, & captiuos duxit, re- lictis tantùm pauperibus terræ, vt vineas colerent, & exercerent agriculturam. Et accepit aurum, argen- tum, & æs, misitque in Babylonem. Apprehensum quoque Saraïam summum sacerdotem, & Sopho- niam sacerdotem secundum, misit ad Regem Baby- lonis; Percussitque eos, & interfecit. Nec regnauit amplius Sedecias post captiuitatem, iuxta verbum Ie- remiæ Prophetæ.</p> <p>Dies, quâ incensa est Domus Domini, & in ca- ptiuitatem ducti sunt filij Iuda, erat dies Martis, no- na Lunæ Augusti, qui est mensis quintus Hebræorum, qui respondet decimo-sexto mensis Mesræ, anno qua- ter millesimo nongentesimo-quinto, qui est nonus mensis Dil-haggia.</p>	11	4905

DE REGIBVS,
POST
CAPTIVITATEM.

DE REGIBVS

POST

CAPTIVITATEM.

Numerus.	NOMINA REGVM, ET HISTORIÆ EORVM post Captiuitatem.	Anni.	Summa
LXXV.	<p>SCRIPTVM est in fine Prophetiæ Ieremiæ Prophetæ ita: Cùm esset in anno trigesimo-septimo transmigrationis Ioachin Regis Iuda, mense duodecimo, vigesima-quintâ mensis, eleuauit Euilmerodach Rex Babylonis ipso anno regni sui, Ioachin Regem Iuda, & eduxit eum de domo carceris. Et loquutus est cum eo bona, & posuit thronum eius super thronos eorum, qui secum erant. Et mutauit vestimenta carceris eius, & comedebat cum eo cibum semper cunctis diebus vitæ suæ. Fuit autem eius transmigratio ante vniuersalem Captiuitatem vndecim annis; quos si addemus annis captiuitatis Nabuchodonosor, qui sunt viginti-sex, summa erit triginta-septem annorum, quibus exactis exordium sumpsit regnum Euilmerodach filij Nabuchodonosor, atque ita vera habebitur eius annorum ratio. Itaque Nabuchodonosor Rex Babylonis regnum obtinuit ante captiuitatem viginti-sex annos, & post illam nouem ac decem.</p>	26	4931
LXXVI.	<p>EVILMERODACH filius Nabuchodonosor Regis regnauit viginti-tribus annis.</p>	23	4954

Numerus.	NOMINA REGVM, ET HISTORIÆ EORVM post Captiuitatem.	Anni.	Summa
LXXVII.	<p>TEMPORIS regni BALTASSAR rationem ad verum calculum reducere non potuimus ob diuersitatem, quæ est inter Chronographos; tantum habemus quod dicit Daniel Propheta, nempe Baltassar Regem Babylonis fecisse grande conuiuium optimatibus suis post victoriam reportatam de Dario Medo, & Cyro Persa, in quo afferri iussit vasa Domûs Domini, quæ asportauerat Nabuchodonosor auus eius, & bibit in eis ipse, & vxores eius, concubinæ, ac optimates regni. Statimque apparuit Manus scribens in muro characteres, quos nemo interpretari potuit, nisi Daniel Propheta. Scriptura autem eiusmodi erat: <i>numerauit, appendit, diuisit</i>. Quæ ita Daniel Regi interpretatus est: <i>numerauit</i>, nempe Deus numerauit regnum tuum, & compleuit illud: <i>appendit</i>, nempe Deus appendit te, & inuenit mancum: <i>diuisit</i>, nempe diuisum est regnum tuum, & datum est Medis, & Persis. Eâdem nocte interfectus est Baltassar, & translatum est regnum ad Darium Medum annos natum septuaginta-duos.</p>	20	4974
LXXVIII.	<p>DARIUS filius Assueri de stirpe Medorum obtinuit regnum Chaldæorum anno vno.</p>	1	4975
LXXIX.	<p>ERAT autem CYRVS Persa cum Dario Medo cum interfectus est Baltassar, & expugnauerunt ambo Babylonem, forte autem missa contigit Babylon Dario, Cyro verò eius territorium. Cyrus autem vouerat, se remissurum captiuitatem Iudæorum, atque ædificaturum illis Templum, si regnum Babylonis obtineret aliquando. Defuncto Dario, & Rege constituto Cyro, completi sunt septuaginta anni. Itaque dimisit Captiuitatem anno primo sui regni, & Templum extruxit. Dicit quippe Esdras sacerdos: Anno secundo aduentus eorum ad Domum Dei in Ierusalem mense secundo, coeperunt Zorobabel filius Salathiel, & Iosue filius Iosedec, & fratres eorum sacerdotes, & fundamentum iecerunt Templi Dei. Completumque est ædificium die tertiâ mensis Adar, anno tertio regni Darij regis Persarum. Solitus enim mos est, vt defuncto Rege Æra ab eius morte sumatur, vti est Æra Alexandri, Æra Diocletiani, & eiusmodi.</p>	3	4978

Numerus.	NOMINA REGVM, ET HISTORIÆ EORVM post Captiuitatem.	Anni.	Summa
LXXX.	CAMBYSES filius Cyri regnavit annis quinque, & est Nabuchodonosor secundus, cuius meminit Ptolomæus in libro Almagesti, eiusque Ærâ vsus est.	5	4983
LXXXI.	DE quatuor Regibus, quorum singuli DARIUS vocabantur, prophetavit Daniel Propheta, eorumque meminit dicens: In anno primo Darij Medi, tres Reges stabunt in Perside, & quartus ditabitur opibus nimis super omnes, & cum roboratus fuerit in sua regione, concitabit omnes aduersum regna Græcorum. Primus est Darius Medus, qui regnavit sub regno Chaldæorum, reliqui tres sunt Reges Persarum.	30	5013
LXXXII.	SAMARDIVS Magus, in cuius diebus Magorum religio emerfit, fuitque primus Rex ex Magis, regnavit anno vno.	1	5014
LXXXIII.	ASSVERVS, cuius à consiliis Aman erat, maritus Estheris Iudææ neptis Mardochæi, viginti regnavit annis. Sub eo interitum Iudæorum molitus est Aman, verumtamen eos liberavit Deus per manum Estheris Amanno deperdito.	20	5034
LXXXIV.	ARTAXERXES filius Assueri, & Estheris Iudææ quadraginta regnavit annis. Huius Esdras pincerna erat. Anno vigesimo eius regni nunciatum est Esdræ, portas Ierusalem incensas fuisse, & murum destructum; qui acceptis à Rege litteris, & omnibus necessariis eò profectus est, eamque restauravit anno trigesimo-seculo regni Artaxerxis, consummavitque opus spatio duodecim annorum.	40	5074

DIXIT Esdras sacerdos : Et factum est in mense Casleii , anno vigesimo , & ego eram in Sufis castro , venit quidam de iis , qui superfuerant è captiuitate Ierusalem nomine Hanani , & dixit mihi : Qui remanserunt in Ciuitate , in afflictione magna sunt , & in opprobrio : at murus Ierusalem dissipatus est , & portæ eius combustæ sunt igni. Cùmque audissem verba huiusmodi , sedi , & fleui , & luxi , diebus multis ieiunans , & orans coram Deo coeli. Ego autem eram pincerna Regis. Et factum est in mense Nisan anno vigesimo Artaxerxis Regis : Et vinum erat in manibus meis , impleuique calicem vino , & præbui Regi , & placuit illi. Dixitque mihi Rex : Esdra , quare vultus tuus tristis est præter morem , cùm non sis ægrotus ? nequaquam hoc procedit nisi à malis cogitationibus. Et timui à verbis eius , ac dixi : Viuat Rex in æternum : quomodò non mutetur vultus meus , atque alteretur , cùm mœror , & mœstitia insideant in intimo cordis mei , quoniam Ciuitas , in qua sunt sepulchra patrum meorum deserta est , & portæ eius combustæ sunt igni ? Et ait mihi Rex : Quid postulas ? Et imploraui opem Dei coeli , & dixi : Si rectè videtur Regi mittere me in regionem Iudææ , vt ædificem Ciuitatem , in qua sepulchra sunt patrum meorum. Dixitque mihi Rex , & Regina , quæ sedebat ad latus eius : Vsque ad quod tempus erit iter tuum , & quando reuerteris ? Et constitui ei tempus , & placuit apud Regem , & misit me , deditque mihi litteras , vt omnia necessaria ad ædificium Domûs mihi ministrarentur. Ingressusque sum Ierusalem ciuitatem , & dixi populo : Vos videtis afflictionem , in qua versamur , quamobrem venite , & ædificemus muros Ierusalem , & non simus vltra opprobrium. Et indicaui eis manum Dei mei , quòd esset bona mecum , & litteras Regis. Et surrexit Eliasib sacerdos magnus , & fratres eius sacerdotes , & ædificauerunt portam Gregis , & portas eius. Et diuiserunt Ciuitatem , & ædificauerunt illam , ac perduximus murum ad vmbilicum.

Factum est autem cùm audissent Sanaballat , & Tobias , & Gentes , ac Ammanitæ , quòd iam excitata essent moenia , & obducta cicatrix , irati sunt valdè , & decreuerunt inito consilio , vt venirent , & pugnarent contra nos in Ierusalem. Et factum est à die illa , vt quidam nostrum operi incumberent , & quidam parati essent cum armis , lanceis , scutis , arcubus , & loricis , ita omnes Iudæi parati erant : ædificantium enim vnusquisque gladio erat accinctus. Vigilabamus quoquè noctu , vices excubiarum subeunt : Interdij verò vnâ manu faciebamus opus , alterâ verò tenebamus gladium , donec absoluta sunt moenia Ciuitatis , ac portæ eius , & fores. Factum est autem , cùm nunciatum esset Sanaballat , & Tobia , & Gossam Arabi , & cæteris inimicis nostris , quòd ædificassem ego murum , & non esset in ipso residua interruptio , (vsque ad tempus autem illud valuas non posueram in portis) miserunt Sanaballat , & Gossam ad me , dicentes : Veni , & conueniamus simul , & moliebantur , vt facerent mihi malum. Misi ergo ad eos nuncios dicens : Non . Qui miserunt iterum ad me minitantes , ac dicentes : Tu , & Iudæi cogitatis , ac molimini rebellionem contra Regem , & propterea ædificas Domum hanc , & hunc murum , vt Regem super eos te constituas. Verum hæc Regi deferentur.

Absoluta autem sunt mœnia vigesimâ-quintâ mensis Ailul. Anno trigésimo-secundo regni Artaxerxis veni ad Regem, & elapso anno vno postulavi à Rege, & reuersus sum Ierusalem.

Numerus.	NOMINA REGVM, ET HISTORIÆ EORVM post Captiuitatem.	Anni.	Summa
LXXXV.	ARTAXERXES maior regnavit triginta annis.	30	5104
LXXXVI.	SAADONIVS anno vno.	1	5105
LXXXVII.	DARIVS secundus septem-decim annis.	17	5122
LXXXVIII.	ARTAXERXES frater Cyri Darij viginti & vno anno.	21	5143
LXXXIX.	ARTAXERXES, qui & Achos, viginti annis. Is extruxit in Ægypto palatium Sciamhi, seu Ceræ, quod illuminationi aquarum obnoxium erat, donec Hamrus filius Alasi expugnauit Ægyptum, & quod circa illud tentoria tetendit, perindè Alfostat, siue Tentorium vsque nunc dictum est.	20	5163
XC.	ASIS, cuius tempore extiterunt Plato, & Socrates, vndecim annis.	11	5174
XCI.	DARIVS quartus ex iis, quorum meminit Daniel, vt suprâ notatum est, septem annis. Hunc occidit Alexander, & à Persis ad Græcos translatus est regnum. Ac post illum cœpta est Æra Alexandrina.	7	5181
XCII.	ALEXANDER filius Philippi Macedonis, qui vocatur <i>Bicornis</i> , quoniam obtinuit duo cornua Solis, nempe regnavit ab Oriente ad Occidentem, sexdecim annis.	16	5197

Numerus.	NOMINA REGVM, ET HISTORIÆ EORVM post Captivitatē.	Anni.	Summa
XCIII.	PTOLOMÆVS frater Alexandri septem annis.	7	5204
XCIV.	PTOLOMÆVS, qui nominatur & Alexander, viginti & vno anno. Is adduxit ex senioribus Israël septuaginta duos senes, è quibus duo mortui sunt in itinere, remanseruntque Septuaginta, qui interpretati sunt libros Legis, & Prophetarum. Ex horum numero extitit Eleazarus, quem occidit Antiochus, quia noluit adorare Idolum eius. Ex eodem quoque numero erat Simeon Sacerdos, qui portavit Dominum super brachia sua.	21	5225
XCV.	PTOLOMÆVS cognomento Λαγός, seu Lepus, viginti-novem annis.	29	5254
XCVI.	PTOLOMÆVS cognomento Philadelphus vigintifex annis.	26	5280
XCVII.	PTOLOMÆVS cognomento Euergetes viginti-quinque annis.	25	5305
XCVIII.	PTOLOMÆVS cognomento Philopator septemdecim annis.	17	5322
			

HISTORIA
MACHABÆORVM,
ID EST,
MÆRENTIVM.

THE
MUSEUM OF THE
MUSEUM OF THE

MUSEUM OF THE

HISTORIA.
 MACHABÆORVM,
 IDEST MOERENTIVM.

ERAT inter Iudæos vir quidam nomine Mathathias filius Ioannis filij Simeonis Sacerdotis ex filiis Ioarib cognomento Hasmonæus, ipseque erat summus Sacerdos, & rector populi, habebatque quinque filios. In eius diebus misit Antiochus Epiphanes filius Antiochi maioris Rex Antiochiæ exercitum in Domum sanctam, eamque dolo obtinuit, & contaminavit Templum suis Idolis, coëgitque filios Israël ad ea colenda. Occiditque Eleazarum sacerdotem, & septem fratres cum matre, quod ipsi nequaquam assentiri voluissent, ut colerent Idola; hoc autem fuit anno decimo-nono Ptolomæi, qui cognominatur Epiphanes. Eodem anno defunctus est Mathathias sacerdos. Erat autem Mathathias filius Ioannis vir optimus, fugitque ad quemdam montium, & moratus est ibi cum quibusdam Iudæis. Qui cum audisset afflictionem, quam suæ genti intulerant Græci, ægerri-
 me id tulit, & maximo affectus est dolore, ac mœrore, zelatusque est Deo, Sanctuario eius, & Genti suæ. Cumque recessisset Antiochus à Domo sancta, misit Mathathias Iudam filium suum clam ad ciuitates Iuda, præci-
 piens eis zelari Deo. Et surrexerunt ex eis quotquot strenui erant, ac for-
 tes, & religionis calore concitati, conuenitque ad illum populus multus. Qui cum vidisset aliquando Iudæum quemdam immolantem suam super al-
 tare, quod extruxerant Græci Idolo Regis, impetum fecit in illum Iudæum, & gladio amputauit collum eius. Tum occidit ducem, qui præerat sacrificiis. Quod videntes socij Mathathiæ animo assumpto irruerunt in exerci-
 tum Græcorum, è quibus, Deo adiuuante, plures trucidarunt, fugientes
 verò insecutus est Mathathias cum sociis, & interfecerunt ad vltimum, de-
 feceruntque à Græcis. Quod audientes Iudæi ad illum turmatim accurre-
 runt.

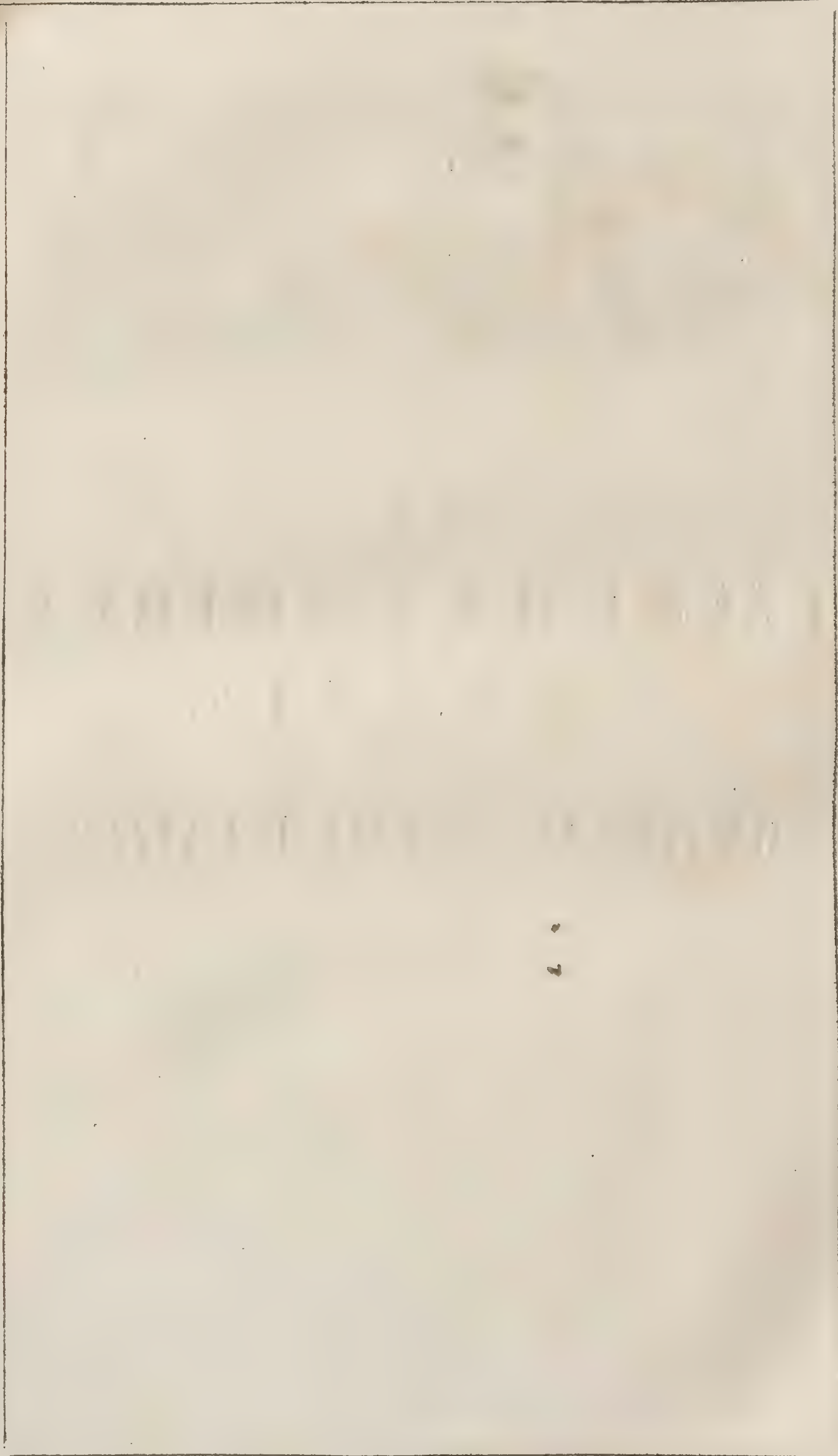
Instante obitu vocauit Mathathias filios suos, qui erant quinque, commendauitque ipsis quid agendum erat. Eo defuncto fecerunt filij eius iuxta ipsius præceptum, & præfecerunt sibi fratrem suum Iudam. Quod cum nunciatum esset Antiocho, eò misit tres duces cum tribus fortissimis exercitibus, & præcepit eis, vt penitus deperderent Iudæos. Quod cum delatum esset Iudæ, & senioribus Iudæorum, conuenerunt ad Domum Dei, ieiunauerunt, ciliciis sese induerunt, & strauerunt cinerem. Absolutis orationibus, & precibus, præcepit Iudas sacerdotibus, vt buccinis Sanctuarij occinerent: quo facto impetum fecerunt in eos, ac Deo adiuuante, trucidarunt ex illis quamplures, & reliqui in fugam versi sunt, quos sequentes Iudas, & socij occiderunt, acceperuntque eorum spolia. Antiochum verò vehementissimo morbo percussit Deus, quo mortuus est, & regnauit post illum filius eius Eupator, qui & Antiochus vocatus est à nomine patris sui. Iudas autem filius Mathathiæ, & Iudæi purificauerunt Sanctuarium, & nouum condentes altare, imposuerunt supra illud ligna, & sacrificia, tum orantes Deum deprecati sunt, vt mitteret ignem super altare; & apparuit ignis, combussitque ligna, & sacrificia, mansitque in Domo accensus usque ad destructionem secundam. Fecerunt etiam solemnitatem dedicationis altaris octo diebus, statutumque id est in singulos sequentes annos. Occidit etiam Iudas Nicanorem ducem Regis Demetrij. Ipsi successit Ionathas frater eius, qui est tertius ex Hasmonæis, postquam administrauit Principatum septem annis. Quare in vna pagina collocabimus Reges Machabæos, & in altera è regione Reges Græcorum: supputatio verò annorum sub Regibus Græcorum apponetur.

Numerus.	N O M I N A R E G V M Machabæorum.	Anni.
I.	MATHATHIAS filius Ioannis de filiis Ioarib sacerdotis cognomento Hasmonæus liberauit Iudæos à iugo Antiochi, regnauitque super eos, & defunctus est anno decimonono regni Ptolomæi, qui cognominatur Epiphanes, & post annum obtinuit regnum Iudas filius eius.	19
II.	IUDAS filius Hasmonæi sacerdotis septem regnauit annis. Eo autem offerente sacrificium, & orante descendit ignis, & combussit illud, nec extinctus est usque ad destructionem Domus secundæ.	7
III.	IONATHAN frater eius, & est tertius ex filiis Hasmonæi, regnauit sex mensibus.	menses 6

Numerus.	NOMINA REGVM Græcorum.	Anni.	Summa
XCIX.	PTOLOMÆVS cognomento Epiphanes viginti-quatuor annis.	24	5346
C.	PTOLOMÆVS Philometor viginti-quinque annis.	25	5371
CI.	PTOLOMÆVS Euergetes viginti-tribus annis.	23	5394
CII.	PTOLOMÆVS cognomento Soter regnavit viginti annis.	20	5414
CIII.	PTOLOMÆVS Philometor decem annis.	10	5424
CIV.	PTOLOMÆVS Auletes octodecim diebus.	dies 18	✱
CV.	PTOLOMÆVS, qui dicitur & Dionysius, regnavit viginti & vno anno.	21	5445
CVI.	CLEOPATRA filia Dionysij regnavit triginta circiter annis. Hæc aquæductum Alexandriæ construxit, & ad eam adduxit aquam dulcem ex flumine Nilo Ægypti. Eadem extruxit Pharum operâ cuiusdam sapientissimi hominis, qui Acaphius nominabatur. Ex triginta autem annis, quibus regnavit, octodecim fuerunt antè imperium Augusti Cæsaris, & postquàm secundò Imperium obtinuit, duodecim.	30	5475

Numerus.	NOMINA REGVM <i>Machabæorum.</i>	Anni.
IV.	SIMEON frater eius regnavit octo annis, tùm interfecit illum Ptolomæus filius Simeonis, qui dicitur & Hircanus, eius gener.	8
V.	HIRCANVS triginta & vno anno regnavit. Eius tempore destruxit Seleucius filius Antiochi Templum, quod extruxerat Sanaballat in Samaria.	31
VI.	ARISTOBVLVS filius Hircani regnavit vno anno tantùm.	1
VII.	ALEXANDER frater eius regnum obtinuit post illum viginti-septem annis, reliquitque duos filios, Hircanum scilicet, & Aristobulum. In diebus eius Iudæi trifariam dissecti sunt, nempe in Pharisæos, Sadducæos, & Herodianos.	27
VIII.	ET regnavit post illum ALEXANDRA eius vxor nouem annis, & defuncta est. Cùm autem adoleuerint filij eius, constituit Hircanum primogenitum summum sacerdotem, & Aristobulum filium minorem Ducem exercitûs.	9
IX.	REGNUM itaque tradidit (Alexandra) ARISTOBVLO, & summum sacerdotium Hircano, quo contentus fuit, donec dissensiones disseminauit inter eos Antipater parens Herodis Idumæi, & malorum, ac inimicitiarum exitit auctor. Aristobulus itaque administrato Regno tribus annis cum dimidio, captiuus ductus est, atque mortuus.	3½
X.	ET regnavit HIRCANVS frater eius post illum quadraginta annis. Cùm autem regnum obtinuisset Cæsar Augustus Romæ, misit ad illum Hircanus pretiosissima munera. Quamobrem Antigonus nepos Hircani profectus est ad Regem Persarum auxilia petens contra patrum: & captus est Hircanus, ductusque ad Regem Persarum, mansitque ibi donec ab Herode Rege accersitus, & dolo interfectus, qui vltimus exitit Rex filiorum Hasmonæi. Iudæi autem constituerant sibi Regem ANTIGONVM, qui vno regnavit anno, tum ab Herode regno spoliatus est.	40

DE
IMPERATORIBVS
ROMANIS,
DEQVE
REGIBVS HERODIANIS.

DE
IMPERATORIBVS
ROMANIS,
DEQVE
REGIBVS HERODIANIS.

Numerus.	<p>NOMINA CÆSARVM IMPERAT. ROMANORVM.</p>	Anni.	Summa
CVII.	<p>AVGVSTVS CÆSAR regnavit quinquaginta sex annis cum dimidio, ex quibus quatuor cum dimidio antè necem Pompeij Ducis, quod est initium regni secundi; & donec Cleopatram regno spoliauit annis duodecim; & donec Christus Dominus natus est, viginti-quinque annis; & post Christi Domini natiuitatem quindecim annis.</p>	25	5500

IESV CHRISTI NATIVITAS.

NATUS est Dominus noster IESVS CHRISTVS, cui gloria, nocte, quæ præcessit diem Martis, vigesima-nonâ mensis quarti Ægyptiorum, qui est Chihac, anno quinquies millesimo quingentesimo ab Orbe condito, & est decima Lunæ Sciahban mensis Arabum. Quo tempore Herodes profectus est in Ægyptum ad Cleopatram, & indè Romam, obtinuitque ab Augusto Cæsare regnum Iudæorum in Ierusalem, & constitutus est dies ille primus regni Herodis, & est dies decima-septima mensis Tamuz, seu Iulij, qui est dies ieiunij. Acceptumque Antigonum, & catenis vinctum ablegavit in Ægyptum ad Antonium maritum Cleopatræ amicum suum, misitque illi etiam pecuniam rogans, vt Antigonum occideret; quod fecit anno tertio regni Herodis, & est item annus tertius regni Antonij mariti Cleopatræ. Siquidem cùm is eam in vxorem duxisset, rebellavit contra Augustum Cæsarem, qui cum suis exercitibus in Ægyptum traiecit, interfecitque Antonium & Cleopatram, & regnum eorum obtinuit. Anno decimo-octavo sui regni destruxit Herodes Templum, illudque iterum ædificavit iuxta formam, quâ extractum erat à Salomone Rege. Natus est autem Dominus noster CHRISTVS anno vigesimo-quinto regni eius, (Herodis) tùm defunctus est quinto die morbi post necem Antigoni filij sui, septuagesimum agens annum. Regnavit autem triginta & vno anno, ex quibus antè Natiuitatem Domini CHRISTI viginti-quinque, & post Natiuitatem Domini sex.

Augustus autem Cæsar vnus ex ducibus Senioris, qui Romanam regebat urbem, ad Occidentales subigendas plagas cum exercitibus profectus est, dum Pompeius Senioris vicarius in Oriente morabatur. Qui Augustus expugnato Occidente Romanam reuersus est, eamque domuit Cæsar, Seniore depulso, & Collegis occisis. Post hæc Cæsari denuntiaturum est, Pompeium collectis exercitibus ad illum debellandum properare. Verùm prælio commisso victoria Cæsari cessit interfecto Pompeio; quo facto misit in Ægyptum Antonium cum Antipatro, qui

eam regionem Cæsari subegerunt; & matrimonio copulata est Cleopatra Antonio duci exercitûs Cæsaris, desciuitque à Cæsare. Quamobrem exercituum expeditione factâ perrexit in Ægyptum Augustus Cæsar, interfecitque Antonium sui exercitûs ducem, simulque Cleopatram, & regno spoliavit, ac Romana prouincia facta est exinde Ægyptus, & Alexandria. Imperauit autem Augustus annos quinquaginta sex cum dimidio: quatuor, ac menses sex ab interfecto Seniore cum collegis (ex quo initium habuit imperium Cæsaris) ad necem Pompeij ducis; & à nece Pompeij ad excidium regni Cleopatæ filiæ Dionysij duodecim; & ab excidio regni Cleopatæ ad Natiuitatem Domini nostri CHRISTI in Bethlehem viginti-quinque annos; & vixit postquàm natus est Dominus noster CHRISTVS annos quindecim, quibus completi sunt anni quinquies mille quingenti ab Orbis conditu.

Numerus.	NOMINA REGVM HERODIANORVM post Natiuitatem Domini.	Anni.
XI.	HERODES post Natiuitatem Domini nostri CHRISTI sex regnauit annis, & antè Natiuitatem eius viginti-quinque, ex quibus sex sub regno Cleopatæ.	6
XII.	ARCHELAUS, qui se Herodem quoque nominauit, paucis post suæ vxoris obitum diebus à misso duce ab Augusto Cæsare Ierusalem captus est, & catenis vinctus Romam adductus, vbi mortuus est, postquam regnum administrauit septem annis.	7
XIII.	REGNUM suscepit post illum ANTIGONVS eius frater, qui & ipse quoque se Herodem nuncupauit, regnauitque viginti & vno anno, sub quo cruci affixus est Dominus noster CHRISTVS; tum mittens Tiberius Cæsar comprehendit Antigonom, illumque ablegauit in Hispanias, ibique mortuus est.	21
XIV.	AGRIPPAS filius Aristobuli interfecti, filij Herodis, regnauit viginti-tribus annis.	23
XV.	AGRIPPAS filius Agrippæ, cuius tempore fuit Captiuitas, & destructio Ierusalem, regnum viginti tenuit annis. HIC vltimus est Regum Iudæorum, post quem excisi sunt, & ad nihilum redacti, & ducti captiui, eorumque destructum est Sanctuarium vsque in hodiernum diem.	20

DE IMPERATORIBVS ROMANIS.

51

Numerus.	NOMINA CÆSARVM Imperatorum Romanorum.	Anni.	Summa.
CVIII.	AVGVSTVS CÆSAR post Natiuitatem Domini nostri CHRISTI regnauit quindecim annis.	15	5515
CIX.	TIBERIVS CÆSAR filius eius viginti-tribus regnauit annis, & eius anno decimo-quinto Dominus noster CHRISTVS baptizatus est, anno verò decimono- nono cruci affixus.	23	5538
CX.	CAIVS CÆSAR quatuor annis.	4	5542
CXI.	CLAVDIVS CÆSAR quatuordecim annis. Eius tempore suum scripsit D. Matthæus Euangelium.	14	5556
CXII.	NERO CÆSAR tredecim annis; occidit Petrum & Paulum.	13	5569
CXIII.	GALBA CÆSAR septem mensibus.	mens. 7	+
CXIV.	OTHO CÆSAR tribus mensibus.	mens. 3	+
CXV.	VITELLIVS CÆSAR octo mensibus.	mens. 8	5571
CXVI.	VESPASIANVS CÆSAR nouem annis cum dimidio.	9½	5580½

DE EXCIDIO TEMPLI, ET VRBIS HIEROSOLYMITANÆ.

FVIT autem destructio Domûs Sanctæ die Martis nonâ mensis Augusti, quæ est vigesima-quinta Abibi, & nona Lunæ Ragebi, anno quinque millesimo quingentesimo septuagesimo-septimo ab Orbe condito: & est similis diei, in qua combusserat Nabuchodonosor Domum primam. Nam mala, & seditiones quotidie magis magisque gliscebant in regione Iudæorum, donec eò profectus est Vespasianus dux exercitûs Romanorum Imperatoris, & obsedit Ierusalem vsque ad mortem Neronis, tunc enim Romam reuersus Imperium suscepit relicto Tito filio, vt Urbem obsidione vrgeret, quam obsedit donec expugnauit eam, & combussit Sanctuarium, ac captiuam duxit gentem Iudæorum. Rescientes autem Iudæi qui remanserant in Vrbe, Sancta Sanctorum iam incensa fuisse, combusserunt omnia Ciuitatis palatia, pulcherrima quæque domicilia, ac atria regia cum omnibus, qui erant in eis, thesauris plurimis, armis, atque facultatibus. Postridie autem diei, quâ Sanctuarium incensum est, apparuit quidam in Vrbe ex Iudæis, qui sese Prophetam deprædicabat, dicebatque: Hæc Domus utique ædificabitur absque manibus humanis, virtute scilicet Dei Optimi Maximi, vti prius erat: resistite igitur fortiter Romanis, eorûmque Imperium excutite. Quod audientes qui superfuerant ex Iudæis, conuenerunt, & pugnaverunt cum Romanis, à quibus superati sunt, atque victi, & vsque ad vltimum trucidati. Multi quoque ex plebe Iudæorum ceciderunt, quibus antehac misericordiâ moti Romani pepercerant, ac benè fecerant.

ET egressus est Oseas sacerdos ad Titum habens duo candelabra, duas mensas ex auro, & ingentem summam vasorum Sanctuarij, omnia ex auro purissimo, quæ obtulit Tito. Titus verò ipsum comprehendit, ac opprefsit plurimum exigens ab illo thesauros; cui Oseas tradidit thesauros quamplures refertos auro, argento, gemmis pretiosissimis, sacerdotalibus vestibus, ac multis aromatibus, quibus acceptis interfecit illum. Post hæc recessit Titus ab Ierusalem Romam petens; adduxitque secum spolia, & thesauros regionis Iudæorum, cum captiuitate.

*De numero eorum, qui mortui sunt ex Iudæis spatio obsidionis; itémque
de numero eorum, qui interfecti sunt, & in Captiuitatem ducti,
præter eos, quos securitate donauit Titus.*

REFERT Manahem vnus custodum vnus portæ Ciuitatis, se numerasse mortuos, qui elati sunt ex porta, cui præerat, fueruntque centum & viginti-quinque millia, atque octingenti. Referunt quoque Principes Iudæorum, qui ad Romanos acceptâ fide transfierant, se calculos subduxisse mortuorum, qui ex omnibus portis elati sunt tempore obsidionis, vt sepelirentur, fueruntque sexcenta millia, præter eos, qui in puteos proiecti sunt, & in plateis, vicis, ac domiciliis defuncti, nec habuerunt qui eos

sepulturæ traderent. Egressi sunt etiam ex iis quidam ad Romanos, qui illos interfecerunt. Ioseph Bencherion refert, se calculos subduxisse eorum, quos interfecerant Romani in bello, & eorum, quos occiderant seditiosi tempore obsidionis in Vrbe, & fuerunt decies centena millia, & centum homines; quos autem captiuos secum duxerat Titus, fuerunt nonaginta nouem millia hominum. Vbicunque autem Titus castra metabatur, proiciebat ex illis feris, quas secum habebat, donec eos consumpsit.

Numerus.	N O M I N A C Æ S A R V M Imperatorum Romanorum.	Anni.	Summa.
CXVII.	TITVS CÆSAR filius Vespasiani , qui destruxit Domum sanctam destructione secundâ , quatuor regnavit annis.	4	5584½
CXVIII.	DOMITIANVS CÆSAR frater Titi regnavit quindecim annis. Iste magnoperè oppressit Christianos.	15	5599½
CXIX.	NERVA CÆSAR vno regnavit anno.	1	5600½
CXX.	TRAIANVS CÆSAR nouemdecim regnavit annis. Iste occidit Ignatium Patriarcham Antiochenum ; itémque Simeonem filium Cleophæ Episcopum Ierusalem annum agentem centesimum vigesimum , postquàm Episcopatum rexit quadraginta duobus annis, decem nempe antè destructionem Ierusalem, reliquis verò post destructionem. Eius tempore suum conscripsit Euangelium Ioannes.	19	5619½
CXXI.	ÆLIVS ADRIANVS CÆSAR regnavit viginti & vno anno. Hic columnam, seu titulum erexit super portam Ierusalem, in quo appendit tabulam cum hac inscriptione: <i>Vrbs Ælia</i> . Columna autem nunc dicitur <i>Sacellum David</i> . Fossam quoquè effodere curavit ex flumine Ægypti ad mare rubrum , eoque conduxit aquam dulcem.	21	5640½
CXXII.	ANTONIVS CÆSAR regnavit viginti duobus annis.	22	5662½

Numerus.	NOMINA CÆSARVM Imperatorum Romanorum.	Anni.	Summa.
CXXIII.	AVRELIVS CÆSAR regnavit decem & novem annis.	19	568 1 $\frac{1}{2}$
CXXIV.	COMMODOVS filius Antonini duodecim regnavit annis. In eius diebus eduxerunt Persæ Azdscirum filium Tabechi filij Safani Astacharensis, & hoc est initium regni Persarum super terrâ Babylonis, Amedi, & Persidis. Eius tempore floruit Galenus medicus auctor artis medicæ.	12	569 3 $\frac{1}{2}$
CXXV.	PERTINAX CÆSAR tribus regnavit mensibus.	mensēs 3	✠
CXXVI.	IVLIANVS CÆSAR regnavit duobus mensibus.	mensēs 2	✠
CXXVII.	SEVERVS CÆSAR regnavit tredecim annis.	13	570 6 $\frac{1}{2}$
CXXVIII.	ANTONINVS CÆSAR filius eius regnavit sex annis.	6	571 2 $\frac{1}{2}$
CXXIX.	MACRINVS CÆSAR vno regnavit anno.	1	571 3 $\frac{1}{2}$
CXXX.	ANTONINVS CÆSAR tribus regnavit annis.	3	571 6 $\frac{1}{2}$
CXXXI.	ALEXANDER CÆSAR tredecim annis regnavit. Anno autem eius Imperij nono regnavit Azdscirus filius Tabechi filij Safani.	13	572 9 $\frac{1}{2}$

Numerus.	NOMINA CÆSARVM Imperatorum Romanorum.	Anni.	Summa.
CXXXII.	MAXIMINVS CÆSAR tribus annis. Sub eo martyrio coronati sunt Sergius, & Bacchus.	3	5732½
CXXXIII.	P VPIENVS CÆSAR regnavit tribus mensibus.	mens. 3	✱
CXXXIV.	GORDIANVS CÆSAR regnavit quatuor annis. Sub eo apparuit Manes auctor hæresis Manichæorum. Sub eo quoquè floruit Gregorius Thaumaturgus Cæsarææ Philippi.	4	5736½
CXXXV.	PHILIPPVS CÆSAR regnavit septem annis. Primo eius Imperij anno regnavit Sapor filius Azdsciri in Perside.	7	5743½
CXXXVI.	DECIVS CÆSAR vno regnavit anno. In diebus eius fugerunt septem illi adolescentes, & latuerunt in antro urbis Ephesi. Sub eo martyrio quoquè coronatus est sanctus Mercurius.	1	5744½
CXXXVII.	GALLVS CÆSAR duobus regnavit annis.	2	5746½
CXXXVIII.	VALERIANVS CÆSAR quatuordecim regnavit annis. In eius diebus martyrij laureolâ coronati sunt Cosmas, Damianus, & fratres eorum, ac mater. Sub eo apparuit Paulus Samosatenus.	14	5760½
CXXXIX.	CLAVDIVS CÆSAR vno regnavit anno. Sub quo Paulus Patriarcha Antiochenus sectæ Paulianistarum auctor fuit.	1	5761½

Numerus.	NOMINA CÆSARVM <i>Imperatorum Romanorum.</i>	Anni.	Summa.
CXL.	AVRELIANVS CÆSAR annis sex regnavit, & anno sexto eius Imperij natus est Constantinus Imperator.	6	5767 $\frac{1}{2}$
CXLI.	TACITVS CÆSAR regnavit sex mensibus.	menses 6	5768
CXLI.	PROBVS CÆSAR regnavit sex annis.	6	5774
CXLI.	CARVS CÆSAR regnavit duobus annis.	2	5776
CXLI.	DIOCLETIANVS CÆSAR, cuius tempore quadrifariam partitum erat Imperium. Diocletianus enim Antiochiæ degebat, Maximianus verò filius eius in Oriente, Maximinus Romæ, & Constantinus in Asia, at Diocletianus præcipuus erat. Quoniam autem Ægyptij, & Alexandrini contra illum rebellauerant anno decimo-nono eius Imperij, Alexandriam missa sunt eius edicta, vt clauderentur Ecclesiæ Christianorum, & reserarentur Idolorum templa, occiditque quotquot thura Idolis offerre noluerunt. Hinc infinita propemodum multitudo martyrij coronam assecuta est. Interfecit quoque Petrum Patriarcham Alexandrinum, & filios Regum, ac Principum, exilio mulctavit in Ægyptum, nempe Claudium, Victorem, & Basilidem. Postquàm autem Imperium tenuit viginti & vno anno, percussit eum cæcitate Deus, vt eleemosynam peteret ad portas vrbis Antiochiæ, & mortuus est morte pessimâ.	21	5797
CXLI.	MAXIMIANVS filius eius defuncto patre Imperium tenuit vno anno, & perpetravit mala multò maiora, & atrociora, quàm pater eius. In eius diebus martyrio coronata est Barbara, ac alij quamplures.	1	5798

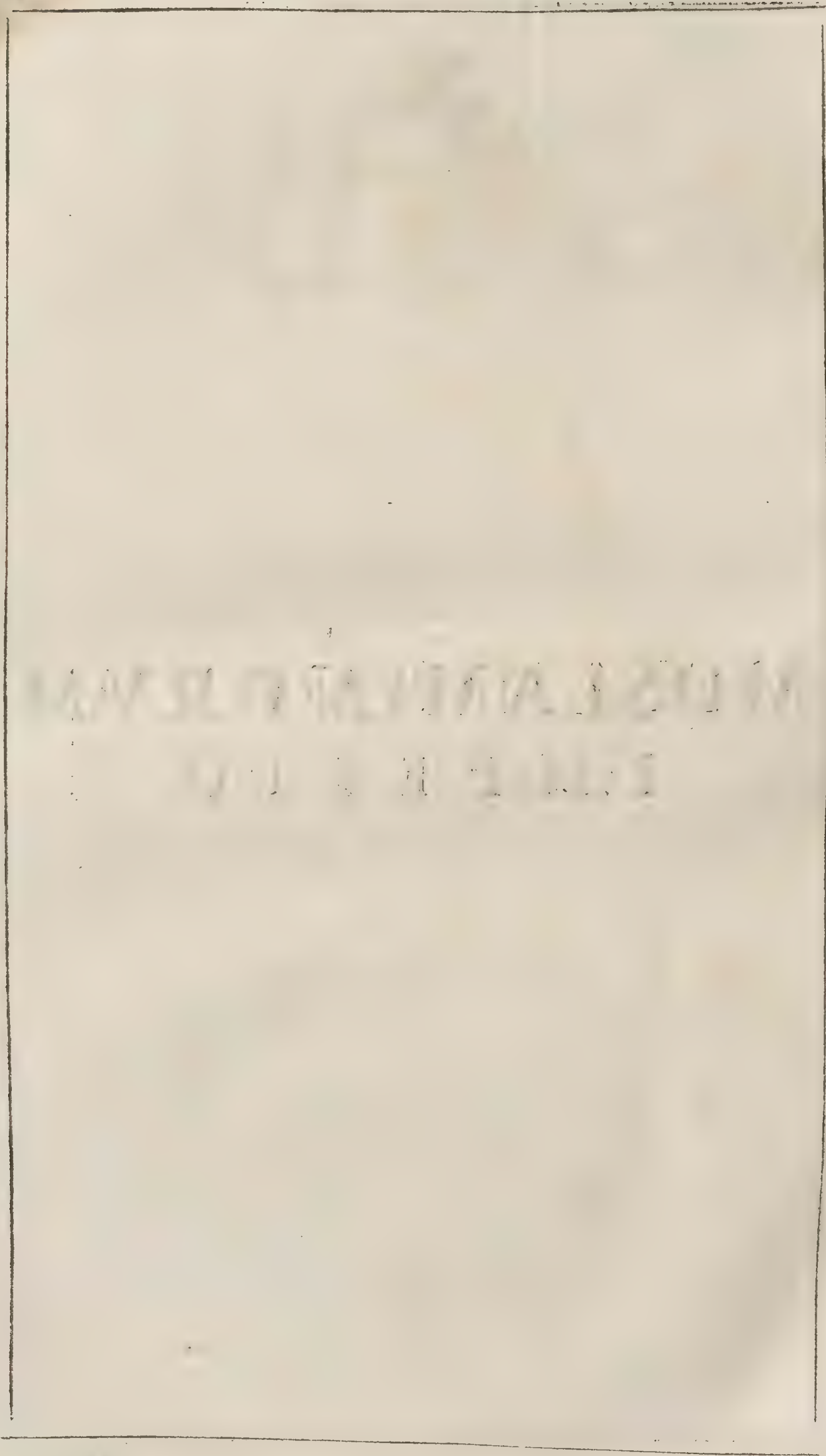
Numerus.	NOMINA CÆSARVM Imperatorum Romanorum.	Anni.	Summa.
CXLVI.	<p>CONSTANTINVM Magnum defuncto Diocletiano Maximianus filius eius ab imperio expellere moliebatur. Anno decimo-septimo imperij Constantini apparuit ei in somnio signum Crucis, audiuitque vocem sibi dicentem: <i>Porta hoc signum, vinces hostes tuos.</i> Qua de re cum inquisisset, illum certiores fecerunt Sacerdotes Christiani de huius mysterio. Statimque tulit Constantinus figuram Crucis, egressusque est ad Maximianum debellandum, fufusque est Maximianus coram illo, & fugiens Romam submersus est in flumine cum exercitu suo; & Imperium obtinuit Romanum Constantinus ab ortu vsque ad occasum. Anno decimo-nono sui Imperij credidit, & baptizatus est. Helena verò mater eius profecta est Ierusalem, & detexit pretiosissimum lignum Crucis, & Sepulchrum, & ædificauit Templum Resurrectionis, & Golgothæ. Anno autem post eius conuersionem ad fidem decimo-nono coëgit sanctum illud Concilium Nicææ trecentorum octodecim Episcoporum, qui anathemate percusserunt Arium, ac omnes qui eius sequebantur sententiam, & composuerunt vulgatissimum illud Symbolum. Summa autem eius imperij fuit quinquaginta annorum; è quibus antè fidem susceptam sub obedientia Diocletiani octodecim, & post fidem triginta duo.</p>	32	5830
CXLVII.	<p>CONSTANTINVS filius Constantini. Eius tempore floruit Cyrillus Ierosolymitanus, scripsitque ad illum, dicens: In diebus patris tui Constantini amantissimi Deo, apparuit Ierusalem lignum salutiferæ Crucis, & detecta sunt Sancta Loca: At in diebus tuis, Imperator, apparuerunt miracula, non quidem è terra, sed ex cælo; siquidem apparuit Ierusalem super Sepulchro horâ tertiâ solemnitate Pentecostes Crux composita ex ingenti splendore, quæ quidem non vni, aut duobus apparuit, sed omnibus ciuibz palàm; videruntque illam oculi spatio trium horarum. Splendor verò eius superabat splendorem Solis, illumque obscurabat. Quod propter miraculum adiecti sunt multa hominum millia ad cognitionem Dei, ac in fide Christiani effecti sunt. Iste autem viginti-quatuor regnavit annis.</p>	24	5854

Numerus.	NOMINA CÆSARVM Imperatorum Romanorum.	Anni.	Summa.
CXLVIII.	IVLIANVS Apostata. Huius tempore floruit Abbas Antonius, qui omnium primus in Ægypto solitudinem incoluit, & extruxit Monasteria. In Syria florebat quoquè eo tempore Abbas Hylarion, & ipse omnium primus incoluit solitudinem Iordanis, ibique Monasteria ædificauit. Hunc Imperatorem transfixit hastâ Sanctus Mercurius martyr, & occidit illum, quòd Basilium Episcopum Cæsareæ vinxerat.	2	5856
CXLIX.	IOVIANVS vno regnavit anno.	1	5857
CL.	VALENTINIANVS regnavit duodecim annis.	12	5869
CLI.	VALENS post Valentinianum regnavit duobus annis.	2	5871
CLII.	GRATIANVS regnavit vno anno.	1	5872
CLIII.	THEODOSIUS maior Imperator fidelis regnavit septem-decim annis. Anno primo eius Imperij coadunatum fuit Concilium secundum Constantinopolitanum centum quinquaginta Episcoporum, in quo anathemate percussus est Macedonius Spiritus Sancti hostis, & Sabellius qui dicebat: <i>Pater Filius Spiritus Sanctus</i> , constituebatque in vna natura Diuina vnâ personam, omittebatque particulam, &c. Anathemate quoquè percusserunt Apollinarem, qui dicebat: <i>Magnus, Maior, Maximus</i> . Vocabat enim Spiritum Sanctum <i>Magnum</i> , Filium verò <i>Maiorem</i> , & Patrem <i>Maximum</i> . Anno octavo eius Imperij apparuerunt septem illi Adolēscētes, qui fugientes sese absconderant à Decio Imperatore impio; erit igitur spatium eorum dormitionis centum triginta sex annorum. Hic Imperator Theodosius extruxit Ecclesiam Gethsemani.	17	5889

Numerus.	NOMINA CÆSARVM Imperatorum Romanorum.	Anni.	Summa.
CLIV.	ARCADIUS filius eius tenuit Imperium tredecim annis. Ipse extruxit monasterium Alkofsairi in monte Moctabi in Phostato Ægypti dicatum nomini Sancti Arsenij. Tempore eius floruit Ioannes Chrysostomus Patriarcha Constantinopolitanus.	13	5902
CLV.	THEODOSIUS minor filius Arcadij regnavit quadraginta-duobus annis. Anno vigesimo-primo imperij eius celebratum est tertium Concilium Ephesi ducen- torum Episcoporum, qui anathemate percusserunt Nestorium, & eius sequaces, præsidente magno Cyrillo Patriarchâ Alexandrino.	42	5944
CLVI.	MARCIVS Imperator Imperium sex annis tenuit. Sub eo celebratum est Concilium quartum Chalcodonense contra Dioscorum anno primo Imperij eius, erantque in illo sexcenti triginta Episcopi. Marcianus enim Pulcheriam sororem Theodosij in vxorem duxerat post obitum eius, quæ Imperium ipsi tradidit. Cùm igitur consensum Dioscorus Patriarcha Alexandrinus ipsi præstare noluisset, suâ sede illum amovit, & mortuus est in exilio. Illi verò, qui Imperatoris sententiam sunt secuti, vocati sunt <i>Melchitæ</i> , id est, Imperiales, seu Regij.	6	5950
CLVII.	LEO maior sexdecim annis.	16	5966
CLVIII.	LEO pater Zenonis Iacobita vno anno.	1	5967
CLIX.	ZENO Imperator filius eius Iacobita 17. annis.	17	5984
CLX.	ANASTASIUS Iacobita exilio mulctavit Eliam Patriarcham Ierosolymorum, & Flavianum Patriarcham Antiochenum, quòd opinioni Melchitarum addicti essent, constituitque pro Flauiano Seuerum. Seuerus autem discipulum habebat quendam nomine Iacobum, qui defuncto Imperatore clàm vagabatur, & homines reuocabat ad sectam Dioscori, ita annuente, & præcipiente Timotheo Patriarchâ Alexandrino.	27	6011

Numerus.	NOMINA CÆSARVM Imperatorum Romanorum.	Anni.	Summa.
CLXI.	IVSTINVS Chalcedonensis infectatus est Iacobitas, & in exilium abegit Seuerum Patriarcham Antiochenum. Regnavit nouem annis.	9	6020
CLXII.	IVSTINIANVS Imperator regnavit triginta-novem annis. Eius tempore celebrata est quinta Synodus Constantinopolitana centum sexaginta quatuor Episcoporum, qui damnauerunt Origenem, & eius sectatores.	39	6059
CLXIII.	IVSTINVS Imperator tredecim annis.	13	6072
CLXIV.	TIBERIVS Imperator tribus annis.	3	6075
CLXV.	MAVRITIVS Imperator, quem interfecit Phocas, viginti annis.	20	6095
CLXVI.	PHOCAS Imperator, quem interfecit Heraclius, octo annis.	8	6103
CLXVII.	HERACLIVS Imperator triginta & vno annis, ac quinque mensibus regnavit, scilicet ab anno nongentesimo vigesimo-seculo Alexandri, & defunctus est die Dominicâ nonâ Februarij, quæ respondet decimæ-quin-tæ Amfiri anni nongentesimi quinquagesimi-quarti Alexandri. Eius tempore initium habuit Imperium Moslaminorum; regnavit enim Heraclius Imperator ante Moslaminos vndecim annis, & viginti annis post initium Imperij ipsorum. Quamobrem recensebimus ex eius annis in hisce tabulis vndecim tantum, reliqui verò computabuntur in summa annorum Moslaminorum.	11	6114

DE
MOSLAMINORVM
IMPERIO.

DE
MOSLAMINORVM
IMPERIO.

FVIT initium Imperij Moslaminorum die Iouis primâ Moharrami, quæ est decima-quinta Iulij, & vigesima prima Abibi, anno ab Alexandro nongentesimo trigesimo-tertio. Contigit quippe Hegira eo anno, quo Heraclius Phocam occidit, & obtinuit Imperium, nempe anno primo sui Imperij. Reiecimus autem annos Heraclij viginti posteriores, & sequuti sumus annos Hegiræ, quod proximiores sint nobis, adeoque facilius annorum subducitur ratio ad nostra hæc tempora. Cum verò anni Hegiræ sint Lunares, eo modo eos descripsimus, tum conuertimus eos ad annos Solares, & eandem triuimus viam, ac antè in annorum vera ratione subducenda ab Adamo. In vna autem tabula descripsimus nomina Calipharum Moslaminorum, & Regum eorum in Ægypto, & Babylone à Mahometo vsque ad hæc nostra tempora, qui sunt Caliphæ Habbasidarum, Fatemitarum, & Reges Aiubitarum, aliorumque; & expandimus annos singulorum, ac dies, atque reduximus eos ad Solares. In tabula verò subiecta quatuor distinximus columnas, in quarum prima posuimus annos, ac dies Lunares, quibus singuli regnarunt Caliphæ, in secunda summam eorum, in tertia illorum reductionem in Solares, in quarta demùm summam annorum ab Orbe condito.

Numerus.	NOMINA ET HISTORIÆ Calipharum.	Anni Calipha- tus.	Summa anno- rum Lu- narium.	Reduc- tio eo- rum in Solares.	Summa annorū Mundi.
I.	<p>MAHOMETVS Abulcasemus filius Abdallahi, filij Abdalmotlabi, natus est in planitie Mechenſi nocte præcedente diei Lunæ decimâ Rabihi prioris anno Elephan- tis. Æra autem Hegiræ initium habuit die Iouis primâ anni illius, quo Mahometus ſeſe fugâ contulit ab vrbe Mecha ad Madinam. Defunctus verò eſt die Lunæ duodecimâ Rabihi prioris. Vixit annis ſexaginta tribus, è quibus decem tranſ- egit Madinæ.</p>	anni 10	anni 10	anni 9	anni 6123
II.	<p>ABVBACRVS Sadekus filius Abikahaphæ creatus eſt die Lunæ, quâ defunctus eſt Mahometus; obiitque morbo Phtiſis. Erat autem procerus, exilis, levis barbæ ac raræ, contemptor rerum humanarum, deuotus, fugiens, abſtinensque à deliciis mundanis; nam accipiebat ſingulis diebus ex publico ærario tres denarios tantum. Eſt primus omnium, qui collegit Alcoranum.</p>	anni 2	anni 12	anni 2	anni 6125
III.	<p>HOMARVS filius Alchottabi, cognomento Abuhaphſus, creatus eſt eâdem die, quâ obiit Abubacrus. Ipſe Ægyptum cepit pacificè à Mocaucaſo, Alexandriam verò vi expugnauit. Pugione percuffit eum Abululûa puer Mogaiiri, & poſt dies tres mortuus eſt. Erat autem valdè fuſcus, itémque caluus. Primus omnium appellatus eſt Amir-almumanina, id eſt, <i>Imperator fidelium</i>: primusque margaritis uſus eſt, eaſque geſtauit. Ipſe cepit Damascum, Hameſ, Kinſarin, Baſan, Ieruſalem, & Madaïen urbem Regiam Coſdroës, ex qua eam retulit diuitiarum ſummam, quæ vix exprimi poteſt. Expugna- uit quoquè Adrichan, Raka, Niſiben, & alia loca.</p>	anni 10	anni 22	anni 10	anni 6136
	<p>Quinque dies Interregni vſque ad Imperium Hothmani ſummæ adii- ciendi ſunt.</p>				

Numerus.	NOMINA, ET HISTORIÆ Calipharum.	Anni Calipha- tus.	Summa anno- rum Lu- narium.	Reduc- tio eo- rum in Solares.	Summa annorū Mundi.
		anni	anni	anni	anni
IV.	HOTHMANVS filius Haffani inaugu- ratus est primâ Moharrami, & interfectus est die Paschatis à Mahometo filio Abubac- ri agens octogesimum-secundum annum. Eo anno quo defunctus est, præcepit Al- ualido filio Hacabæ, vt Codices Alcorani dilaceraret, & lauaret aceto, quòd ma- gna dissensio de Alcorano orta esset. Si- quidem reuersus Hadifa ex bello Arme- nico dixit ipsi: Consule populis antequàm dissentiant dissensione Iudæorum, & Iu- dæorum. Qui ait: Quid est hoc? Respon- dit: Expugnaui Armeniam, Haracam, & Syriam, vbi comperi Harachenses pro in- fidelibus habere Syros, & eorum librum; contrà Syros pro infidelibus habere Hara- chenses. Tunc præcepit Zaido filio Tha- beti, qui descripsit Codicem, & contulit illum cum Codice, qui erat apud Haphe- sum, combussitque Codices ab illo dissen- tientes.	11	34	11	6147
		dies 344	dies 344	dies 223	dies 293
V.	ALI filius Abutalebi Calipha creatus est eâ die, quâ interfectus est Hothmanus. Erat mundi contemptor, elargiendis elee- mosynis deditus, & religionis Mahometa- næ propugnator acerrimus.	anni 4	anni 40	anni 4	anni 6152
		dies 262	*	dies 219	dies 147
VI.	ALTHASANVS filius Ali creatus est Ca- lipha Cuphæ eâ die, quâ obiit pater eius. Anno quadragesimo-primo profectus est Moauia filius Abisaphiani Cupham, cui oc- currit Alhasanus ibidem, & inierunt pacem, traditâ Moauia rerum summâ, cessitque illi Alhasanus Imperij iura. Eius tempore in- terfectus est Alhofainus die Veneris, qui eo nomine semper celebris habitus est; & in- terfecti sunt cum illo nouem millia equi- tum: occiditur autem agens annum ætatis quingagesimum-nonum.	*	anni 40	*	anni 6152
		dies 82	dies 80	dies 182	dies 329
	Quatuor dies interregni addantur summæ.				

DE CALIPHIS OMAYTIS.

Numerus.	<i>NOMINA CALIPHARVM familiae Omayæ.</i>	<i>Anni Calipha- tus.</i>	<i>Summa anno- rum Lu- narium.</i>	<i>Reduc- tio eo- rum in Solares.</i>	<i>Summa annorū Mundi.</i>
VII.	MOAVIA filius Abisaphiani inaugura- tus est Calipha, & defunctus Damasci agens septuagesimum-octauum ætatis annum. Erat candidus, procerus, extantibus ocu- lis, prolixâ barbâ, lato pectore, ac amplis natibus. Erat etiam magnæ maiestatis, & authoritatis apud homines.	anni 19 dies 94	anni 59 dies 178	anni 18 dies 253	anni 6171 dies 221
VIII.	IAZIDVS filius Moauia inauguratus est Calipha eâ die, quâ defunctus est pater eius, dum ageret annum trigessimum-nonum. Ipse interfecit Alhofainum. Fuit valdè fu- scus, magno capite, varorum vestigiis in vultu notatus, breuibus digitis. Misso exer- citu obsedit Bocharam, cuius regnum mu- lier quædam nomine Chaton tenebat, quæ opem contra Moslaminos implorauit Regis Sagdi, iurauitque ipsi se illi tradituram in vxorem. Qui opem illi tulit cum centum- viginti millibus, & multis prælis, ac pugnis commissis obsedit Mecham, & portam Alcaabæ combussit cum trabibus, vnde muri nigredinem contraxerunt. Obsedit quoquē Madinam, eamque expugnauit, deuastauit, & ciuium effuso sanguine to- tam urbem depopulatus est.	anni 3 dies 249	anni 63 dies 73	anni 3 dies 226	anni 6175 dies 72
IX.	MOAVIA filius Iazidi filij Moauia inaugu- ratus est Calipha, quâ die defunctus est pater eius, nempe 15. Rabihi prioris. Caliphatum administrauit 45. diebus; tum illo sese abdi- cauit, & 40. diebus post Imperij abdicationē defunctus est 23. agens annum, & sepultus est ad latus patris sui, nullâ relictâ prole.	✠ dies 45	anni 63 dies 118	✠ dies 45	anni 6175 dies 115
	Nonaginta-nouem dies interregni vsque ad Caliphatum Abd-allahi Ben-azzabiri addantur summæ.				

Numerus.	NOMINA CALIPHARVM familie Omaye.	Anni Caliphatus.	Summa annorum Lunarium.	Reduc- tio eo- rum in Solares.	Summa annorum Mundi.
X.	ABD-ALLA filius Alzobiri inauguratus est Mechæ vigesima-primâ Ragebi. Cum autem Imperium obtinuisset Abd-almalech filius Marouani, misit contra illum Alhagiagium, quem interfecit, & patibulo affixit agentem septuagesimum-secundum annum.	✱ dies 128	anni 63 dies 325	✱ dies 128	anni 6175 dies 334
XI.	MAROVANVS filius Alhocmi inaugura- tus est Chabiæ mense Ragebi. Sub eius Caliphatu motus excitarunt Scihaitæ ad vendicandam mortem Alhofaini, præfeceruntque sibi Solimanum filium Saradi, & erat numerus eorum, qui ad illum conuenerant, sexdecim millia.	✱ dies 198	anni 64 dies 266	✱ dies 295	anni 6176 dies 254
XII.	ABD-ALMALECH filius Marouani, & pater Alualidi inauguratus est Calipha Damasci mense Ramdani agens sexagesimum annum. Erat formâ quadratus, albus, hiant ore, dentibus intricatis, & obtusis naribus, cognominabatur autem Abazian. Erat verò summoperè avarus, itaut agnomine diceretur <i>Distillatio lapidis</i> .	anni 21 dies 15	anni 85 dies 281	anni 20 dies 152	anni 6197 dies 41
XIII.	ALVALIDVS filius Abd-almalechi filij Marouani, filij Alhocmi suffectus parenti adhuc viuenti die Iouis decima-quintâ Sceuali, & defunctus est quadragesimum-octauum agens annum, & quosdam menses. Erat fortissimus, ac valdè strenuus, & deditissimus ducendis, & dimittendis vxoribus, nam sexaginta tres duxit vxores. Ipse construxit Delubrum Damasci, destruxitque Ecclesiam sancti Ioannis, & addidit illam Delubro. Duodecim millia marmoribus elaborandis operam nauabant in ædificio dicti Delubri, in quo insumpsit quinquies decies centena millia, & sexcenta millia denariorum, erantque in eo sexcentæ catenæ aureæ.	anni 9 dies 236	anni 95 dies 113	anni 9 dies 138	anni 6206 dies 179

Numerus.	NOMINA CALIPHARVM familie Omayæ.	Anni Calipha- tus.	Summa anno- rum Lu- narium.	Reduc- tio eo- rum in Solares.	Summa annorū Mundi.
XIV.	SOLIMANVS filius Abd-almalechi filij Marouani inauguratus est Calipha quâ die defunctus est Alualidus frater eius, nempè die Sabbati 15. mensis Giamadi posterioris, morbo laterum, agens 45. annum. Fuit procerus, pulcher, eloquens, disertus, abhorrens ab effusione sanguinis, helluo, luxuriosus, comedebatque singulis diebus centum circiter libras.	anni 2	anni 98	anni 2	anni 6209
		dies 242	dies 50	dies 221	dies 34
XV.	HOMARVS filius Abd-alazizi filij Marouani, filij Alhocmi inauguratus est Calipha quâ die obiit patruus eius Solimanus, nempè die Veneris vigesimâ Saphari. Maximoperè deditus erat contemptui rerum, iustitiæ, & religioni, cui semper posthabebat res mundanas.	anni 2	anni 100	anni 2	anni 6211
		dies 222	dies 202	dies 130	dies 164
XVI.	IAZIDVS filius Abd-almalechi, filij Marouani, filij Alhocmi inauguratus est Calipha quâ die defunctus est patruus eius Homarus filius Abd-alazizi, nempè die Veneris vigesimâ-quintâ Ragebi, obiitque agens annum vigesimum-nonum. Erat magno corpore, & addictissimus musicæ, & lusibus. Eò diligebat puellam quandam, vt eâ mortuâ maximo conflictatus sit mœnore, cadauerque illius triduò apud se feruarit, donec foetuit.	anni 4	anni 104	anni 3	anni 6215
		dies 29	dies 231	dies 350	dies 149
XVII.	HASCIAMVS filius Abd-almalechi filij Alhocmi inauguratus est Calipha quâ die defunctus est frater eius, scilicet vigesimâ-quintâ Sciabani. Erat luscus, candidus, tendens ad flauedinem, politiæ, & regiminis peritissimus, sed summoperè auarus, & inuidus. Vestimentorum adeò amator erat, vt huiusmodi eius supellectili asportandæ sexcenti cameli destinati essent; reliquit duodecim millia interularum. Cùm autem vitâ excessisset, prohibuit Alualidus, vt nemo illum inuolueret, adeoque inuoluit illum famulus eius.	anni 19	anni 124	anni 19	anni 6234
		dies 219	dies 95	dies 13	dies 162

Numerus.	NOMINA CALIPHARVM familie Omayæ.	Anni Calipha- tus.	Summa anno- rum Lu- narium.	Reduc- tio eo- rum in Solares.	Summa annorū Mundi.
XVIII.	ALVALIDVS ABVL-HABBASVS filius Iazidi, filij Abd-almalechi, filij Marouani, filij Alhocmi Calipha inauguratus est quâ die obiit patruus eius Hasciamus men- se Rabihi posterioris. Interfecerunt illum homines factionis Iazidi filij patruī eius, & amputatum caput eius circumtulerunt per Damascenam urbem dum ille agebat 42. annum. Causa eius necis vitia, & eui- dens infidelitas fuerunt, necnon Saddu- cæorum hæresis. Crearunt autem Dama- sceni ciues filium patruī eius Iazidum, qui confirmato Imperio dixit: Quicumque af- feret ad me caput Alualidi centum milli- bus denariorum donabitur; & interfectus est, & allatum ad illum caput eius.	anni 1	anni 125	anni 1	anni 6235
		dies 81	dies 176	dies 69	dies 231
XIX.	IAZIDVS filius patruī Alualidi filij Abd-almalechi, filij Marouani, filij Alhoc- mi inauguratus est vigesima-octauâ Gia- madi posterioris, & periit peste in solem- nitate Paschatis, agens quadragesimum annum. Propendebat ad opinionem & sen- tentiam Cadraitarum; ideoque cū Im- perium obtinisset Marouanus Alhomar, (id est asinus) defodit sepulchrum eius, & cadauer patibulo affixit; quoniam verò sti- pendia militum diminuit, cognominatus est <i>Diminutus</i> .	✱	anni 125	✱	anni 6236
		dies 160	dies 336	dies 160	dies 26
XX.	ABRAHIMVS filius Alualidi, filij Abd- almalechi filij Marouani, filij Alhocmi in- auguratus est eâ die, quâ defunctus est fra- ter eius Iazidus mense Dialhagia. Qui cū vidisset rerū omnium perturbationem, sese abdicauit, tradiditque rerum summam Ma- rouano filio Mahometi Giahdensi, & post aliquod tempus interfecit illum filius Ma- rouani, & patibulo affixit. Raris erat su- perioribus labris, impotens, & ineptus ad regimen, itaut eius sequaces aliquando sa- lutarent illum vt Calipham, aliquando vt Ducem, aliquando absque vllō titulo.	✱	anni 126	✱	anni 6236
		dies 69	dies 50	dies 69	dies 95

Numerus.	NOMINA CALIPHARVM familie Omayæ.	Anni Calipha- tus.	Summa anno- rum Lu- narium.	Reduc- tio eo- rum in Solares.	Summa annorū Mundi.
XXI.	<p>MAROVANVS filius Mahometi Giah- denſis inauguratus eſt Calipha menſe Sa- phari, quem interfecit Saleh patruus Abil- habbaſi Saphahi in quodam oppido Ægy- pti ſuperioris, nomine Bauſir. Hic eſt vl- timus Calipharum familie Omayæ, qui fuerunt quatuordecim, quorum primus fuit Moauia filius Abiſaphiani, & iſte vl- timus. Erat autem prudens, ſtrenuus, optimi conſilij, & regiminis, ſed aduerſa fortunâ, & ſtatuto tempore elapſo nihil prodeſt conſilium, neque apparatus; con- uerſa enim ducitur capillo, aduerſa verò diſrumpit catenas.</p>	<p>anni 5</p> <p>dies 23</p>	<p>anni 131</p> <p>dies 73</p>	<p>anni 4</p> <p>dies 330</p>	<p>anni 6241</p> <p>dies 63</p>

DE CALIPHIS HABBASIDIS.

Numerus.	NOMINA, ET HISTORIÆ Calipharum Habbasidarum.	Anni Calipha- tus.	Summa anno- rum Lu- narium.	Reduc- tio eo- rum in Solares.	Summa annorū Mundi.
XXII.	<p>ABV-HABBASVS Saphahus Abd-alla filius Mahometi, filij Alhabbasi inauguratus est Cuphæ die Veneris decimâ Rabihi prioris, & defunctus est morbo Varorum Hascemiæ agens trigessimum-secundum annum cum dimidio. Erat candidus, pulchrâ facie, liberalis, & optimis moribus. Is coëgit homines familiæ Omayæ, qui erant circiter octoginta viri, & interfecit eos vsquē ad vltimum. Nam singulis assignavit vnum ex suis armis instructum, & cū exclamasset quidam eorum: <i>Habd-fames pater tuus pater noster est, nec sumus tibi alieni</i>: manus percussit Abd-alla, tunc vnusquisque sibi assignatum trucidauit, & interfecerunt eos, vt præceperat Abd-alla. Et digestis ordine impositus est tapes, sedensque super eos ipse cum suis cibum aduocauit, & dum comedebant, audiebant eorum lamentationes, donec mortui sunt. Tum misit Abu-habbasus patrum suum Damascum, qui expugnauit eam, interfecto Alualido, & depopulatus est Damascum triduò cum dimidio, & destruxit moenia vsquē ad vltimum lapidem, ac sepulchra Omaytarum defodit, incenditque igne.</p>	anni 4	anni 135	anni 4	anni 6245
		dies 266	dies 339	dies 222	dies 285

Numerus.	NOMINA, ET HISTORIÆ Calipharum Habbasidarum.	Anni Calipha- tus.	Summa anno- rum Lu- narium.	Reduc- tio eo- rum in Solares.	Summa annorum Mundi.
XXXIII.	<p>ABV-GIAFAR Abd-alla filius Mansuri, filij Alhabbasi inauguratus est Calipha quâ die obiit frater eius, dum esset in itinere Mechano, & defunctus est apud puteum Maimon Mechæ agens sexagesimum-tertium annum. Ipse construxit Bagdadum, siue Babylonem, & incoluit eam anno centesimo quadragesimo-quinto. Tantâ fuit morum probitate, prudentiâ, rectitudine consilij, ac suauitate administrationis, ut vix exprimi possit. Erat quoque prudentissimus, ac rerum experienciâ exercitatus; necnon terribilis, cui sola suspicio sufficiebat, & accusatio ad interficiendum. Summoperè auaritiæ fuit deditus, adeo ut <i>Viscosi</i> cognomen adeptus fuerit. Numerus eorum quos interfecit, fuit sexcentorum millium.</p>	<p>anni 21</p> <p>dies 348</p>	<p>anni 157</p> <p>dies 332</p>	<p>anni 21</p> <p>dies 119</p>	<p>anni 6267</p> <p>dies 39</p>
XXIV.	<p>MAHOMETVS Almohdi Obaïd-alla filius Mahometi inauguratus est Calipha quâ die defunctus est pater eius Mechæ, cum esset Bagdadi die sabbati sextâ mensis Dialhagia, & defunctus est in quodam oppido Masidani vigesimâ-secundâ Mohar-rami, agens quadragesimum-secundum annum cum dimidio. Erat colore pallidus, habens in oculo dextro maculam albuginis.</p>	<p>anni 10</p> <p>dies 45</p>	<p>anni 168</p> <p>dies 22</p>	<p>anni 9</p> <p>dies 301</p>	<p>anni 6276</p> <p>dies 340</p>
XXV.	<p>MVSA ALHADI, & est pater Mahometi, inauguratus est Calipha quâ die obiit pater eius, & defunctus est Bagdadi die Veneris decimâ-quartâ Rabihi prioris, vigesimum-quartum agens annum. Iam decreuerat abdicare fratrem suum Rasidum à successionem Imperij, & inaugurare filium suum, sed subita mors intercessit inter ipsum, & propositum suum. Erat strenuus, magnanimus, liberalis, difficilis accessu, & desideriorum.</p>	<p>anni 1</p> <p>dies 52</p>	<p>anni 169</p> <p>dies 64</p>	<p>anni 1</p> <p>dies 43</p>	<p>anni 6278</p> <p>dies 18</p>

Numerus.	NOMINA, ET HISTORIÆ Calipharum Habbasidarum.	Anni Calipha- tus.	Summa anno- rum La- narium.	Reduc- tio eo- rum in Solares.	Summa annorum Mundi.
XXVI.	<p>HARON Rascidus Abu-mahometus filius Almohdi inauguratus eâ nocte, quâ defunctus est frater eius, & natus Almamunus; obiit verò nocte Sabathi tertiâ Giamadi posterioris agens quadragesimumseptimum annum, & menses. Habebat à secretis Giahfarum filium Chaledi, filij Barmachi. Erat pulcher, corpulentus, & pinguis. Omnium Calipharum fuit liberalissimus, & munificentissimus, optimis carminibus componendis deditus, necnon strenuus, addictus bellis, & peregrinationibus, adeoque octies in suo Caliphatu peregrinatus est. Occidit Giahfarum, qui ipsi à secretis erat, de cuius necis causa non conueniunt scriptores. Nam quidam asserunt, Rascidum absentiam Giahfari, & suæ sororis Habbasæ ferre non potuisse, quare matrimonio illos copulauit eo pacto, vt illam aspiceret, sed ne tangeret, vetuit, tamen reddidit grauidam, quæ peperit puerum, misitque illum Mecham, timens Rascidum fratrem, qui hoc percipiens occidit Giahfarum: sed hoc longè distat à veritate. Alij ferunt, Giahfarum ædificasse domum amplissimam, & impendisse viginti decies centena millia denariorum; neque Rascidum per villam aut hortum transire solitum, quin ei diceretur, hæc sunt Giahfari. Alij tradunt, quòd, cum illum amouere non posset viuum, ne secreta sua aperiret, & aliquid mali inde nasceretur, misit Masrurum noctu, qui eum adduxit ad palatium Rascidi, cui præcepit, vt caput illius sibi afferret; ille verò bis pro ipso rogaturus reuersus est. Quamobrem iratus Rascidus, conuictis illum affecit, quare abscidit caput eius, & attulit Rascido, agentis annum trigessimum septimum. Prehendit autem filium eius Fadholum, & omnes liberos eorum, ministros, & seruos, ac in carcerem coniecit, bonis fisco addictis.</p>	anni 23	anni 192	anni 22	anni 6300
		dies 78	dies 152	dies 190	dies 210

<i>Numerus.</i>	<i>NOMINA, ET HISTORIÆ Calipharum Habbasidarum.</i>	<i>Anni Calipha- tus.</i>	<i>Summa anno- rum Lu- narium.</i>	<i>Reduc- tio eo- rum in Solares.</i>	<i>Summa annorū Mundi.</i>
XXVII.	MAHOMETVS ALAMINVS filius Ras- cidi, filij Almohdi inauguratus est Calipha Tusæ die insequente noctem, quâ defunctus est pater eius, dum esset Bagdadi, septimâ Giamadi posterioris. Erat autem prodigæ liberalitatis, sed pessimis moribus, & ef- fundendo sanguini deditus. Tandem inter- fectus est, & amputatum caput eius.	anni 4	anni 197	anni 4	anni 6305
		dies 228	dies 25	dies 185	dies 28
XXVIII.	ALMAMVNVS filius Haronis Ras- cidi, filij Almohdi inauguratus est Calipha die insequente noctem, quâ occisus est frater eius Alaminus, nempe die Mercurij deci- ma-octauâ Ragebi, dum agebat annum quadragesimum-octauum. Eius tempore defunctus est Alamamus Mahometus filius Adrifi Sciahfæus in Ægypto quinquage- simum quartum agens annum.	anni 20	anni 217	anni 19	anni 6324
		dies 161	dies 186	dies 308	dies 336
XXIX.	ALMOHTASEMO BILLA ABV- ISAAC ABRAHIMVS filius Haronis Ra- scidi inauguratus est Calipha Tarfi eâ die, quâ obiit frater eius Almamunus. Et pro- fectus est Bagdadum die sabathi initio men- sis Ramdani. Obiit Sarmanræ die Iouis de- cima-octauâ mensis Rabihi prioris quadra- gesimum-sexturn agens annum.	anni 8	anni 226	anni 8	anni 6333
		dies 246	dies 77	dies 159	dies 130
XXX.	ALVATEKO BILLA ABVGIAFAR filius Ras- cidi inauguratus est Calipha Sar- manræ, quâ die obiit pater eius Almohta- semo, & defunctus est trigesimum sextum agens annum. Erat candidus, & in dextro oculo maculam albuginis habebat, amplo pectore, prolixâ barbâ. Ferunt, hunc ob ni- mium coitum hydropisis morbum contra- xisse, quo periit.	anni 5	anni 231	anni 5	anni 6338
		dies 271	dies 348	dies 117	dies 341

Numerus.	NOMINA, ET HISTORIÆ Calipharum Habbasidarum.	Anni Calipha- tūs.	Summa anno- rum Lu- narium.	Reduc- tio eo- rum in Solares.	Summa annorū Mundi.
XXXI.	<p>GIAFAR ALMOTVACHELO pater Alfadli Gafari filij Abi-isaaci inauguratus est Sarmanræ eâ die, quâ obiit frater eius Aluateko, die sabathi vigesima-quartâ Dialhagia, & interfectus est die Mercurij tertiâ Sceuali. Siquidem Almontansero filius eius misit pueros suos per portam Ripæ, qui ingressi interfecerunt eum in domo sua, & in frustra conciderunt. Acciderunt in eius Caliphatu terribiles terræ-motus Cumæ, & in eius suburbiis, adeo-ut numerus eorum, qui ædificiorum ruinis interierunt, ascenderit ad quadraginta milia & nonaginta nouem. Idem accidit in Perside, Chorasān, Syria, & Arabia Felice, audiebanturque è turbinibus voces horrendæ, & minantes, collapsæ sunt arces, domicilia, & pontes. Item terræmotu concussa sunt Madaïenum, Balisum, Raka, Harran, Rasalhainum, Emessa, Damascus, Edessa, Tarsus, Masisa, Laodicea. Ora verò maritima Syriæ ita concussa est, ut omnia ædificia corruerint, nec nisi pauci habitatores euaserint. Antiochiæ ex eodem terræmotu ceciderunt mille quingentæ domus, necnon ex eiusdem mœnibus nonaginta circiter turres, & mons eius diuulsus cecidit in mare, unde concitatum est mare, & ascendit ex eo fumus niger foetidus.</p>	anni 14	anni 240	anni 14	anni 6353
XXXII.	<p>ALMONTASERO BILLA ABV-GIAFAR MAHOMETVS inauguratus est Calipha eâ nocte, quâ interfectus est parens eius Almotuachelo, die Mercurij quartâ Sceuali, & obiit in Tigri die Sabathi tertiâ Rabihi posterioris vigesimum-quintum agens annum. Magnis erat oculis, naso obtuso, breui staturâ, candidus, quadratus, & summâ præditus maiestate.</p>	✠ dies 178	anni 247 dies 93	✠ dies 178	anni 6353 dies 282

Numerus.	NOMINA, ET HISTORIÆ Calipharum Habbasidarum.	Anni Calipha- tus.	Summa anno- rum Lu- narium.	Reduc- tio eo- rum in Solares.	Summa annorū Mundi.
XXXIII.	ALMOSTAHINO BILLA ABVL-HAB- BASO AHMETVS inauguratus est die Lu- næ quartâ mensis Rabihi posterioris, & in- terfectus est nocte diei Lunæ ad vesperam sextæ eiusdem Rabihi posterioris, & alla- tum est caput eius ad Almohtazzum.	anni 3 dies 266	anni 251 dies 204	anni 3 dies 233	anni 6355 dies 150
XXXIV.	ALMOHTAZZO BILLA ABV-AB- DALLA ALZEBIRO inauguratus est Ca- lipha Bagdadi quartâ Moharrami, & inui- tus sese abdicavit die Lunæ tertiâ Ragebi. Nam eius ianitor Salehus filius Vasisi ve- nit ad eum cum quibusdam, & cum vo- carent eum, vt aperiret, respondit se po- tionem sumpsisse; cūque vltro vrgerent, iussit, vt aliqui eorum ingrederentur, qui ingredientes traxerunt eum pedibusque ad portam domūs, & exposuerunt eum Soli, qui modò vnum, modò alterum pe- dem attollebat, & demittebat. Illum au- tem colaphis cædebant, & dicebant: De- pone Caliphatum, donec se abdicavit, & & reliquerunt eum tribus diebus absque cibo & potu, tum intruserunt eum in ca- ueam gypso oblinitam, & portam clause- runt, qui sequente die inuentus est mor- tuus, dum agebat annum vigesimum-ter- tium.	anni 3 dies 200	anni 254 dies 204	anni 3 dies 167	anni 6360 dies 315
XXXV.	ALMOHTADI BILLA ABV-ABDAL- LA MAHOMETVS filius Aluatechi in- auguratus est vigesima-nonâ Ragebi, ip- sique omnium primus votum dedit, & suffragium Almohtazzo. Et interfectus est die Martis decima-quartâ Ragebi, tradi- tus est enim cuidam, qui eius testiculos conculcavit, donec mortuus est, trigesi- mum septimum agens annum. Alij tradunt, illum pugione confodisse, & ex eius bi- bisse sanguine.	✱ dies 344	anni 250 dies 194	✱ dies 344	anni 6361 dies 296

Numerus.	NOMINA CALIPHARVM Habbasidarum.	Anni Calipha- tās.	Summa anno- rum Lu- narium.	Reduc- tio eo- rum in Solares.	Summa annorū Mundi.
XXXVI.	ALMOHTAMEDO ALA-ALLA ABVL- HABBAS AHMETVS inauguratus est Ca- lipha, quā die interfectus est patruus eius Almohtadi quarta-decimā Ragebi, & de- functus est nocte diei Lunæ decimæ-no- næ Ragebi, quinquagesimum agens an- num, & menses aliquos. Anno ducente- simo septuagesimo obiit Ahmetus filius Tulun.	anni 23	anni 272	anni 22	anni 6384
XXXVII.	ALMOHTADHEDO BILLA ABVL- HABBAS inauguratus est Calipha Bagda- di, quā die defunctus est patruus eius Al- mohtamedo vndecimā Ragebi, & obiit Bagdadi die Lunæ vigesima-tertiā mensis Rabihi prioris. Ferunt quidam, eum vene- no sublatum esse agentem quadragesimum- sextum annum.	anni 9	anni 288	anni 6	anni 6393
XXXVIII.	ALMOCTAFI BILLA ABV-MAHO- METVS inauguratus est Calipha, quā die defunctus est parens eius vigesima-primā Rabihi posterioris, & defunctus est agens trigesimum & vnum annum, & menses quosdam. Erat pulcher, religiosus, abhor- rens à sanguinis effusione, liberalis, ac mul- tarum diuitiarum.	anni 6	anni 294	anni 6	anni 6399
XXXIX.	ALMOCTADERO BILLA ABVL- FADALI GIAFAR inauguratus est Cali- pha Bagdadi, quā die defunctus est fra- ter eius Almoctafi decima-tertiā Dilkada, bis sese abdicauit, & postea restitutus est. Tandem interfecit illum quidam ex mili- tibus Munesi Almodfari, & attulit caput eius ad ipsum Munefum: fuitque id die Mercurij vigesima-septimā Sceuali, dum ille agebat annum trigesimum-octauum, vnum mensem, & quinque dies.	anni 24	anni 319	anni 24	anni 6424

Numerus.	NOMINA, ET HISTORIÆ Calipharum Habbasidarum.	Anni Calipha- tūs.	Summa anno- rum Lu- narium.	Reduc- tio eo- rum in Solares.	Summa annorū Mundi.
XL.	<p>ALKAHERO BILLA ABV-MANSVR MAHOMETVS Calipha inauguratus est Bagdadi die Iouis vigesima-octauā Sceuali, tum depositus est, & oculis orbatus die Mercurij sextā Giamadi prioris, & defunctus est postquam eleemosynam petiit ad portam Templi, dicebatque hominibus: Ego eram Princeps vester heri, hodie verò sum ex pauperibus vestris, vosque rogo, vt mihi eleemosynam erogetis. Dedit autem ipsi Benabi-musa Hascemensis mille drachmas. Eius tempore defunctus est Hothmanus filius Haffani in Ægypto anno trecentesimo vigesimo-primo. Captus quoque est Ahmetus eius nepos filius Almoctafi, & positus in quadam domo, quæ gypso occlusa est, vbi fuit suffocatus. Eodem anno obiit mater Almoctadri. Alkahero enim cū pecuniam ab ea peteret, & illa non indicaret ipsi nisi centum & triginta denariorum millia, eam percussit, multisque afflixit tormentis, & suspendit capite in terram demisso, itavt vrina eius totum corpus perfunderet. Quæ ei dicebat: Nonne mater tua sum, & his suppliciis me afficis? & post hæc mortua est.</p>	anni 1	anni 321	anni 1	anni 6425
XLI.	<p>ALRADI BILLA ABVL-HABBAS inauguratus est die Mercurij sextā Giamadi prioris, quā die depositus est patruus eius Alkahero. Et defunctus est hydropicis morbo nocte sabathi decima-sextā Rabihi prioris annum agens trigessimum-secundum, & aliquos menses. Erat autem munificus, liberalis, poëta disertissimus, & eloquentissimus rhetor, plurimūque delectabatur conuersatione doctorum virorum, eorūque familiaritate, ac multis virtutibus præditus erat.</p>	anni 6	anni 328	anni 6	anni 6432
		dies 306	dies 75	dies 240	dies 113

Numerus.	NOMINA CALIPHARVM Habbasidarum.	Anni Calipha- tus.	Summa anno- rum Lu- narium.	Reduc- tio eo- rum in Solares.	Summa annorū Mundi.
XLII.	<p>ALMOTTAKI BILLA ABV-ISAAC ABRAHIMVS filius Almoctaderi inauguratus est Calipha, quā die obiit frater eius Alradi, nempe die Mercurij vigesimā mensis Rabihi prioris. Tum deposuit illum Tuzun die sabathi vigesimā Safari, & orbaui oculis, vixitque posthac viginti-quatuor annis, & mortuus est.</p>	<p>anni 3</p> <p>dies 330</p>	<p>anni 332</p> <p>dies 50</p>	<p>anni 3</p> <p>dies 297</p>	<p>anni 6436</p> <p>dies 45</p>
XLIII.	<p>ALMOSTACFI BILLA ABVL-CASEMVS ABDALLA Calipha inauguratus est, quā die Caliphatu sese abdicauit patruus eius Almottaki, nempe vigesima Safari. Tum deposuit illum Moazzadaula filius Buja, quod hoc modo factum est. Ingressus ad illum aliquando Moazzadaula, & procidens in terram manus eius osculatus est, tum positā sede sedit, accesseruntque ex suis viri duo Dilamitæ, & manus extenderunt ad Almostacium, qui manus illis porrexit, existimans eos velle manus suas osculari. Illi verò acceptā manu traxerunt illum ex sua sede, & impositā sindone collo, conduxerunt illum peditem ad domum Moazzadaulæ, vbi oculis orbatus est, & vinculis constrictus; domus verò Caliphatūs deprædata est, vt nihil penitus in ea remanserit.</p>	<p>anni 1</p> <p>dies 120</p>	<p>anni 333</p> <p>dies 170</p>	<p>anni 1</p> <p>dies 107</p>	<p>anni 6437</p> <p>dies 154</p>
XLIV.	<p>ALMOTIHO LILLA ABVL-HABBAS inauguratus est Calipha eā die, quā depositus est patruus eius Almostacfi, nempe vigesima-secundā Giamadi posterioris. Tum sponte sese abdicauit, tradiditque Caliphatum filio suo Abd-olcarimo, cognominavitque illum Altaieho Lilla. Eius tempore mortuus est Abu-bacrus Ahscidus dominus Ægypti, & susceptus est ipsi Cafur Ahscidus.</p>	<p>anni 29</p> <p>dies 138</p>	<p>anni 362</p> <p>dies 308</p>	<p>anni 28</p> <p>dies 188</p>	<p>anni 6465</p> <p>dies 342</p>

Numerus.	NOMINA, ET HISTORIÆ Calipharum Habbasidarum.	Anni Calipha- tūs.	Summa anno- rum Lu- narium.	Reduc- tio eo- rum in Solares.	Summa annorū Mundi.
XLV.	ALTAÏEHO LILLA ABVBACRVS ABDOLCARIMO filius Almotihi Cali- pha inauguratus est eâ die, quâ pater eius Almotiho sese Caliphatu abdicauit, nem- pe die Mercurij decima-tertiâ Dialkada. Tum deposuit illum Bahâiadaula filius Bu- ja, & vinculis obstrinxit, ac domum Ca- liphatus depopulatus est die sabathi deci- ma-nonâ Sciabani, vnamque eius aurium amputauit.	anni 17	anni 380	anni 17	anni 6483
XLVI.	ALKADERO BILLA ABVL-HAB- BAS AHMETVS inauguratus est vigesi- ma-primâ Sciabani, obiitque vndecimâ Dialhagia. Erat valdè religiosus, iustissi- mus, eleemosynis erogandis deditissimus, & grati animi notâ insignis.	anni 41 dies 110	anni 421 dies 336	anni 40 dies 29	anni 6523 dies 92
XLVII.	ALKAÏEMO BEAMRALLA ABV- GIAFAR ABD-ALLA Calipha inaugu- ratus est, quâ die obiit parens eius Alkade- ro, nempe vndecimâ mensis Dialhagia; & defunctus est decima-tertiâ Sciabani. De- posuerat enim illum Basasirus, & orauit Bagdadi pro Almostansero domino Ægy- pti, & cessatum est orari pro Habbasidis integrali anno; tùm restitutus est Calipha- tui Alkaïemo, & oratum est pro Habbas- idis. Et ingressus est Basasirus Bagdadum cum vexillis Ægyptiacis, & oratum est iterùm Almostanseri domini Ægypti no- mine. Deindeprehendit Basasirus Princi- pem Principum, & vinculis constrinxit il- lum, mutauitque vestimenta, & publicè circumduci per Bagdadum iussit, ponè eum existente quodam, qui verberibus il- lum impelleret. Deinde insutus fuit pelli Tauri recenti, cornibus eius capiti impo- sitis, & suspensus maxillâ ad vncos, donec mortuus est. Et asportauit inde infinitas propemodùm diuitias; & cessatum est ite- rùm orari nomine Habbasidarum integrali anno.	anni 44	anni 466	anni 43	anni 6566
		dies 138	dies 220	dies 125	dies 217

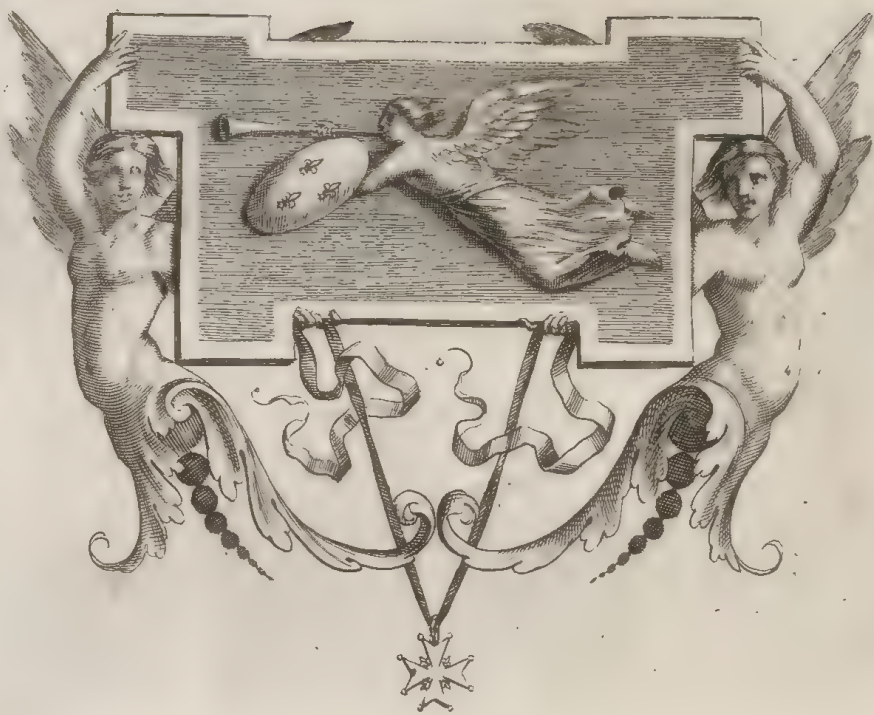
Numerus.	NOMINA, ET HISTORIÆ Calipharum Habbasidarum.	Anni Calipha- tus.	Summa anno- rum Lu- narium.	Reduc- tio eo- rum in Solares.	Summa annorū Mundi.
XLVIII.	ALMOKTADI BEAMR-ALLA ABVL- CASEMVS filius Aldochira inauguratus est Calipha quā die obiit auus eius Alkaie- mo, & defunctus est decima-quintā Mo- harrami, trigesimum-octauum annum, & aliquos agens menses.	anni 19 dies 149	anni 486 dies 15	anni 18 dies 307	anni 6585 dies 159
XLIX.	ALMOSTADHERO BILLA ABVL- HABBAS AHMETVS inauguratus est Calipha quā die obiit parens eius, nem- pe decima-quintā Moharrami. Eius tem- pore Ioppen gladio obtinuerunt Franci, & pactionibus pacis Arsofam, subiuga- runtque maiorem partem regionis mari- timæ. Anno quadringentesimo nonagesi- mo-quinto obsidione & vallis circumde- derunt Franci Tripolim, & oppresserunt magnoperè. In cuius auxilium eò accur- rerunt exercitus Damasci, Emessæ, & A- leppi, sed victoria tandem cessit Francis, & in turpissimam fugam conuersi sunt Mos- leman, & urbem pactionibus pacis ce- perunt Franci, post obsidionem septem an- norum. Post hæc Antiochiā egressi profe- cti sunt Ierosolymam, quam faciliè cepe- runt, incluseruntque omnes Iudæos Iero- solymæ in quadam synagoga, & igne incen- derunt eos, occideruntque ex Moslemanis plusquàm septuaginta millia hominum. In- ter cætera spolia repererunt clibanum ar- genteum quadraginta libris Damascenis pendentem, & viginti lampades aureas. Eius autem tenuerunt Imperium vsque ad Sala- dinum, nempe nonaginta & vno anno. Post expugnatam Tripolim, quæ erat magna vrbs, ingensque Moslemanorum eam cole- bat numerus, atque doctorum virorum, Ac- cam siue Ptolemaidem obsederunt classi circiter nonaginta nauium terrâ marique. Gentis Rex erat Balduinus Dominus Iero- solymæ, & gladio ceperunt eam. Eius gu- bernator erat tunc Zahradaula filius Gaiu-	anni 25 dies 97	anni 511 dies 112	anni 24 dies 190	anni 6609 dies 349

Numerus.	NOMINA, ET HISTORIÆ Calipharum Habbasidarum.	Anni Calipha- tūs.	Summa anno- rum Lu- narium.	Reduc- tio eo- rum in Solares.	Summa annorū Mundi.
	sci, qui timore perculsus fugit. Post hæc ce- perunt quoque ipsi Franci Berytum, & Si- donem post vehementissimam obsidionem, ac magno terrore esse cœperunt in tota Syria, & omnibus regionibus maritimis. Deindè expugnauerunt Tyrum, & suæ di- tioni addiderunt. Alij tradunt eius guber- natorem, qui Abd-almalecho dicebatur, eam Francis vendidisse. Tum obtinuerunt vi ab Ismaëlitis Banaïas. Omnia hæc ge- sta sunt in Caliphatu Almostadheri Billa.				
L.	ALMOSTARCEDO BILLA ABVL- FADLO filius Almostadheri Calipha in- auguratus est post mortem parentis eius, vigesima-tertiâ Rabihi prioris, in quem impetum facientes Batanitæ interfecerunt illum die Iouis decima-septimâ Dialkadæ quadragesimum-quintum annum, & ali- quos agentem menses. Eius tempore ob- federunt Franci Aleppum, socium habentes Saïfadaula Dobais filius Sadkæ; cū- que iamiam eam essent capturi, accidit paulò post meridiem ingens aquarum al- luuiæ, quæ Francorum corripuit tentoria, & ingentem submersit numerum, ac bo- norum magnam vim deuastauit. Eadem die nocte ingruente Aleppum appulit Ak Sankar Barlakæus, & expulit inde Fran- cos, imperiūque obtinuit urbis, & re- uersus est Azazum, quem eò persequentes Franci, indè expulerunt, & fuderunt ex- ercitum, magnâ suorum acceptâ strage.	anni 17 dies 202	anni 528 dies 314	anni 17 dies 17	anni 6627 ✱
L I.	ALASCEDVS BILLA ABV-GIAFAR ALMANVR filius Almostarcedi Cali- pha inauguratus est Bagdadi, vigesimâ Di- alkadæ, quem Caliphatu deposuit Sultanus Mashudus decima-quartâ Dialkadæ, fu- gitque propterea Mausulum, & habitauit ibi, interfectusque est demum Asphahani à Batanitis.	✱ dies 352	anni 527 dies 311	✱ dies 352	anni 6627 dies 352

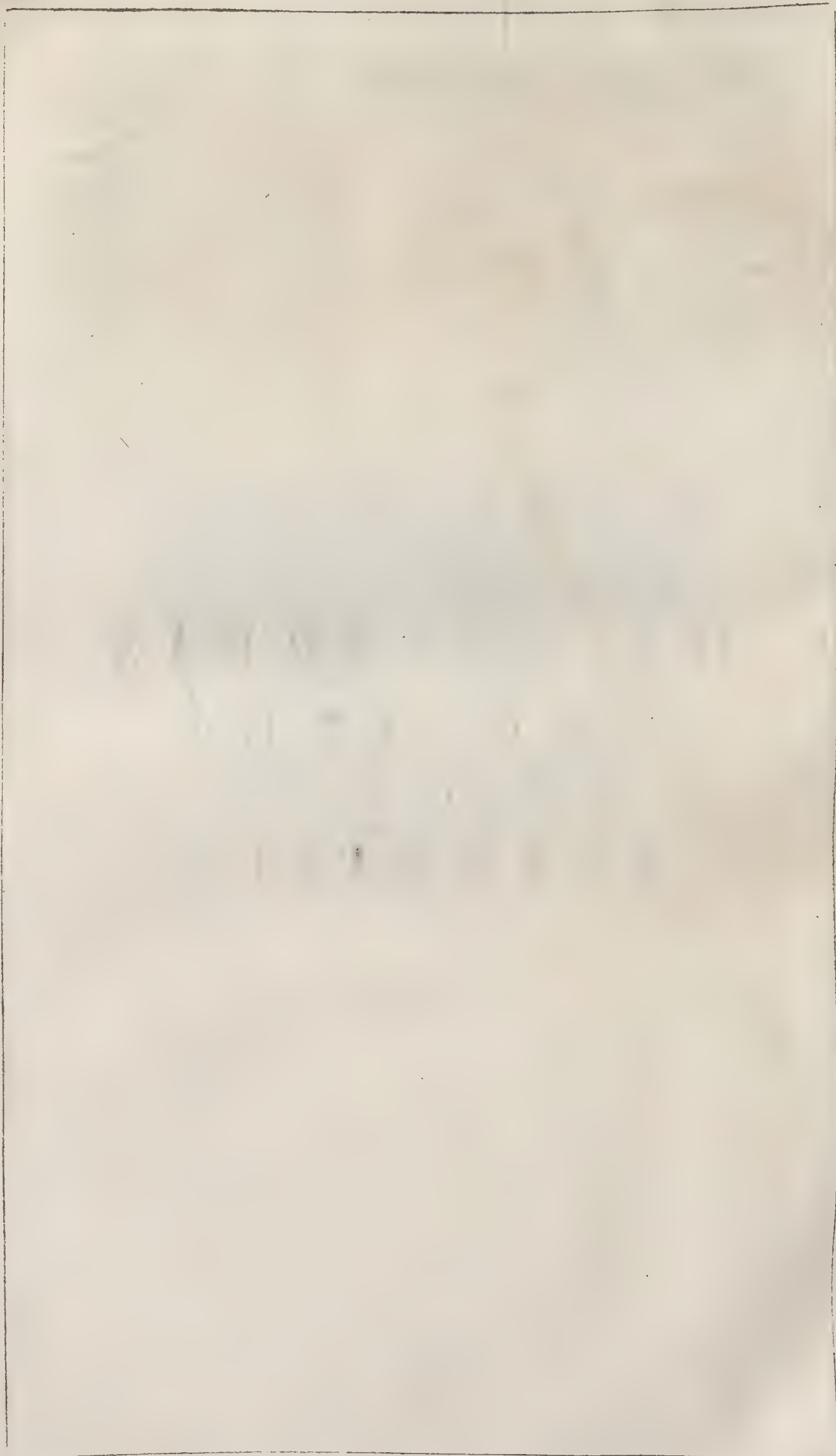
Numerus.	NOMINA, ET HISTORIÆ Calipharum Habbasidarum.	Anni Calipha- tus.	Summa anno- rum Lu- narium.	Reduc- tio eo- rum in Solares.	Summa annorū Mundi.
LII.	<p>ALMOKTAFI BEAMR-ALLA filius Almostadheri inauguratus est Calipha quâ die depositus est nepos eius Alrascedus Dialkadâ, defunctusque est primâ Rabihi prioris. Ilte maiestatem Caliphis Habbasidarum restituit, & Sultanorum ab illis remouit auctoritatem & potentiam. Tempore Almoktasi accidit ingens terræmotus, qui tredecim euertit vrbes, nempè Hemat, Aleppum, Moarram, Scizar, Cafartab, Apamæam, Emessam, Talarabum, Arcem Cordæorum, Orpham, Laodicæam, Tripolim, Antiochiam; sed vehementior fuit Hemat, vbi ingens numerus sub ruinis periit, & nonnisi pauci euaserunt.</p>	anni 24	anni 554	anni 23	anni 6651
		dies 105	dies 61	dies 207	dies 196
LIII.	<p>ALMOSTANGEDO BILLA ABVLMOTDAFFARO inauguratus est Calipha secundâ Rabihi prioris, vnâ post obitum sui parentis Almotaki die. Eius tempore fuit terræmotus ille magnus, qui dictus est terræmotus Aleppi; fertur enim periisse sub ruinis quindecim millia hominum. Eius quoque tempore initium habuit Imperium Aiubitarum, nempè anno 558. Eodem anno inuaserunt Franci Ægyptum, ceperuntque urbem Balbaïsum, & quotquot in ea inuenerunt, peremerunt gladio. Inde profecti sunt Alcaïrum cum numerosissimo exercitu, quamobrem eorum timore percussus Sciaur ipsum Alcaïrum igne incendit. Quo facto, legatos misit ad eorum Regem, pacem petens, pro qua decies centena millia denariorum offerebat, cui acquieuit, recessitque inde. Hocetiam anno Ægypti regnum occupauit Saladinus, habebatque à consiliis iudicem Alfadelum. Is occidit ex Nigritis 50. millia, & eorum regionem igne consumpsit. Anno autem 565. Damiatam inuaserunt Franci, sed post quinquagesimum vnum diem obsessionis recesserunt ab illa.</p>	anni 11	anni 565	anni 10	anni 6662
		dies 27	dies 88	dies 273	dies 104

Numerus.	NOMINA, ET HISTORIÆ Calipharum Habbasidarum.	Anni Calipha- tus.	Summa anno- rum Lu- narium.	Reduc- tio eo- rum in Solares.	Summa annorū Mundi.
LIV.	<p>ALMOSTADI BENVR-ALLA ABV- MAHOMETVS ALHASANVS inaugu- ratus est Calipha quâ die obiit parens eius, ex eiusdem testamento mense Rabihi prio- ris, & defunctus est initio Dialkadæ. Pri- mordiis eius Imperij finem habuit regnum Fatemitarum, nempe eorum qui erant ex prosapia Ali in Ægypto, quorum postre- mus fuit Aladhodus, & initium habuit in Ægypto Imperium Habbasidarum, post- quam inde exularunt plusquam ducentis annis; & occupavit Saladinus Regiam, potitusque est omnium facultatum ac the- saurorum, qui in ea erant, quorum nu- merus & pretium vix exprimi possit. Ce- pit quoque filios Aladhedi, & vxores, & vinculis obstrinxit, ac in vno inclusit loco. Damascum post hæc profectus est, & ob- tinuit eam: expugnauit etiam Emessam, Hemat, Balbech, & pactionibus sese de- dit Aleppus. Anno 572. excitauit moenia Alcairi, iussitque extrui arcem montis Al- moktami. Ædificauit quoque monumen- tum Sciaphahi. Post annum commissum fuit celebre illud certamen Ramalæ ad flu- men Talasiam.</p>	anni 9	anni 574	anni 9	anni 6671
LV.	<p>ALNASSERO LADIN-ALLA ABVL- HABBAS inauguratus est Calipha Bagda- di, quâ die obiit parens eius Almostadi, primâ Dialkadæ, & defunctus est nocte festi Azymorum, septuagesimum agens an- num. Eius tempore erumpere cœperunt Tartari.</p>	anni 46	anni 621	anni 45	anni 6727
LVI.	<p>ALDAHERO BEAMR-ALLA ABV- NASSERO inauguratus est Calipha quâ die obiit Alnassero parens eius ex eiusdem testamento. In vincula autem illum conie- cerat, è quibus eum liberauit moriturus. Et defunctus est quarta-decimâ Ragebi quin- quagesimum agens annum.</p>	✠	anni 622	✠	anni 6727
		✠	✠	✠	✠

Numerus.	NOMINA, ET HISTORIÆ Calipharum Habbasidarum.	Anni Calipha- tus.	Summa anno- rum Lu- narium.	Reduc- tio eo- rum in Solares.	Summa annorū Mundi.
LVII.	ALMOSTANSERO BILLA ABV- GIAFAR inauguratus est Calipha quâ die obiit parens eius Aldahero vigesimum a- gens annum.	✱ ✱	✱ ✱	✱ ✱	✱ ✱
LVIII.	Caliphatus ALMOSTAASAMI BILLA. Anno sexcentesimo quinquagesimo-sexto, decima-octauâ Moharrami inuaserunt Tar- tari urbem Bagdadum, & obsederunt eam, ceperuntque die Lunæ duodecimâ Safa- ri, quæ respondet tertiæ Amsciri, an- no martyrum nongentesimo septuagesimo quarto, occideruntque vniuersum exerci- tum, ac ciues vrbis, nec euaserunt ex illis nisi perpauci.	✱ ✱	anni 655 dies 42	✱ ✱	anni 6749 dies 152

DE CALIPHIS
ÆGYPTI,
SIVE
FATEMITIS.

DE

DE CALIPHIS FATEMITIS.

Numerus.	<i>NOMINA, ET HISTORIÆ Calipharum Fatemitarum.</i>	<i>Anni Calipha- tus.</i>	<i>Summa anno- rum Lu- narium.</i>	<i>Reduc- tio eo- rum in Solares.</i>	<i>Summa annorū Mundi.</i>
I.	CALIPHATVS ALMOHDI ABV-MAHOMETI ABD-ALLÆ cœpit anno ducentesimo nonagesimo octauo Salgiama-fæ in prouincia Cyrenensi, quæ est in Occidente, vbi princeps fidelium salutatus est die Lunæ septimâ Dialhagiæ. Extruxitque Almohdiam, & eam incoluit. Deinde Africæ occupauit regnum, necnon Siciliam, & prouincias Occidentis. Ægyptum peragratus quoque est sub mercatoris habitu, tùm reuersus in Occidentem, tenuitque Imperium vsque ad annum 322. quo obiit decimâ Rabihi prioris.	anni 25	anni 321	anni 24	anni 6425
II.	ALKAIEMO BEAMR-ALLA ABVLCASEMVS MAHOMETVS filius Almohdi Dominus Cäirauani inauguratus est post obitum patris sui Almohdiæ ex testamento decimâ Rabihi prioris, & defunctus est in Occidente die Dominico 13. Sceuali.	anni 11	anni 333	anni 12	anni 6437
III.	ALMANSVRO BILLA ABV-DAHERO ISMAEL filius Mahometi, filij Almohdi, inauguratus est post obitum patris sui die Lunæ decima-quartâ Sceuali, defunctusque est die Veneris vltimâ Sceuali anno 341. annum agens 37. Natus autem est Almohdiæ.	anni 7	anni 340	anni 6	anni 6444
		dies 16	dies 295	dies 305	dies 202

Numerus.	NOMINA, ET HISTORIÆ Calipharum Fatemitarum.	Anni Calipha- tus.	Summa anno- rum Lu- narium.	Reduc- tio eo- rum in Solares.	Summa annorū Mundi.
IV.	<p>ALMOEZZO LADIN-ALLA ABV-TAM IMO MAADO filius Ismaëlis Almanfuri, filij Mahometi, filij Almohdi, inauguratus est Calipha die obitus parentis sui in Occidente, nempè die Veneris. Suos exercitus misit ex Africa in Ægyptum præfecto duce Giauhar eius puero, die Dominicâ vigesima-quartâ mensis Rabihi prioris, anno trecentesimo quinquagesimo octauo. Et ingressus est Giauhar cum exercitu suo Cäi-rum die Martis decima-septimâ Sciabani, & oratum est nomine Almoëzzi, remotâ oratione nomine Habbasidarum. Is excitaui palatium Caliphatûs Cäiri, iussitque suis, vt vnusquisque sibi domum Cäiri extrueret, & stabilitum est ibi regnum eius, obiitque Cäiri vndecimâ Rabihi prioris anno trecentesimo sexagesimo-quinto, quadragesimum-quintum cum dimidio natus annum, foedus Imperij relinquens filio suo Almanfuro Nazaro.</p>	anni 23	anni 364	anni 22	anni 6467
V.	<p>ALAZIZO BILLA ABVL-MANSVRO NAZARO filius Almoëzzi Calipha inauguratus est, quâ die obiit parens eius, nempè die Veneris tertiâ Rabihi posterioris, & defunctus est die Martis vigesima-tertiâ Ramdani in balneo Balbâisi, quadragesimum-secundum annum, & aliquos agens menses. Inter cætera quæ de iustitia Almoëzzi parentis Alazizi referuntur, hoc vnum est. Vxor Alascidi, eorum cadente Imperio, deposuerat apud Iudæum quemdam muliebrem vestitum vnionibus ac variis distinctum gemmis, cuius (cùm post aliquod tempus petiisset eum à Iudæo, & ille reddere noluiisset) obtulit ipsi manicam, qui abnuuit, illa verò tantum addidit illi, vt tandem obtulisset ei totum vestitum, contenta solâ manicâ: sed Iudæus ille totum abnegauit. Quamobrem veniens ad palatium, ingrediendi permissionem petiit,</p>	anni 21	anni 385	anni 20	anni 6488

Numerus.	NOMINA, ET HISTORIÆ Calipharum Fatemitarum.	Anni Calipha- tūs.	Summa anno- rum Lu- narium.	Reduc- tio eo- rum in Solares.	Summa annorū Mundi.
	<p>quæ cū ipsi concessa esset, ingressa controuerſiam cum Iudæo exposuit. Quem cū Princeps accersisset, & ille neque spon- te, neque immanibus suppliciis fateri vo- luisse, misit quosdam, qui vestitum in do- mo Iudæi quærerent, quem in muro abs- conditum inuenerunt. Huñc videns Al- moëzzo, eius pulchritudine obstupuit, tra- diditque illum mulieri. Quæ, vt ipsum ac- ciperet, aut muneris nomine, aut pretio rogauit, quinequaquam voluit. Quæ dixit ei: Domine mi, hic vestitus mihi conue- niebat dum eram domina Ægypti, at in hoc statu minimè conuenit: tamen noluit illum accipere. Quamobrem illa assumpto vestitu abiit.</p>	dies 172	dies 264	dies 308	dies 46
VI.	<p>ALHACHEMO BEAMR-ALLA ABV- ALI filius Almanfuri, filij Nazari inaugura- tus est Calipha die, quā obiit parens eius, nempe die Martis vigesima-octauā mensis Ramdani, anno trecentesimo octuagesimo- sexto, dum agebat annum decimum, sex menses, & sex dies. Egressus aliquando ex Palatio, ampliùs non est reuersus, quia fuit interfectus. Causa autem eius necis hæc fuit. Misit aliquando ad sororem suam Set- almolch, dicens: Tu admittis viros ad te pro- pter hoc, & hoc. Quæ præcepit cuidam Prin- cipum, vt duos ex suis mitteret ad montem Almoctabum, qui ibi insidias illi tenderent. Qui cū eò noctu ascendisset cum quodam puero equite, interfecerunt illum, vestigia necis abscondentes. Cadauer verò ad soro- rem secretò attulerunt, quod in domo sua sepeliuit. Quæ Principes post hoc coëgit in Palatio, & regnum filio eius constituit, in- terfecitque omnes, quibus suum arcanum aperuerat. Trigessimum-sextum annū, & ali- quos menses habebat, cū interfectus est. Erat autē pessimis moribus, demens, insanæ mentis, ac in negotiis peragendis nimium</p>	anni 25	anni 410	anni 24	anni 6512

Numerus.	NOMINA, ET HISTORIÆ Calipharum Fatemitarum.	Anni Calipha- tūs.	Summa anno- rum Lu- narium.	Reduc- tio eo- rum in Solares.	Summa annorū Mundi.
	<p>inconstans. Nam negotia quædam summo imperio vrgebat aliquando, & paulò post contraria penitus præcipiebat. Noctu per vrbis plateas circuibat, & loca publica ad cognoscendum gregis & populorum statum. Constituit prætereà vetulas quasdam, quæ domos ingrediebantur, & quæ venabantur, ad illum referebant. Occidit mulieres quamplurimas, quas occlusit in balneis, & calore ac foetoribus interfecit. Eò peruenit illius Tyrannis contra populos, & oppressio, vt nullâ eius maiestatis habitâ ratione, obsignatas offerrêt illi schedulas conuitiis plenas. Ex papyro compegerunt aliquando simulachrum mulieris calceamentis, & velis ornatum, collocaueruntque illud in via schedulam obsignatam manu habens, quæ conuitia turpissima contra illum continebat. Quò cum pertransiisset Alhachemo, eamque vidisset tamquam schedulam illam sibi porrigentem, ipsam accepit: & cum legisset, ægerrimè id tulit; quamobrem vt caperetur, iussit, sed ex compacta papyro esse reperit. Tunc Cāirum igni incendi præcepit, & interfici quotquot in ea erant. Et incensa est quarta pars Cāiri, & dimidia prædæ data, ac captæ mulieres vendebantur. Ægyptij verò pro se, ac suis fortiter pugnabant, itavt milites ea incenderent loca, quæ domini tueri non poterant. Ille autem, vt abstinerent à re huiusmodi palam iubebat, clam verò hortabatur seruos, & milites, ac armis instruebat, vrgebatque, vt institutum prosequerentur. Tunc ciues Cāiri inuadere decreuerunt Palatium Regium. Quare timens Alhachemo conscendit suum asinum, & profectus est ad seruos, & milites, eosque auertit ab incendio. Stulta autem plebs, ac dementēs credebant Alhachemum fuisse Deum, ac propterea exclamabant ante illum: <i>ô noster creator! ô viuificans! ô mortificans!</i> Christia-</p>	dies 31	dies 295	dies 124	dies 170

Numerus.	NOMINA, ET HISTORIÆ Calipharum Fatemitarum.	Anni Calipha- tis.	Summa anno- rum Lu- narium.	Reduc- tio eo- rum in Solares.	Summa annorū Mundi.
	<p>nos, & Iudæos summoperè afflixit, eorum destruxit Ecclesias, Præsules occidit, & subdidit suppliciis, itaut ingens eorum numerus Moslemanam religionem amplexari coactus sit: sed poenitentiâ facti correptus, permisit illis, ut ad suam reuerterentur religionem, suasque instaurarent Ecclesias. Ferunt eum dixisse aliquando suo concionatori: <i>Quot sunt in tua lancea?</i> Qui respondit: sexdecim millia hominum, qui credunt te esse Deum. Egressus autem est contra Alhachemum quidam ex Omaytis de filiis Hascemi nomine Aluelido, & multa commissa sunt bella inter illum, & Alhachemum, cui tandem victoria cessit, captumque Aluelidum publicè circumduci iussit per urbem Cāirum, tūc interfici.</p>				
VII.	<p>ALDAHERO LEAZAZI DIN-ALLA ABVL-HASAN ALI filius Alhachemi inauguratus est Calipha, cū interfectus est Alhachemo pater eius die Martis ultimā Sceuali, anno 411. annos agens sexdecim, & menses aliquos, defunctusque est Cāiri 15. Sciabani anno 427. & suæ ætatis 31. cum aliquibus mensibus.</p>	<p>anni 15</p> <p>dies 282</p>	<p>anni 427</p> <p>dies 222</p>	<p>anni 15</p> <p>dies 119</p>	<p>anni 6527</p> <p>dies 289</p>
VIII.	<p>ALMOSTANSARO BILLA ABV-TAMIM MAADO filius Daheri, filij Alhachemi inauguratus est Calipha Cāiri, quā die obiit parens eius Aldahero, die scilicet Dominicā decima-quintā Sciabani anno 427. obiitque nocte diei Iouis decimā-octauā Dialhagiæ anno 487. Eius tempore Bagdadum ingressus est Basasiræus cum Ægyptiacis vexillis, in quibus scriptum erat: <i>Alamamo Almostansaro Abu-tamim Maado.</i> Et oratum est nomine Almostan-fari tam in Delubro Almanfuri Bagdadi, quā in reliquis aliis Delubris, & cessatum est orari pro Habbasidis. Et captus est Calipha Bagdadi, ac vinculis cōstrictus est Anæ.</p>	<p>anni 60</p> <p>dies 121</p>	<p>anni 486</p> <p>dies 343</p>	<p>anni 58</p> <p>dies 198</p>	<p>anni 6586</p> <p>dies 122</p>

Numerus.	NOMINA, ET HISTORIÆ Calipharum Fatemitarum.	Anni Calipha- tus.	Summa anno- rum Lu- narium.	Reduc- tio eo- rum in Solares.	Summa annorū Mundi.
IX.	<p>ALMOSTAALI BILLA ABVL-CA-SEMVS AHMETVS filius Almostanfari, filij Alhachemi inauguratus est quā die obiit. parens eius Almostanfaro decima-nonā Dialhagiæ, anno quadringentesimo octuagesimo septimo, eiusque ætatis decimo-quinto, & mensibus vndecim. Defunctusque est decima-septimā Safari, anno quadringentesimo nonagesimo-quinto. Eius tempore Ioppem gladio expugnaerunt Franci, & Arsufam receperunt pactio-nibus, subiugaruntque maiorem partem regionis maritimæ.</p>	anni 7	anni 494	anni 6	anni 6593
X.	<p>ALAMERO BEAHCAM-ILLA ABV-ALI MANSVRO filius Almostaali inau-guratus est Calipha, quā die obiit parens eius Almostaali decima-septimā Safari, anno quadringentesimo nonagesimo-quin-to. Regni summam administrabat pro illo Alafdalo dux exercituum. Interfectus au-tem est in vico Saiufin Cāiri in throno Pontis. Princeps eorum, qui illum interfe-cerunt, erat seruus quidam Armenus, & eo interfecto Cāiri imperium obtinuit seruus ille Armenus, qui diuitias thesaurorum dif-tribuit exercitibus. At quidam rem huius-modi minimè approbantes ab illo defece-runt ad ducem exercituum Alafdalum, ro-garuntque illum, vt expugnato Armeno Imperium susciperet Cāiri, suam operam ipsi pollicitantes. Qui Cāirum veniens ar-ctissimè illud obsedit, expugnauitque tan-dem, ac prædam tribus diebus permisit mi-litibus, & captum Armenum interfecit. Quo facto regnum sibi obtinuit, præfecit-que exercitibus, & rebus administrandis virum quendam nomine Almamun filium Bataiahi, qui primā ætate coquinariam exercuerat, visusque est puer aquam asper-gens Cāiri inter vtrumque palatium.</p>	anni 29	anni 523	anni 28	anni 6622
		dies 251	dies 298	dies 301	dies 40

Numerus.	NOMINA, ET HISTORIÆ Calipharum Fatemitarum.	Anni Calipha- tus.	Summa anno- rum Lu- narium.	Reduc- tio co- rum in Solares.	Summa annorū Mundi.
XI.	<p>ALHAFEDO LADIN-ALLA ABVL- MAÏMVN filius Almoſtaali inauguratus eſt cum conditione expectandi puerum, qui in vtero erat materno, decima-tertiâ Dialkadæ, anno quingentefimo vigefimo- quarto, tum inauguratus eſt inauguratio- ne vniuerſali decima-quintâ Moharrami, anno quingentefimo vigefimo-quinto. Re- rum ſummam adminiſtrabat apud illum Ahmetus filius Alafdali dux exercituum, qui poſt aliquod tempus cepit Alhafedum, & vinculis conſtrinxit, incluſitque in car- cere, vbi detentus fuit vſque ad necem Alafdali filij Alafdali Ducis exercituum, quæ contigit Cæiri die Martis decima-sex- tâ Moharrami, anno quingentefimo vige- ſimo-sexto. Interfectus autem eſt, & eius amputatum caput à pueris Principum, quod inferentes in Palatium eduxerunt Alhafedum è carcere, & Caliphatui reſti- tuerunt. Et deſunctus eſt nocte diei Do- minicæ, quintâ Giamadi poſterioris, anno quingentefimo quadrageſimo-quarto.</p>	<p>anni 19</p> <p>dies 209</p>	<p>anni 543</p> <p>dies 153</p>	<p>anni 19</p> <p>dies 2</p>	<p>anni 6641</p> <p>dies 42</p>
XII.	<p>ALDAFERO BEAMR-ALLA ABVL- MANSVRO filius Alhafedi inauguratus eſt Calipha, quâ die obiit parens eius, nem- pè die Dominicâ quintâ Giamadi poſte- rioris, anno quingentefimo quadrageſimo- quarto. Et interfecit illum Abbasus filius Tamimi, & filius eius Nazaro, & necis abſcondiderunt veſtigia, factumque id eſt nocte diei Iouis vltimâ Moharrami, anno quingentefimo quadrageſimo-nono. Quod cùm perlatum eſſet ad domeſticos eius, ſcripſerunt Talaiaho filio Razili, qui tunc in Ægypto ſuperiori erat, miſeruntque ad illum capillos mulierum. Qui Talaiahus, af- ſumptis nigris veſtimentis, ingentem coë- git exercitum, & Cæirum petiit, ſollici- tantibus, & auxilia promittentibus Prin- cipibus Cæiri, vt ſanguinem Caliphæ ven-</p>	<p>anni 4</p> <p>dies 232</p>	<p>anni 548</p> <p>dies 30</p>	<p>anni 4</p> <p>dies 188</p>	<p>anni 6645</p> <p>dies 230</p>

Numerus.	NOMINA, ET HISTORIÆ Calipharum Fatemitarum.	Anni Calipha- tus.	Summa anno- rum Lu- narium.	Reduc- tio eo- rum in Solares.	Summa annorū Mundi.
	dicarent. Quod audiens Habbasus, & fi- lius eius Nazaro fugâ sibi consuluerunt, suis cum facultatibus, quæ ingentes erant nimis. Sed adorientes eos Franci interfe- cerunt Habbasum, & Nazarum captivum duxerunt.				
XIII.	ALFAIEZO BENASR-ALLA ABVL- CASEMVS filius Aldaferi inauguratus est Calipha, quâ die interfectus est pater eius Aldafero, die Iouis ultimâ Moharrami, an- no quingentesimo quadagesimo-quinto, agens annum ætatis quartum, & dies de- cem. Aduenientem autem Talaiahum fi- lium Razili Cāirum, constituerunt ciues Præfectum Regni, & cognominatus est Rex Salehus, & confirmatæ sunt res eius, operamque nauavit regimini Imperij. Tūm misit ad Francos petens Nazarum filium Habbasi, pro quo ingentem auri summam promisit ipsis, qui illum tradiderunt lega- to eius, quem inclusum ferreâ caueâ ad- duxit Cāirum, tradiditque illum Rex Sa- lehus mulieribus, quæ multis sequentibus diebus calopodiis, & calceis illum percuf- serunt, necnon carnes eius abscindentes ipsi comedendas præbebant. Deinde som- num ipsi impedierunt, donec mortuus est. Quo facto, patibulo illum affixerunt ad portam Zouailam, postea igne incende- runt. Rex autem Salehus regnum Alfaie- zi diu rexit. Interea scripsit Calipha Al- moktasi Regi Alhadelo filio Zanchi, ipsi præcipiens, ut in Ægyptum proficiscere- tur, eamque occuparet, scripto ipsi pro- mittens administrationem Syriæ, Ægypti, & regionis maritimæ. Eodem anno recu- perauit exercitus Ægypti Gazam, expul- sis Francis. Eodem quoque contigit terræ- motus ille magnus, qui dicitur terræmo- tus Hemat.	anni 6	anni 554	anni 6	anni 6651
		dies 164	dies 194	dies 98	dies 328

Numerus.	NOMINA, ET HISTORIÆ Calipharum Fatemitarum.	Anni Calipha- tus.	Summa anno- rum Lu- narium.	Reduc- tio eo- rum in Solares.	Summa annorum Mundi.
XIV.	<p>ALHADEDO LADIN-ALLA ABV-MAHOMETVS filius Alhafedi inauguratus est Calipha die, quâ obiit filius patris sui Alfaiezo, nempe decima-septimâ mensis Ragebi, anno quingentesimo quinquagesimo quinto, vndecimum agens annum, vxoremque duxit filiam Regis Salehi, filij Razili ducis exercituum. Qui rex Salehus ita Imperij rerum summam vsurpauit, vt nihil Caliphæ præter nomen nudum relictum fuerit. Ægypti superioris administrationem dedit Sciauro Arabi. Hoc anno interfectus est Rex Salehus filius Razili, quod stipendia militum, & ministrorum Palatij diminuisset. Ideoque coniuratione factâ, impetum in illum fecerunt septem serui, illumque trucidarunt. Eo occiso idem officium collatum est filio eius, cognominatusque est Rex Alhadelo, siue Iustus. Confirmato regno, iustitiam egregiè populis administravit, amouitque Sciaurum suâ prouinciâ, & ad se illum accersuit. Qui sibi timens Arabum coëgit exercitum, & accepto ab illis iuramento, contendit Cæi- rum. Quod percipiens Alhadelo filius Razili, fugâ sibi consuluit; sed captus tandem, & catenis vinctus, Sciauro oblatus est. Qui Sciaurus Cæi- rum ingressus Alhadelum salutatum adiuit, quem ille multis ornatum muneribus exercitibus suis præfecit, cognominavitque illum Principem exercituum. Confirmatus in regno Sciaurus stipendia militum dimi- nuit, hinc multi cum Dargamo coniuratione factâ illum inuas- erunt. Sed maturè sibi consulens manus eorum euasit, profectusque est ad Nuraddinum, & aperuit illi arcana Ægypti, eiûsque rerum infirmum statum, & eius expugnationem ad se recepit. Reuersusque est Dargam in Ægyptum, postquam Sciaurum expulit, quem Alhadedus muneribus honoratum suis exercitibus præfecit, &</p>	anni 22	anni 588	anni 21	anni 6684

Numerus.	NOMINA, ET HISTORIÆ Calipharum Fatemitarum.	Anni Calipha- tus.	Summa anno- rum Lu- narium.	Reduc- tio eo- rum in Solares.	Summa annorū Mundi.
.	cognominavit illum regem Almanfuro, id est, victorem. Nuraddinus autem magnum coëgit exercitum Regi Alhadelo, & præfecto ipsi Rege Almanfuro filio Scircuæ, misit illum ad expugnandam Ægyptum, vnà cum Sciauro. Quod audiens Dargam in fugam se dedit, sed à militibus Sciauri comprehensus, & occisus est. Alhadedus verò Sciaurum suæ dignitati restituit, qui cū hoc obtinuisset, desciiuit à Nuraddino: At ille imploratâ, ac obtentâ Francorum ope, Alexandriam subiugauit, eique imposuit tributum. Anno 564. irruptionem fecerunt Franci in Ægyptum, & peruenerunt vsque Balbaïsum, & expugnauerunt illud. Deinde Caïrum profecti sunt; obsederuntque illud, quod igne combussit Sciaurus, timens ne caperetur à Francis. Post hæc misit Sciaurus ad Regem Francorum pacem petens, offerensque pro illa decies centena millia denariorum, qui ipsi acquieuit: at ille centum tantum millia soluit, reliquorum verò solutionē variis excusationibus differebat. Alhadedus verò caput Sciauri amputari iussit. Anno quingentesimo sexagesimo septimo orauit Rex Naserus Saladinus Ioseph filius Aijub in Ægypto nomine Principis fidelium Almostadi, ex familia Habbasidarum primâ Moharrami, adhuc viuente Alhadedo. Et defunctus est Alhadedus decimâ Moharrami, & fuit vltimus Calipha Ægypti, & restitutum est Imperium Ægypti Habbasidis, postquam illud amiserant plusquam ducentorum annorum spatio. Et occupauit Rex Naserus palatium Caliphatus, potitúsque est omnium facultatum, & thesaurorum, qui in eo erant, qui sanè magni, & omnem narrationem excedentes, & pretium erant. Cepit quoque filios Alhadedi, & vxores eius, ac in carcere detinuit in ipso palatio, vt nullum posthac eorum apparuerit vestigium, aut memoria.	dies 47	dies 57	dies 173	dies 287

DE CALIPHIS AIIVBITIS.

Numerus.	NOMINA, ET HISTORIÆ Calipharum Aijubitarum.	Anni Calipha- rūs.	Summa anno- rum Lu- narium.	Reduc- tio eo- rum in Solares.	Summa annorū Mundi.
I.	<p>REX ALNASERO SALADINVS IOSEPH filius Principis Nagem-addini Aiiub, filij Sadi obtinuit Regnum Ægypti die, quā defunctus est Alhadedo decimā Moharrami, anno quingentesimo sexagesimo-septimo. Et defunctus est Carachi die Mercurij vigesimā-septimā Safari, anno quingentesimo octuagesimo-nono, annum natus quinquagesimum sextum, & aliquot menses. Anno quingentesimo septuagesimo-sexto Damascum profectus est, eamque occupauit, nemine resistente. Inde petiit Emessam, cuius arcem expugnare non potuit, quamobrem Hemat contendit, expugnauitque illam. Quo facto Emessam reuersus cepit illam post obstinatissimam pugnam. Inde Bealbecum perrexit, & expugnauit: tūc arcem Bazin post diuturnam obsidionem obtinuit, expugnauit quoque Monbegium. Anno quingentesimo septuagesimo-seculo moenia Cāiri excitari iussit, initiumque sumptum est ab arce. Anno quingentesimo septuagesimo-tertio fuit proelium Ramalæ. Inde profectus est Ascalonem, vbi ingentem numerum Francorum captiuos duxit, & multam cepit prædam, reuersusque est in Ægyptum. Anno quingentesimo septuagesimo-quinto commisit bellum in pratis fontium cum Francis, qui ipsi occurrerant cum decem millibus peditum, & equitum mille, quos vicit, multis captiuis ductis. Anno quingentesimo septuagesimo-septimo misit fratrem suum Tohair-addinum in Arabiam Felicem, quam expugnauit. Anno quingentesimo septuagesimo-</p>	anni 22	anni 588	anni 21	anni 6684

Numerus.	NOMINA, ET HISTORIÆ Calipharum Ajubitarum.	Anni Calipha- tus.	Summa anno- rum Lu- narium.	Reduc- tio eo- rum in Solares.	Summa annorum Mundi.
	<p>nono profectus est Baïfan, & Tiberiadem, multaque commisit cum Francis proelia. Tum Edessam expugnauit, Rakam, Nisibem, Sangiarum, Amerum, Aleppum, & Miafarakin. Anno quingentesimo octuagesimo-tertio proelium iterum cum Francis Saphuriæ commisit, eosque fudit, & ingentem captiuorum duxit numerum. Eodem anno Tiberiadem expugnauit. Eodem fuit proelium illud Hattini, vbi saluâ manu cepit eos, & captiuum duxit Regem Ludouicum & fratrem eius Hafrium, Dominum Giobaili, Hacrium, & Principem, necnon Dominum Carachi, nomine Arnatum, quem suâ manu interfecit, cepitque ab illis Lignum Crucis: quod proelium commissum est die Sabbati, & nonnisi pauci ex Francis euaserunt. Post hæc Accam expugnauit, necnon Magdalum, Caïsam, Ioppem, Nazareth, Saphuriam, Cæsaræam, & Neapolim, & immensam propemodum prædam reportauit. Deinde obtinuit conditionibus pacis Berytum, Sidonem, Tabiïnam, Giobailum, & Ascalonem. Inde profectus est Ierosolymam, & obsidione cinxit illam die Dominicâ, erantque in ea sexaginta millia pugnatorum: sed tandem conditionibus pacis cepit eam, indictis singulis viris Francis decem denariis, & singulis mulieribus quinque, paruulis verò singulis duobus; postquam Imperium Ierosolymæ tenuerunt Franci nonaginta & vno anno. Tum Tyrum obsedit, sed loci fortissimi difficultas spem omnem ipsi ademit, ideoque inde recessit. Expugnauit quoque Hunain, & Antarasum, & omnes gladio peremit eius ciues. Giabalam conditionibus pacis obtinuit, quemadmodum Laodicæam, arcem Carachi, Sciubecam, & Caucabam. Anno quingentesimo octuagesimo-septimo Accam iterum occuparunt Franci, post crudelissimum bellum,</p>	dies 47	dies 57	dies 173	dies 187

Numerus.	NOMINA, ET HISTORIÆ Calipharum Aijubitarum.	Anni Calipha- tūs.	Summa anno- rum Lu- narium.	Reduc- tio eo- rum in Solares.	Summa annorū Mundi.
	inde profecti sunt Ascalonem, quamob- rem timens Saladinus, eam demolitus est, & moenia Ierusalem muniuit, & altius ex- citauit. Anno 589. mortuus est Rex Alna- fero Saladinus, & fuffectus est ipsi in regno filius eius Alafdalo Nur-addinus.				
II.	<p>REX ALAZIZVS AMAD-ADDINVS HOTMANVS filius Iosephi, filij Aijubi Regnum Ægypti obtinuit die, quā mor- tuus est pater eius, nempè Mercurij 27. Safari, anno 589. Egressus aliquando ad Faium venatum cecidit ex equo, & rela- tus Cārum, vbi defunctus est nocte diei Dominicæ 21. Moharrami anno 594.</p>	<p>anni 4</p> <p>dies 317</p>	<p>anni 593</p> <p>dies 21</p>	<p>anni 4</p> <p>dies 275</p>	<p>anni 6689</p> <p>dies 97</p>
III.	<p>REX ALMANSVRO MAHOMETVS filius Hotmani, filij Iosephi, filij Aijub se- dit in throno regni Ægypti, quā die de- functus est parens eius, nempè 21. Mo- harrami anno 594. quo Cārum appulit patruus eius Rex Alafdalus Nur-addinus Ali filius Saladini, regnóque ita potitus est, vt nihil remaneret Regi Almanfuro, nisi nudum nomen.</p>	<p>✠</p> <p>dies 46</p>	<p>anni 593</p> <p>dies 67</p>	<p>✠</p> <p>dies 46</p>	<p>anni 6689</p> <p>dies 143</p>
IV.	<p>REX ALAFDALO NVR-ADDINVS ALI filius Regis Alnaferi Saladini Iosephi, filij Aijub, cum Cārum peruenit, Imperium obtulerunt ei Principes, & fidem iuramēto confirmarunt. Qui paulò post Damascum inuasit, cinxitque obsidione, eam defen- dente Rege Alhadelo, cui auxilium tulit suis exercitibus Rex Alcamelus Mahome- tus, & Afdalum Regem inde expulit, per- secutusque est eum Rex Alhadelus per sin- gulas stationes, donec ambo exercitus sibi occurrerunt Saiahæ, fususque est exercitus Regis Alafdali, qui fugâ se contulit ad Bar- cam, vbi octo diebus moratus est, deindè Cārum ingressus decima-septimâ mensis Rabihi posterioris anno 596.</p>	<p>anni 2</p> <p>dies 38</p>	<p>anni 595</p> <p>dies 105</p>	<p>anni 2</p> <p>dies 16</p>	<p>anni 6691</p> <p>dies 159</p>

Numerus.	NOMINA, ET HISTORIÆ Calipharum Aijubitarum.	Anni Calipha- tūs.	Summa anno- rum Lu- narium.	Reduc- tio eo- rum in Solares.	Summa annorū Mundi.
V.	<p>REX ALHADELVS ABV-BACRVVS filius Aijub, filij Scircuæ, ingressus est Cai- rum, & obtinuit Imperium Ægypti, Sy- riæ, ac subiectarum ipsis prouinciarum de- cima-septimâ Rabihi posterioris, anno quin- gentesimo nonagesimo-sexto, & defunctus est in expugnatione latronum propè Da- mascum, sextâ Giamadi posterioris, anno sexcentesimo decimo-quinto, annum a- gens septuagesimum-tertium, & aliquot menses; Damasci eius nomine rerum admi- nistrabat summam filius eius Hifa. Anno sexcentesimo decimo-tertio fuit irruptio Tartarorum, qui colebant planitiem Si- narum conterminam, quæ dicitur Hagin- magin, qui robore aucti prouincias Mos- lemanorum infinitâ multitudine aggressi sunt, & totam occuparunt prouinciam Haracam.</p>	anni 19	anni 614	anni 18	anni 6710
VI.	<p>REX ALCAMELVS MAHOMETVS filius Regis Alhadeli Abubacri regno Æ- gypti est potitus, quâ die obiit parens eius sextâ Giamadi posterioris, anno sexcente- simo decimo-quinto. Quo anno aggressi sunt Franci, adhuc viuentē Rege Alhade- lo, Damiatam, & castra metati sunt ex parte Gizæ tribus mensibus, & quatuor diebus, terrâ marique prementes illam. Ad quos expugnandos egressus est Rex Alcamelus, & castra metatus est ex alia parte Damiatæ è regione ipsorum, Nilo vtrumque exerci- tum dirimente. At Franci magis magisque vrbem vrgebant, quod videns Rex Alca- melus indè cum suis noctu se recepit As- mum. Sequentē die Moslemanorum ten- toria depopulati sunt Franci, & Damiatam cominùs aggressi sunt. Cùmque vidissent se multum temporis in ea obsidione con- sumpsisse, & iam defecisse annonam, & pe- stem plurimum attulisse damni, postremos conatus experiri decreuerunt, adeoque</p>	anni 20	anni 634	anni 19	anni 6429

Numerus.	NOMINA, ET HISTORIÆ Calipharum Aijubitarum.	Anni Calipha- tis.	Summa anno- rum Lu- narium.	Reduc- tio eo- rum in Solares.	Summa annorū Mundi.
	<p>breui expugnauerunt illam , atque potiri sunt , ciuesque omnes duxerunt captiuos , quod actum est die Martis vigesima-quin- tâ Sciabani anno sexcentesimo decimo sex- to , post obsidionem sexdecim mensium , & viginti duorum dierum. Expugnatâ à Francis Damiatâ , se contulit Rex Alca- melus ad Giaugiarum , extruxitque ibi urbem , & Almanfuram nuncupauit , & e- gressi sunt Franci , & obsederunt Regem Almanfuræ , cū esset inter vtrumque e- xercitum flumen Asnumi. Tunc ruptis à Rege Alcamelo riuorum Nili retinaculis aquarum alluuione vndeque Francos oppressit , submersitque multos. Cūque fugâ sese Damiatam recipere voluissent , minimè potuerunt , hostium exercitu vias occludente. Quamobrem securitatem , & pacem sibi à Rege petierunt , qui cum hac conditione ipsis concessit ; vt Damiatam scilicet redderent Moslemanis , & confir- matæ sunt inter eos induciæ per octen- nium. Itaque Damiatam Franci tenuerunt sexdecim menses , & dies viginti qua- tuor. Anno sexcentesimo vigesimo-quar- to defunctus est Rex Almoaddamo Hisa. Anno verò sexcentesimo vigesimo-quinto Accam appulit Imperator cum omnibus Francis , & pacis conditionibus cepit Ie- rosolymam. Eodem anno Rex Alascira- fo dono obtinuit Damascum à Rege Al- camelo.</p>	dies 45	dies 199	dies 193	dies 194
VII.	<p>REX ALHADELVS ABV-BACRVS filius Regis Alcameli Mahometi, filij Regis Alhadeli regno potitus est , quâ die obiit parens eius , scilicet die Mercurij vigesima- primâ mensis Ragebi , anno sexcentesimo trigesimo - quinto. Hunc ceperunt , & in carcerem detruferunt Sciabl-addaula Cafu- rus , & Sciamsf-alachauas Masrurus , ac Sa- fius Giauhar nubienfis serui patris eius , ac</p>	anni 2	anni 636	anni 2	anni 673

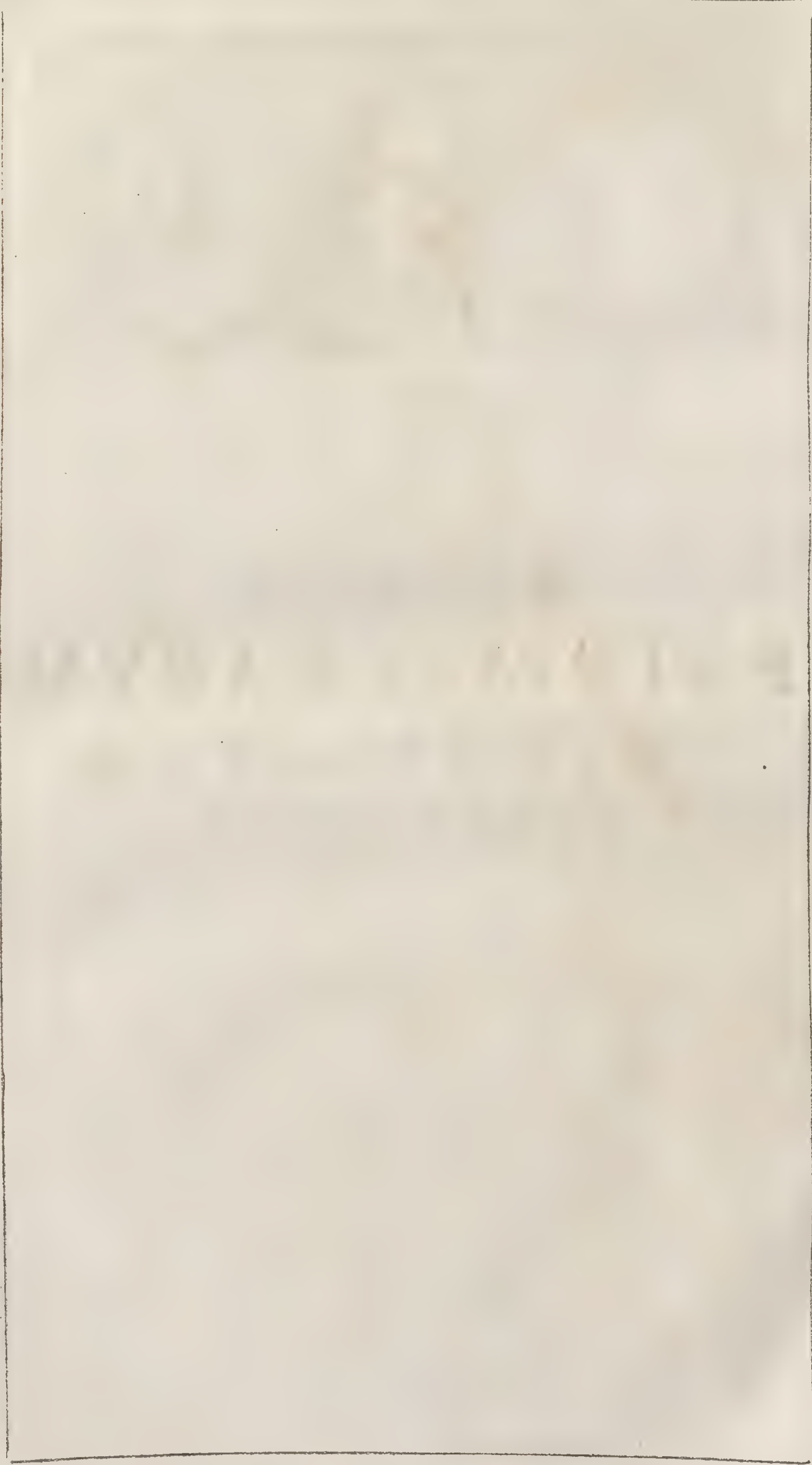
Numerus.	NOMINA, ET HISTORIÆ Calipharum Ajubitarum.	Anni Calipha- tus.	Summa anno- rum Lu- narium.	Reduc- tio eo- rum in Solares.	Summa annorū Mundi.
	reliqui ministri extra Balbaifum die Veneris nonâ mensis Sceuali, anno sexcentesimo trigesimo-septimo, miseruntque ad fratrem eius Salehum Nagem-addinum Aiub, qui veniens regni suscepit gubernacula, & Cārum ingressus in carcerem intrusit Regem Alhadelum, & post aliquot dies Carachum duci iussit, ut ibi in carcere detineretur. Sed cum ille obstinato animo renueret, misit ad illum Mohsanum feruum cum aliis decem, qui verberibus illum pessimè acceperunt, tum suffocatum, mortuumque inde eduxerunt, & sepelierunt.	dies 78	✱	dies 55	✱
VIII.	<p>REX SALEHVS NAGEM-ADDINVS AIIVB filius Regis Alcameli Mahometi regnum obtinuit die Veneris vigesima-octava Sceuali, anno sexcentesimo trigesimo-septimo, & defunctus est nocte diei Iouis decima-octavâ Sciabani, anno sexcentesimo quadragesimo-septimo Mansuræ, quo tempore erat Rex Francorum Damiatæ. Siquidem cum suis exercitibus Damiatam appulit, & castrametatus est in Giza die Veneris vigesima-primâ Safari eiusdem anni, & occupavit Damiatam die Dominicâ, secundâ obsessionis die, ibique moratus est usque ad obitum Regis Salehi. Die verò eius mortis egressus est Rex Francorum Damiatâ cum suis exercitibus, & castrametatus est è regione Mansuræ, & ibi mansit.</p>	anni 9	anni 646	anni 9	anni 674 ^I
IX.	ALAMIRVS FACHR-ADDINVS filius Sciachi constitutus fuit à Rege Saleho ante suum obitum dux exercitus, ipsique commendavit filium suum Regem Almohaddamum, qui exercitum rexit donec interfectus est à Francis die Martis quintâ Dialkadæ, anno sexcentesimo trigesimo-septimo, post septuagesimum-quintum	✱	✱	✱	anni 674 ^I

diem

Numerus.	NOMINA, ET HISTORIÆ Calipharum Aijubitarum.	Anni Calipha- tūs.	Summa anno- rum Lu- narium.	Reduc- tio eo- rum in Solares.	Summa annorū Mundi.
	diem suæ administrationis. Quandoquidem Franci vadum fluminis Asmuni transfreta-uerunt, & aggressi sunt Giadilam, erantque mille quadringenti equites, quibus præerat frater Regis Francorum. Qui per varias vr-bis domos dispersi, & prædæ intenti inter-fecti sunt penè vsque ad vltimum, & capi-ta eorum allata sunt Cairum, & lanceis im-posita ad portam Zuailæ, remansitque re-gnum absque rectore tredecim diebus.	dies 75	✱	✱	anni 674 ^I
X.	<p>REX ALMOADDAMO GAIAT-AD-DINVS TARANCSIAH filius Regis Sa-lehi Aiiub regno primū potitus est in Æ-gypto die Martis decima-nonā Dialkadæ anno 647. Die autem Mercurij tertiā Mo-harrami anni sexcentesimali quadagesimi o-ctauo reuersus est Rex Francorum ab ob-sidione Mansuræ Damiatam petens, quem sequutus est exercitus Moslemanorum, & captiuos ceperunt plures ex Principibus eius regni, occideruntque ex eius exer-citu plusquam triginta millia, & eorum bona depopulati sunt. Non multò autem post interfectus est Almoaddamo Taran-sciah, interfecerunt quippe illum Mama-luchi, & in frustra concidentes igne com-busserunt, proieceruntque illum in flumen Mansuræ die Martis postremā Moharrami, anno sexcentesimo quadagesimo octauo.</p>	✱ dies 71	anni 647 dies 30	✱ dies 71	anni 674 ^I dies 248
XI.	<p>SCIAGIAR-ADDOR, cognomento Ma-ter Chalili Salehita, præstito iuramento con-stituta est Regina à Mamaluchis, Occiden-talibus Principibus, & palatij Ministris, quæ Amirum Azz-addinum Atbecum Turcma-num ducem præfecit exercitui die Martis vltimā Moharrami, anno sexcentesimo qua-dragesimo octauo. Eo tempore initum est foedus pacis inter Principes Salehitas, Ma-maluchos, & Regem Francor. qui Damia-tam reddens Moslemanis, die Veneris, ac li-</p>	✱	✱	✱	✱

Numerus.	NOMINA, ET HISTORIÆ Calipharum Aijubitarum.	Anni Calipha- rūs.	Summa anno- rum Lu- narium.	Reduc- tio eo- rum in Solares.	Summa annorū Mundi.
	bertate donatus est postquam Damiatam, & Mansuram trecentis triginta tenuit diebus. Regina verò regno sese abdicauit, tradiditque illud Amiro Azz-addino Turcmano die Sabbati vigesima-nonâ mensis Rabihi prioris eiusdem anni, & solùm regni tenuit sceptrum octoginta septem diebus.	✥	✥	✥	✥
XII.	<p>REX ALMOHEZZO AZZ-ADDINVS AT-BECVS TVRCMANVS SALEHITA, cùm regno potitus esset Ægypti, vxorē duxit Scia-giar-addor matrem Chalili die Sabbati 29. Rabihi posterioris, anno 648. Regnum autem administrabat nomine Regis Asciarafi filij Regis Almashudi, qui tunc annum agebat sextum. Post hæc interfectus est Rex Azz-addinus in balneo Arcis montis; interfecit illum mater Chalili eius vxor, opem ipsi ferentibus Nasaro Azizæo, & Mosano Giaugiaræo seruis, die Mercurij 25. Rabihi prioris anno 655. Mater verò Chalili Calipodiorum ictibus interfecta, ex arcis moenibus deiecta est, serui verò illi sub eadem arce clavis affixi sunt. Tunc regni administrationem suscepit Sahebus Tagi-addinus Abd-aluahabo, tum officio amotus est à Faiezo, oblatis centum millibus aureorum, ad leuandam plebem vexatione.</p>	✥	✥	✥	✥
XIII.	<p>REX ALMANSVRO NVR-ADDINVS ALI filius Regis Almohezzi Atbeci Principum consensu regnum obtinuit die Iouis 26. Rabihi prioris, anno 655. Et captus est eo anno Sciarf-addinus Faizenfensis Aluazirus, & direpta domus eius, ac omnia bona, demumque post magna supplicia, & affationes suffocatus est, & proiectus in abyssum Halfæ, & suffectus est loco eius Iudex Iudicum Badr-addinus, quo deposito suffectus est Assahebo Tagi-addinus Abd-aluahabo filius filix Iudicis Alaazzi, qui iustitiam & æquitatem exercuit, omni tyrannide procul amotâ.</p>	✥	✥	✥	✥

HISTORIA
PATRIARCHARVM
COPHTITARVM
ALEXANDRIÆ.

V
h
c
r
ca
d
A
b
u
c
f
f
ia
n
uo
vt
tu
co
re
in

HISTORIA
PATRIARCHARVM
ALEXANDRIÆ.

INCIPIMVS ope Dei scribere nomina Patriarcharum Cophtitarum Ægypti, sedis vrbis Alexandria à Marco Euangelista Apostolo vsque ad hoc tempus nostrum, nempe annum nongentesimum quinquagesimum quintum Martyrum, qui respondet anno sexcentesimo quinquagesimo-septimo Hegiræ: notabimusque simul spatium temporis, quo singuli Patriarchatum tenuerunt, & quâ obierunt die, necnon compendium euentus rerum, quæ eorum tempore euenerunt.

Tempore itaque dispensationis D. Iesu-Christi, post eius ascensionem ad cælos, diuisæ sunt Prouinciæ inter Apostolos, in quibus sacro-sanctum prædicarent Euangelium; ceciditq; in sortem Marci Euangelistæ, vt pergeret in Ægyptum, Alexandriam, Pentapolim occidentalem, Æthyopiam, & Nubiam. Itaque Româ egressus Marcus Pentapolim petiit primùm, annuntiavitque in omnibus eius prouinciis, multa edens miracula: nam leprosos mundauit, eiecit dæmones, & ægrotos sanauit, quapropter multi per illum crediderunt, & baptizati sunt. Post hæc dixit ei Spiritus sanctus: Surge, abi Alexandriam, vt semen bonum ibi semines, quæ sunt verba Dei. Surrexit igitur Discipulus Christi, & Spiritu roboratus, ait: Domine, confirma fratres, qui nouerunt nomen tuum sanctum, donec reuertar ad eos. Et profectus est ad urbem Alexandriam anno septimo Imperij Neronis. Eo per ianuam vrbis ingresso rupta est corrigia calceamenti eius, qui ait: Nunc noui Dominum iter meum præparasse. Tum vidit sutorem, ad quem diuertit, vt aptaret calceamentum suum. Qui cùm accepisset calceamentum, vt illud fueret, & subulam, vt illud perforaret, perforauit palmam suam: tunc dixit sutor: *vnus est Deus*. Audiens autem S. Marcus, eum Dei nomen commemorantem, gauisus est, & dixit: Domine mi, facilem ac planam redde viam meam. Quo dicto, conspuit super terram, & accipiens ex ea, imposuit manui sutoris, & ait: In nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti

sanetur hac horâ manus tua, ô homo; & statim sanata est eius manus, quasi nihil ipsi contigisset. Quo admiratus futor, rogauit sanctum Marcum, vt secum in domum suam abiret, ad comedendum aliquid, & parum quietis capiendum. Duxitque illum in domum suam, quam ingrediens benedixit, orauit, & comedit: tum adhortatus est illum Sanctus, & credidit ipse cum tota domo sua, & vicinis, eratque nomen eius Anianus. Multiplicato credentium in Christum numero, constituit Sanctus Anianum Episcopum Alexandriæ, & cum eo tres Presbyteros, & Diaconos septem. Quo facto egressus est inde, & abiit in Pentapolim, vbi mansit biennio, annuncians, & consecrans ipsis Sacerdotes. Tum Alexandriam reuersus est, inuenitque fratrum creuisse numerum, & in fide confirmatum, quibus addens animos, ab illis recessit. Anno a Domini nostri Iesu-Christi ad cælos ascensione, trigesimo-quinto adfuit Marcus martyrio duorum Apostolorum Petri, & Pauli, & iterum Alexandriam reuersus est. Rescientes autem Pagani eius aduentum (iampridem enim illum obseruabant) diligentissimè de illo disquisiuerunt. Die itaque Dominica solemnitatis gloriosi Paschatis, quod eo anno accidit vigesima-nonâ Barmudæ, dum S. Marcus sacro-sanctam celebrabat in Ecclesia Missam, ceperunt illum, & foras eduxerunt, iniectoque collo fune, per urbem raptarunt à mane vsque ad vesperam, dicebantque: Trahite hircum in mandra bouum: concidebaturque caro eius, & viarum lapidibus adhærebat, sanguis verò super terram effundebatur. Nocte ingruente detruferunt eum in carcerem, factoque mane, eduxerunt, & eodem modo quo hesternâ die tractarunt, donec reddidit spiritum, & coronam consequutus est martyrij, postremâ Barmudæ Ægyptiorum, quæ est vigesima-quarta Nisan mensis Hebræorum, anno Incarnationis Dominicæ sexagesimo-septimo, & septimo mense cum dimidio.

Numerus.	NOMINA, ET HISTORIÆ Patriarcharum Alexandria.	Tempus	Summa	Nomina	Summa
		Patriarchatus.	annorum Incarn. diuina.	Imperatorum.	annorum Mundi.
I.	MARCUS Euangelista, cuius Historia præcedente paginâ enarrata est, & quomodo martyrij coronam est consequutus anno sexagesimo-septimo, & mensibus quibusdam ab ascensione diuina.	anni 7 ✠	anni 67 dies 230	Galba Cæsar.	anni 5567 dies 230
II.	ANIANVS. Hunc ordinauit S. Marcus Euangelista, & est futor ille, qui aptauit eius calceamenta. Obiit die Dominicâ vigesimâ Haturi: sedem tenuit post D. Marcum Apostolum annis octodecim, & ducentis sexdecim diebus.	anni 18 dies 216	anni 86 dies 80	Vespasianus Cæsar.	anni 5586 dies 80

Numerus.	NOMINA, ET HISTORIÆ <i>Patriarcharum Alexandria.</i>	Tempus Patriar- chatûs.	Summa annorum Incarn. diuina.	Nomina Impera- torum.	Summa annorum mundi.
III.	MELIANVS. Scriptum est in vitis Pa- triarcharum: Assumpserunt hominem no- mine Melianum, & ordinauerunt eum Pa- triarcham super sede Marci; creuitque nu- merus fidelium in Ægypto, Pentapoli, & Africa, fuitque Ecclesia eius tempore in pace. Obiit autem die Lunæ primâ Tuti, vacauitque sedes tribus annis absque Pa- triarcha, quoniam eo tempore contigit destructio Ierosolymorum.	anni 12 dies 286	anni 99 dies 1	Titus Cæsar filius eius.	anni 5599 dies 1
IV.	CERDO constitutus est primo anno Imperij Traiani, & defunctus die Sabbati vndecimâ Bunæ. Erat autem continens, humilis, ac mansuetus totâ vitâ suâ.	anni 10 dies 280	anni 109 dies 281	Domitianus Cæsar.	anni 5609 dies 281
V.	APRIMVS constitutus est Patriarcha, obiitque die Dominicâ tertiâ Mosri.	anni 12 dies 52	anni 124 dies 353	Aure- lianus Cæsar.	anni 5624 dies 333
VI.	IUSTVS ordinatus est: obiitque die Sabbati duodecimâ Bunæ: erat autem placens Deo.	anni 10 dies 315	anni 135 dies 283	Anto- ninus Cæsar, & Com- modus Cæsar.	anni 5635 dies 283
VII.	EVMENIVS ordinatus est: & obiit die Dominicâ decimâ Babæ. Eius tempo- re martyrio coronata est S. Sophia cum tribus filiis.	anni 10 dies 122	anni 146 dies 40	Perti- nax Cæ- sar, & Iulia- nus Cæ- sar.	anni 5646 dies 40
VIII.	MARCIANVS admirabilis fuit vitæ, & virtutum, nouem annis, & mensibus tribus tenuit sedem: tum defunctus est die Dominicâ sextâ Tubæ, sub Antonino Im- peratore.	anni 9 dies 86	anni 155 dies 126	Seuerus Cæsar, & filius eius An- toninus Cæsar.	anni 5655 dies 126

Numerus.	NOMINA, ET HISTORIÆ Patriarcharum Alexandria.	Tempus Patriar- chatûs.	Summa annorum Incarn. diuina.	Nomina Impera- torum.	Summa annorum mundi.
IX.	CLAVDIANVS erat populo nimis di- lectus: sedem tenuit annos quatuordecim, & mensibus sex, defunctusque est die Io- uis nonâ Abibi.	anni 14 dies 183	anni 169 dies 309	Macri- nus Cæ- sar. Anto- ninus Cæsar.	anni 5669 dies 309
X.	AGRIPPINVS defunctus est die Ve- neris quintâ Amsciri.	anni 11 dies 211	anni 181 dies 155	Ale- xander Cæsar. Maxi- minus Cæsar.	anni 5681 dies 155
XI.	IVLIANVS. Post hunc nullus Episco- pus manere potuit Alexandria, sed clàm exibant, & constituebant Sacerdotes omni in loco. Huic Patriarchæ nocte, quâ mo- riturus erat, apparuit Angelus Domini, & dixit: Qui ingredietur ad te racemum afferens vuæ, ipse Patriarcha erit post te. Erat autem eo tempore vir quidam vxor- atus nomine Demetrius, qui dum hyeme suam putabat vineam, reperit vuæ race- mum casu relictum, qui dixit apud se: Of- feram hunc racemum Patriarchæ Iuliano. Populus verò totus Patriarchæ moritu- ro aderat, dixeruntque illi: Pater noster, quis super nos post te Patriarcha futu- rus est? Quibus respondit: Qui afferet mihi racemum vuæ. Dixit populus: Vbi inuenietur vua hyeme? Patriarcha mor- bo oppressus nescit, quid dicit. Iterùm ta- men interrogauerunt illum, dicentes: Pa- ter noster, quis nos reget post te? Qui- bus respondit: Iam dixi vobis, Qui affe- ret mihi racemum vuæ, ipse erit Patriar- cha vester. Dum autem hæc loquebatur, ecce Demetrius offert ipsi vuam, quem statim tenuerunt.	anni 10 dies 33	anni 191 dies 188	Pupie- nus Cæ- sar, & Gordia- nus Cæ- sar.	anni 5691 dies 188

Numerus.	NOMINA, ET HISTORIÆ <i>Patriarcharum Alexandria.</i>	Tempus <i>Patriar-</i> <i>chatûs.</i>	Summa <i>annorum</i> <i>Incarn.</i> <i>diuine.</i>	Nomina <i>Impera-</i> <i>torum.</i>	Summa <i>annorum</i> <i>mundi.</i>
XII.	<p>DEMETRIVS. & est ille, qui obtulit racemum vux Patri Iuliano Patriarchæ antè obitum eius, & de quo Patriarcha dixerat populo: Hic est Patriarcha vester, quem admodum præcepit mihi hesternâ nocte Angelus Dei. Quem autem tenentes vinculis ferreis obstrinxerunt, quòd fugam pararet, & ordinauerunt Patriarcham. Populus autem lætabatur in eo dicens: Iam duodecim sunt à D. Marco Patriarchæ, omnes coelibes præter istum, admirabanturque. Huic cognoscendorum hominum peccatorum gratiam concessit Deus, qui secretò eos reprehendebat: & quidem plures fidelium à perpetrandis peccatis abstinerunt metuentes, ne illos etiam palam coram populo argueret. Quidam autem dicebant: cùm vir iste sit matrimonio copulatus, quomodo nos reprehendit, præsertim cùm hætenùs nonnisi virgo super hoc sederit throno? Quadam autem nocte apparuit illi Angelus Domini, & ait: Demetri, ne tuam cures salutem, & proximi negligas; memento quod dixit Dominus in Euangelio: Pastor bonus commutat animam suam pro ouibus suis. Respondit Patriarcha Angelo: Aperi mihi rem Domine mi. Ait illi: Arcanum, quod inter te, & vxorem tuam est, populo manifesta. Cùm igitur sequens adesset dies, quæ solemnitas erat feriæ quintæ maioris, & sacro-sanctam celebraret Patriarcha Missam, dixit Archidiacono, vt Sacerdotibus, & populo indiceret, ne ab Ecclesia egrederentur, sed ad eius conuenirent thronum. Qui cùm conuenissent, multa ligna afferri, & ignem accendi iussit. Tunc vxorem coram vniuerso populo accersuit, & ad flagrantem accedens ignem, ait illi: Expande pallium tuum laneum, quo induta es; quod cùm fecisset illa, effudit super illud ardentes prunas, & dixit: Surgite, oremus, & igni, qui erat</p>	anni 32	anni 224	Philip- pus Cæ- sar.	anni 5724

Numerus.	NOMINA, ET HISTORIÆ Patriarcharum Alexandriae.	Tempus Patriar- chatûs.	Summa annorum Incarn. diuine.	Nomina Impera- torum.	Summa annorum mundi.
	<p>in pallio vxoris vnâ cum Sacerdotibus omnibus thus imposuit, aitque ipsi: Circuito Ecclesiam, & vniuersum suffito populum. Deinde conuersus ad populum dixit: Ne miremini, aut obstupescatis: quicumque enim superat ignem naturæ, superari non potest ab hoc igne sensibili. Iam nunc sexagesimum-tertium ago annum, hæc verò vxor mea, quæ coram vobis est, patruï mei filia est, quam parens defunctus puellulam reliquit, & in vna eademque domo educati sumus; adultam autem tradidit mihi parens meus in vxorem. Cùm verò post nuptias soli secessimus, dixit mihi: Ego tecum vt soror tua educata sum, quomodo nunc in vxorem ducis me? Nunc verò quadraginta octo iam elapsi sunt anni, ex quo eam duxi, simulque in eodem lecto, eodémque strato dormiuimus; nihilominus (vt sapientissimus scit Deus) non noui illam, neque illa me in vlla re mundana. Dormientes autem speciem aquilæ videbamus, quæ nobis suis alis incumbibat, tegebatque illam alâ sinistrâ, me verò alâ dextrâ vsque ad manè, & euanescebat. Nec existimetis, me hæc vobis aperuisse propter gloriam vllam mundanam, sed quoniam ita mihi præcepit, qui vult omnes homines saluos fieri, & ad cognitionem veritatis accedere, Christus Seruator. Quibus dictis, quieuit ipse cum vxore sua. Sanctus iste Patriarcha sacerdotio amouerat quemdam nomine Origenem, qui astu presbyterium obtinuerat ab Episcopo Cæsaræ Palæstinae, quare reuersum Alexandriam noluit recipere Pater Demetrius, quoniam hæreticus erat.</p>	dies 219	dies 42	Decius Cæsar.	dies 42

Numerus.	NOMINA, ET HISTORIÆ Patriarcharum Alexandria.	Tempus Patriar- chatûs.	Summa annorum Incarn. diuine.	Nomina Impera- torum.	Summa annorum Mundi.
XIII.	HIEROCLAS primus fuit, qui Papa cognominatus est. Eius tempore martyrio coronati sunt sancti Sergius, Bacchus, & Barbara. Defunctus autem est die Lunæ octauâ Chihat, & vacauit sedes anno vno.	anni 16 dies 56	anni 240 dies 98	Vale- rianus Cæsar.	anni 5740 dies 98
XIV.	DIONYSIVS. Hic erat Sabaita sapientissimus, & ex gentis primoribus ac optimatibus. Causa verò eius ad fidem conuersionis fuit lectio Epistolarum Pauli; his enim lectis Demetrio sese sistit, qui comiter illum excipiens Baptismatis aquâ lustrauit. Defuncto autem Demetrio, præfecit illum Hieroclas iudiciis, ac sibi vicarium ob insignem eius sapientiam & ingenium constituit. Eius tempore fuit Paulus Samosatenus. Martyrij quoque coronam sub eo consequutus est Mercurius, imperante Decio Romæ. Eodem etiam tempore obdormierunt in specu septem illi nobiles iuuenes Ephesini, & plures martyrio coronati sunt.	anni 19 dies 281	anni 261 dies 13	Clau- dius Cæsar.	anni 5761 dies 13
XV.	MAXIMVS. Eius tempore fuit Manes, cuius pellem detraxerunt Persæ, & proiecerunt illum feris, ac quotquot in eius iurauerant sententiam capite inuerso in terra sepelierunt, donec mortui sunt. Fuit autem sedes vacans post illum anno vno absque Patriarcha. Ille verò obiit die Dominicâ quartâ decimâ Barmudæ.	anni 12 dies 211	anni 273 dies 224	Aure- lianus Cæsar.	anni 5773 dies 224
	Annus vnus, quo Sedes vacauit, addatur Summæ.		anni 5774 dies 224		
XVI.	THEONAS Patriarcha. Eius tempore martyrij laureolam consequuti sunt Cosmas, Damianus, fratres eorum, ac mater. Sub eo quoque fuit Diocletianus Imperator perfidus. Obiit autem Patriarcha iste die Mercurij octauâ Tubæ.	anni 9 dies 263	anni 284 dies 122	Probus Cæsar.	anni 5784 ✱

Numerus.	NOMINA, ET HISTORIÆ Patriarcharum Alexandria.	Tempus Patriar- chatûs.	Summa annorum Incarn. diuina.	Nomina Impera- torum.	Summa annorum mundi.
XVII.	<p>PETRVS IEROMARTYR præfectus est anno decimo Imperij Diocletiani, qui anno vigesimo sui Imperij amputari iussit caput istius sancti Patris Patriarchæ, & martyrium consequutus est. Hic est, cui Antiochena illa mulier filios suos adduxit, vt eos baptizaret, concreuitque aqua baptismalis, vt minimè illos Patriarcha baptizare potuerit. Qua de re diligenter disquisiuit à matre ipsorum causam; quæ ait illi: Mare concitatum est tempestatibus, & iam iam naufragij periculum nobis aderat, tunc eductis vberibus consignauit eos sanguine, & aquâ maris baptizauit: Ait illi Patriarcha: Benè baptizati sunt fide tuâ. Ipse quoque Arium communione priuauit iussu Dei. Eius autem martyrium contigit die Veneris vigesima-nonâ Haturi.</p>	<p>anni 10</p> <p>dies 333</p>	<p>anni 295</p> <p>dies 89</p>	<p>Diocle- tianus Cæsar perfi- dus.</p>	<p>anni 5795</p> <p>dies 89</p>
XVIII.	<p>ARCHELAUS suffectus est die Sabbati, sedémque tenuit sex mensibus tantum. Causa autem eius mortis fuit, quòd Arium susceperit imprudenter: ideòque occidit illum Deus, & obiit decima-nonâ Bunæ die Martis.</p>	<p>✠</p> <p>dies 200</p>	<p>anni 295</p> <p>dies 289</p>	<p>Maxi- mianus.</p>	<p>anni 5795</p> <p>dies 289</p>
XIX.	<p>ALEXANDER. Eius anno decimo-quinto coadunatum est Concilium trecentorum octodecim Episcoporum in vrbe Nicæna, & Arium anathemate percusserunt. Ordinauerunt etiam Symbolum. Ieiunium correxerunt, & constituerunt Epactam. Affirmat Athanasius discipulus huius Patris Patriarchæ, dicens: Pater meus Alexander, quoties Euangelium in sua cella legebat, id stans præstabat, ac lampade accensâ, nec vnquam Euangelium sedens legit: nec fregit vnquam ieiunium, quandiu sol in mundo erat. Obiit autem vigesima-secundâ Barmudæ die Lunæ.</p>	<p>anni 22</p> <p>dies 308</p>	<p>anni 318</p> <p>dies 232</p>	<p>Con- stanti- nus Im- perator iustus, fidelis.</p>	<p>anni 5818</p> <p>dies 232</p>

Numerus.	NOMINA, ET HISTORIÆ Patriarcharum Alexandria.	Tempus Patriar- chatûs.	Summa annorû Incarn. diuina.	Nomina Impera- torum.	Summa annorû mundi.
XX.	<p>ATHANASIVS APOSTOLICVS. Eius tempore congregatum est Concilium Galatiæ, cui adfuit Basilius Magnus, & anathemate percusserunt Arium. Athanasius verò magnis conflictatus est persecutionibus, & sæpius è sua sede depulsus, siue, vt alij referunt, tribus vicibus. Eius tempore floruit Cyrillus Hierosolymitanus, Basilius Magnus, Gregorius frater eius, Macarius maior Alexandrinus, Antonius Magnus in monte Orientali, & Pachomius in Ægypto superiori. Obiit sanctus Patriarcha septimâ Bescinas die Iouis.</p>	<p>anni 46</p> <p>dies 15</p>	<p>anni 364</p> <p>dies 247</p>	<p>Con- stanti- nus mi- nor fi- lius Con- stanti- ni.</p>	<p>anni 5864</p> <p>dies 247</p>
XXI.	<p>PETRVS multas pertulit tribulationes ab Arianis, qui eum persequuti sunt: quapropter fugâ sibi consuluit, & post aliquod tempus ad suam sedem reuersus est, & eam per annum tenuit: defunctus est vigesima-sextâ Abibi die Iouis.</p>	<p>anni 5</p> <p>dies 288</p>	<p>anni 370</p> <p>dies 170</p>	<p>Iulia- nus A- postata.</p>	<p>anni 5870</p> <p>dies 170</p>
XXII.	<p>TIMOTHEVS frater Petri. Eius tempore congregatum est secundum Concilium Constantinopoli, & suo ordine amouerunt Macedonium sancti Spiritus hostem, & absoluerunt Symbolum fidei, dixeruntque, <i>Credimus in Spiritum sanctum</i>. Exciderunt quoque Sabellium, qui dicebat: <i>Pater, Filius, Spiritus sanctus</i>. & Trinitatem sanctissimam vnâ personam esse affirmabat, particulam copulatiuam, & reiciens. Communionem etiam priuauerunt Apollinarem, qui dicebat: <i>magnus, maior, & maximus</i>; Spiritum sanctum <i>magnum</i> vocabat, Filium <i>maiores</i>, Patrem verò <i>maximum</i>. Obiit autem Patriarcha iste vigesimâ Abibi die Dominicâ. Concilium verò istud congregatum est tertiâ die Augusti, anno sexcentesimo nonagesimo secundo Alexandri.</p>	<p>anni 6</p> <p>dies 156</p>	<p>anni 376</p> <p>dies 326</p>	<p>Valen- tinus & Gratia- nus.</p>	<p>anni 5875</p> <p>dies 326</p>

Numerus.	NOMINA, ET HISTORIÆ Patriarcharum Alexandria.	Tempus Patriar- chatûs.	Summa annorû Incarn. diuina.	Nomina Impera- torum.	Summa annorû mundi.
XXXIII.	THEOPHYLVS cum Epiphanio Ar- chiepiscopo Cypri consensit, vt sanctus Ioannes Chrysostomus exilio mulctaretur. Eius tempore excitati sunt septem illi iu- uenes, qui in specu dormierant, post cen- tum, & quadraginta nouem annos. Obiit Patriarcha iste decima-octauâ Babæ.	anni 27 dies 87	anni 402 dies 48	Theo- dosius maior Impe- rator fidelis.	anni 5903 dies 48
XXXIV.	CYRILLVS maior Theophili Patriar- chæ ex sorore nepos, primus omnium sta- tiones in Ecclesiis constituit, obiitque ter- tiâ Abibi die Martis. Eius tempore floruit D. Isaac discipulus sancti Ephræm Syri, & Simeon Stylita. Ipse Concilium Ephesinum ducentorum Episcoporum congregari cu- rauit contra Nestorium Patriarcham Con- stantinopolitanum, & suo amouit illum ordine, ac anathemate percussit omnes eius sequaces.	anni 31 dies 155	anni 435 dies 303	Arca- dius fi- lius e- ius fide- lis.	anni 5935 dies 303
XXXV.	DIOSCORVS Cyrilli discipulus, quo- cum Concilio Ephesino contra Nestorium congregato aderat, multis, ac maximis æ- rumnis conflictatus est à Martino Impe- ratore, eiusque vxore Pulcheria, & sua sede depulsus, quia acquiescere noluit Conci- lio Chalcedonensi sexcentorum & trigin- ta Episcoporum, exilio propterea aman- datus est in insulam in occidente consti- tutam, in qua septem annis moratus est, vbi obiit septimâ Tuti. Huius rei causa hæc fuit. Erat Presbyter quidam Constan- tinopoli nomine Eutychius, qui dicebat corpus Christi esse quid subtile, & mini- mè simile corporibus nostris, aut ipsis con- substantiale: quamobrem communione priuauit illum Flauianus Patriarcha Con- stantinopoleos. Ille verò Theodosium Im- peratorem adiuit, conquestusque est apud illum, Patriarcham iniustè se damnasse.	anni 14	anni 450	Theo- dosius minor.	anni 5950

Numerus.	NOMINA, ET HISTORIÆ Patriarcharum Alexandria.	Tempus Patriar- chatûs.	Summa annorû Incarn. diuine.	Nomina Impera- torum.	Summa annorû mundi.
	Qui iussit Concilium Ephesi congregari, deque eius disquiri causa. Congregatique sunt centum triginta Episcopi, quorum Præsides fuerunt Dioscorus Patriarcha Alexandrinus, Flavianus Patriarcha Constantinopolitanus, & Iuuenalis Episcopus Ierosolymorum. Qui Eutychius veniam petiit, & palam confessus est, id imprudenter à se dictum fuisse, quamobrem eandem cum Patribus professus est fidem, & absolutionem subdolè deprecatus; quem suscipientes suo restituerunt ordini: sed non multò post ad eandem reuersus est blasphemias. Hoc autem Concilium inter generalia Concilia non enumeratur. Celebratum autem est quartum hoc Concilium vigesima-quintâ Octobris, anno septingentesimo sexagesimo-tertio Alexandri.	dies 69	dies 7		dies 7
XXVI.	TIMOTHEVS post obitum Dioscori constitutus est, magnas pertulit ab hominibus contrariæ factionis tribulationes, necnon in exilium exactus est cum Anatolio fratre, sed post nouennium restitutus. Obiit Alexandria septimâ Mosri die Veneris.	anni 22 dies 330	anni 472 dies 337	Mar- tianus Chal- cedo- nensis, mari- tus Pul- cheriæ.	anni 5972 dies 337
XXVII.	PETRVS paulò postquàm susceptus est, fuit depulsus ab hominibus contrariæ factionis, & ordinatus est loco eius Timotheus Anus, tum Ioannes Duinasades, qui constitutus est post obitum Ansi, tum reuersus est Petrus ad suam sedem, & obiit quartâ Haturi die Dominicâ.	anni 8 dies 9	anni 481 dies 62	Leo maior Chal- cedo- nensis.	anni 5981 dies 62
XXVIII.	ATHANASIVS vnà cum Petro Ecclesiæ Alexandrinæ seruiebat, defunctus est vigesimâ Tuti die Martis Alexandria.	anni 6 dies 223	anni 488 dies 20	Leo pa- ter Ze- nonis Iacobi- ta.	anni 5988 dies 20

Numerus.	NOMINA, ET HISTORIÆ Patriarcharum Alexandria.	Tempus Patriar- chatûs.	Summa annorum Incarn. diuina.	Nomina Impera- torum.	Summa annorum mundi.
XXXIX.	IOANNES suos transegit dies in quiete, & pace, quoniam Zeno Imperator singulis annis Monachis Monasterij Abbatis Macarij omnia necessaria mittebat, vt frumentum, vinum, oleum, ac alia eiusmodi. Defunctus est hic Patriarcha quartâ Bescinas, die Veneris.	anni 8 dies 224	anni 496 dies 244	Zeno Iacobi- ta.	anni 5996 dies 244
Vacauit Sedes vno anno, addatur Summæ.					
XXX.	IOANNES CLAVSVS, cuius tempore constitutus est super Sede Antiochena Seuerus, cui perpetuò scribebat, & ille respondere de vnitatem fidei orthodoxæ, defunctus est vigesima-septimâ Bescinas, die Lunæ.	anni 21 dies 23	anni 508 dies 267	Anasta- sius Iacobi- ta. Iusti- nianus Chalcedo- nensis.	anni 6008 dies 267
XXXI.	DIOSCORVS statim atque suffectus est, scripsit ad Seuerum Patriarcham Antiochenum de conformitate fidei, cui eandem se profiteri respondit. Defunctus est decimâ Babæ die Martis.	anni 2 dies 146	anni 528 dies 47	Iusti- nianus Impe- rator.	anni 6011 dies 47
XXXII.	TIMOTHÆVS. Eius tempore defunctus est Anastasius Imperator Iacobita, & regnum post illum suscepit Iustinianus Chalcedonensis, qui pro Timotheo Apollinarem substituit, totisque viribus contendit, vt omnes Christianos ad fidei Chalcedonensis Concilij reduceret decreta. Quare Concilium cogi curauit Constantinopoli, cui præsidebant Vigilius Patriarcha Romæ, Apollinarius, quem pro Timotheo suffecerat, & Eutychius Patriarcha Constantinopolitanus. Seuerum quoque & Orientales Episcopos accersit, vt suæ fidei subscriberent, qui noluerunt ipsi assentiri. Quamobrem multis & grauibus	anni 17	anni 545	Iusti- nus Chalcedo- nensis.	anni 6028

Numerus.	NOMINA, ET HISTORIÆ Patriarcharum Alexandria.	Tempus Patriar- chatûs.	Summa annorum Incarn. diuinæ.	Nomina Impera- torum.	Summa annorum mundi.
	<p>afflixit Iacobitas tribulationibus, & Seue- rum detruxit in carcerem; sed non multò post efflagitante pro illo Imperatrice, quæ eiusdem persuasionis erat, fuit dimissus. Antiochiâ igitur egressus cum suis Episco- pis in Ægyptum perrexit, & eam regio- nem circuibat, ab vno ad aliud monaste- rium se transferens, & ab vna ad aliam ci- uitatē, modò clām, modò palām homines suæ fidei confirmans. Eodem tempore ad Ægyptum peruenit Apollinaris, libellos ha- bens de fide Concilij Chalcedonensis re- cipienda, quam per plures amplexati sunt, tam ex laicis, quàm monachis, & præser- tim monachi monasterij S. Macarij, septem exceptis, è quibus duos interfecit, reliqui verò euadentes effecerunt, ne reliqui mo- nachi reciperēt Tomum illum: eadem quo- que præstiterunt cum populis. Occidit au- tem Apollinaris ex Iacobitis ducenta cir- citer millia virorum, mulierum, ac puero- rum in ipsis Ecclesiis. Iustinianus verò Im- perator cū dudum laborasset, vt Seue- rum Patriarcham Antiochenum ad fidem Concilij Chalcedonensis reduceret, nec il- lum vllò modo ad id persuadere potuisset, ipsum è viuis auferre decreuit. Quod per- cipiens Theodora Imperatrix, misit ad il- lum, & vt fugâ sibi consuleret, ei persuasit. Qui secretò se in Ægyptum contulit, ac monachi habitu totam eam regionem cir- cuibat, & monasteria, multorum animos in sua persuasione confirmans. Patriarcha autem Timotheus obiit decima-tertiâ Am- sciri, die Sabbati.</p>	dies 196	dies 163		dies 163
XXXIII.	<p>THEODOSIVS. Postquam is suffectus est, alium ordinavit Patriarcham, nomi- ne Gaianum, contraria factio (qui Archi- diaconus erat Alexandrinæ Ecclesiæ) in domo cuiusdam Presbyteri, qui Theodo- rus dicebatur. Is pessimis erat moribus,</p>	anni 31	anni 559	Tibe- rius Im- perator Chal- cedo- nensis.	anni 6059

Numerus.	NOMINA, ET HISTORIÆ Patriarcharum Alexandriae.	Tempus Patriar- chatûs.	Summa annorum Incarn. diuina.	Nomina Impera- torum.	Summa annorum mundi.
	<p>qui vnà cum sua factione expulit Theodosium suâ sede, scripseruntque ad Tiberium Imperatorem aduersus Theodosium. Imperator autem vxorem habebat, nomine Theodoram, Iacobiticæ persuasionis, quæ Imperatorem enixè rogauit, vt id negotij sibi deferret, cui acquieuit. Illa igitur, qui disquirerent hac de re, & quis priùs suffectus esset secundùm Ecclesiæ Canonem, misit. Cùm itaque rescuisset Theodosium fuisse primum ordinatum, suo ordini illum restituit. Quo facto, Theodosius rogatur, vt reciperet Gaianum, ipsûmque Archidiaconatûs restitueret ordini, qui acquieuit, gessitque morem. Aliquantulum post Alexandria præfecto, & Patriarchæ Theodosio scripsit Imperator, vt sibi consentirent, susciperentque Chalcedonense Concilium; si verò Patriarcha id præstare renueret, è sua sede expelleretur, & quocûque ipsi libitum foret, proficisceretur. Qui statim relictâ Ecclesiâ egressus est, ne relinqueret (vt ipse aiebat) fidem trecentorum octodecim. Imperator autem metuens, ne totus populus illum sequeretur, ad se accersitum multis honoribus, & muneribus ornauit. Quem cùm sibi acquiescere noluisse, in exilium indignatus exegit, constituitque loco ipsius Paulum Thebanum, qui ordinatus est à Patriarcha Constantinopolitano. Sed cùm Alexandriam appulisset, nemo ciuium illum suscipere voluit, & clausæ sunt Ecclesiæ Cophtitarum. Anno ducentesimo quadagesimo octauo Diocletiani duas Ecclesias è fundamentis excitarunt Cophtitæ Alexandria, cùm Theodosius Patriarcha in exilio degeret, vbi quoque mortuus est.</p>	dies 131	dies 298		dies 298

Numerus.	NOMINA, ET HISTORIÆ Patriarcharum Alexandria.	Tempus Patriar- chatûs.	Summa annorû Incarn. diuina.	Nomina Impera- torum.	Summa annorû mundi.
XXXIV.	PETRVS. Eius tempore defunctus est Imperator Chalcedonensis. Paulus verò morte pessimâ decessit, cuius loco constituit Imperator Apollinarem Alexandria Præfectum & Patriarcham, qui clausit Ecclesias, occiditque ex Iacobitis plusquam ducenta millia virorum, mulierum, & puerorum, & promulgauit fidem Melchitarum. Audientes Antiocheni ciues, quid fecerint Alexandrini, assumpserunt hominem nomine Theophilum, & constituerunt Patriarcham pro Seuero. Defunctus autem est Petrus Patriarcha die Iouis vigesimâ quintâ Bunæ.	anni 1 dies 362	anni 561 dies 295	Mauritius Imperator Chalcedonensis.	anni 6061 dies 295
Vacauit Sedes vno anno, addatur Summæ.					
XXXV.	DAMIANVS. Eius tempore deuastata sunt, atque desolata monasteria deserti Abbatis Macarij. Defunctus est decima-octauâ Bunæ, die Lunæ. Ipsius tempore Phocas Mauritium Imperatorem occidit.	anni 35 dies 358	anni 598 dies 288	Phocas Imperator Chalcedonensis.	anni 6098 dies 288
XXXVI.	ANASTASIVS plures condidit Alexandria Ecclesias, pluresque alias, quas Melchitæ occupauerant, recuperauit. Defunctusque est vigesima-secundâ Chihac, die Mercurij.	anni 12 dies 190	anni 611 dies 112	Heraclius Imperator Chalcedonensis.	anni 6111 dies 112
XXXVII.	ANDRONICVS erat vir ditissimus, ac elargiendis eleemosynis deditissimus. Eius tempore initium habuit Imperium Moslemanorum, anno vndecimo Heraclij. Eodem anno Cosroës Rex Persarum inuasit Imperium Romanorum, occupauitque Syriam, & Ægyptum, & construxit Alexandria palatium illud, quod hactenus dicitur palatium Persidis. Eodem tempore vixit Ioannes Eleemosynarius. Obiit hic Patriarcha die Veneris, octauâ Tubæ.	anni 6 dies 16	anni 617 dies 128	Imperium Moslemanorum. Abubacrus Sadekus.	anni 6117 dies 128

Numerus.	NOMINA, ET HISTORIÆ Patriarcharum Alexandria.	Tempus Patriar- chatûs.	Summa annorum Incarn. divina.	Nomina Impera- torum.	Summa annorum mundi.
XXXVIII.	<p>BENIAMIN. Illius tempore occupa- runt Persæ Ægyptum, illamque tenuerunt annis decem. Heraclius verò Phocam Im- peratorem occidit, & occupato Imperio to- tus sese dedit Persis expellendis, quos de- mum fudit, & eorum vastavit regiones, ac recuperatæ Ægypto præfecit Cyrum Pa- triarcham, & Gubernatorem. Quò cum peruenisset, apparuit angelus Dei Benia- mino Patriarchæ, præcepitque ei, ut lateret donec transiret ira Dei, & latuit spatio de- cem annorum. Heraclius autem Impera- tor in somnio vidit quendam sibi dicen- tem: Futurum est, ut gens quædam cir- cumcisa te inuadat, superet, & tui partem occupet Imperij. Qui Iudæos hos esse ra- tus est, quamobrem omnes Iudæos, & Sa- maritanos, qui in Imperio eius erant, bap- tizari iussit. Sed non multò post apparue- runt Moslemani, quamobrem Heraclius omnes suos collegit exercitus ab Ægypto usque Asuanem, & tributum appendit Moslemanis octo annis, donec exhausti sunt omnes eius thesauri. Anno trecente- simo quinquagesimo septimo Martyrum, duodecimâ Bunæ peruenit Hamrus filius Alasi Caïrum, & expugnauit eam, ac trien- nio post cepit Alexandriam. Tunc scripsit Hamrus filius Alasi fidem publicam Ben- iamino Patriarchæ, qui reuersus est cum magno gaudio, postquam absens fuit, an- nis tredecim.</p>	<p>anni 39</p> <p>✠</p>	<p>anni 656</p> <p>dies 128</p>	<p>Homa- rus fi- lius Alchor- tabi.</p> <p>Hoth- manus filius Haffa- ni.</p> <p>Ali fi- lius A- bitale- bi.</p>	<p>anni 6156</p> <p>dies 128</p>
XXXIX.	<p>AGATHON suffectus est post obitum Beniamini, & obiit die Iouis, decima-sextâ Babæ.</p>	<p>anni 16</p> <p>dies 273</p>	<p>anni 673</p> <p>dies 36</p>	<p>Alhafa- nus.</p> <p>Moa- ucia.</p>	<p>anni 6173</p> <p>dies 36</p>
XL.	<p>IOANNES. Is extruxit Ecclesiam Marci Apostoli Alexandria trium annorum spa- tio. Fuit eius tempore maxima caritas tri-</p>	<p>anni 8</p>	<p>anni 681</p>	<p>Iazi- dus.</p>	<p>anni 6181</p>

<i>Numerus.</i>	<i>NOMINA, ET HISTORIÆ Patriarcharum Alexandria.</i>	<i>Tempus Patriar- chatûs.</i>	<i>Summa annorum Incarn. diuine.</i>	<i>Nomina Impera- torum.</i>	<i>Summa annorum Mundi.</i>
	bus annis, quo tempore singulis diebus ar- gentum, & panem pauperibus distribue- bat. Defunctus est die Sabbati, primâ Chihac.	dies 55	dies 91	Moa- ueia fi- lius Ia- zidi.	dies 91
XLI.	ISAAC suffectus est in Caliphatu Abd- almalechi, & obiit die Martis, nonâ Ha- turi.	anni 2 dies 336	anni 684 dies 62	Abd- alla fi- lius Al- zebiri. Maro- uanus filius Alhoc- mi.	anni 6184 dies 62
XLII.	SIMON. Hunc fuscitasse mortuum, scri- bitur in eius vita. Ter hausit venenum post communionem absque vlllo nocumento; verum dato ipsi quartò periit, captusque est auctor, & igne incensus. Legatum ac- cepit ab Indis, qui illum rogabant, vt sibi Episcopum, & Presbyteros constitueret, qui noluit præstare absque regis Ægypti consensu. Quamobrem ad alium profectus est legatus, qui eius postulatis satisfecit: sed multa rei huius causâ Christiani per- pessi sunt. Obiit die Dominicâ, vigesima- quartâ Abibi.	anni 7 dies 262	anni 691 dies 324	Abd- alma- leachus filius Maro- uani.	anni 6191 dies 324
	Vacauit Sedes absque Patriarcha tribus annis, addantur Summæ.				
XLIII.	ALEXANDER suffectus est anno qua- dringentesimo vigesimo Martyrum. Ille multis conflictatus est tribulationibus, & bis pecuniæ pœnâ mulctatus est, tribus scilicet denariorum millibus singulis vici- bus; nec minora populus pertulit. Nam Abd-almalechus filius Marouani fratrem suum Abd-alazizum Ægypto præfecerat, qui Monachos recensuit, & à singulis de- narium vnum tributum nomine accepit. In- gressus etiam aliquando die Sabbati Lumi- num (Sabbati sancti) monasterium quod- dam Haluani, vbi videns imaginem Domi-	anni 24	anni 720	Homa- rus fi- lius Abd-a- lazizi.	anni 6220

Numerus.	NOMINA, ET HISTORIÆ Patriarcharum Alexandria.	Tempus Patriar- charum.	Summa annorum Incarn. diuina.	Nomina Impera- torum.	Summa annorum mundi.
	<p>næ Virginis Dominum sinu amplexantem, in illam conspuit, & ait: Si otium nactus fuero, delebo Christianos ab his monasteriis. Sequenti nocte terribile vidit somnium, & die Dominico Resurrectionis patrem adiuit, dixitque ipsi coram pluribus: Diaboli hac nocte suppliciis me affecerunt, nam vidi quendam sedentem super maximo throno horribilem, & summæ maiestatis, circum quem millia erant, & myriades, ego autem, ac tu post illum catenis vincti eramus. Interrogavi autem quis ille esset, & responsum accepi: Hic est IESVS-CHRISTVS in cuius imaginis faciem heri conspuisti; quo dicto quidam lanceâ transfixit me donec efflaui spiritum. Hæc narrans obscuruit, & obmutuit, & post horam efflauit animam, & quadraginta elapsis diebus mortuus quoque est pater eius.</p>	dies 283	dies 157	Iazidus filius Abd-al- male- chi.	dies 157
XLIV.	<p>COSMAS inuitus, ac renitens constitutus est, nec destitit Deum diu noctūque deprecari, vt illum ad se susciperet: quamobrem post annum defunctus est die Sabati, primâ Bunæ.</p>	anni 1 dies 143	anni 721 dies 300	Hascia- mus fi- lius Abd- alma- lechi.	anni 6221 dies 300
XLV.	<p>THEODORVS omnes dies suos inquiete & pace transegit, nec vllum habuit aduersarium. Fuit vir bonus, mansuetus, egregiâ specie, & optimis moribus. Defunctus est die Iouis, septimâ Amsciri.</p>	anni 11 dies 222	anni 735 dies 157	Alualidus. Iazidus.	anni 6253 dies 157
	Vacauit Sedes absque Patriarcha anno vno, addatur Summæ.				

Numerus.	NOMINA, ET HISTORIÆ Patriarcharum Alexandria.	Tempus Patriar- chatûs.	Summa annorū Incarn. diuina.	Nomina Impera- torum.	Summa annorū mundi.
XLVI.	<p>MICHAEL suffectus est anno quadringentesimo sexagesimo Diocletiani, die festo Crucis, multasque perpeſſus est ærumnas sub regno Marouani Giahdenſis, ſub præfectura Abd-almalechi filij Moyſis ex Iudæo Moſleman. Quidam etiam Episcop̃i Patriarcham accuſarunt, multosque obtulerunt contra illum libellos, quãmobrem captus in carcerem detrufus est, & pecuniã multatus, nimisque propterea oppreſſus. Qui autem enixe rogauit, vt ſibi egrediendi concederetur facultas, ad huiusmodi ſummam emendicandam per Pro- uinciam, quod ipſi conceſſum eſt. Incolæ autem regionis maximis afflictionibus tyrannicè premebantur ob ingentem pecuniæ multam, quæ ipſis in dies imponebatur. Eâ nocte magnus Dei accidit irarum furor, quem horribili terræmotu demonſtrauit, multæque dirutæ ſunt vrbes, vt nec vnus quidem ciuium euaserit: multæ quoque naues eadem nocte ſubmerſæ ſunt, tantæque fuit terræmotûs quaſſatio, vt ligna portarum & parietum ſuo egrederentur loco. Quæ quidem afflictio totum conquaſſauit Marouani Orientale Imperium. Recenſita fuerunt loca, quæ in Oriente illâ nocte diruta, & aſcendere reperta ſunt ad numerum ſexcentorum, tam urbium, quàm oppidorum, & caſtellarum, interiitque hominum & iumentorum infinitus numerus. Videns autem Abd-almalechus filius Moyſis furorem Dei, dimiſit eos. Anno quadringentesimo ſexagesimo-primo Martyrum inuaſit Cyprianus Rex Nubiæ regionem Ægypti, cùm accepiſſet Patriarcham in carcere detineri, habebatque ſecum centum millia Nigrorum, centum millibus equorum inſidentium, ducebat quoque camelorum centum millia. Fertur eorum equos ferociùs decertaſſe, quàm equites, & erant parui inſtar aſinorum. Cùm</p>	anni 23	anni 758	Abra- himus filius Alua- lidi.	anni 6258

Numerus.	NOMINA, ET HISTORIÆ Patriarcharum Alexandria.	Tempus Patriar- chatûs.	Summa annorum Incarn. diuinæ.	Nomina Impera- torum.	Summa annorum mundi.
	autem appropinquasset ad Ægyptum, mi- sit Abd-almalechus filius Moyſis ad Patriar- cham rogans, vt illum ſuis litteris placaret. Qui ſcripſit pacem petens, eamque obti- nuit, deprecatusque eſt pro illo, & bene- dixit, reuerſusque abſque bello gaudens plurimum Patriarchæ benedictione. Per- ueniens autem Marouanus ad Ægyptum, bellum commiſit contra Bſamaritas, qui contra illum rebellauerant, occiderunt- que ex eius exercitu infinitum propemo- dum numerum, ideoque magnas perpeſ- ſus eſt Patriarcha afflictiones propter Bſa- maritas, & ſæpius gladio oblatus eſt. In- uadentibus autem Choraſanitis militibus Safari Ægyptum, Gizam petiit Marouanus, incenditque Caïrum, & omnem annonam, ac horrea, permanſitque Patriarcha cate- nis vinctus in carcere, donec regnum ob- tinuerunt Choraſanitæ, & omnem Maro- uani exercitum peremerunt.	dies 180	dies 196	Maro- uanus Giah- denſis.	dies 196
XLVII.	MINAS magnas & ipſe quoque, mul- tasque perpeſſus eſt afflictiones; ſiquidem cum Episcopis funes ſtupeos neſtebat, & obliniebat pice ad nauium uſum in Ægy- pto ſoli expoſitus. Obiit vltimâ Tubæ die Veneris.	anni 8 dies 320	anni 767 dies 150	Abul- habbas Saffah	anni 6262 dies 150
	Vacauit Sedes 350. diebus, addantur Summæ.				
XLVIII.	IOANNES ſuffectus eſt decima-ſextâ Tubæ, & ſimili die natus, obiitque deci- mâ Tubæ. Fuit eius tempore maxima ca- ritas, ipſe verò ſubueniebat pauperibus, nec re vllâ eos indigere permittebat.	anni 22 dies 1	anni 790 dies 136	Abu- giafar Alman- furo. Maho- metus Almoh- di.	anni 6290 dies 136
	Vacauit Sedes abſque Patriarcha quindecim diebus, addantur Summæ.				

Numerus.	NOMINA, ET HISTORIÆ Patriarcharum Alexandria.	Tempus Patriar- chatûs.	Summa annorū Incarn. diuine.	Nomina Calipha- rum.	Summa annorū mundi.
XLIX.	<p>MARCVS. Erant eius tempore in Ægypto quidam cognomento Scianusita, qui duos Episcopos sibi constituerant à diebus Petri Patriarchæ tempore Zenonis Imperatoris. Qui duo Episcopi illorum successores hunc adiuerunt Patriarcham, eius admirantes doctrinam, rogantque illum, ut eos reciperet, & gregi suorum ouium admitteret. Qui suscepit eos, & tentare volens, dixit ipsis: Scitote, vos nēquaquam permanfuros in hoc ordine, in quo estis. Quod audientes humiliter responderunt: Scimus utique nos hoc ordine indignos esse, nec in eo permanfuros, solū nostrorum peccatorum petimus veniam, scripseruntque ei syngrapham, anathemate sese obstringentes, si Episcopatum, aut sacerdotium petierint. Ille verò eos benedixit, & constituit statim Episcopos, & apud se manere iussit, donec mortui sunt duo Episcopi, quorum loco suffecit eos, & eorum exemplo, vniuersus eorum populus cum gaudio & charitate vnionem suscepit. Eius tempore Barbari, qui sunt incolæ Occidentis, diruerunt monasteria vallis Habibi, & ea depopulati sunt, incensis Ecclesiis & cellis, manseruntque quadraginta annis absque monachis, aut incolis quibuscunque. Eodem quoque tempore rebelles quidam Alexandriam, aliasque vrbes expugnarunt, neces patrarunt, flammis dederunt vrbes, & eas depopulati sunt, ut prolixius in historiis refertur: quapropter Alexandriā egressus est Patriarcha, & quinquennio absens fuit. Vigesima autem secundā Barmudæ, die Dominicā defunctus est.</p>	anni 20	anni 821	Haron Raschidus.	anni 6320
		dies 81	dies 232	Mahometus Alaminus.	dies 232

Numerus.	NOMINA, ET HISTORIÆ Patriarcharum Alexandria.	Tempus Patriar- chatûs.	Summa annorum Incarn. diuina.	Nomina Calipha- rum.	Summa annorum mundi.
I.	IACOB. Eius tempore instaurata sunt Monasteria, & reuersi ad ea monachi. Viuebat quoque eo tempore vir quidam princeps nomine Macarius, qui Patriarcham rogauit aliquando, vt suam adiret domum, eamque benediceret. Vnicus autem filius, quem habebat, fatistunc concesserat, quem accipiens pater Patriarchæ tradidit, sinu complexus est eum, & orauit, reuersusque est spiritus eius, oculos aperuit, mouit manus, ac pedes, quem patri reddens ait: Non enim mortuus erat, sed dormiebat, & timuit timore magno, deditque tertiam partem bonorum suorum pauperibus. Patriarcha autem defunctus est die Martis decima-quartâ Amsciri.	anni 10 dies 298	anni 821 dies 164	Mahometus Alaminus.	anni 6321 dies 164
II.	SIMEON. Eius tempore pace, & quiete fruita est Ecclesia. Obiit podagræ morbo tertiâ Babæ die Veneris.	✱ dies 234	anni 822 dies 33	Almamunus. Mahometus Almohatafemo.	anni 6322 dies 33
Vacauit Sedes anno vno absque Patriarcha, addatur Summæ.					
III.	IOSEPH. Hic communione priuauit Episcopum Cæiri, & Episcopum Thanefi, quod accusati à populo, & reprehensi à Patriarcha, minimè resipuerint. Bsamaritæ autem eo tempore aduersus Calipham rebellauerunt, nec Patriarchæ acquieuerunt admonitionibus. Quamobrem Abdallæ Almamuno scripsit Præfectus prouinciæ, qui Bagdado ad Ægyptum contendit horum causâ, eoque peruenit nocte diei Veneris, vigesima-tertiâ Moharrami, anno ducentesimo decimo-septimo, secumque duxit Dionysium Patriarcham Antiochenum, quos ambos Patriarchas misit ad Bsamaritas; sed nullis precibus, aut rationibus eos flectere potuerunt. Quamobrem	anni 17	anni 841	Haron Aluatoko.	anni 6341

Numerus.	NOMINA, ET HISTORIÆ Patriarcharum Alexandria.	Tempus	Summa	Nomina	Summa
		Patriar- chatûs.	annorum Incarn. diuinæ.	Calipha- rum.	annorum mundi.
	eò profectus est ipse Almamunus cum suis exercitibus, illósque debellauit, ac omnes fermè perdidit. At interfectorum multitudinem videns, tandem eorum miseratus est vices, captiuos reliquos ducere decreuit. Quo factò, adeunt homines aduersæ factionis Regem, totamque istorum rebellionis causam in Patriarcham iecerunt, qui propterea neci tradendus ductus est. Sed cùm eorum mendacium rescuiisset Rex, dimisit Patriarcham, ac diploma ipsi tradidit, vt in honore & veneratione haberetur apud omnes, & ne vllus ipsi aduersaretur in iudiciis, ordinationibus, aut excommunicationibus. Eius tempore Episcopus quidam erat in Æthiopia, quem constituerat Patriarcha Iacob. Hunc, egresso Rege Æthiopiæ ad bellum, exilio multauit Regina, & Principes, ideóque minimè eo pluit anno, & pestis grassata est per eas regiones. Remisso autem Episcopo illo in Ægyptum, alium sibi constituerunt præter Canonem. Quod percipiens Rex Æthiopiæ reuersus à bello ægerrimè tulit, misitque aliquos, qui veniam peterent à Deo, ac Patriarcha, & reduxerunt illum Episcopum in Æthiopiam. Defunctusque est Patriarcha Ioseph vigesima-tertiâ Babæ.	dies 338	dies 53		dies 53
	Vacauit Sedes 30. diebus absque Patriarcha, addantur Summæ.				
IIII	MICHAEL erat Presbyter in monasterio sancti Ioannis; primusque omnium Patriarcharum sepultus est in monasterio abbatibus Macarij; nam quidam eorum sepelebantur Alexandria in Ecclesia Marci, quidam verò Cæiri. Defunctus est iste vigesima-secundâ Barmudæ die Veneris.	anni 1	anni 842	Mahometus Almon- tassero.	anni 6342
		dies 149	dies 232		dies 232
	Vacauit Sedes absque Patriarcha 81. diebus, addantur Summæ.				

Numerus.	NOMINA, ET HISTORIÆ Patriarcharum Alexandria.	Tempus Patriar- chatûs.	Summa annorum Incarn. diuina.	Nomina Calipha- rum.	Summa annorum mundi.
LIV.	COSMAS erat Diaconus in monasterio Abbatis Macarij. Eius tempore constructa sunt moenia Thanes, Damiatæ, Alexandria, Burlesi, Asciumi, Tinæ, Rascidi, & Nasteruæ. Eodem tempore præcepit Calipha Almotuachelo, ne ullus Christianorum, aut Iudæorum vteretur vestimentis albis, sed aliis coloribus tinctis. Obiit hic Patriarcha vigesima-tertiâ Haturi die Iouis, & sepultus est in sua cella Danufari, in prouincia Sacha.	anni 7 dies 133	anni 850 dies 81	Mahometus Almotazzo.	anni 6353 dies 81
Vacauit Sedes absque Patriarcha 51. diebus, addantur Summæ.					
LV.	SANVTHIVS erat œconomus monasterij Abbatis Macarij. Eius tempore fuit Ahmetus filius Tulun in Ægypto. Ipse construxit subterraneos aquæductus ad conducendam aquam dulcem Alexandriam, & implendas cisternas. Defunctus est vigesima-quartâ Barmudæ, die Sabbati.	anni 11 dies ✠	anni 861 dies 132	Mahometus Almohradi. Ahmetus Almohamedo.	anni 6361 dies 132
LVI.	MICHAEL multas æumnas perpeffus est, & pecuniâ mulctatus ab Ahmeto filio Tulun, itaut coactus fuerit vendere quartam partem Ecclesiarum Alexandria Iudæis, & partem etiam Ecclesiæ Mahlakæ Iudæis quoque, & singulis Christianis vnum ceratium argenti indixit singulis annis. Vendidit etiam bona monachorum, vt posset dimidiam mulctæ partem soluere, nempe decem millia denariorum. Sed defuncto Ahmeto filio Tulun, libertate donatus est Patriarcha ope Dei.	anni 25 dies 39	anni 886 dies 171	Ahmetus Almohadedo. Ali Almohaffi. Giafaro Almohadedo.	anni 6386 dies 171
Vacauit Sedes absque Patriarcha 14. annis, addantur Summæ.					
LVII.	GABRIEL singulis viris & mulieribus denarium indixit soluendum Patriarchæ singulis annis. Defunctus est vigesima-primâ Amfciri, die Mercurij.	anni 21 ✠	anni 921 dies 171	Mahometus Alkahero.	anni 6411 dies 171

Numerus.	NOMINA, ET HISTORIÆ <i>Patriarcharum Alexandria.</i>	Tempus	Summa	Nomina	Summa
		Patriar- chatûs.	annorum Incarn. diuina.	Calipha- rum.	annorum Mundi.
LVIII.	COSMAS defunctus est quintâ Bar- mehati die Martis.	anni 12 dies 12	anni 933 dies 183	Ahme- tus Al- radi.	anni 6423 dies 183
LIX.	MACARIUS defunctus est secundâ Tu- bæ die Sabbati. Eius tempore Ægypto po- titus est Mahometus filius Tagagi Alacha- scidi.	anni 20 dies 21	anni 943 dies 204	Abra- himus Almot- taki.	anni 6443 dies 204
LX.	THEOPHANIVS Patriarcha Chri- stum abnegavit, quare insurgentes in il- lum Episcopi occiderunt in naui, & in mare proiecerunt, mortuusque est morte pessimâ, decimâ Chihachi die Sabbati.	anni 4 dies 261	anni 948 dies 100	Abd- almale- cho Al- mostac- fi.	anni 6448 dies 100
LXI.	MINAS defunctus est decima-quintâ Haturi die Mercurij.	anni 17 dies 340	anni 966 dies 75	Ahme- tus Al- motiho Habba- fides.	anni 6466 dies 75
Vacavit Sedes absque Patriarcha anno vno, addatur Summæ.					
LXII.	EPHREM Syrus fuit. Eius tempore vi- xit Seuerus Episcopus Asmonæorum. Ille veneno sublatuſ est à quodam Scriba, quod eum communionem amouerat ob concubi- natum, & post mortem Patriarchæ abscissa est manus Scribæ, qui statim animam ef- flauit. Optimis moribus ornata erat huius patris vita, qui munera pro ordinum col- latione abrogauit. Illum frequentius ad suum accersebat palatium, & multis ho- noribus, & veneratione proſequabatur Al- moëzzus. Quamobrem inuidiâ correptus Princeps Iudæorum dixit aliquando Al- moëzzo: Qui fidem instar grani sinapis non habet, dignus est, vt Caliphæ confes- ſui adſit? Quamobrem præcepit Almoëz-	anni 3	anni 970	Almo- ëzzus Maad- us.	anni 6470

Numerus.	NOMINA, ET HISTORIÆ Patriarcharum Alexandria.	Tempus	Summa	Nomina	Summa
		Patriar- chatûs.	annorum Incarn. diuina.	Calipha- rum.	annorum mundi.
	<p>zus Patriarchæ, vt montem transferret, iuxta dictum Euangelij, aut suam relinqueret fidem. Qui trium dierum spatium sibi rogauit: descenditque Patriarcha, & omnis populus ad Ecclesiam Mohlakæ, & ieiunauerunt omnes eâ nocte, expanditque Patriarcha cinerem. Et apparuit illi Domina MARIA propè columnam, & ait illi: Perge ad viam Tornorum Palatij ceræ, & quicumque per illam transferit lagenam aquæ baiulans humero, per manus eius vestra erit salus: (cùm nota autem sit huius rei historia, illam nunc omittimus) quem repertum secum duxit, & congregati sunt Moslemani, Iudæi, & Christiani propè montem ad piscinam elephantis, & orantibus Christianis illicò mons abscissus est, & decidit, præsentibus Almoëzzo, & omnibus illis nationibus. Et hoc est rei notissimæ compendium.</p>	dies 75	dies 150		dies 150
	Vacauit Sedes post illum 61. diebus, addantur Summæ.				
LXIII.	<p>PHILOTHEVS. Eius tempore defunctus est Alhazizus dominus Ægypti. Item vixit Aluadeho Almontasero cognomento Ben-ragia martyr, quem transtulit Mercurius martyr à planitie Mechæ ad suam Ecclesiam vnâ nocte. Iste quatuor composuit libros: Primus inscriptus erat, <i>Declarator</i>: alter, <i>Rara commentatorum, & deprauationes Hæreticorum</i>: tertius, <i>Detectio Arcanorum</i>: quartus, ipsius vitam, & gesta continebat. Erat Patriarcha iste congregandis opibus deditissimus, nec minùs nauabat operam comessionibus, & potui, & balnei lauacris apprimè delectabatur, nec à muneribus accipiendis pro ordinum collationibus abstinebat. Dum itaque sacrum quadam die in Ecclesia sancti Marci Alexandria celebrabat, vidit manum è pariete egredientem, & obsi-</p>	anni 24	anni 995	Alhazizo Nazaro.	anni 6495
		dies 226	dies 72		dies 72

Numerus.	NOMINA, ET HISTORIÆ <i>Patriarcharum Alexandria.</i>	Tempus	Summa	Nomina	Summa
		Patriar- chatūs.	annorū Incarn. diuina.	Calipha- rum.	annorū mundi.
	gnantem signo Crucis hostiam, quæ statim partita est in manus eius. Quamobrem timore concussus est, nec tremere desuit, donec mortuus est tertiâ Haturi, die Sabbati.				
	Vacauit Sedes post illum 67. diebus, addantur Summæ.				
LXIV.	<p>ZACHARIAS suffectus est anno septingentesimo vigesimo-octauo Martyrum. Hunc crudeliter persecutus est Alhachemus, vt septennio latere coactus fuerit. Aliquando leonibus fame laborantibus proiectus est, nullam tamen ipsi attulerunt noxam. Ecclesiæ verò sub eo clausæ sunt multo tempore, nec quisquam Missam celebrare audebat, nisi in Ecclesia sancti Macarij, & plurimis ærumnis affecti sunt Christiani abs Hachemo, qui etiam appendi iussit cruces collis Christianorum, & vituli caput collis Iudæorum. Tandem comprehendit scribas aulæ, & nobiles Christianorum, eisque proposuit aut fidem amplecti Moslemanicam, aut neci sese parare. Qui responderunt ei: Omnes nos sequemur seniore Abunagiahum, quoniam ipse est noster primas, ac maior. Cui accersito Moslemanicam proposuit Alhachemus religionem. Respondit ipsi senior Abunagiahus: Permittat mihi Calipha, concedatque hanc noctem, vt animum meum consulere possim, cras autem dabo responsum. Qui dimisit illum ad sequentem diem. Ille autem ad suam profectus domum valedixit vxori, & liberis, & quas eleemosynas, & sacrificia post eius obitum essent facturi commendauit, totâque noctem illam in orationibus persoluendis transegit. Illucescente die sese Alhachemo sistit, cui ait ille: Quid tibi senior Abunagiahe dixit animus tuus, & consuluit? Domine mi, respondit, animus meus optimus ac fortissi-</p>	anni 27	anni 1023	Alhachemus filius Almo- ëzzi.	anni 6523

Numerus.	NOMINA, ET HISTORIÆ Patriarcharum Alexandria.	Tempus	Summa	Nomina	Summa
		Patriar- chatûs.	annorû Incarn. diuina.	Calipha- rum.	annorû mundi.
	mus est in mea fide, & religione patrum meorum. Tunc præcepit Alhachemus, vt loris bubulcis mille ictibus percuteretur, absque vlla pausa, aut intermissione. Cùm itaque septingentis ictibus percussus esset, dixit: Sitio. Tunc milites id ad Calipham retulerunt, qui ait ipsis: Si Moslemanicam amplectetur fidem, date illi bibendum. Qui dixerunt ipsi: Moslemanicam amplectere fidem, & dabimus tibi bibendum: Qui respondit eis: Non, iam Dominus meus Christus bibendum mihi dedit. Et viderunt milites eius barbam & labra aquâ madida. Statimque tradidit spiritum. Quod cùm relatum esset Caliphæ, dixit: Percutite illum donec complebuntur mille ictus, & percusserunt eum trecentis ictibus post eius mortem. Patriarcha autem Zacharias obiit octauâ Tubæ die Martis, & sepultus est in claustro.	dies 354	dies 128		dies 128
	Vacauit Sedes post illum 74. diebus, addantur Summæ.				
LXV.	SANVTHIVS opibus congregandis, & accipiendis muneribus pro ordinum collatione deditus erat. Defunctus est secundâ Haturi die Mercurij.	anni 14 dies 225	anni 1038 dies 62	Aldha- hero.	anni 6538 dies 62
	Vacauit Sedes post illum anno 1. diebus 48. addantur Summæ.				
LXVI.	CHRISTODVLVS Ecclesiam sancti Mercurij Cæiri, & Ecclesiam Dominæ nostræ vici Romanorum constituit ad Patriarcharum habitationem. Defunctus est Cæiri in Ecclesia Mohlakæ decima quartâ Chihachi die Dominico.	anni 29 dies 259	anni 1069 dies 104	Almo- stanfa- ro.	anni 6569 dies 104
	Vacauit Sedes post illum 72. diebus, addantur Summæ.				

Numerus.	NOMINA, ET HISTORIÆ Patriarcharum Alexandria.	Tempus Patriar- chatus.	Summa annorum Incarn. divina.	Nomina Calipha- rum.	Summa annorum mundi.
LXVII.	CYRILLVS cū consecratus esset A- lexandriæ, Cāirum accersitus est ab Almo- stansaro, qui adduxit illum ad matrem, & fratres, vt illos benediceret, quod cū præstitisset, thuris, & aromatum suffumi- gationibus illum honorarunt, egressusque est gaudens atque lætus. Cū autem con- secraret aliquando chrisma in Ecclesia Ab- batis Macarij, miraculosè exundauit super altare vas chrismatis in manibus eius, quod fuit maximum miraculum. Ipse Patriar- chis pallium constituit, & munera pro or- dinum collatione anathemate prohibuit. Et defunctus est Mochtaræ in insula Æ- gypti die Dominicâ secundâ Bunæ.	anni 14 dies 106	anni 1083 dies 282	Almo- stansar- ro.	anni 6583 dies 282
	Vacauit Sedes post illum 124. diebus, addantur Summæ.				
LXVIII.	MICHAEL erat eremita in Sangiario, & defunctus est die Dominicâ festi Penteco- stes vltimâ Bascinaſci in Ecclesia Mohla- kæ Cāiri anno 818. Martyrum.	anni 9 dies 229	anni 1093 dies 270	Almo- staali.	anni 6593 dies 270
	Vacauit Sedes post illum 167. diebus, addantur Summæ.				
LXIX.	MACARIVS. Eius tempore anno 818. Martyrum, die Dominicâ 3. Tuti ingens ac- cidit terræmotus. Quâ nocte Afdalus dux exercituū diruit Ecclesiam Almochtaræ in insula, quia in medio eius horti erat, diuul- gavitq; terræmotu dirutam esse. Is Patriar- cha plures abrogauit ritus; nam filij Coph- titarum prius baptizabantur, tum circum- cidebantur, ipse verò constituit, vt prius circumciderentur, tum baptizarentur. Item sponsalia cum orationibus, & thure con- trahebantur in domibus, ille verò decreuit, fieri in Ecclesia tempore coronationis spon- sorum. Defunctus est 23. Chihachi, die Mer- curij in Ecclesia Mohlakæ.	anni 26 dies 41	anni 1120 dies 113	Alame- ro.	anni 6620 dies 113
	Vacauit Sedes annis 2. & diebus 45. addantur Summæ.				

Numerus.	NOMINA, ET HISTORIÆ Patriarcharum Alexandria.	Tempus Patriar- chatûs.	Summa annorum Incarn. diuina.	Nomina Calipha- rum.	Summa annorum mundi.
LXX.	GABRIEL filius Tarili Abul-hala Sa- hedi erat Diaconus Ecclesiæ sancti Mer- curij Cæiri, suffectusque est die Martis no- nâ Amfciri, anno nongentesimo quadrage- simo septimo Martyrum, initio Caliphatus Alhafedi, agens quinquagesimum annum. Defunctus est die Iouis decimâ Barmudæ hebdomadâ Palmarum in Ecclesia sancti Mercurij Cæiri.	anni 14 dies 62	anni 1136 dies 220	Alda- fero. Alfaie- zo.	anni 6636 dies 220
	Vacauit Sedes post illum 90. diebus, addantur Summæ.				
LXXI.	MICHAEL filius Dakalti erat mona- chus in cella Danfciri, suffectus est die Io- uis vndecimâ Abibi, anno octingentesimo sexagesimo primo Martyrum, & decimo quinto Caliphatus Alhafedi. Defunctus est in monasterio sancti Macarij feriâ sextâ crucifixionis.	anni ✱ dies 9	anni 1137 dies 310	Alha- dedo. Salah- addi- nus.	anni 6637 dies 310
	Vacauit Sedes post illum anno 1. & diebus 70. addantur Summæ.				
LXXII.	IOANNES filius Abul-fatahi ordinatus est in Ecclesia Mohlakæ Cæiri, die Pente- costes, Dominicâ decimâ quintâ Bunæ, anno octingentesimo sexagesimo tertio, defunctusque est die Veneris quartâ Ba- scinafci.	anni 18 dies 326	anni 1157 dies 244	Alha- zizo. Alman- furo.	anni 6657 dies 244
	Vacauit Sedes post illum 43. diebus, addantur Summæ.				
LXXIII.	MARCUS Abul-faragi filius Zaræ suf- fectus est die Dominicâ Pentecostes, deci- mâ octauâ Bunæ, anno octingentesimo octuagesimo secundo. Eius tempore trans- iit Abbas Marcus filius Alkonbari ad Mel- chitas, quem ingens turba Bfameritarum sequuta est, quem non multò post pœni- tuit, & reuersum noluit Patriarcha susci- pere. Magnus singulis diebus apud hunc Patriarcham ciborum fiebat apparatus car-	anni 22	anni 1180	Alha- delo.	anni 6680

Numerus.	NOMINA, ET HISTORIÆ Patriarcharum Alexandria.	Tempus Patriar- chatūs.	Summa annorum Incarn. diuina.	Nomina Calipha- rum.	Summa annorum mundi.
	nium, aliarumque rerum, quem nobiles Christianorum frequentabant. Accidit incendium Cāiri decimā octauā Haturi, anno octingentesimo octuagesimo quinto, auctore Sciaūro, & incensa est Ecclesia sancti Mercurij, & aliæ. Defunctusque est hic pater die Dominicā sextā Tubæ.	dies 205	dies 126	Alca- melo.	dies 126
	Vacauit Sedes post illum 27. diebus, addantur Summæ.				
LXXIV.	IOANNES Abul-magedus filius Abilhala susceptus est Cāiri die Dominicā quartā Amsciri, anno nongentesimo quinto. Defunctusque est die Iouis post meridiem vndecimā Tubæ, die Epiphaniæ, & celebratum est funus eius in Ecclesia Mohlakæ, sepultusque est in claustro. Is antequam ad Patriarchatum ascendisset, exercuerat mercaturam, & sæpius ad Indias transfretauit, susceptus autem in Patriarcham septemdecim millia denariorum possidere fertur, quos omnes in vsum Christianorum pauperum, & eorum necessitates erogauit; imò defunctus est ære nepotum obstrictus. Nec quandiu vixit Patriarcha panem cuius Christianorum comedit, nec accepit munus. Confessionem ab Ecclesia Cophitarum abrogauit, circumcisionem verò plurimum commendauit.	anni 26 dies 343	anni 1207 dies 131	Alha- delus.	anni 6707 dies 131
	Vacauit Sedes annis 19. & mensibus 5. diebus 10. addantur Summæ.				
LXXV.	CYRILLVS filius Laklaki susceptus est die Dominicā vigesimā tertiā Bunæ, anno nongentesimo quinquagesimo primo, obiitque die Martis decimā quartā Barmehati, anno nongentesimo quinquagesimo nono in Monasterio Sciamhi, & ibi sepultus est. Erat vir doctus, sapiens, ac multæ peritiæ, sed congregandis opibus, & muneribus accipiendis pro ordinum collatione deditus. Hinc aliqui insurrexerunt ad-	anni 7	anni 1234	Sale- hus.	anni 6734

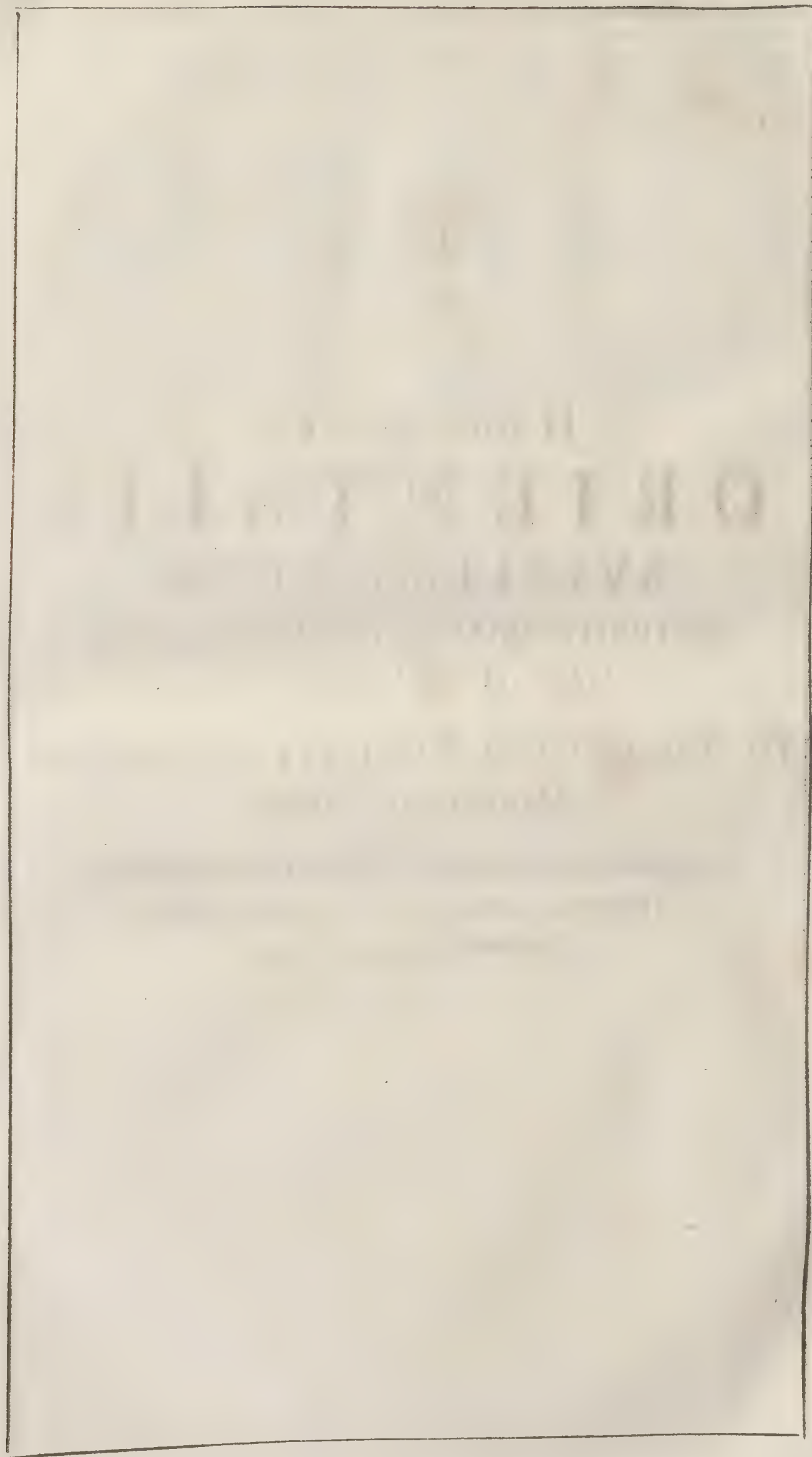
Numerus.	NOMINA ET HISTORIÆ <i>Patriarcharum Alexandria.</i>	<i>Tempus Patriar- chatus.</i>	<i>Summa annorū Incarn. diuine.</i>	<i>Nomina Calipha- rum.</i>	<i>Summa annorū mundi.</i>
	uersus illum, & oppresserunt, accusarunt- que ad tribunal vicarij Regis & apud Iu- dices, & Præfectum prouinciæ Mohin- addinum filium Alsihi, multatusque est duodecim millibus denariorum diuersis vicibus.	dies 269	dies 194		dies 194
	Vacauit Sedes annis septem, menses septem, minùs tribus diebus, addantur Summæ.				
LXXVI.	ATHANASIVS filius Calili Archipre- sbyter Ecclesiæ Mohlakæ Cæiri, suffectus est die Dominicâ, quintâ Babæ, anno non- gentesimo sexagesimo septimo. Fuit vir iustus, bonus, ac humilis.				
FINIS.					

HISTORIÆ
ORIENTALIS
SUPPLEMENTVM,

EX IPSORVM MET ORIENTALIVM
MSS. MONVMENTIS.

Per ABRAHAMVM ECCELLENSEM Syrum
Maronitam è Libano,

*Syriacarum Arabicarumque Litterarum Christianissimi Regis
Interpretem, ac earundem in alma Parisiensi
Academia Professore Regium.*

N
con
alt
fun
re
pet
O
ge
fu
d
in
a
qu
tra
hu
ru
a
n
i
f
Et
fa
tu
ill
fu
d
a
e
c
a
c
tr
S
d
&
lib
qu
da

P R Æ F A T I O

T O T I V S O P E R I S.

NON una, amice Lector, sed quamplures nos ad hoc Historiæ Orientalis conscribendum Supplementum, nostræque adiungendum Chronologiæ, compulerunt rationes, & coegerunt quodammodo inuitos. Nequaquam enim aliàs existimandum est, nostro nos Marte, & minimè sollicitatos ausos unquam fuisse tantæ suscipiendæ prouinciæ nos committere, & Criticorum turbæ exponere iudiciis, & morsibus, nisi Mæcenatum non solum amica, & perhumana petitio, sed ius, & autoritas, quibus in nos pollent, exegissent, ut variarum Orientis Gentium origines, mores, disciplinas, religiones, persuasiones, rerum gestarum enarrationem, Principum ac Regum genealogias, seriem & successionem ex ipsorum exciperemus monumentis, atque describeremus. Animos addiderunt permultorum doctorum virorum exhortationes, & incitamenta, qui in referendis rebus fidem præcipuè esse requirendam, & fidelitatem, non stilum aut methodum, qui nos morabantur, affirmant; ac flocci faciendos, habendosque illos, qui ex eorum sunt genere, qui nec intrant, nec introeuntes sinunt intrare, suntque tamquam canes in Reipublica litterariæ præsepi. Porro quis adhuc horum timebit latratus, aut formidabit, cum planè animaduernerit, virum illum disertissimum Iosephum Scaligerum barbari cuiusdam ineptissimi, ac Latinitatis penitus ignari Chronologicas elucubrationes utilissimas appellare non dubitasse, nec suis in Eusebium commentariis inserere dedignatum fuisse? Hunc ad suum lectorem audire parumper iuuat: Et hoc studium fuit significare tibi de ignotas gentes, & oppidos eorum. Rursus de Orientalibus dicturum: Initiemus autem dicere de illas ignotas gentes. His atque multò fædioribus barbarismis, atque solæcismis tota à capite ad calcem illa componitur Chronologia; tamen, ut mox dictum est, haudquaquam dedignatus est vir ille Græcæ, Latineque linguæ peritissimus, & illam ex utilitate laudare, & suis adtexere Commentariis, ratus proculdubio gemmarum pretio nihil decedere, vel accedere in plumbea recondantur arca, vel aurea. Quod quidem satis appositè atque accommodatè Zeno Cittius explicat apud Laërtium lib. 7. cap. 1. ex nummo, in quo non elegantiam scripturæ spectandam esse aiebat, sed pondus, & materiam; adeoque nihil referre, existimabat, quàm elegans sit oratio, sed quàm utilis. Imò Agathias dicere solitus erat, quòd, qui falsa persuadere vult, maiori quodam verborum ornatu, ac varietate indigeat. Longè adhuc fallitur ille, qui gemmas, quas ex nostro Oriente rudes, ac impolitas Occidentali orbi afferimus, minimè nacturas esse aliquando, duxerit, peritum artificem aliquem, & expoliendi eas gnarum arte, qui merito illas reddet nitori. Sanè huc spectabat Latinorum Poëtarum ille princeps Virgilius Maro, cum dicebat; aurum se ex Ennii stercore colligere, quòd scilicet stilo esset incomptus, & in verbis rudis. Eia igitur institutum prosequamur opus, garriat quantumlibet Iudeus Rabula, succurrat Momus, adiungatur Zoilus, flauam, simulque atram euomant bilem, insectentur stilum, ingenij tenuitatem exagitent, dummodo probi quique, docti, & æqui rerum aestimatores hisce faueant cona-

tibus, qui probè animaduertentes, nos exiguis pro viribus, & quantum in nobis est, nostro incumbere muneri, nostros excusabunt lapsus potius, quàm incusabunt. Eò sanè collimant hæc Isidori lib. 3. de summo bono verba: Sicut qui tardus est ad capiendum, pro intentione tamen boni studij præmium percipit: ita qui præstitum ex Deo sibi ingenium negligit, condemnationis reus existit: quia donum quod acceperat, despicit, & per desidiam derelinquit. *Quid, sodes, officit sensui, si ad verbum interpretantes dixerimus: Ecce præcepi, ut homo non lædat te, pro, Ecce præcepi, ne quis te lædat, ut furioso placet Momo? Nihil prorsus. Et cum eiusmodi usus sit dicendi modis doctissimus Patrum, & linguarum peritissimus S. Hieronymus, quis post hæc rabula Iudæo aures præbebit debacchanti? igitur*

—Procul, ô procul este profani.

His omnibus alia accedit non levis ratio, quandoquidem quamplurimum illarum Gentium aut nulla prorsus apud Græcos, Latinosve historia extat, ut antiquorum Sinensium; aut hæc interrupta, minimèque continuata, ut Arabum, & Persarum, præsertim ante Mahometismum; aut vitiosa adeo, & corrupta ad illos deducta est ob linguarum diuersitatem, disitisque regiones, ut errores erroribus aggerat potius historia huiusmodi, ac ingerat lectorum mentibus, quàm nudam simplicemque exhibeat veritatem. Proinde commenta prorsus atque mera figmenta esse, diceres, plura illorum, quæ ab Orientalibus quibusdam de Occidentalibus referuntur, ac historia consignantur, & vice versâ, si paulò attentius res cum narratione conferas. Non de iis quidem loquor, quæ nobis temporum subduxit longinquitas, & canities, sed de illis, quæ nostris versantur sub oculis, quæ nostrâ memoriâ gesta sunt. Ego sanè non unum, sed plura eiusmodi commentorum exempla in medium afferre possem ex una vnius Amiri Fachraddini historia, quam quidam nuper conscripserunt, & publici fecerunt iuris, cum eius Principis optimi gestarum rerum non testis duntaxat oculatus, sed magna pars fuerim, nisi præsens instituti nostri ratio id mihi vetaret. Porro quid adhuc Itinerariorum nox comminiscuntur scriptores? quæ portenta ex Africa nobis non afferunt? quæ incredibilia penitus non venditant? sed quæ non viderunt, quæ non audierunt, quæ non obseruarunt omni admiratione digna, indigenis nec visa unquam, nec audita, nec obseruata, nec vel mentem eorum, aut excogitationem subierunt? Perinde pro certo habendum est, nullum alium finem istis propositum esse, quàm Poëtis, qui, ut author est lib. 10. Instit. Quintilianus, voluptatem fingendo, non solùm falsa, sed etiam incredibilia sectantur. Vnus in præsens ex Arabibus prodeat Geographia Nubiensis author, indèque luculenter deprehendetur, quæ, quantæque mendacia affingat in vnius Romanae urbis describendis mœnibus, portis, viis, templis, aris, balneis, Tiberis fluminis pavimento ex aeneis laminis, ac id genus aliis, Romanis ipsis nec visis, nec auditis, nec vel mente conceptis. Atque adeò quantum exactus, & fidelis habitus est in describendis iis, quæ ad patriam pertinent, tantum mendax in referendis alienis deprehenditur. Ex Iudæis autem vnius Beniamini legatur Itinerarium, comperietque lector, non mœnia, non portas, non vias, non templa, non aras, non fluminum pavimenta aenea, non balnea; sed vrbes maximas, prouincias amplissimas, vastissima regna, Reges potentissimos, flumina lapidum precipitantium momento temporis, non secus ac Thebarum conditores,

Iudæo,

Iudeo, atque suis extitisse. At quæ Samaritanis non affingunt Iudæi ab illorum prosus aliena mente, imò ipsorum dogmatibus directè contraria? Samaritani in suo Chronico, quod in celeberrima totius orbis Eminentissimi Cardinalis Nazarini Bibliotheca asseruatur, inter cetera argumenta, quæ congerunt ad probandum suum Textum esse purumputum Moysis Pentateuchum, Hebraum verò esse Iudeorum corruptum malitiâ, illud unum ut præcipuum inter plura alia inculcant de mortuorum resurrectione, quam clarè haberi ex Samaritano affirmant, ex Hebræo non item. Verba Chronici sunt: Resurrectio vnum, ac præcipuum est ex religionis fundamentis, & vna ex eius basibus. Nam homo nisi certò sciat, in alio mundo fore rationis redditio- nem, & supplicium pro criminibus luendum, suis indulgebit concupiscen- tiis, atque in illis luxuriabitur, & nihili suam faciet religionem; quicquid ad illam spectat, aspernabitur, ac demum omnia obedientialia contemnet præcepta. Inter multa autem, in quibus dissentimur à Iudæis, est versus iste, ex quo resurrectionis, & alterius vitæ ita elucet apud nos veritas: Opera vtiq; vestra condita sunt apud me, & reposita in thesauris meis in diem ultionis, & retributionis. Hæc illi. Nihilominus R. Elihezer filius R. Joseph in Tract. Sanhedrin, quem lib. 1. de resurrectione mortuorum cap. 1. num. 1. re- fert Menasseh Ben-israël, affirmat Samaritanos resurrectionem mortuorum inficiari, ac propterea pluribus disputat aduersus illos argumentis, quibus re- censitis subdit Menasseh: His dictis videtur (R. Elihezer) Samaritanis os obturasse. Ioannes quoque Episcopus Darenfis lib. 1. de resurrectione corporum cap. 1. inter negantes resurrectionem Samaritanos recenset. Ioseph Scaliger Ju- deos impostura, & calumnie arguens, hæc ex Samaritarum Chronico notat de ipsorum cum Sadducæis discrimine: Quia Sadducæos Iudæi hodierni, & vetustiores nulla in re à Samaritis discrepare credunt, propterea eos sæpè cum Samaritis confundunt. At nos negamus vlla in re conuenisse. Nam Sadducæi totum textum biblicum admittebant, καὶ τὰ νόμιμα γεγραμμένα, te- ste Iosepho, reiectis traditionibus Phariseorum. Samaritæ tantum legem retinuerunt. Sadducæi animarum immortalitatem, & proinde supplicium, aut remunerationem post hanc vitam abnegabant. Samaritæ & animas im- mortales fatentur, & locum καὶ τὸν αἰτεποδὸν post vitam hanc esse credunt, ut disertè in eorum Chronico extat. An resurrectionem credant, nescio. Scaligerum Samaritarum legisse Chronicon, sed vocis vim non intellexisse, cer- tum est. Dictio enim אלמא Almahad, quæ ibi habetur, reuersionem significat, nempe anima in corpus, & ex usu loquendi eis applicatur, quæ anima post re- uersionem illam accidunt.

His igitur ita sese habentibus ex ipsis singularum Gentium scriptoribus ea- rum petenda est historia, haurienda dogmata, si fieri potest, sin minus, à vi- cinioribus, uti facere in præsens instituimus. Quoniam verò aut non omnium illarum Gentium linguas intelligimus, aut earum libri, & historia præstò nobis ad manus non sunt, ex Arabum præcipuè Historiographis, qui vel regionum vicinitate, vel linguarum commercio, & communicatione, vel Interpretum ope & adminiculo, quos maximo pretio olim redemerant, ut apud eos legimus, suas contexere historias sategerunt, nostrum hocce supplementum compilare co- nabimur.

Tertia tandem ratio, ut alias nunc breuitati consulentes omittamus, qua nostra huic Elucubrationi titulum dat, est. Chronologia Orientalis, quam vertimus, illorum Principum seriem prosequitur tantum, ex quorum imperij annorum supputatione consurgit, aliis omnino pratermissis, adeoque mutila est, & debitâ proportionem caret. Ex quo haud abs re fore duximus, cetera adiungere illi membra, ut suam inde adipiscatur perfectionem, & maioris aliquid praebeat legentibus luminis ad vniuersalem historiam intelligendam. Quod egregiè sanè ab animati, atque formosi corporis partibus separatis, coniunctisve ita lib. 1. Polybius explicat. Ac mihi quidem omnino videntur, qui per particularem historiam satis intelligi posse vniuersa existimant, non minus a vero deflectere, quàm si quis, cum animati, atque formosi corporis separatas inuicem partes consideret, ideò arbitretur, se omnem eius animalis operationem, atque ornatum intellexisse. Etenim si quis distinctas illas, ac separatas partes sumat, coniungatque inuicem, & animal adhibitâ formâ, atque ornatu animi perfectum efficiat, deinde id rursus illis ostendat: profectò fateantur se longè antea aberrasse, similesque somniantibus fuisse, quendam enim conceptum totius, visis partibus, facere certò licet: certam vero scientiam ac cognitionem eius habere impossibile est. Præter quàm quòd multa apud recentiores scriptores occurrunt, quorum cognitio ab antiquis historiis ita pendet, ut nisi eas probè teneamus, hanc nequaquam consequi valeamus. Annus Elephantis, quo apud nostrum Chronographum aliosque scriptores Mahometi natalis dies notatur, quid sit, nemo sanè intelligit, nisi qui vetusta Arabum euoluit monumenta. Item quam sit æra volatus, & alia id genus innumera. Cosroas in regem electus improvisò à suis interficitur, solum quòd dixerit, dum regium imponebatur capiti diadema: ô quàm angustum est hoc diadema! Quis hac verba satis occasionis dedisse crediderit ad illud homicidium iure patrandum, nisi hoc ab antiquis Persarum habeat institutis?

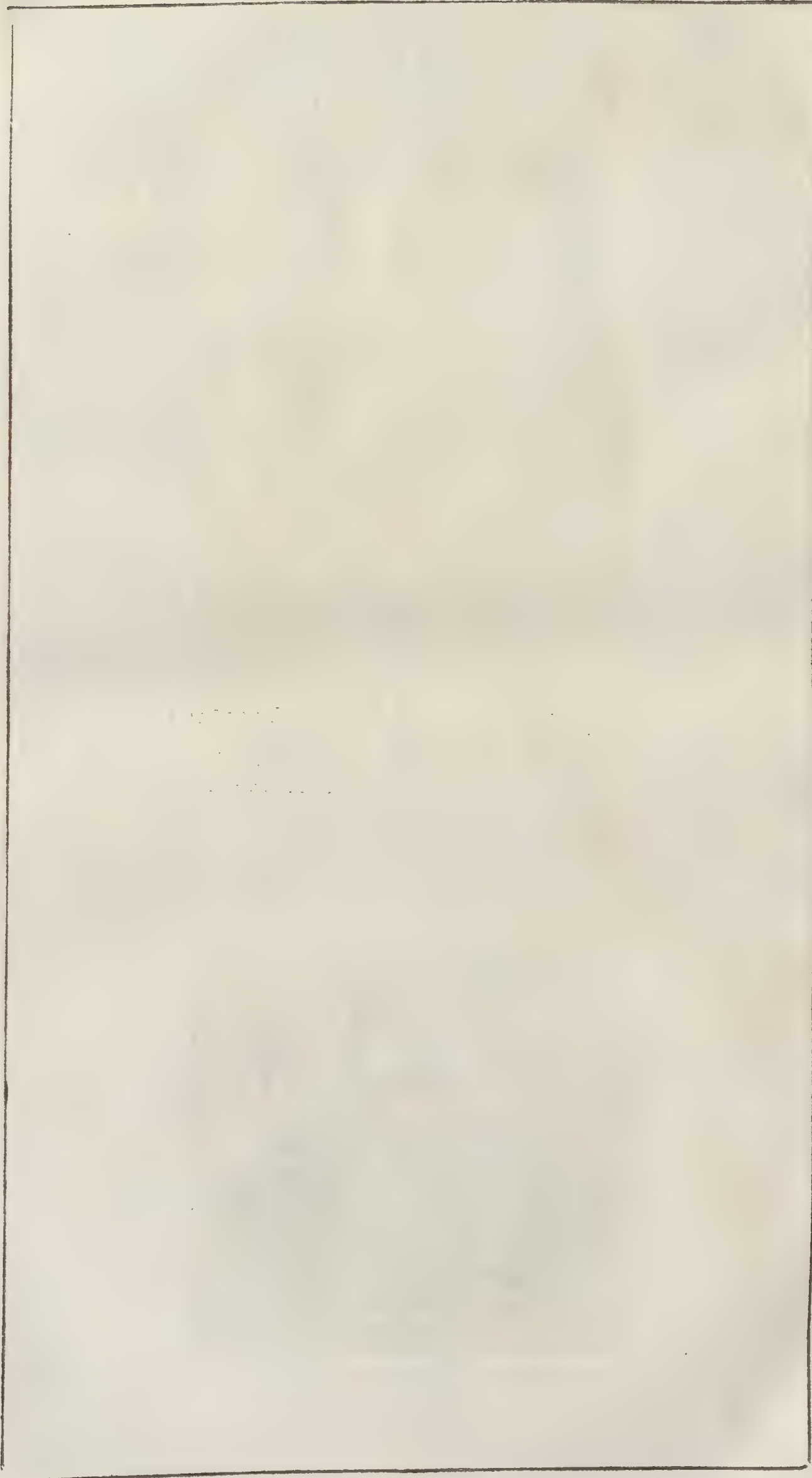
Hæ sunt igitur rationes præcipuæ, quæ nos ad hanc prouinciã suscipiendam impulerunt, ac immensum propemodum subeundum laborem, cum, præter infinitas difficultates, in iis scriptoribus, ex quibus nostras has eruimus, atque elaborauimus elucubrationes, nullus ut plurimum, quemadmodum illis gentibus in more positum est, cernatur ordo, nullus rerum index, nulla capitum diuisio, nulla librorum aut sectionum summa, vel argumentum.

Hic beneuolum Lectorem admonitum esse, volumus, nos non omnes authores, quibus in hoc supplemento concinnando usi sumus, laudare, sed aliquos, & tunc duntaxat, cum res postulat, & necessitas, catalogum tamen, & indicem illorum ad calcem Operis subiicere duximus, ut faciliè possit, qui vult, nostras has vigilias cum fontibus conferre. Scias adhuc horum quorundam integra extare opera, aliorum nonnisi partem aliquam, nonnullorum tantum fragmenta. Præterea quidam ex professo rem tractant, alij obiter, & datâ solum occasione. Suppellectilem verò horum librorum manuscriptorum partim suppeditauit nobis celeberrima Christianissimi Regis Bibliotheca, & præclarissimorum fratrum Puteanorum summa humanitas: partim Eminentissimi Cardinalis Mazarini mirifica Bibliotheca, quam ingentibus impensis, & curâ incredibili inter tot sollicitudines, quas in Gallica Monarchia regenda sustinet, congestam, atque comparatam publicis commodis consecrauit: partim excellen-

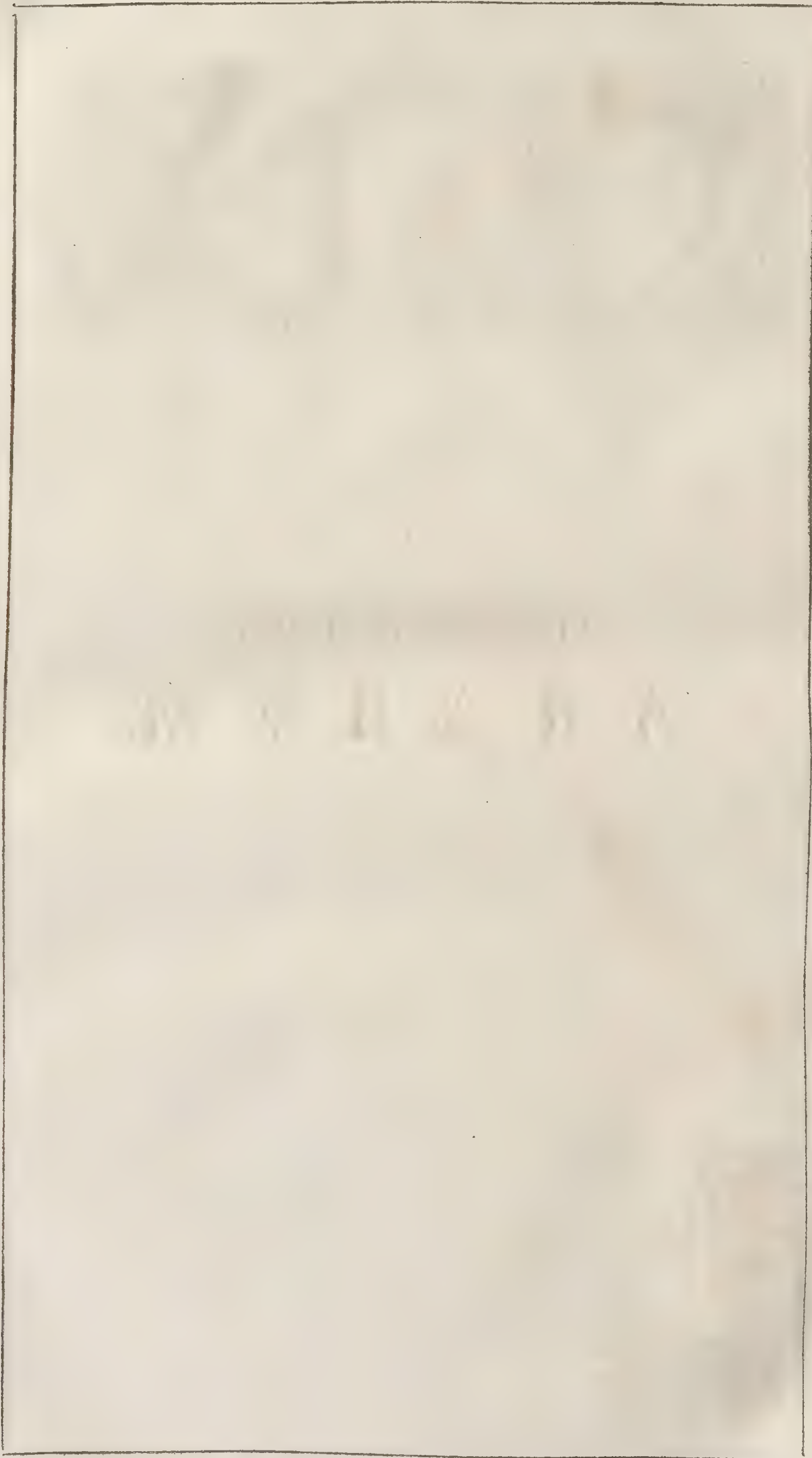
tiſſimi Petri Seguierij Galliarum Cancellarij digniſſimi, de doctis quibuſque viris optimè meriti Bibliotheca: partim Bibliotheca illuſtriſſimi Gilberti Gaulmini Equitis, & Comitſ Conſiſtoriani ordinarij, & ſupplicum libellorum in aula Maſtri, linguarum omnium peritiſſimi, ac literaria Reipublica unici ornamenti: quosdam perhumaniſſimè communicavit nobis præclariſſimus vir Nicolaus Thevenot, de ſtudiis Orientalibus egregiè meritus: alij tandem noſtri ſunt iuris.

Porro percutabitur tandem fortè aliquis à nobis: quæ fides præſtanda ſit Arabum, aliorumque Orientalium hiſ Authoribus in enarranda eorum Hiſtoria, quorum longiſſima, ac diuturna tempora aboleuerunt memoriam, effeceruntque, ut vix inter ipſos ſacros conveniat Scriptores? Reſpondeo, ea, quæ cæteris aliis ſcriptoribus antiquis, & quam eis tribuit Diodorus Siculus præfat. lib. 5. hiſce verbis: Haud fanè nos fugit, vetuſtiſſimarum rerum ſcriptoribus, ut in multis labantur contingere. Nam & antiquiora illa paululùm ſubobſcuram ambiguitatem præbent ſcribentibus: & temporum deſcriptio haud facilis cognitu, quandoque detrahit legentibus fidem. Heroum prætereà, & cæterorum virorum multiplex, ac varium genus non ſatis exquisitè explicari poteſt. Accidit inſuper, quod omnium eſt difficillimum, ut de antiquorum geſtis ſcriptores inter ſe admodum diſſentiant. Et Hiſtoria Romana parens Titus Livius decad. 1. lib. 7. Famæ rerum ſtandum eſt, ubi certam derogat vetuſtas fidem. Plutarchus in Pericle: Difficilis inueſtigatuſ eſt hiſtoria vera, cùm poſterioribus præteritum tempus cognitionem rerum præripiat. At nos quod attinet, hiſtoriam hanc noſtram omni humanâ fide dignam eſſe promittimus, ſpondemus, noſtramque obſtringimus fidem, quâ ſcilicet eam ex illorum Authorum ſcriptis fideliffimè decerpiſimus, & congeſimus, reliqua fides verò penes illos eſto. Vale.

HISTORIA
ARABVM.

A
pre
po
arg
qu
qui
fui
Id
re
e
m
pr
fin
fin
qui
tun

Al
ri

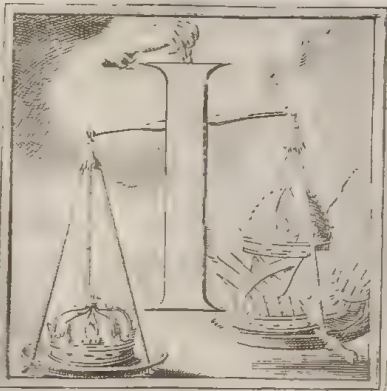

PROÆMIUM.

ARABVM res, & historia post Mahometismum plures habuere scriptores, interpretes paucos, parumque felices; antè, scriptores paucos, interpretes nullos; ex quo factum est, ut satis tenuis, & perobscura earum ad posteros peruenerit notitia. Quamobrem de his præcipuum præsentis historiae erit argumentum: de illis fusè dicitur in Chronologia notis, quamquam plura hîc quoque ob dogmatum, & opinionum communionem interponenda erunt. Nec quisquam enim putet, pseudopropheta Mahometo aliud institutum propositum fuisse, quàm gentibus illis in Samariam asportatis, quæ veri Dei cultui suorum Idolorum sacra permiscebant. Hoc ipsi Mahometani testantur historiographi, & res ipsa docet, ut infra videre est capite de religione, & institutis Antiquorum Arabum. Nos autem non famâ rerum gestarum ducti, neque ex iis, quæ memoriæ hominum beneficio conseruata sunt, aut percontando, audiendoque percepimus, hanc concinnamus historiam, sed eam quàm fidelissimè fieri potest, ex ipsius gentis colligimus monumentis, & discrimina, quæ sese offerunt, diligentissimè notamus. Nec etiam de omnibus quæstiones instituemus, sed de præcipuis quibusdam tantum, cum quòd librorum copiâ ad id necessariâ simus destituti, tum ne præter rationem crescat opus in immensum.

DE ARABVM GENTIS DIVISIONE.

CAPVT PRIMVM.

IN Indigenas primùm, Aduenasque suam partiuntur gentem Arabum scriptores. Indigenæ illis vocantur, qui omnium primò regionem illam, quæ nunc Arabia dicitur, occuparunt, suâsque ibi fixerunt sedes. Aduenæ verò, qui multò post eò aduenientes conubia, & fœdera contraxerunt, atque inierunt cum primis incolis, ac tum ipsi Arabes quoque appellati, & habitati sunt. Cuiusmodi sunt illi, qui ab Ismaële Abrahæ filio ducunt originem, à quo omnes Arabes posteaquàm eius posterî regionis præcipuâ parte potiti sunt, Ismaëlita aliquando vocati fuerunt,

inuitâ , & reluctante eum reducere conabatur. Res tandem ad Amlukum regem delata est, qui, cum eos minimè conciliare potuisset, puerum neutri parentum tradendum pronunciauit, sed suorum seruorum albo adscribendum, accensendumque esse. Mater amissi nati dolore vix consolabili commota, his versibus, quos, vbi gentium reperiebatur, occinebat, regis iudicium, & iniquitatem carpebat, atque discindebat.

*Regi adfuius Tasmitarum, ut equum referremus iudicium,
At proh nefas! tyrannide iustitiam commutans Hozailam delusit:
Sed quod equum iudicium reddere valet, qui iudicio caret?
Sapientiâ qui penitus est destitutus, insipienter semper agit.
Ah mater insipiens! ab insipiente sapientiam quæris?
Ah imprudens mater! nullus nunc pœnitendi relinquitur locus.*

Hæc percipiens rex maximo percitus est furore, & irâ, statimque latâ lege sanxit, vt nulla puella ex Hodaifitis ad maritum deduceretur, antequam ab illo deflorata fuerit. Salacissimi regis hæc lex perdurauit, & executioni mandata est vsque ad Sciamusæ cognomento Hofairæ filiæ Habadi Hodaifitarum nobilissimi matrimonium, quæ suæ ætatis puellarum formosissima erat. Hæc namque, cum ad Amlukum regem deduceretur suorum constipata turbâ, nullumque euadendi videret locum, suas ita deplorabat vices.

*Heu! trahor ad improbum meis etiam deducuntibus,
Nec misera virgini ullus euadendi relinquitur locus?*

Cumque sequente die dimissa fuerit proprio sanguine turpissimum in modum inquinata, suorum ignauiam, ignominiamque simul his versibus exagitare cœpit.

*Hodaifitis quis vilior in toto reperitur orbe?
Ita cum vestra virgine, ô viri, coram etiam agitur?
Quis, præter vos, ingenuus aquo animo id patitur?
Vnus dotem dat, alius coram carpit florem?
Nonne præstat eiusmodi viro, millies oppetere mortem,
Quàm suam tam improbo prostituere sponsam?*

Quæ, cum suos stimulo honoris incitari, & concitari animaduertisset, hos alios addidit versus prouocans eos ad vindictam sumendam de tam sceleratissimo tyranno.

*Ad prostibulum vestras trahi patimini virgines,
Cum viri sitis, & quidem ingenui, ac innumeri?
Proh nefas! Hofaira suo ita turpiter sanguine innatat?
Sanè, si viri essemus, vos verò colis, fusiisque armati,
Nequaquam tantum ferremus, ut vos, aquo animo flagitium.
Quare pro honore aut oppetite mortem, aut perimite hostem,
Ignemque belli stimuli honoris accendite lignis;
Sin minus, patria vale dicitote, loca deserta petentes,
Ibique supremum cum gloria, viri, agite diem.*

Quæ audiens Alasuad eius frater, qui maximæ authoritatis inter Hodaifitas erat, supra quàm dici potest, indignatur, stimuloque pungitur honoris, & Hodaifitarum collectis ducibus ait: Quousque fortissimi virorum

tantâ torpebimus ignaviâ? Quousque Arabum nobilissimi tantam ignominia feremus notam? Agite, agite igitur, arma capiamus, ac pro tot, tamque horrendis sceleribus sumamus tandem vindictam, & sanguine ipso peractam abluamus maculam, luat salacissimus demum promeritam suorum criminum poenam. His dictis, auditisque, somnum, qui tam altè, profundèque illorum corda & animos occupauerat, excutiunt duces, & hortanti respondent: Tuis iussibus obsequi, & sequi exemplum præstò sumus omnes: at numero, potentiâ, & armorum supellectile Tasmitis longissimè sumus impares, ut nec te fugit. Quibus ille: ingenio numerus, potentia, & armorum supellex supplendæ sunt, sequimini mea consilia, victoria certa erit. Cui, age, inquiunt. Cùm itaque omnium vota sibi obstrinxisset, & firmasset præstito iuramento, sequente die tamquam fororis nuptias celebraturus, maximum regi, ac Tasmitis instruxit conuiuium in amplissima quadam planitie, in qua Hodaistæ ex eius iussu sub arena sua absconderant arma, ad quod rex libenter, ac lætissimus properat Hofairæ adhuc captus, incensusque amore. Frater autem eius Alasuad ubi hostes vino madidos, & obrutos videt, suis dat signum, qui statim captis armis improvisò in hostem inermem, & nihil tale suspicantem irruunt, & omnes ad vltimum penè trucidarunt. Vnus ex tanta clade illius familiæ euasit Raba filius Maræ, qui ad Hasanum Arabiæ felicis regem confugiens auxilia ab illo obtinuit, demumque post multa commissa prælia cecidit ipse Raba, & Hodaistæ extincti sunt ad vltimum, quibuscum vtriusque gentis deletum est genus, vnde *Baiedite* aliis Arabibus dicti sunt, nempe deleti, & extincti.

DE ORIGINE ET NOMINE ARABVM.

CAPVT SECVNDVM.

ARABES, quos indigenas vocari diximus, à Cahtano, siue ut alij scribere malunt, Iactano, filio Heberi, filij Sale, filij Caïnæ, filij Arphaxad, filij Sem, filij Noë, suam trahere originem, omnes, quotquot hoc tractarunt argumentum, perhibent, si Hasciamum filium Calbi, & Sciarfium filium Catami excipies. Hi quippe duo quadam Pseudoprophetæ Mahometi traditione inducti, gentis originem referunt ad Cahtanum filium Hamaisahi, filij Nabeti, quem Textus sacer Genes. 15. 13. Nabaioth vocat, filij Ismaëlis, filij Abrahæ. Iactanum porrò alium omninò faciunt à Cahtano; & hunc Chabarum nominari in libro Legis, addit filius Calbi, & vterque illum facit Authorem Giarhamitarum gentis, Cahtanum verò incolarum Arabiæ felicis parentem. At Mashudius in Pratis aureis, & alij omnes, hæc longissimè distare à veritate, perscribunt, quia antiquitùs, atque hætenus genus se ducere iactant à Cahtano filio Heberi Arabes, hunc pro parente agnoscunt, hæc ab antiquissimis poëtis decantata sunt, nec ante hos duos vllus aliter sensit. Mahometi traditionem, quâ suam illi roborant opinionem, intactam præterit Mashudius, ex quo coniiciendum est, eam verè à Mahometo prolatam

v ij

fusio illa, & populorum eò concursus illo nomine multò posterior est. Hæc ratio præterea nomenclationis aliis multis competeret, ac præsertim Ægyptiis maiori iure, cùm, vt fertur, sint omnium Nationum totius orbis terrarum confusa colluies.

DE ARABVM GENEALOGIA.

CAPVT TERTIVM.

SUPERIVS iam dictum est, Indigenas Arabes suam ducere originem à Cahtano filio Heberi; à quo Iarab orsus est, & ab hoc Iasci hab, à Iasci hab verò Habdsciams, nempe cultor solis, qui Saba postea appellatus est, cuius cognominis causam infra referemus agentes de regibus Iaman, siue Arabiæ felicis. Is quinque suscepit liberos, nempe Homairum Cahlanum, Amrum, Asciharum, & Amelam. A Homairo plures cognationes genus traxerunt. Prima Tatabitarum, qui dudum Arabibus regnarunt, ita verò dicti sunt à Taraba authore Homairi primogenito. Hos Chasditæ sequuntur, quos quidam referunt ad Chasdam filium Malechi, filij Amri, filij Maræ, filij Zaidi, filij Malechi, filij Homairi, filij Sabæ; alij ad Chasdam filium Malechi, filij Homairi, filij Sabæ. Ad eundem Chasdam referuntur etiam Bahritæ, & Giahamitæ, qui sunt numerosissimæ gentes longè latèque Septentrionalem Arabiæ partem occupantes ad mare vrbis Geddæ vsque. Ialitæ his quoque accensentur, inter quos, ac reges Hiræ maxima intercessere olim bella. Salehitæ idem cum istis agnoscunt generis principium, & originem. Diu regnarunt in ea Arabiæ prouincia, quæ Syriæ contermina est, donec à Gassanitarum regibus post diuturna, atque acerbissima bella extincti sunt. Calebitæ potentissima quoque gens sunt filij Calebi, filij Vabræ, filij Thalabæ, filij Chaluani, filij Amrani, filij Alcaf, filij Homairi. Homairitarum seriem genealogiæ claudunt Nahditæ, Sakhabitæ, Hadritæ, & Sciahbanitæ.

Ex Cahlano autem secundogenito Sabæ plures ortæ sunt cognationes, & familiæ, quarum magis præcipuæ, atque celebriores cæteris sunt septem, nempe Azaditæ, Taitæ, Madhagitæ, Hamdanitæ, Canaditæ, Maraditæ, & Agaritæ. Azaditæ sunt filij Azad, filij Gauthi, filij Nabethi, filij Malechi, filij Adadi, filij Zaidi, filij Cahlani, filij Sabæ. Ab Azaditis sunt reges Gassanitarum, de quibus infra suo loco, & capite, qui pro authore agnoscunt Amrum filium Mazari, filij Azadi. Eundem Azadum parentem se habuisse iactant Ausitæ, & Chazragitæ Iatrabi, quæ postea per antonomasiam Madina, id est vrbs dicta est, ciues primi Pseudo-prohetæ Mahometi acerrimi fautores & defensores impietatis. Ex Azaditis suam item tradunt originem Chazahitæ, Barakitæ, Dufitæ, Hatachitæ, & Gafechitæ. Chazahitæ autem ita appellati sunt, vt vocabuli Arabici etymologia demonstrat, quia seorsim à reliquis sui generis recesserunt propter Harami fluminis illuionem, quod totam penè Arabiam felicem inundauit, atque deuastauit, vt suo loco fusiùs dicetur; antea autem vocabuntur Caabitæ ab authore Caabo filio Amri filij Lahi, filij

Harethæ , filij Amri , filij Mazikiæ , filij Ameri , filij Harethæ , filij Amrilkaifi , filij Thalabæ , filij Mazeni , filij Azadi. Sunt verò , qui arbitrantur , id apellationis , & nominis inditum illis fuisse à Templo Mechensi dicto Caaba , cuius cura , atque præfectura ipsis à multo tempore concredita erat , donec suæ gentis ius Casio Ismaëlitæ vtre vini vendidit Abuhitanus iam ebrius , & claues tradidit. Is excusso vino factum sum-mopere detestatus est , ingentique affectus dolore , sed frustra , vnde eius sera poenitentia prouerbio apud Arabes fecit locum , cùm aliquem intempestiuè sui erroris poenitere denotare velint. Multis hac de re Chazahitas , & suum Templi Ædituum Abuhitanum sugillarunt carminibus Arabum Poëtæ , inter quæ hoc vnum est eiusdem Casii Epigramma.

*Abuhitanus omnibus numeris est iniustior Casio ,
Quemodmodum Chazahita iniustiores Fabaritis ,
Coarguitis Casium Chazahita emptorem ,
Cur vestram , & Abuhitani venditoris non arguitis insaniam ?*

A L I V D.

*Haftenus suâ gloriati sunt Chazahita generis antiquitate ,
Efferant iam suam ebrietatem vinique potum .
Si Templum Dei vendiderunt vtre vini ,
Quod illis reliquum est , amphora vendent .*

Chazahitis Mostaklabitæ , quibuscum crudelissima bella commisit Pseudopropheta , adnumerantur. Barakitæ autem sunt ex filiis Amri Mazikiæ Azdensis , id nominis verò inditum illis est ex nomine montis , quem incolebant. Dufitæ porro à Duso parente nuncupantur , is erat filius Adnani , filij Abd-allahi , filij Vahrani , filij Caabi , filij Harethæ , filij Caabi , filij Malechi , filij Nassari , filij Azadi. Ad hos referuntur Horairitæ à Horairo parente ita appellati , quem alij vocant Hirum filium Ameri. Hatechitæ , & Gafechitæ sunt notissimæ , ac celeberrimæ cognationes sub Mahometismo , & Azadum pro authore agnoscunt. Eandem originem repetunt Gialanditæ , ex quibus sunt reges Ammonitarum , qui omnes Gialandi vocabantur , vti Pharaones , & Ptolomæi Ægypti reges , Cæsares Romani Imperatores.

Secunda cognatio ex Cahlani profapia est Taïtarum à Taïo filio Adadi , filij Zaïdi , filij Cahlani , filij Sabæ . Hi fluminis Harami fugientes illu- uionem sese receperunt in montem Agæum , qui in superioribus Agiazi partibus situs est , qui imposterum ex illorum nomine mons Taï vocari consuevit. Ab istis propagati sunt Giadailitæ , Nabhanitæ , Bulanitæ , Salmanitæ , Hanitæ , & Sodusitæ , quemadmodum ex Salmanitis Bogiaritæ , & ex Hanitis Aiasitæ. Ex horum genere fuit Hatemus Taïta , cuius liberalitatem non solum vetustissimi Arabum Poëtæ , & oratores celebrarunt , sed qui hætenus etiam scribunt , vel de liberalitate mentionem faciunt , vt suo loco dicetur.

Tertia cognatio filiorum Cahlani est Madhagitarum indito illis cogno- mine à Madhagio , qui & Malechus vocatur , filio Adadi , filij Zaïdi , fi- lij Cahlani , filij Sabæ. Ab istis genus ducunt Cahlanitæ , & Gianabitæ ; à

Gianabitis autem Moauitæ , Auditæ , & Afauitæ , ex quibus fuit Audius Afauita poëta celeberrimus. Ad Madhagium etiam suam refert originem Saadus , qui Tribus cognominatus est , quod trecentis viris ex filiis , nepotibus , pronepotibus , & abnepotibus constipatus sæpius visus est , quos suam Tribum vocabat.

Quarta cognatio est Hamdanitarum , quæ genus , & nomen trahit à Hamdano filio Rabi hæ , filij Haiani , filij Malechi , filij Zaidi , filij Cahlani. Hi maximæ famæ , & nominis fuerunt sub initiis Mahometismi.

Quinta cognatio est Tauritarum à Tauro filio Hofairi , filij Harethæ , filij Zaidi , filij Cahlani , qui Canaditæ quoque appellati sunt , id est ingrati in parentem , qui Taurus hoc vitio notatus est. Quandoquidem vocabulum *canada* ingratum esse , & beneficij immemorem apud Arabes significat.

Sexta cognatio Maraditarum appellatione dignoscitur ita dicta à Marado filio Cahlani , quæ regionem Syriæ conterminam longè lateque habitat , & ad quam referendæ quoque sunt innumeræ propemodum huius nominis familiæ , quæ plures Arabiæ felices occupant vrbes & agros. Hi præ omnibus Arabibus genus armorum virtute , ac splendore præclarum reddiderunt , sed multò magis Christianâ religione , cuius propugnatores accerrimi fuere.

Septima Agaritarum est ab Agaro filio Cahlani , quæ bifariam adhuc diuiditur , nempe in Catamitas , & Begialitas , isti à Begiala , illi à Catama filiis Cahlani ita sunt nominati. Et hæc de Arabum indigenarum Genealogia. Minores gentes ab istis exortas prudentes omittimus.

Aduenæ Arabes authorem habuere Ismaëlem Abrahæ ex Hagar filium , in quo eorum scriptores ab aliis non dissentiunt. Expulsa enim Hagar vnâ cum filio in Arabiam concessit , habitauitque eo in loco , vbi Mecha vrbs , & eius templum postea conditum est. Videntur tamen discrepare à sacro Textu circa vxorem , is enim cap. 21. ver. 21. affirmat fuisse Ægyptiam , illi verò ex Arabibus Giarham : sed hoc facile conciliatur , si dicamus , eam fuisse natalibus Ægyptiam , genere verò Giarhamitam ; præterea Ismaël secundum illos non vnâ , sed plures duxit vxores. Expulsionem autem illam , & amandationem factam fuisse perscribunt agente Abrahamo annum centesimum , & Ismaële decimum tertium , siue vt alij malunt , decimum sextum. Inde ad Mahometi Hegiram putant ipsorum Chronographi annos 2793. Ismaël duodecim habuit filios , quos an ex vnâ , vel pluribus vxoribus suscepit , ex scriptoribus non constat. Istorum quidam Nabetum , quidam verò Cedar faciunt primogenitum , ab omnibus tamen genealogiæ series , siue vt illi loquuntur , columna ex posteris Cedar contexitur , etsi prior opinio probabilior videatur , cum sacer Textus in recensendis Ismaëlis filiis primo loco collocet Nabaioth , qui idem est , ac Nabet Arabum. Nec parua quoque dissensio est de regno , & Templi præfectura , aliqui enim Cedar à Giarhamitis regem constitutum fuisse , perhibent , præfecturâ sibi conseruatâ , alij contra scribunt ; nonnulli regnum & præfecturam posteris Ismaëlis tribuunt vsque ad quendam Nabetum ædituum , post quem præfecturam ad Giarhamitas deuenisse , tra-

dunt. Hanc sententiam comprobant, ex his duobus versibus Poëmatidis Ameri filij Harethæ Giarhamitæ, quo de amissa præfectura conqueritur.

Eramus sacri post Nabetum præfecti Templi,

Circuibamusque illud, nec res controuertitur,

Itaque volunt authores huius sententiæ præfecturam istam fuisse penes Ismaëlitas vsque ad Nabetum, tum ad Chazahitas, qui Giarhamitæ ante illuionem fluminis Harami dicebantur, deuolutam, donec Casius Ismaëlita illam denuò redemit vtre vini, vt paulò superiùs dictum est. Ad genealogiæ autem seriem vt veniamus, Cedar parenti successit Hamelus, huic Nabetus, de quo mox mentio facta est, Nabeto Salamanus, Salamano Hamifah, isti Adadus, cui Adus, Ado Adnanus, Adnano Maadus, Maado Nazarus, Nazaro Massarus. Ab his totidem cognationes originem deducunt, & cognomina. Nazarus autem alios tres liberos ex Mama vxore suscepit extra genealogiæ columnam. Primus est Abadus, qui filium habuit nomine Caabum, cuius liberalitas, & munificentia in prouerbium abiit inter Arabes, itemque Caifum Arabicæ eloquentiæ parentem. Secundus Rabiha dicebatur cognomento Eques, quòd ex paterna hereditate nihil habere voluit præter generosos equos. Is duos genuit filios, Asedum, & Dabiham. Asedus genuit Giadilam, & Hansam. Ex Giadila autem orti sunt Vailitæ, à quibus Bacritæ, ac Thalabitæ. A Thalabitis genus traxit Colaibus, qui regno Vailitarum potitus, tum interfectus est à Giasaso, quapropter grauissimum, æternumque inter Bacritas, & Thalabitas inflammatum est bellum. Ex eadem gente fuit Mara, cuius filius Giasasus Colaibum occidit, itemque Tarafa Tarafitarum author. Markiscitarum maior & minor cognatio ad Bacritas referuntur, quemadmodum & Hanifitarum, ex quorum stirpe exstitit Mosailema pseudopropheta Mahometi pseudoprophetæ æmulus. Cartanitarum familia ex Hanzitarum deriuatur. Almoltameso poëta disertissimus, qui Almoltamesitarum genti nomen dedit, parentem habuit Dobaiham filium Rabiha. Namritæ porrò, Lahemitæ, Hagilitæ, & Hadalkisitæ originem deducunt ab Asedo filio Rabiha, & ab hoc Sadusitæ, & Lahzamtæ. Tertius Nazari filius fuit Anmarus Anmaritarum parens, qui relictis sedibus in Arabiam felicem secessit, hacque de causa eius regionis incolis ipsius posterì adscripti sunt. Massaro autem filio Nazari, qui genealogiæ constituit seriem & columnam, natus est Elias secundùm eandem seriem, extra illam verò Caifus cognomento Hilan, cuius ratione quidam arbitrati sunt, hoc nomen esse parentis, alij eius equi generosissimi, nonnulli eius canis, quidam demum illius fratris. Ex hoc autem Caifo innumeræ propemodum ortæ sunt cognationes, & familiæ, inter quas principem locum obtinent Hauazinitæ, à quibus Sahditæ authore Sahdo filio Bacri, filij Hauazeni, filij Caifi. Ex hac gente fuit Halima Sahdita celeberrima inter omnes Arabes, quòd ab illa fuxerit lac monstrum illud ad totius orbis perniciem natum, & educatum Pseudopropheta Mahometus. Caifum authorem quoque agnoscunt Calabitæ, à quibus Salehitæ filij Salehi, filij Merdasi, filij Caifi; item Hokailitæ, vnde Mokladus, Karuasus, alique Mausali reges. Ex eadem stirpe trahunt genus Hameritæ, Sahsahitæ, & Chafagitæ, quos ad suam

vsque ætatem regnasse Harakitis scribit Ismaël Sciahinsciah. Eandem repetunt originem Rabihiæ posterius Rabihiæ filij Ameri, filij Sahsahæ, filij Moauia, filij Bacri, filij Hauazeni, filij Mansuri, filij Hacramæ, filij Haffi, filij Caifi Hilan. Ex Hauazinitis orti sunt Giascemitæ filij Giascemi, filij Moauia, filij Bacri, filij Hauazeni, ad quos Dodraitæ referunt genus. Item à Caïso trahunt originem Halalitæ, Takaifitæ, Ghiritæ, Bahelitæ, Mazanitæ, Hatfanitæ, Habsitæ, Antaritæ, Ascigitæ, Salemitæ, Dabianitæ ad quos genus refert Nabega poëta præclarissimus, Kararitæ, Hofsainitæ, ita nominati à Hofsaino ipsorum parente viro munificentissimo, & in literatos viros liberalissimo, quem Zohairus Arabum poëta illustrissimus non aliter suis versibus celebrauit, quàm Horatius Mecœnatem, inter quos hi duo versus plurimum commendantur.

Quem vides exultantem, cùm illum adis,

Ac si dare ipsi velles, quod ab illo petis.

Sunt quoque ex Caïsitæ genere Haduanitæ, & Asbaitæ ab Asbao parente, & non vulgari poëta isti dicti, illi à Haduano. Eliæ autem natus est iuxta genealogiæ seriem Madraca, extra verò Tangia, quorum vterque à matre Candace sibi indidit cognomen, seseque Candacitas appellarunt, patris nomine omisso. Tangia autem genuit Tamum à quo Tamimitæ, itemque Rabahum, & Dabbam à quibus Rabahitæ, & Dabbabitæ nuncupati sunt. Mazianitæ quamuis originem duxerint ab Amro filio Adi, filij Tangiæ, ita tamen appellati sunt à Maziana filia Calebi, filij Vabræ eorum matre. Porro Madraca procreauit Hozaimum iuxta genealogiæ seriem, præter seriem verò Hodailum à quo Hodailitarum plures exortæ sunt cognationes, & rami varij. Ex horum stirpe prognatus est Abdalla filius Mashudi vnus sociorum pseudoprophetæ Mahometi, & Abudouaib elegantissimus poëta. Hozaimo autem natus est Cananus secundum genealogiæ columnam, præter illam verò Alaunus, & Asedus. Alaunus genuit Hadalum patrem Hadalitarum, & Daïscium authorem Daïscitarum; vtraque tamen cognatio Caritarum nomine appellari consuevit. Ab Asedo orti sunt Cahelitæ, Dudanitæ, & cognationes aliæ quamplures, quæ omnes generico nomine Aseditæ vocantur. Cananus iuxta genealogiæ columnam procreauit Alnadhrum, præter illam verò Malcanum, Amrum, Amerum, Abdmnahum, & Malechum. A Malcano exorta est Malcanitarum familia, & gens. Abdmnahum verò plures nati sunt filij, ex quibus Bacrus Bacritis, & Afarus Afaritis nomen dederunt. Bacro autem Daila procreatus est, à cuius nomine Dailitæ sunt nuncupati. Item ab eodem proauo originem traxerunt Laithitæ, Harethitæ, Madlegitæ, & Damaritæ, quemadmodum etiam ab Amro filio Canani Amritæ, & ab Amero Ameritæ. Malechus autem suam gentem à nomine filij Pharasij Pharscitam appellare maluit, quàm à suo Malechitam. Ex Cananitis ortum quoque habuerunt Abesitæ Nubiæ incolæ; At nemo arbitretur, inquit Ismaël Sciahinsciah in historia Gentium, ob nominis affinitatem, vicinitatemque regionis hos eosdem esse ac Habesitas, siue vt alij scribere malunt, Habessinios Æthiopiæ habitatores. Quidam hîc existimant Alnadhrum filium Canani eundem esse atque Coraiscium à quo Coraiscitæ Mahometi

pseudoprophetae cognati, & hostes, dicti sunt. Verum probabilius alij putant, Coraiscitas esse ex filiis Fahri, filij Alnadhri, in quam sententiam ire videntur meliores authores, sed de causa, cur inditum sit illis id nominis non conueniunt. Nam eorum aliqui Fahrum ideo ita vocatum fuisse, asserunt, quod animal quoddam marinum amphibium nomine قرش *Corasc*, ferox, ac non solum cæteris animantibus, sed ipsis hominibus satis formidabile peremisset. Sahidus verò Africanus, ac nonnulli alij apud illum non ipsi Fahro dictam mox ob causam nomen hoc impositum fuisse, sed toti Fahritarum genti tempore Casij Fahritæ, cum claues & præfecturam Templi vtre vini abs Abuhitano Giarhamita ædituo redemerat. Is quippe hinc inde variis in locis dispersos collegit Fahritas, & ad antiquum ius suæ gentis potiundum inuitauit, qui eò accurrentes, opemque gnauiter ferentes Chazahitas Mechâ expulerunt, ac urbem & Templum in suam redegerunt potestatem, vnde ex Casij facinore nomen inditum illis est, namque verbum Arabicum قرش *Carascia* hinc inde colligere, significat. Faurus autem tres suscepit liberos, Galebum secundum genealogiæ columnam, præter illam verò Moharebum, & Haretham, hic Harethitis, ex quibus orti sunt Chaligitæ, ille Moharabitis nomen dedit. Galebo autem secundum genealogiæ seriem Leui natus est, extra illam verò Tamimus cognomento Adram, nempe *barbâ diminutus*, vnde Adramitarum gens orta est. Leui quidem secundum seriem genealogiæ Caabum procreauit, præter illam verò alios quinque, nempe Saadum à quo Saaditæ, Chozaimum à quo Chozaimitæ, Amerum à quo Ameritæ, Asamum à quo Asamitæ, Haretham demum, qui nullam reliquit prolem. Ex Ameritis originem ducit Amrus filius Abdudi, qui Equitum Arabum fortissimus, & præclarissimus habitus est, tamen occisus fuit in singulari certamine ab eius nepote Ali filio Abitalebi, quod iste Mahometi pseudoprophetae; ille Coraiscitarum suscepisset partes. Caabus autem genuit Maram secundum seriem genealogiæ, extra illam verò Adidum, & Adium, qui posteris nomen è suo nomine indiderunt. Ex Adidi stirpe suborti sunt Giamihitæ, vnde Amia filius Chalafi Mahometi pseudoprophetae hostis omnium acerrimus, itemque Abius eius frater, qui non tepidiori odio in eundem flagrabat. Eiusdem quoque Adidi stirpis sunt Sahamitæ, à quibus genus trahit Amrus filius Alasi ducis exercitus Hothmani filij Hafani, qui Ægyptum, & penè totam Syriam armis expugnauit, & Arabum subdidit imperio. Ad eandem gentem per Adium filium Caabi refert genus Homarus filius Alchottabi, qui tertius à Mahometo Arabibus regnauit. Mara autem genuit secundum genealogiæ columnam Calabum, & extra Taimum, ac Iakda; à Taimo Taimitarum gens denominata est, à qua suum genus agnoscunt Abubacrus, ac Tabha, ille Mahometi socer, & successor, iste vnus è decem sociis. Iakdæ posteris Mazchumitæ dicti sunt, cuius appellationis mutationis nullam asserunt scriptores causam. Calabo Casius natus est secundum genealogiæ columnam, extra verò Zahram, à quo Zahritarum gens originem & nomen habuit. Ex Zahritarum stirpe ortus est Saadus filius Vakasi vnus è decem pseudoprophetae sociis, Ame-

na ipsius Mahometi mater, & Adarrahanus filius Haufi vir maximi nominis, & authoritatis inter Arabes sub ipsis Mahometismi initiis. A Casio natus est Abdmnafus iuxta genealogiæ columnam, extra verò Abdaldarus, & Abdalazius. Abdaldarus autem genuit Scibam, & Nassarum, à quibus Scibitarum, & Nassaritarum genti nomen impositum est. Ex posteris Abdalazij ortus est Alzabirus filius Hauuami vnus è decem sociis, nec non Chadigia filia Chouailedi pseudoprophetæ vxor, imò Diuitiarum author, vnde machinationum, audaciæ, ac scelerum omnium fons emanauit, & conceptæ mariti fraudis & consiliorum adiutrix, & præsidium firmissimum. Hinc ille gloriari solitus erat passim hæc verba in vulgus iactans: *Adami vxor eius malorum causa exstitit, & calamitatum, mea verò meorum bonorum, & felicitatis.* Ab eodem Abdalazio genus ducunt quoque Varakitæ nomine ipsis indito à Varaka filio Naufeli, filij Azedi, filij Abdalazij, filij Casij. Abdmnafus autem genuit Hascemum secundum seriem genealogiæ, extra verò Abdsciamas, Motlabum, & Naufelum. Ex Abdsciamas originem trahunt Omaytæ, ab Omayra matre ita nuncupati, ad quam suum genus referre maluerunt, quàm ad patrem, ob mulieris præclarissimas virtutes, virilemque in rebus agendis animum. Ex hac gente orti sunt Hothmanus filius Haffani quartus à Pseudopropheta Calipha, Moauia quatuordecim Calipharum parens, Sahidus, Hakaba, Hataba, & alij viri apud Arabes præclarissimi. Motlabitis autem & Naufelitis cognomina dedere authores Motlabus, & Naufelus filij Abdmnafi. Hascemus porrò suscepit vnum Abdalmotlabum, cui secundum genealogiæ seriem Abdalla natus est, qui tam horrendum, perniciosum, & immanissimum peperit orbi terrarum monstrum, nempe Pseudoprophetam Mahometum. Atque hic scelestissimæ gentis claudat genealogias. De illius autem natalibus, educatione, rebus gestis, vitiis, fraudibus, lege Alcoranica, & septuaginta trium sectarum inde exortarum variis opinionibus fusè dicemus in nostris notis ad orientalem Chronologiam, vbi de libero arbitrio, de prædestinatione, ac eiusmodi aliis per pluribus, modò Lutherum, modò Caluinum, modò alios nostri temporis Hæreticos loquentes comperies, & per suos blasphemantes prodromos.

Aduertendum hic obiter est, Africæ incolas, quos barbaros vulgò vocant, suam quoque ad Cahtanum referre originem deductam per Africum filium Sighæ Homairitæ, à cuius nomine tota regio Africa dicta est, vti perhibent, & non ab Aphro vno ex posteris Abrahæ, vt quidam scribunt. Ismaël Sciahinsciah, & alij censent ex posteris Canaan hos barbaros esse. Quicquid sit, quatuor sunt inter innumeras has gentes cæteris illustriores ac nobiliores, quæ perpetuâ traditione suam originem à Cahtano agnoscunt, atque celebrant. Principem locum obtinet gens Chetamitarum, quæ in promouendo Fatemitarum imperio, qui sunt posterii Ali ex Fatema Mahometi pseudoprophetæ filia, vnde nomen acceperunt, nullum non mouit lapidem. Proximè sequitur Sanhagitarum, qui suo imperio totam Africam aliquando subdiderunt. Ex hac gente ortus est Mahometus filius Dauidis Sanhagitæ Grammaticæ Arabicæ, quæ *Agirumia* inscripta est, author notissimus & celeberrimus. Tertium ordinem, &

gradum occupant Zanatitæ, ex quibus orti sunt reges Talemfani, & Saliamaſæ. Iſti arte, & equitandi peritiâ, nec non magnanimitate inter omnes barbaros ſunt celeberrimi. Maſſamaditæ Duni montis habitatores ſequuntur. Iſti partes Almohdi filij Tiumurti priùs ſuſceperant, dein reſignarunt illis Abdalmumen, & filij eius donec Calipha in occidente proclamatus eſt Abuzacharias Iahia filius Abdaluahedi, filij Abihafſi ex eadem gente Maſſamadita, cui ſucceſſerunt in eadem dignitate filij, nepotes, pronepotes, & abnepotes uſque ad annum 652. Hegiræ.

His quatuor principibus barbarorum nationibus aliæ viginti quinque accenſentur, quæ eandem originem repetunt, nempe Dharabitæ, Maſilitæ, Mandaritæ, Abdranitæ, Vacchumitæ, Nakritæ, Nakrauitæ, Raiuhitæ, Vardasitæ, Satmatitæ, Hauaritæ, Lauatitæ, Mazatitæ, Sadzatitæ, Baſainitæ, Madiunitæ, Zarhunitæ, Calamitæ, Auritæ, Hatitæ, Valitrinitæ, Mankraſitæ, Sciamſuritæ, Arklanitæ, Mareſitæ. Horum omnium ut vnum genus principiò fuit, ita & vna olim origine lingua, ſed tot dialectos temporis ſucceſſu peperit, ut niſi adhibito iam interprete ſeſe intelligere nequeant. Arabum more ſub dio habitant, vel ſub tentoriis, ac ut ſcinitæ Arabes vagi eò domicilia transferunt, quò aquæ, & pabula alliciunt, atque inuitant. Tam aduerſus iſtos, quàm vagantes Arabes paſſim per totam Africam Romanorum Imperatorum in ſilicibus, marmoribusque Romanâ linguâ, & characteribus inſculpta hætenus viſuntur edicta, quibus variis ſub pœnis inſubetur, ne vagam illam, errantem, incertamque agant impoſterum vitam.

DE ARABVM STVDIIS, antè Mahometiſmum.

CAPVT QVARTVM.

ARABES, qui Mahometo nomen dederunt, & vexilla ſunt ſequuti, ſuæ gentis homines anterioris ætatis, qui ante Mahometiſmum viuebant, paſſim appellare, conſuerunt, ſeculi ignorantix Arabes. Ex quo inferunt nonnulli, qui Arabum historias è limine vix ſalutarunt, aut ipſos titulos legerunt, hos populos priſcis illis temporibus profundiffimâ, atque denſiffimâ ſcientiarum omnium ignorantix caligine obrutos, ſepultosque fuiſſe. At proſectò qui gentis Authorem paullò diligentius euoluit monumenta, qui penitiùs inſtituta nouit, facile deprehendet, apud hos haudquaquam ſermonem eſſe de ſcientiarum inſcientia, ſed de veri Dei, eiufque cultus debiti ignoratione. Id autem ita ſe habere, ex eo planè patet, quòd hoc ignorantix titulo, & appellatione non ſuos duntaxat antiquos designant Arabes, verùm etiam eius ætatis Chaldæos, Syros, Ægyptios, Græcos, Latinos, & ſi qui alij ſint, qui olim ſecientiarum ſtudio, & nomine claruerunt. Atque adeo hac nomenclatione, ex communi gentis loquendi uſu intelligunt eos, quos Gentiles, ſive Ethnicos nos appellare ſolemus. Diſtionarij hſtorici author, necnon Calepinus, neſcio à quibus ſcriptoribus in diſtione *Canan* id peculiariter tribuunt Arabibus, hæc ſunt

verba : *Canan dicta est Arabia à Cam , qui in ea confedit , à qua Cananai: Hæc fuit prima gens , quæ Deum ignorauit : quia princeps eius , & conditor cultum à patre non accepit , maledictus ab eo itaque ignorantiam diuinitatis minoribus reliquit.* An autem Arabia dicta sit Canan à Cam , & an is Arabum fuerit princeps , & conditor , non est præsentis loci discutere , quia Arabes indigenas à Cahtano habuisse originem , aduenas verò ab Ismaële supra abundè visum est ; nisi velint Authores isti nomine Arabiæ intelligere illam Syriæ prouinciam , quæ priùs à Canaan filio Cham Cananæa dicta est , tum à Iudæorum gente Iudæa nuncupata. In hac quippe prouincia non solùm diuinitatis ignorantia , sed criminum etiam , ac scelerum omnium enormitas suam tamquam in regia posuisse sedem videntur , vt ex sacris Litteris luce clarius patet , quamobrem regionis illius pars aliquando igne conflagrata est , reliquum verò armis deinde deletum , quod Arabibus minimè accidit. Quicquid sit , certum enim est , eam ignorantiam intelligendam esse de ignorantia Dei , ac eius debiti cultus , quæ Arabibus cum aliis gentibus communis erat.

Cæterum , quòd iis etiam priscis seculis Arabes neque ingenij acumine , neque genio , amore , aut propensione in scientiarum studia vllis aliis cederent , argumenta duo liquidò persuadent. Alterum colligitur ex Authorum eius seculi scriptis , & monumentis , quæ hætenus posterorum teruntur manibus , atque ab iunioribus passim citantur , & laudantur. Atque adeo , si credimus istis , si ea monumenta illorum sunt Authorum , sub quorum nomine , ac titulis circumferuntur , certè non minùs excellerunt in studiis Philosophiæ , Astronomiæ , Astrologiæ , Medicinæ , Poësis , Oratoriæ , aliarumque disciplinarum antiqui illi Arabes seculi ignorantia , quos vocant , quàm sub Mahometismo iuniores. Historiarum quoque , & Chronologiæ haud ignari erant , tametsi antiquorum omnium more illas fabulis aliquando , & superstitionibus temperarent , quia vt plurimùm à Poëtis historiæ huiusmodi conscribebantur. Vt autem constet , quanto ingenij acumine , vi , & perspicacia gens illa pollebat olim , hîc vnum aut alterum ex illius temporis Poëtarum carminibus specimèn afferendum est. Zohairus itaque Poëta , de quo supra in cap. de Arabum genealogia mentio facta est , celebrans Hossaini principis viri in literatos homines muniticentiam , & liberalitatem , inter cætera hos duos edidit versus , quos elegantia , & acuminis nomine tota posteritas commendauit.

Quem exultantem vides , cum illum adis ,

Ac si dare ipsi velles , quod ab illo petis ,

Idem reprehensus aliquando ab vxore , & consanguineis , quòd sua bona , quibus principum liberalitate donatus erat , profunderet quodammodo , atque prodigeret in viros eruditos , doctos , atque paupertate oppressos , ita eleganter respondit.

Nos donant suis liberales tam largiter bonis ,

Et nos liberalium his utemur sordidè bonis ?

Eiusdem quoque esse fertur hoc distichon , quo ostendit dolorem , & gaudium inuicem innasci , nec non pro laborum qualitate præmium nos consequi.

*Nonne vides terram suis floribus nunquam melius ridere,
Quam quando cali largius irrigatur lachrimis?*

Nabega Dabianita, de quo etiam supra, seculi ignorantiae poëta, multa edidit omnis generis carmina, quæ hætenus occinuntur inter Arabes, nec minoris elegantiae ab illis æstimantur, quàm Horatij, Martialis, aut alterius huius notæ apud Latinos Poëtæ. Is cum à quodam amico vulgari, & inepto Poëta, quem adhortatus erat, ut vel diligentiores carminibus componendis nauaret operam, vel penitus ab hac arte desisteret, audiuiſſet:

*Melius est, amice, cum Lusciniarum canere postrema,
Quam cum primo vespertilione totam obmutescere diem.*

Hoc alio disticho eius ignauiam bellè retudit:

*Nonne vides, amice, gladij plurimum decedere pretio,
Cum dicitur, is gladius est multò melior virga?*

Idem lepidi huius epigrammatis in Æthiopem principem quendam nigerimum iaculati, qui subiugatâ Arabiâ candidam, speciosissimamque puellam eius regionis sibi in matrimonium coniunxit, author fuit:

*Vidi Æthiopem atra simillimum nocti,
Candidam amplexibus stringentem puellam,
Cui dixi: heu nequam! natura ne ordinem perueras,
Alba diei coniungens nigerrimam noctem.*

Infinita sanè alia id genus afferre possemus, nisi hoc esset præter institutum, & extra lineas longius proſilire. At quantum natiui leporis, elegantiae, & acuminis his versibus in alienam linguam versis decedit, illi probè norunt, qui in hoc scribendi genere defudarunt aliquando.

Sed occurret fortè hîc nonnemo, obiicietque nobis ex Sahedo Andalusio, Gregorio Barhebræo, & aliis, qui suis scriptis testantur, Arabum eius seculi, cui ab ignorantia inditum est nomen, studia fuisse tantùm circa suæ linguæ cultum, poësim, simplicium medicamentorum vsum, quibus suis mederentur morbis, necnon Astronomiam, sed præcipuè circa astrorum ortûs, & occasûs cognitionem, ut inde suis gregibus, & armentis maturiùs consulere possent.

Non inficiamur; sed hos loqui de iis Arabibus, qui perpetuò cum suis pecudibus vagantur, non autem de ciuibus, & urbium incolis, apud quos litterarum studia summoperè colebantur, planum est. Quinimo ex hoc vno faciliè arguitur, quantus fuerit horum genius, & amor erga scientias etiam in eo statu, & rerum conditione, in quibus aliæ gentes brutis haud sunt multò absimiles. Veriùs profectò Peripatetici isti dicendi erant, quàm ij, qui in Aristotelis verba iurauerunt, cum perpetuò ambulantes philosopharentur, & peripateticè.

Rursus is, aut aliquis alius obiectabit: Quæ fides iunioribus Authoribus hæc de antiquis illis referentibus tribuenda est, quæ ratio hæc persuadet, aut quodnam argumentum euincit, ea monumenta, quæ hætenus extant, & sub eorum circumferuntur titulis, & nominibus reuera ipsorum fuisse?

Respondeo, eadem fides, eadem ratio, idemque argumentum, quæ persuadent, & conuincunt, ea monumenta, quæ sub nomine Diodori

Siculi, Herodoti, Titi Liuij, Cornelij Taciti, Platonis, Aristotelis, Ciceronis, Maronis, Horatij, Nasonis, & aliorum, ipsorum esse. Non video enim cur potius hæc istorum esse dicenda sint, quàm illa illorum, cum vtraque nonnisi humanâ fide, & gentilium traditione talia habeantur, adeoque hoc quod attinet, vtrisque par ratio erit.

Alterum suppeditat nobis argumentum Reginæ Sabæ exemplum, quam Arabum esse Reginam infra de Regibus Arabiæ felicis scribentes fusè ostendimus, quæ auditâ famâ, & sparso de Salomonis sapientia rumore, statim relictis sedibus, & regno, rebusque omnibus posthabitis, eò conuolauit, cum vt sapientissimum Regem tentaret ænigmatibus, qui erat antiquorum philosophandi familiarissimus modus, tum vt eius sapientiam ex ore exciperet. Quæ quidem perdiscendi cupiditas si in femina tanta fuit, in viris quanta esse debuerat? Sed quoniam hæc ex mox proponendis quibusdam quæstionibus clariùs patefcent, illis modò supersedere duximus.

DE ARABVM MORIBVS ET INSTITVTIS.

CAPVT QVINTVM.

ARABES Scenitæ, de quibus ita Solinus: *Scenita causam nominis inde ducunt, quòd tentoriis succedunt, nec alias domos habent*, Eadem Plin. lib. 6. cap. 28. *الحية Almochaia* mato, nempe tentoriis vtentes vernaculâ linguâ se se appellant. Horum mores sic describit Ælianus: *Omnes, inquit, pari sorte sunt bellatores, seminudi, coloratis sagulis pube tenus amicti, equorum adiumento perniciunt, graciliumque Camelorum per diuersa reptantes in tranquillis, vel turbidis rebus. Nec eorum quisquam stinam apprehendit, vel arborem colit, aut arua subigendo victum querit: sed errant semper sine lare, sine sedibus fixis, aut legibus. Quamuis autem mortalium exstiterint furacissimi, atque hætenus sint latrocinii, ac prædæ, & rapinis iure quodammodo hereditario deditissimi, nemini tamen inter spoliandum, rapiendumque mortem inferunt, si ipsorum is cesserit conatibus. Affirmant quippe, homines omnes fratres esse, ac ab eodem prognatos parente, adeoque nefas esse, fratres iniuriâ afficere graui, aut interficere. Quæ autem rapiunt, sua esse asserunt, quæ abs eorum manu suo vtentes iure vendicant, qui sibi iniuste illa vsurparunt, cum communis parens nullam bonorum inter filios fecerit diuisionem, sed potentiores ea sibi asciuerunt, atque iniuste arrogarunt. Ex facinore dicti sunt antiquitus Sabæi, id est raptores, furaces, spoliatores, prædatores, & eiusmodi, vt infra de regibus Arabiæ felicis agentes dicemus, & demonstrabimus. Ab istis ad Ismaëlis posteros idem nomen deriuatum fuisse, existimo, quia coniunctis inter eos connubiis mores quoque communes facti sunt, etsi diuersus author. In eadem significatione vtrosque Saracenos dictos fuisse à verbo Arabico سرق Saraca, nempe *furatus est*, quidam arbitrantur, inter quos Iosephus Scaliger in animaduersionibus ad Chronologica Eusebij n. LXXXVII. Ingeniose magis sanè hoc nomen inde deducitur,*

quàm vere, quia qui *Saraceni* aliis nuncupantur, ipsis Arabibus vernaculâ linguâ appellantur *سراقة* *Sarachase* ab regione eiusdem nominis, quam *Saracam* Stephanus vocat, & *Arabia* partem facit, quæ reliquis Arabibus nomen aliquando dedit. De his ita Amianus lib. 22. *Et Scenitas pretenditur Arabas, quos Saracenos nunc appellamus.* Hoc quidem haud infuetum est, vel nouum, quia passim videmus vel ex facinore aliquo, vel ex gentis alicuius claritate, aut armorum potentia, & splendore vnâ nationem, vel prouinciam nomen aliis indere. Quam ob causam Europæi penè omnes Franci orientalibus vocantur, Hispani sint illi, vel Itali, Germani vel Angli. A Sara ita dictos esse, vt alij putant, perridiculum habet mox laudatus Scaliger. *Hoc modo, inquit, oporteret aut à Sara Saracos dictos, aut uxorem Abrahami non Saram, sed Saracam dictam fuisse.* Sententia verissima est, non item rationes, quibus fulcitur, quia non Græcæ aut Latinæ linguæ spectanda est analogia in eiusmodi formationibus, sed eius, vnde facta est deriuatio, sæpius enim Arabes nomina peregrinæ linguæ non solum seruilis alicuius literæ additione, vel permutatione, aut reiectione, sed radicalis etiam ad Arabicam pronuntiationem euphoniæ gratiâ accommodant; quam figuram, si mutatione, aut reiectione fit, vocant *التخفيف* *Altachfiffo*, nempe *alleviationem* Grammatici, si verò adiectione *التعريب* *Altachribo*, id est *Arabizationem*. Atque adeo nomini Sara, vt alienæ linguæ per illam figuram addere faciliè poterant literam C. vnde hoc aliud formabitur *Saraceni*, quemadmodum ex hoc nomine *خند* *Chanda*, faciunt *خنداق* *Chandac*, & ab hoc *Chandacitas*. Eiusmodi plura passim occurrunt. Equidem hoc ideo perridiculum esse ego existimo, quia Scenitas Arabes neque ad Saram, neque ad Abrahamum vllò modo spectant, vel vllam habent relationem, vti ex hæcenus dictis planum est. Posteriores verò Ismaëlis Agarenos potius ab Agar, quàm Saracenos à Sara matris expultrice dicendos esse omnis ratio persuadet. Sunt etiam, qui existimarunt, Saracenos nominatos esse ex nomine Sergij Monachi, quod ita Arabicè pingitur *سركيس* *Sarchis*, quemadmodum ex nomine Mahometi Mahometanos, quod iste Alcoranicæ Legis conditor extiterit, & pseudoprophetæ machinationum, & consiliorum non solum promotor, sed princeps author. Verùm opinio hæc omnium perridicula est, quia multò ante Sergij, & Mahometi tempora id nominis Arabibus tributum esse, apud Ptolomæum, Epiphanium, & alios legimus. Imo Onkelos capite 37. Genes. vbi in Hebræo *ישמעאלי* *Ismaëlita*, vertit *סרקאי* *Saracenos*.

Hospitalitatis officiis nullis mortalium cedunt; hospitibus integram inuiolatamque seruant fidem, itaut horum saluti, & bonis, non solum sua bona, sed vitam ipsam posthabeant. Inuiolabilis amicitia cum illis tunc quis contrahit, quando semel cum iis panem comederit, quod inuiolatum amicitiae ius vocant ius panis & salis; quod autem imminuere, aut quopiam lædere modo, summa religio ipsis est. Ius præterea eiusmodi, siue amicitiae foedus in amicorum etiam amicos diffunditur, hinc maximum nefas ducunt, aggredi viatores, aut spoliare, si quis repertus fuerit in toto comitatu huiuscemodi amicitiae foedere obstrictus, adeoque vnus gratiâ omnibus parcunt. Neminem in sua iurisdictione lædunt, aut iniuriam ab vllò

alio inferri patiuntur. Dictis suffragatur Ioannes Textor in sua Officina, parte prima de Populorum moribus, hisce verbis: *præter ceteros mortales fidem seruant inuiolatam.* Vnde satis admirari non possum, cur homines barbaros, truces, refractarios, sceleratos, perfidos, ac infidos Arabes appellemus, cum inter nos habeamus multo peioris notæ, inhumanos, feros, immanes, & atroces. Nam illi aggrediuntur viatores, hospites adoriuntur isti; illi bona diripiunt, isti existimationem multo bonis omnibus cariorum infamare impurissimis libellis conantur; illi datam semel fidem inuiolatam seruant, isti eam nihili habent, & quando lubet frangunt, & pessundant, ac omnia inuidiæ, iræ & bili concedunt, atque multo pluris inauditæ superbiæ; illi paternis institutis latrocinantes insistant, isti ab auia, atauaque generositate degenerantes turpiter, solum antiquorum suorum virtutes thraconicè iactant. Sed quid; vnus maledicentissimi pecudis ratio habenda est in ipsius humanitatis imperio ac sede, quod tot querelis ansam dedit, & occasionem? minimè verò. Quidni enim, si inter innumeros omni virtutum genere ornatissimos, & humanitatis notam atque officiis præclarissimos vnus verbis, opere, & visu compertus fuerit veriùs Arabs, quàm vulgò barbari, & immanes isti habentur, quàm Francus, nempe humanus, affabilis, vrbanius, hospitalis, *φιλάδελφος*, omniumque virtutum, probitatis, integritatisque hospes? Hæc omnia in Gallia hospitari nemo nescit, nisi in orbe hospes.

Seniores summa in veneratione habent Arabes, quare causas, litesque illis decidendas, aut componendas deferunt, nec ab illorum iudicio recedere, vel prouocare fas esse existimant, nec alios agnoscunt iudices, aut magistratus. Hinc senectutis nomen summi honoris apud illos est, vt apud reliquos Orientales. Quamobrem qui sacris sunt initiati, hoc insigniuntur titulo, ex quo senectutis, siue Presbyterij nomen pro ipsa sacerdotali dignitate aliquando accipitur, aliquando pro honoris titulo, tunc verò est maximè genericum, ac non solum iis, quos vulgò presbyteros, siue sacerdotes vocamus, sed etiam illis, qui superioris, aut inferioris ordinis sunt, tribuitur, ex quo inferunt perduelles, qui omni ordini, & religioni bellum indixerunt, sacrorum ordinum æqualitatem, omnia susque deque confundunt. At de hoc fusè egimus in responsione ad Eutyrium Seldeni.

Paucis sunt contenti Arabes, ac satis tenui victu, qui vt plurimum est ex carnibus, & copia lactis. In vinum tamen, & ebrietatem maximè erant effusi tam ciuitatum accolæ, quàm Scenitæ, quoties occasio sese ipsis offerebat. Quosdam ex illis ad interitum vsque bibisse, & ingentia hausisse pocula apud Arabes Authores legimus; quinimo hoc mortis genus familiarissimum ipsis erat, & desperatorum dulce venenum. Inter insignes, ac præclaros viros, qui vini potu extincti sunt, fuit Zohahirus princeps vir, cum se à suis iam senior contemni videret, item Amrus filius Calthumi, Abu-amrus, & Malahebus, vt apud Ismaëlem Sciahinsciah in Historia Gentium, & Mahometum filium Sahanæ in suo Chronico legere est. Abuhitanus Giarhamita Templi Mechenfis ædituus, & præfectus eadem bibacitate allectus eiusdem Templi clauis, & suæ Gentis ius vtre vini ven-

didit

didit Casio Coraiscitæ, vt in cap. de genealogia dictum est. Hæc & similia locum, & occasionem Pseudoprophetæ Mahometo dederunt, vini, ac omnium eorum, quæ ebrietatem inducunt, interdicensi vsum.

Matrimonia in omnibus gradibus contrahebant olim Arabes præterquam cum matribus, & filiabus: sed omnium turpissimum ducebant contrahere cum duabus sororibus, aut ea, quæ aliquando patris fuit. Qui autem eiusmodi matrimonium contraxerit, *Alcatrabo* vocabant, scilicet incubum, illumque dæmonum accensebant numero. Nihilominus Michaël Villanouanus ad sextam tabulam Asiæ Geographiæ Ptolomæi de illis ita scriptum reliquit: *Coëunt cum matribus & sororibus pecudum ritu*. Gregem vxorum facultates & bona præscribebant, vt omnes Arabum tradunt Authores: Strabo tamen lib. 16. & ex Strabone alij affirmant, vnam omnibus consanguineis fuisse olim vxorem, itemque cum sororibus eos contrahere. Porro hoc de vnius vxoris communitate falsum esse, authorum Arabum testimoniis planè constat. Vt testes enim sunt locupletissimi Ismaël Sciahinsciah in *Historia gentium*, Mashudius in *Præcis aureis*, ac alij permulti, Mahometus Pseudopropheta nihil prorsus immutauit ex Arabum antiquorum ritibus, institutis, moribus, aut persuasionibus, nisi ea, quæ ad fidem in Deum vnum pertinebant, & quædam alia perpauca, de quibus in Alcorano, cætera intacta præterit. Atquæ de huiusmodi communi vxore pluribus consanguineis nulla mentio habetur apud illum, nulla approbatio, vel improbatio. Equidem existimarem hanc vnius vxoris communitatem nequaquam æquo animo tulisset pseudopropheta ille salacissimus, nec solo improbasset silentio, sed totis Alcorani capitibus eam condemnasset, & quidem grauissimâ sententiâ. Euidentiâ id euinci potest ex eius moribus, cum nihil, quandiu vixit, ipsi arriserit magis, quam polygamia, nec de vlla alia re magis gloriatus sit, quam de vxoribus, quarum causâ sæpius Deum ipsum in scenam induxit, modò vt earum testaretur castitatem, modò vt lites componeret, modò vt illarum amores erga eum conciliaret. Quid pluribus? grege viginti-quinque vxorum non contentus, stuprum Zainabæ vxori Zaidi nepotis intulit, deinde in vxorem eam marito inuito duxit, quod ex Dei mandato se fecisse in ipso Alcorano scribere impudentissimum non puduit. Quo illa tumens riuallibus dicere solita erat: Vos maritis coniunxerunt parentes, me verò Deus desuper septem cælis. Contra hoc præterea matrimonij genus multum reclamare videtur infinitus gentis numerus, multitudo, & præ cæteris mortalibus propagatio, quæ profectò ex vna vxore, quæ octo, decem, quindecim, & pluribus communis est, provenire non potest, vt sanus quisque sanè iudicabit. Quis enim facile credet ex vna tantum vxore toti cognationi communi Saadum cognomento Tribum numerare potuisse trecentos viros ex filiis, nepotibus, pronepotibus, & abnepotibus, exceptis etiam feminis, vt cap. 3. de Arabum genealogia dictum est. Præterea non solum apud gentis Scriptores, sed etiam Græcos, Latinosque Authores legimus, antiquos Arabes antiquitus ante Mahometismum numerosissimos contra Romanum imperium conduxisse exercitus. Theodosio iuniore rerum potente ex Arabum exercitu vno die plusquam centum millia virorum necata, atque consumpta fuisse lib. XI. cap. XV.

scribit Socrates. An autem contrahebant, cum sororibus, vt lib. 16. habet Strabo, & scribunt alij, mihi impræsens certò non constat: hoc tamen coniecturâ ita esse deprehenditur, cum supra à nobis citati Authores excipiant solùm matres, filias, eam, quæ patri aliquando copulata est, & matrimonium cum duabus sororibus.

Cæterùm olim, vt hætenus etiam faciunt, ad templum Mechense peregrinabantur, circuncidebantur, purificationibus, & lotionibus utebantur, ac alia id genus permulta præstabant, quæ singula nunc recensere non solùm satis prolixum, sed & molestum esset. Quod autem tradit Ælianus de vxoribus mercenariis, & conductis ex pacto ad tempus, adhuc in vsu quoque est non solùm apud ipsos Arabes, sed etiam reliquas alias gentes quæ Mahometo nomen dederunt, cum ad ipsius pseudoprophetæ peregrinantur sepulchrum. Tunc enim (fortè in memoriam eius salacitatis) nemini licet cum propria vxore coire, sed aliam sibi pacto quodam conducere, oportet, & suam alterius locare libidini. Hinc libidinosorum vtriusque sexus infinita eò confluit turba ad effrænatam explendam in honorem Mahometi cupiditatem, quod sæpissimè ex conducto faciunt, cum domi agentes maritorum, & magistratûs metu præstare non audeant. Repudia vxorum frequentia erant, sed qui ter id præstiterit, quartam ducere nequaquam fas ipsi erat, aut illi coniungi, antequam ab alio quopiam suo ære conducto subacta fuerit trium dierum noctiumque spatio. Eidem legi obnoxius est, qui semel à se repudiatam, ad thorum reuocat. Liberum præterea illi erat cum adultero manere, si vtrique collibitum fuerit, maritumque illudere. Qui eiusmodi matrimonium contrahebat, dicebatur patriâ linguâ حيس *Giaascia*, id est, *pullus asini redditus est*, vel etiam تيس *Toniasa*, *hircus factus*, idque maximo dedecori vertebatur illi, vt qui adulterum perpetuum suo ære vxori conduxit, vnde patriæ vale dicere cogeatur. Idem eodem ritu, ac ceremoniis Mahometum conseruasse, atque confirmasse fortè nemo facilè crediderit, nisi qui euoluerit Alcoranum. Sed omnium perridicula, vt quæ naturali experientia, ac intellectûs lumini manifestissimè repugnat, reclamation, & aduersatur, est lex illa de viduarum partu, quam Mahometus, & Mahometani Iurisconsulti suis scriptis confirmarunt, ac in suos retulerunt codices. Partum, quem triennio, vel etiam septennio, vt alij malunt, post mariti obitum vidua edebat, legitimum defuncti mariti filium habebant antiqui Arabes, eoque nomine hereditatem adibat & obibat. Eiusmodi lex inter Mahometanos maximè adhuc viget, quæ quantum præsidij viduarum affert rebus, & castæ libidini consulit, cordati cuiusque est imaginari.

DE ARABVM RELIGIONE,
ante Mahometismum

CAPVT SEXTVM.

ARABIBVS non vna, eademque omnibus religio erat ante Mahometismum, sed quidam illorum Mosaicam profitebantur legem, quidam verò alij sub Christi domini militabant vexillis, reliqui varias in sectas scindebantur, variisque cultibus, ac cæremoniis erant addicti. De primis, & secundis nihil hîc attinet dicere, de posterioribus sigillatim mox differemus.

Omnium præcipua habebatur secta Chaleditarum, ita dicta à Chaledo filio Sanani Habſita, non quòd eius primus extiterit Author, sed assertor, & propugnator aduersùs Persarum Magos acerrimus. Huius doctrinæ summa erat: vnum rerum omnium esse creatorem, & moderatorem potentissimum, & sapientissimum: mortuos fore resurrecturos, probos æternis præmiis, & felicitate donatum iri, contra improbos perpetuis suppliciis, & infelicitate. Chaledi huius tempore ignem per varias Arabiæ regiones longè latèque discurrentem conspicatum esse, perhibent scriptores, qui in causa fuit, vt multi Arabum ad Persarum Magorum, qui ignem colebant, instituta transierint. Totis viribus obſtitit his Chaledus, ac, vt illos ad meliorem sanioſemque mentem reduceret, precibus, & proiectione lignorum & stipulæ, ad maiorem claritatem, celebritatemque miraculi, ignem illum exſtinxit. Is morti proximus ſuis dixit: Cùm ſepulturæ mandatus fuero, veniet Aſinorum armentum præcedente Camelo, qui meum ſepulchrum vngulâ feriet, tunc meum defodite corpus, atque inde educite me, & annuntiabo vobis, quæ ventura ſunt. Corpore itaque terræ reddito apparuit, vt prædixerat, Aſinorum illud armentum Camelo præeunte, qui eò veniens vngulâ ſepulchrum feriit. Quo conſpecto ad illum eruendum ex monumento accurrunt omnes, ſed eius filij conſtantiffimè obſtiterunt, aſſerentes, ſe nolle impoſterum appellari ab aliis Arabibus filios *Eruti* ſive *defoſſi*. Iſtis quippe in more poſitum erat, & adhuc mos viget, cognomina indere ex facinore aliquo, aut inſigni euentu. Hunc diſcipuli, & eius doctrinæ ſequaces tamquam Prophetam ſummis honoribus proſequebantur, eiufque meminit Mahometus, ac vt talem habuit, & laudauit.

Hos proximè ſequuntur Intelligentiarum, ſive cæleſtium Spirituum cultores. Iſti tametſi, vnum eſſe vniuerſi creatorem, & effectorem ſapientiffimum, potentiffimum, immutabilem, ac ſanctiffimum, faterentur, mediatoribus nihilominus opus nobis eſſe, aſtruebant. Quamobrem cæleſtes illos Spiritus templis, aris, ſacrificiis, hoſtiis, thure, ſuffumigationibus, ſupplicationibus, ieiuniis, incantationibus, aliisque ſuperſtitionibus inuocabant. De his ita Alcoranus: *Nequaquam hos colimus, niſi vt nos coniungant Deo*. Has autem Intelligentias, quas vt deas venerabantur, antiquitas illa filias Dei appellabat, vt de illis Alcoranus quoque ſcribit.

Ab horum persuasione non longè distabant ij, quos mox nominati Idololatrias vocabant, quia Idola, & simulachra singulis Intelligentiis ac Planetis, quibus illæ præfunt, erigebant, certis quibusdam formis, & figuris tali tempore, modo, & ratione factis ex tali, vel tali materia; quod ita faciendum esse, ex illorum effectis, & impressionibus se colligere astruebant. Vtrique animarum immortalitatem, & corporum resurrectionem concedebant, sed Prophetarum missionem, & quamcunque legem ab illis latam, aut ferendam amoliebantur. Equos, aut camelos morituri super suis sepulchris mactari iubebant, quòd ipsis persuasum erat, eum equitem iter facturum ad locum iudicij, cuius super sepulchro equus, aut camelus iugulatus est, peditem alioquin, si non.

Quidam ad Chaldæorum accedebant instituta, Planetas adorantes, nullumque auspicabantur opus horum effectibus, motibus, ortu, occasu, & eiusmodi inconsultis. Huius sectæ erat Ababacrus Sadekus Mahometi focer, & successor. Bifariam huius disciplinæ studiosi diuidebantur: nam ipsorum nonnulli Planetas, ac causas secundas venerabantur, & colebant, minimè in hoc à superioribus differentes, sed multa de Mundi creatione cum Chaldæis, & Sabaitis comminiscabantur, ut suo loco videre est. Alij verò illos ut primos rerum Authores, prima principia, & causas statuebant, & mentem animumque altiùs haud erigebant. Huius cæci erroris erant ferè illi omnes, qui particularia colebant Idola, ut Homairitæ, qui Solem adorabant, & pro suo Deo habebant, Cananitæ qui Lunam, Lahemitæ, & Gedamitæ, qui Iouem, Afeditæ, qui Mercurium, Maisamitæ, qui Aldobran, siue Oculum Tauri, & sic de aliis. Ad hæc non solum diuersa regna, diuersæque provinciæ propriorum Deorum affectabant cultum, sed etiam priuatæ familiæ, ex quo infinitus ubique conspiciebatur Idolorum numerus. Siquidem Calabitarum cognatio Idolum nomine Vadum maximis prosequabatur honoribus: Hodailitæ Sagum adorabant: Madhagitæ Iagutum: Pharasum Tamimitæ: Nasarum Calahitæ: Hamdanitæ Iahukum, Allatæam Takaifitæ: Hazium Coraiscitæ: Saratam Auzitæ. Horum omnium in omnibus Arabiæ provinciis celebratissimum habebatur Idolum Habel, quod in summo Templi Mechenfi vertice collocatum erat. Huic tamquam minores Dij, & eius mandata exequi parati assistebant hinc inde Asaph, & Naiela. Hos duos ex Syria in Arabiam aduectos fuisse, antiquissimi Arabum perhibent: At qui sub Mahometismo scripserunt, ut qui Mechanico Templo satis tribuunt honoris, tradunt, hos duos eiusdem nominis fuisse virum & feminam in lapideas conuersos statuas ob commissam in ipso Templo veneream turpitudinem, qui primùm ibi collocati, ut aliis essent exemplo, deinde à mortalium cæcitate in Deos adsciti sunt. Equidem mihi persuadeo id ab hominum vulgo statuariæ prorsus ibi ignaro creditum primùm fuisse, dein paulatim, gradatimque aliorum altioris ordinis insinuatum animis, ac historiæ consignatum. Ex recentibus vetera sæpè discimus, & arguimus, siquidem quos conspicit nunc Arabum plebs in vrbis Tiberiadis ruderibus, & ruinis lapideas statuas, firmissimè asseuerat, esse perfidissimos quosdam Iudæos in illas mutatos, ut non absque animi maxima volupta-

te sæpius ab illis audiui miraculi mirabilitatem mihi narrantibus. Oppidum nomine Almenia ad vnum, aut alterum lapidem ab vrbe nostra Tripolitana diffitum est, vbi marmoreum quoddam monumentum triginta palmorum longitudinis, latitudinis verò sex in quadam spelunca visitur, in quo Osee Prophetæ corpus conditum Mahometani perhibent & diuersæ marmoreæ tabulæ ab illis inscriptæ testantur. Inde non procul in adiacenti planitie ingens lapidum aspicientium oculis se offert multitudo, qui varias humani corporis referunt staturas. Fama est, exercitum Syrorum Prophetæ precibus in eos lapides fuisse conuersum olim, & hæcenus exhibere species, ac formas diuersas, militesque adamussim iuxta varios ordines, equites scilicet, pedites, tubicines, cornicines, buccinatores, tympanistas, velites, peltatos, catafractos, hastatos, scutatos, fundibularios, ac id genus alios. Curiositate adductus aliquando eò conuolaui, rei certitudinem grauibz verbis asseuerat monumenti Mahometanus auritus minister, propiùs videndi cupiditate compulsus, nullâ interpositâ morâ, accedo, comperio saxa illa stantia informia vt reliqua, quæ vbigentium occurrunt, quamobrem velociùs regressus quasi delusus de ministro illo, eiusq; fabula conquestus sum. Qui dedignatus ait: rem ita se olim habuisse, sed deformitas illa longissimi edacis temporis iniuriâ contracta est, & à puorum, pastorumque insolentia illata. Ministrum illum auritum appellaui, (res silentio haud prætereunda est) bigamus quippe erat, & vxorum vna candida erat, Ætiopissa altera, in prioris amoris signum suspensum ex dextera aure habebat argenteum annulum duas pendentem vncias, ex altera verò aure alium ferreum totidem pendentem, in signum sui amoris erga Æthiopissam vxorem, qui circuli suo pondere infimas auriculas, siue lobos mento æquarunt, vt caprarum Syriacarum auribus non dissimiles videantur. Ego sanè, rem ipsam quod attinet, existimo, fabulam enatam fuisse ex illius sepulchri, quod falsò Prophetæ esse creditur, vicinitate, ac iis speciebus, quæ inde aspicientium oculis repræsentantur, atque fortè etiam historiæ Elisei Prophetæ, quæ habetur Reg. 4. cap. 6. nonnihil esse hîc immixtum, ac facti, personæ, & loci mutatâ conditione conflatum hoc commentum. Patrum nostrorum communis sententia est, monumentum illud esse Osee filij Ela regis Israël: sunt etiam, qui arbitrantur esse Iosue filij Nun, qui & Osee dictus est: sed contra hanc opinionem militat Iudæorum traditio. Hæc ex occasione dicta sufficiant, nunc ad rem nostram.

Secta quoque apud Arabes antiquissima Philosophorum erat, qui vernaculâ linguâ dicebantur *داهريّة* *Dahriaton* siue *Dahritæ* à nomine *داهر* *Dahro*, quod tam seculum, siue tempus determinatum significat, quàm æternitatem, quos Latino vocabulo *temporales*, *aternosque* appellare possumus. Ita nominabantur, non quòd contraria docerent, nempè quòd mundus temporalis sit, ac æternus, sed quòd genera, & species sint æternæ, indiuidua verò corruptioni obnoxia. Ipsorum vulgatissimum scitum erat: *Vteri producant, sepulchra deglutiunt*. De istis mentionem facit Alcoranus, quos ita loquentes inducit: *Morimur, & viuimus, nec aliud nos perdit, quàm tempus*. Athæi penitùs isti erant, seu potiùs Sadducæi,

quia animas mortales esse affirmabant, & quem ore tenus fatebantur Deum operibus negabant. Floruit hæc secta diu ante Mahometum, nec minus viget adhuc, quamquam Mahometismi titulis, ac nomine vestita, & adornata. Sed utinam procul absit à Christi Domini ouili. Utinam ne ipsius obtegatur chlamyde. Quò, fodes, eorum collimant opera, qui Evangelicos vocari amant? huc prorsus. Audiamus Kingum Londinensem Evangelicum Episcopum super Ionam sect. 32. *Operibus, & fructibus pœnitentie, inquit, tam sumus nos peregrini, ut vix sciamus, quid pœnitentia significet. Adeoque procul abest, ut simus veri Israëlita cum Nathanaële, aut ex parte Christiani cum Agrippa, ut potius conuincamur perfecti Athei.* Et sanè si à fructibus sint cognoscendi iuxta traditam ab ipso Domino regulam, en quàm graphicè eos describit eiusdem persuasionis homo Andreas Musculus concione primâ Aduentûs: *Si quis videre volet ingentem turbam nebulonum, hominum turbulentorum, fallacium, impostorum, fœneratorum: ciuitatem aliquam adeat, in qua Euangelium purè predicatur, cateruatim ibi tales reperiet.* Rursus idem lib. de nouissimo die: *Hoc de nobis Euangelicis testari cogimur; magis quàm nos gulosos, scortationibus, vsuris, circumuentionibus, fraudibusque deditos in toto iam mundo nusquam reperiri.* Adstipulatur Mennon lib. de Christ. fide cap. de fide mulieris Cananæ: *Si ad predicantes veneris, qui de verbo gloriantur, inuenies quosdam apertè mendaces, quosdam ebriosos, & vinolentos, quosdam fornicarios, & fœneratores, quosdam superbos, & fastuosos tum habitu, tum gestu, quosdam calumniatores, & conuitiatores, quosdam persecutores, & proditores innocentium. Quo iure etiam, ac fide nonnulli matrimonia contraxerint, cuiusque notæ uxores habeant, Domino, ac ipsis concedo. Agunt inertem, ac ignauam vitam, aluntur meris seductionibus, & blanditiis ex Antichristi pradis, & rapinis. Tantum docent, quantum ventri dedito Magistratui placet, quantumque ille iusserit.* An, quæso, alios fructus istis meliores producere potuissent filij à suo parente Luthero his imbuti præceptis? *Esto peccator, & pecca fortiter,* Epist. 238. ad Melanct. Item, *Blasphemias, parricidia, contemptum Dei, adulteria confidenter committant, & non aliter sint veri, & germani sancti quàm ut fortibus, & atrocibus peccatis obnoxij.* in colloquio de peccatis fol. 130. Isleb. edito? Nusquàm profectò eiusmodi enunciata apud Mahometum, aut Dahritas tam impia reperire est. Quamobrem iure quidem merito id Christi Domini ad Iudæos his conuenit: *Vos ex patre Diabolo estis: & desideria patris vestri vultis facere. Ille homicida erat ab initio, & in veritate non stetit: quia non est veritas in eo: cùm loquitur mendacium, ex propriis loquitur, quia mendax est, & pater eius, scilicet Lutherus, & pater eius, nempe Diabolus.* Nec profectò melioris notæ sunt horum symmistæ, nec Anglorum perpetua fluctuatio & anxietas in religione quærenda aliorsum tendit, omnes sunt nostri temporis Dahritæ.

Quæstio hîc institui potest, an hi populi, & gentes singulæ Idola sua habuerint pro Diis nullâ habitâ ad superiorem aliquem relatione; an verò pro causis secundis, & analogicè tantum Deitatis nomen ipsis tribuerint.

Respondetur iuxta Arabum scriptorum sententiam, ex his perplures procul dubio tenuisse, illos, quos vt Deos honoribus prosequerentur, fuisse supremæ authoritatis, maiestatisque, ac à nullo alio pendentes, sed omnia ab illis pendere. Comprobant hanc suam opinionem ex Abrahæ Patriarchæ inductiua contemplatione, & gradatione, qua ab inferioribus ad superiora, & à præstantibus ad præstantiora gradum faciebat. Traditio quippe apud illos est, Patriarcham statim atque in lucem editum fuisse, à patre in quadam spelunca, quæ in montis recessu erat, absconditum Chaldæorum metu, qui manus illi inferre quærebant, quòd suis Diis fatalem fore, Astrologi prædixissent. Inde tandem noctu primùm prodiens, iam vir factus, cælum, eiusque innumera astra non absque admiratione summâ contemplari cœpit, vidensque stellam Veneris fortè exorientem, & cæteris lumine, splendore ac claritate longè superantem, ait: *Hic est Deus meus, & Creator meus.* Sed cùm non multò post Luna apparuisset, mutatâ sententiâ dixit: *Hic est Deus meus, & Creator meus.* Demum orto iam luminum fonte, & authore Sole, longiùs attonitus exclamauit: *Hic, hic est verè Deus meus, & creator meus, quo splendidius, quo altius, quo pulchrius nihil excogitari potest.* Hæc dicenti, & Astri admiranti claritatem, & pulchritudinem, adfuit Gabriel Angelus, qui eum veri Dei verum docuit cultum, ac in vera instituit religione. Hanc iidem confirmant vlteriùs opinionem ex Maleci antiquissimi Ægyptiorum regis hac historia. Is postquàm diutissimè gnauam operam Planetarum cultui nauauit, vt perhibent, sibi visus est aliquando à duabus auibus rapi in cælum, & seni cuidam subfusco, sed comæ, barbæque canitie venerabili sisti, cui conspicato senex ait: Cognoscisne me? minimè timore perculsus Rex respondit. Ego sum *Σάβας*, siue Saturnus, senex ad illum. Quo audito pronus illicò adorauit eum Rex dicens: Iam te noui Domine, tu es Deus meus. Nequaquam, repetit Saturnus, toto cælo aberras me Deum & Dominum appellans, & pro Deo tuo habens, cùm & Deum ipse habeam, quemadmodum tu, qui & Deus meus ac Deus tuus est, quique me, te, cælum, terram, & quicquid inter vtrumque, & in vtroque inclusum est, solus creauit, & solus præstare valet. Hæc dicenti plurimùm mirans, attonitus, ac stupens rex ait: Vbi est hic Deus Deorum? Saturnus: In altissimis altissimorum, ad quem oculi corporei pertingere nequeunt, nec videre illum valent, sed nec ipsæ mentes, mortaliumque animi eius esse vel conceptu, & imaginatione assequi possunt. Ea verò, quæ in vestro inferiori orbe efficimus, ac imprimimus, vnde pro Diis nos habetis, & colitis, eius iussibus obtemperantes vt ministri præstamus. Tunc Rex Saturno: Quid igitur faciendum mihi est, vt præteritum errorem, labemque imposterum emandare, & emaculare possem? Cui ille: Hunc solum pro Deo cole, ipsi soli adorationis exhibito obsequium, nulli alteri diuinitatem tribuas. Soluta intereà somno rem totam absque mora Sacerdotum summo non sine residui pauoris argumentis Rex enarrat. Qui, verax est Saturnus, inquit, nam creatura, & ipse est, ac vt nos ab illo conditus, qui cælum, qui terram, qui Planetas, qui astra, qui ea omnia, quæ cæci mortales vt Deos colunt, fabricatus est, qui ea regit, & seruat.

Quomodo hæc populis meis persuadere potero, subdit Rex, & Deorum multipliciter ex mentibus euellere? Fac quantum in te est, ait illi Sacerdos, cæterum non teneris.

Ex his itaque inferunt, gentes illas, & populos, paucissimis exceptis, oculorum aciem vltra idola sua haud protendisse, nec altiùs volasse, sed eò omnem terminasse cultum, & limites circumscripsisse deitatis. Garriunt igitur illi, ac in Deum, eiusque Angelos, & Sanctos sunt iniuriosi, qui eorum inuocationem, & exhibitum ipsis in ordine ad Deum honorem esse idololatricum, ethnicum, impium, ac diabolicum dicere, atque scribere non erubescunt. Quis Catholicorum vnquam docuit, ad Sanctos terminandum esse cultum tamquam ad deos? Aut quis dixit: *Hi sunt dii tui Israël, qui te eduxerunt de terra Ægypti?* Aut quis obtulit eis *holocausta, & hostias pacificas?* Nemo sane: sed omnes cum D. Cyrillo lib. 6. contra Iulianum asserunt: *Martyres non esse vt deos adorandos, sed summis honoribus prosequendos, & colendos, quod pro veritate strenuè certauerunt.* Et cum D. Augustino de vera Relig. capite vltimo: *Honorandi ergò sunt sancti propter imitationem, non adorandi propter religionem.* Porro probatione, aut expositione quid opus est, cum ea, quæ nobis obiectant, & impingunt passim, à nostræ doctrinæ sensu, & mente alienissima esse, æquè vt nos nouerint? Nec sanè nostris hisce Aduersariis ab Ecclesia Catholica desciscere meditantibus alius scopus propositus fuit aut finis, quàm qui pseudopropheta Mahometo nefandissimam legem machinanti. Nam vtrique in ipso moliminis limine nostræ sacro-sanctæ Religionis dogmatum foeditatem, ac turpitudinem infligere, atque obtrudere omnem suam nauarunt operam, vt eâ ratione fidelium auerterent animos, ac pietatis studiosorum mentibus incuterent horrorem, vt ita faciliùs illos in suas allicerent fraudes, & incautos irretirent. Mahometus quamquam iuuenis optimè didicerit in suis itineribus in Syriam factis, quamquam publicâ & notissimâ famâ acceperit, quamquam à Sergio Monacho, quem Arabes Bohairam vocant, edoctus fuerit, quodnam sit Christianorum dogma, persuasio, ac sententia de generatione Verbi diuini, nihilominus hac consuetâ perduellium impudentiâ in suo Alcorano hæc non semel repetit verba Christianos notans: *Absit Deum habere amicam, aut sociam:* quasi verò crederent illi, & docerent, eum, quem filium in diuinis vocant, ex mulieris, & ipsius Dei (solum hoc referre blasphemum penè est) concubitu genitum fuisse. Pari quidem ratione nos idololatriæ arguunt, & impietatis nuperi Mahometanæ fraudis imitatores, tamquam diuinos, ac soli Deo debitos honores Angelis, & sanctis tribuentes. Sed hac de re fusè dicemus in nostris ad Chronologiam notis, vbi ostendemus, dogma hoc ab omnium Christianorum Orientis sectis perpetuâ traditione, & consensu, ad nostra hæc vsque tempora creditum fuisse, suamque ab Apostolis duxisse originem; contra verò Aduersariorum sententiam non alium, quàm sceleratissimum Christiani nominis hostem Mahometum habuisse authorem. Atque adeò tam in hoc, quàm in multis aliis hunc pseudopropheta vt magistrum sequuti sunt Lutherus, Calvinus, Zuinglius, ac reliqua nupera Hæresiarcharum, & Hæreticorum turba.

Tandem

Tandem notandum est, Mahometum Arabum seductorem omnes ferè antiquas illorum consuetudines, ritus, cæremonias, superstitiones, incantationes formulis quibusdam conceptas, mores, ac alia id genus intacta conseruasse, atque retinuisse, vt ad calcem cap. 3. Historiæ Gentium perhibet Ismaël Sciahinsiah, & alij adstipulantur perplures. Quandoquidem huic idem scopus erat, ac qui gentibus in Samariam exportatis, nempè sacra profanis immiscere, vt qui nationes omnes, & populos cuiusque legis, & instituti ad se trahere, atque allicere studebat, nec in sua lege ferenda collimabat aliò. Quamobrem ea comprobabat, aut improbabat, ea mutabat, ea addebat, ea demebat, ea fingeat, quæ personarum propensio, quæ studium, quæ conditio, quæ res, quæ tempus, quæ locus, quæ occasio postulabant.

ANTIQRORVM ARABVM PHILOSOPHORVM de Mundi origine & duratione Sententia.

CAPVT SEPTIMVM.

ARABES ritè olim philosophatos esse multis sæculis ante Aristotelem, Platonem, Socratem, Sophos, ac Philosophos Græcorum, dubitat nemo, qui Iobi legit librum. In eo quippe planè patet, quàm rectè proponebant argumenta tres illi Arabes amici Iobi, vt de Iobo ipso nihil nunc dicam, cum eo disputantes, quàm acutè difficultates soluebant, quàmque egregiè omnia præstabant, quæ ad optimi Philosophi spectabant munus. Illos autem esse Arabes & ex Authoribus, & ex patria, & ex lingua, quâ liber Iobi conscriptus est, facillimè persuaderi & probari potest, si nunc res tanti esset. Sed quoniam instituti nostri ratio id non patitur, ad propositum argumentum properemus.

Philosophorum itaque Arabum antiquissima secta est Dahritarum, quorum opinionem de Mundi origine ac duratione videsis capite superiori de ipsorum Arabum religione. Hoc tamen vnum addendum hîc est: isti in duas partiebantur sectas, in eos scilicet, qui statuebant Deum esse Mundi authorem, ac in illos, qui nullum eiusmodi agnoscebant; sed affirmabant, genera, & species à nemine principium habuisse, nec ab vllò in sua conseruatione pendere, nec fini, aut interitui esse obnoxias, indiuidua verò, æternâ generatione, & corruptione sibi inuicem succedere. Eodem quoque notantur Dahritarum nomine iuniores Arabum Philosophi, qui Aristotelis sub Mahometismo secuti sunt vestigia, & in illius iurarunt verba. Hæc autem sententia non semel à Mahometanorum Theologis, siue Legalibus, vt ipsi loquuntur, tamquam impia damnata fuit, & libri eius authorum flammis traditi sunt, quin & ipsi quoque aliquando illius assertores, & propugnatores; hacque de causa scientia ipsa infamis habita aliquando est, & publicis decretis improbata.

Aduersus huius assertionis propugnatores ingens occurrit aliorum Arabum Philosophorum examen, tam illorum, qui sæculo ignorantia philo-

sophabantur, quàm qui sub Christianismo, & Mahometismo floruerunt. Horum varias rationes, argumenta, & prolata ex Scripturis testimonia legere est apud Abiisaachum Benassalum Tract. de fundamentis Christianæ Religionis par. 1. cap. 4. Ioannem Grammaticum Syrum cognomento Ascallabensem in libro, quem in Dahritas ex professo conscripsit, Alchacrum Tract. in eisdem, Gregorium Barhebræum in suo Chronico, Georgium Homaïdum Elmacinum item in suo Chronico, ac alios innumeros Christi fideles. Ex Mahometanis videndus imprimis est Algazalus in libro, quem hac de re in Auerroëm confecit, necnon in libro Propositorum, Mahiaddinus Asphahanensis Persa Tract. de Intellectu, Intelligente, & rebus Intellectis; Abuzacharias Iahia Cordubensis in Commentariis Theologiæ Mahometi Sanusij; Abdalla Talemfanus in Commentariis eiusdem Theologiæ; Abuzaidus Thaalabus in Commentariis Alcorani, necnon in libro Definitionum; Abdalla Bocharensis item in suis Commentariis in Alcoranum, ac alij per plures. Ex laudatis mox Authoribus responsiones quasdam, & argumenta contra huius sententiæ Assertores hîc congerere duximus, ut hinc palam omnibus fiat, quàm malè illi philosophabantur, & in quæ deducebantur absurda.

Ioannis itaque Grammatici Syri, cognomento Ascallabensis, liber contra Dahritas ad tria præcipuè capita facile contrahi potest, quorum hæc est summa. Primum; Quicquid æternum est, absque omni dubio caret principio, & fine, necnon potentiâ præditum sit, oportet, infinitâ, quâ suum esse æternum conseruet: sed Mundus est corporeus, ac finitus, omne verò corpus finitum potentias habet finitas; ergo in tempore productus est, extititque, cum antea non fuisset. Nota: Nomine potentiæ infinitæ intelligit Ascallabensis eam, quæ nunquam cessat a producendis suis effectis, sed perpetuò agit: nomine verò potentiæ finitæ illam significat, quæ ad effecta determinata sese contrahit, nec perpetuò agit.

Ad hæc ita respondent iuniores Dahritæ: Machina huius vniuersi finita quidem est, finitum autem habere potentiam infinitam, absurdissimum esse, nemo diffiteretur, nec nos negamus: at potentiam vniuersi conseruatricem, vtrumque extremum quod attinet, esse diuinam, quæ perpetuò cælestes ciet orbes, nemo nobiscum non sentit.

Occurrit his Ascallabensis: diuinam potentiam quod spectat, nulla dissensio inter nos est; at in eo, quod asseritis Mundum suâ naturâ esse æternum, in omnia a nobis disceditis. Namque si Mundus æternus est suâ naturâ iuxta vestra placita, quæ scriptis diuulgatis persuadere vulgo conamini, nequaquam opus est, ut potentiam conseruatricem sui esse à Deo habeat; quia quod naturâ æternum est, potentiâ ab eadem natura præditum sit, necesse est, non quidem ab alio acquisitâ, quæ illud perpetuum conseruet. Siquidem si illa potentia ab alio ipsi collata fuerit, non erit naturâ æternum, sed extrinsecus illam adeptus est, adeoque eâ sublatâ corruptioni obnoxium erit. Cum igitur Mundus non sit suâ naturâ æternus, ut vi argumentorum, & rationum coacti denuò fatemini, illum quoque de nouo productum fuisse, minimèque esse æternum, necesse est, fateamini.

Alterum Ascallabensis argumentum. Nunquam extitit Mundus absque

indiuidualis, quæ ab inuicem propagantur, & accipiunt suum esse, vt numeris omnibus sit absolutus, sicuti post Platonem Aristoteles asserit, alioquin corruisset, & ad finem esset dudum perductus, quia indiuidua ex ipsorum Dahritarum sententia conseruatrice æternâ virtute sunt destituta. Quamobrem si Mundus extitit ab æterno, qualis nunc est, indiuiduorum duratio esset mensura partium temporis existentiae Mundi, & eius durationis: sed partes illæ durationis sunt finitæ, ergo & compositum ex illis, quia compositum ex finitis finitum esse, haud dubium est.

His ita Dahritæ reponunt: Quod est compositum ex infinitis numero, quamuis singula finita sint, nihil obstat, quin sit infinitum, cum igitur Mundi, ac temporis duratio componatur ex infinitis numero partibus, nihil officit, quin possit esse infinita.

Ascallabensis. Si res ita sese haberet, compositum illud infinitum esset quoad vtrumque extremum simul, itaut si vnum extremum finitum sit, ac terminatum, necessario sequeretur aliud quoque extremum finitum esse, quia quicquid in illo composito est, ex partibus finitis constat, & solum infinita dicuntur abusiue ob numerorum multitudinem; igitur absurdum est dicere, Mundi durationem ab vno extremo esse infinitam, ab alio verò finitam. At certissimum est tam apud nos, quàm apud vos eam esse terminatam à parte post, consequenter erit & à parte ante.

Tertium argumentum. Huic argumento tria præmittit Ascallabensis principia tanquam notissima, & ab omnibus concedenda. Primum. Quicquid alio eget ad existendum, necesse omnino est, vt existentiam illud præcedat, ac respectu egentis se habeat, vt ligna respectu nauis, quæ existere nequit, quin prius ligna existant. Alterum. Quicquid actu numerationi obnoxium est, infinitum esse, impossibile est, etsi numeranda in infinitum syncategorematicè protendantur, quia omnia, quæ ex illis in actum prodeunt, finita sunt. Tertium. Quicquid ad existendum eget, vt infinita alia illud præcedant, impossibile est, id suam posse consequi existentiam. His positis, ita arguit.

Si Mundus æternus esset, indiuidua animalium continuâ atque æternâ generatione ab inuicem procederent, homo de homine, equus de equo, taurus de tauro, & sic de ceteris, semperque generantis existentia geniti antecederet. Quod si ita esset, profectò existentia Amri patris antecessisset existentiam Zaidi filij, & sic omnium patrum existentia existentiam filiorum in infinitum; igitur Zaidum antecesserunt infiniti patres numero, quorum alter ab altero processit, qui fuerunt causa existentiae eius. Sed iam positum est in primo principio, quòd quicquid alio eget ad existendum, nequaquam existere potest, nisi antecedit illius, quo eget, existentia: in secundo verò principio dictum est, impossibile esse, aliquid actu existere infinitum numero. Si ergo parentes Zaidi numero sunt infiniti, & impossibile est, vt ille existat, quin prius extiterint actu illi, quibus eget, vt existat: igitur parentes Zaidi sunt actu infiniti numero, quod impossibile est ex hoc secundo principio. In tertio autem principio affirmatum est, quòd quicquid eget ad existendum, vt alia infinita illud antecendant, impossibile est, vt suam vnquam consequatur existentiam: at Zaidus actu

existit, ergo eius parentes haudquaquam infiniti sunt numero : sed quicquid fini obnoxium est, principium habet, ergo Mundus principium habuit, cum huiusmodi sit. Adde, quod quamcunque durationis Mundi partem ante existentiam Zaidi mente complexus fueris, procul dubio vnum eius parentum sub illa existere comperies : Mundus igitur habuit principium, quia necesse est, quod primus parentum Zaidi principium habuerit, sicque de cæteris animantium, plantarumque indiuiduis arguendum est. Hoc autem argumentum, inquit Ascallabensis, principiis naturæ omnino consentaneum est, quia res absolutæ, & perfectæ sunt, quæ actu existunt, quæ verò potentiâ imperfectæ. Quod sanè cum ita sit, oportet, vt res perfectiores antecedant eas, quæ imperfectiores sunt, & quæ actu sunt, eas, quæ in potentia, cum illæ istarum causæ sint. Siquidem quæ in potentia sunt, auferuntur, ablatis iis, quæ sunt actu, sed non contra; nam nisi existat actu Amrus pater, non poterit existere Zaidus filius, qui est potentiâ, sed absque existentia Zaidi filij, poterit existere Amrus pater. Itaque si Mundus principio caret, nequaquam homo, qui actu existit, antecessit illum, qui in potentia est; sequereturque, omnes parentes Zaidi fuisse in potentia, nullumque illorum extitisse vnquam actu, qui alios de potentia ad actum producere possit. Verùm hoc naturæ, eiusque principiis prorsus repugnat, quia exigit ordo eius, & analogia, quemadmodum dictum est, vt quod est perfectum, antecedit imperfectum, nempe quod est actu, quod est in potentia, vt illud educat ad actum, quia illud huius est causa, cum nihil seipsum efficere possit: & quod potentiâ existit, perinde ac si non existeret. Quæ autem difficultas nulla quidem est, si affirmatur, Mundum principium habuisse, hac enim ratione prima indiuidua, quæ ad actum a nature Authore producta sunt, reliquorum extiterunt causa. Atque hæc est summa argumentorum, & rationum Ioannis Ascallabensis.

Aliorum Philosophorum argumenta, cum eadem ferè sint, vel non multum differant, in vnum congerere visum est, eodem modo, ac methodo. Si corpora æterna essent, inquiunt, aut quiescerent ab æterno, aut mouerentur, sed vtrumque absurdum, ergo absurdum quoque est, Mundum esse æternum. Quod autem, si Mundus esset æternus, aut quiesceret, aut moueretur ab æterno, ita ostenditur: Vnumquodque corpus necessariò loco circumscribitur, atque continetur, quod si in circumscripto detinetur loco, procul dubio quiescit, sin minùs, mouetur. Motum quod attinet, non inficiantur aduersarij, quia cælestes orbes æterno motu cieri, affirmant: sed motus ratio requirit, vt res a loco, in quo detinetur, ad alium se transferat, adeoque loci a quo ratio necessariò antecedit motum, motus itaque alterius prioritatem supponit; ratio verò æternitatis nullam prioritatem supponit, ex quo rationem motus rationi æternitati repugnare, patet: ergo Mundus non est æternus.

Rursus. Vnumquemque præteritum motum alius præcedit; sed quod eiusmodi est, de nouo est productum, quod autem de nouo producitur, effectorem habeat, necesse est, qui aut necessariò agat, aut liberè: sed non potest esse agens necessariò naturâ, quia hac ratione ex æternitate agentis, sequeretur, effecta, & motum de nouo producta, & aliquando esse æterna,

quod est absurdissimum. Restat ergo, ut sit liberè agens, sed qui liberè agit, & ex electione, antecedit, necesse est, productos à se effectus: at quicquid suam sequitur causam, & illà posterius est, nequaquam æternum est; ergo Mundus non est æternus. Ad hæc ratio, & esse motus est mutatio de vno in alium locum, ex quo sequitur necessariò, statum illum, à quo res mota recessit, antecessisse motum, igitur motus præsupponit aliquid prius, sed quod eiusmodi est, non est æternum, ergo Mundus nequit esse æternus, quemadmodum & orbium cælestium motus.

Prætereà. Mundi corporea moles est finita; sed quicquid eiusmodi est, de nouo est productum, ergo Mundus est de nouo productus, non æternus. Maiorem propositionem ita probant. Medietas Mundi est minor toto, sed minus est finitum, ergo medietas illa est finita: pari ratione de alia medietate arguendum est; ergo collectiuum istarum partium est finitum, quia quicquid ex finitis confurgit, finitum esse oportet. Quod autem finitum de nouo sit productum, ex eo ostenditur, quòd intellectus potest concipere magis, & minus illo; sed quod huiusmodi est, ut nec magis nec minus sit, terminante omninò eger; quod verò terminatum est, nequit esse æternum, ergo mundus non est æternus.

Idem argumentum ex motu Saturni, & Solis ita vrgent. Circulationem, quam vno conficit Sol anno, triginta annorum spatio perficit Saturnus, igitur circulationes Saturni multò pauciores numero sunt circulationibus Solis, seque habent ut vnum ad triginta; quod autem minus est, item & finitum; circulationes itaque Saturni sunt finitæ, ergo & eius motus principium habuit aliquando, nec est æternus, igitur & reliqui motus, quia duplum finiti sæpiùs etiam replicatum semper est finitum. Hæc, & quamplura alia id genus tam apud antiquos, quàm recentiores Arabum Philosophos leguntur, quibus singulis in præsens recensendis supersedimus, cum ut breuitati consuleremus, tum quia satis trita sunt in scholis Philosophorum.

DE EIVSDEM MVNDI ORIGINE, ET DVRATIONE antiquorum Arabum Astronomorum Sententia.

CAPVT OCTAVVM.

ASTRONOMI ut qui non eandem omnes conditi Mundi constitutionem, & planetarum, siderumque situm statuebant, in diuersas obibant opiniones, variasque Mundo ætates ex suis positionibus, & fundamentis tribuebant. Geladinus Asiutensis in Historia Ægyptiaca duas refert opiniones, siue Astronomicas Epochas, quas nonnulli ex Pyramidis cuiusdam inscriptionibus sub Ahmeti Bentuluni præfecturâ eruerunt. Ex prima Epocha à structura illius Pyramidis ad ann. 261. Hegiræ putabantur anni triginta mille; ex altera verò octingenta mille. Ex quo autem discrimine manifestè colligitur, aut hoc esse merum excogitatum commentum, uti reuera est, aut eos, qui inscriptiones illas interpretati sunt, potiùs im-

posuisse, aut esse hallucinatos, quàm benè legisse, aut intellexisse. Quî enim fieri potest, vt eadem Pyramidis structura ab eodem rege facta duabus notetur Epochis, quæ immensum quantum inter se distent?

Gezbanitarum etiam secta erat Astronomorum apud Arabes seculi ignorantiae notissima, quæ docebat, singulos triginta sex mille annos, quadringentos, viginti quinque bina ex singulis animalium speciebus produci, marem scilicet ac feminam ex quibus animalia propagantur, hocque inferiorem incolunt orbem. Absolutâ autem cælestium orbium circulatione, quæ illo annorum conficitur spatio, iterum alia producuntur animalium genera, & species, quemadmodum & plantarum, aliarumque rerum, & primus destruitur ordo, sicque in infinitum producit. Planetas autem, & astra vocabant isti patres, matres elementa, quæ eorum excipiunt impressiones, filios composita, quæ vtrorumque virtute gignebantur. Inter hos verò filios vnum quendam omnium excellentissimum, præstantissimum, & omnibus numeris absolutum ex purissimis, atque defæcatissimis planetarum, & elementorum partibus gigni asseriebant, quem Deus sibi vnit, ac mira per illum in hoc inferiori orbe durante suâ circulatione operatur.

Astronomorum alij Mundo quidem principium constituebant, sed nullum habiturum finem credebant, cælestem nempe quod attinet. Elementarem verò hunc singulorum cælestium signorum subiiciebant dominio, quo desinente desinat ille, destruatque, & alterius dominio incipiente perpetuâ conuersione incipiat iterum, atque renouetur Mundus idem. Istis autem signis non par dominatûs tribuitur ab his Astrologis tempus, sed gradatione quadam sese excedunt. Nam signo Piscium mille tribuuntur anni, bis mille Aquario, Capricorno ter mille, quater mille Sagittario, quinque mille Scorpioni, sex mille Libræ, septem mille Spicæ, octo mille Leoni, Cancro nouem mille, decem mille Geminis, vndecim mille Tauro, Arieti duodecim mille. Horum omnium signorum reuolutione peractâ ad idem principium redeundum esse asseuerabant, initium verò reuolutionis à regno Spicæ siue Virginis inchoant, quod est septem annorum millium. Ex quo patet, hos Mundo principium statuisse, sed non finem eius renouationi. Verùm enim verò horum sententiam falsam esse, res ipsa nos docet, quia secundum ipsorum computum, qui ab illo, qui ex septuaginta Interpretum Editione colligitur, non multum distat, anni iam putantur 160. plus minus supra 7000. atque adeo haud dubium est, si eius Authores nunc viuerent, quin palinodiam publicè canere cogerentur, vt de sui Messiae aduentu fecerunt olim, & iam rursus faciunt Iudæi. Quoniam autem res à nostro proposito scopo non longè distat, & ad conuincendam audaciam, peruicaciam, perfidiamque suâ euidentiâ non parum facit, breuiter illam à capite referre non pigebit.

Traditio itaque apud Iudæos antiquissima est, & in ipso Talmude aliisque libris non semel repetita, ac vt Eliæ Prophetæ vaticinium credita, quemadmodum præter multos alios testatur eruditissimus Fabianus de Fiothis cap. 85. sui Dialogi, Mundum scilicet sex mille annis duraturum, septimo tandem destructum iri. Talmudis hæc sunt verba in Tract. Sanhedrin cap. Helek, & in Gemara Habodæ Zoræ capite 1. & alibi: *Sententia*

domus Elia : sex mille annis durabit Mundus , & uno erit destructus : duobus mille annis vacuus erit (id est absque lege , vt interpretantur) & duobus mille annis sub lege , & duo mille anni erunt dies Messia. Recentiores Iudæi videntes hoc tempus præstitutum iam esse elapsum , & Messiam , qualem exoptant , nempe diuitem , ac terrarum dominum , nullum hæc Elia vaticinio addentes : *Et propter peccata nostra , quæ quamplurima sunt , tot anni iam supra illud tempus elapsi sunt.* Additionem hanc esse eiusdem Authoris ac reliquæ sententiæ , Menasseh Ben-Israël Iudæum virum eruditum affirmare non puduit lib. 3. de resurrect. mortuorum cap. 3. ad suæ Gentis stabi- lienda placita , & commenta , non autem ipsam veritatem. Ita quippe scri- bit loco mox citato. *Quia verò præter opinionem suam (Author ille) rem cadere videbat , ideò erumpens in lamentationes , ac querelas ait , vitia , ac pec- cata populi in causa esse , cur aduentus Messia ulterius , longiusque dies iste esset dilatus , adeout iam trecenti anni ultra quatuor millia annorum elapsi essent.* Sed quis cordatus , & qui tantisper rationis vsum habet , non videt , verba illa eiusdem Authoris reliquæ sententiæ haud esse posse. Nam Au- thor ille vel fuit ante præstitutum tempus elapsum , vel post : si ante , qui dicere poterat : *tot anni iam supra illud tempus elapsi sunt ?* Si post , qui va- ticipinandi est modus iste à posteriori ? sanè nec vaticinium dicendum est , nec ratiocinium , quia immensum quantum ab utroque distat. Non ita ma- lè profectò noster diuinat Astrologus , aut suas infert conclusiones. Mor- tem Imperatoris Turcarum , octo menses postquam contigit , egregiè prædi- xit , seu se prædixisse dicit. Posteriores Cabalistæ primâ spe frustrati ad sex- tum millenarium prouocarunt , & mysterium hoc iuxta artis institutum ex opere sex dierum creationis eliciunt. Horum sententiam legere est apud eundem Menasseh tract. de creatione mundi , Problem. XI. cui hic est ti- tulus ; *An spatium sex dierum quo mundus conditus est , mysterium aliquod in se habet ?* vbi hæc sunt eius , & Cabalistarum apud illum verba de my- sterio sexti diei : *Sexto die creata sunt quadrupedia , & homo omnium postre- mus. Eo designatur sextus millenarius , in quo omnes Principes liberabuntur à iugo Imperij Romani , & quilibet regnabit in sua diœcesi : atque hoc tempo- re venturus tandem est Messias , cuius typus fuit Adam : quippe qui non ali- ter quàm Adamus olim , etiam tum dominabitur , atque imperium habebit in omnes pisces , aues , & quadrupedia , per quæ figurantur omnes Mundi prin- cipes.* Idem Problem. 30. postquam respondit octo argumentis illorum , qui Mundum ab æterno conditum esse volunt , hanc infert ex dictis Cabali- starum eius sententiæ confirmationem : *Hac ratione , inquit , corruunt argu- menta eorum , qui contrarium sentiunt , & simul etiam confirmatur Cabali- starum opinio , quæ maximè nititur verbis Eliahu , qui dicit Mundum sex mille annis duraturum , & uno interiturum. Quod intelligendum est de se- ptimo millenario , quo tempore omnia inferiora corrumpentur , & ad chaos re- dibunt , ex quo facta sunt.* Sed ex his oritur non levis difficultas , imò ma- xima , & Iudæis nunquam soluenda , quia sexti millenarij , ad quem elapso quarto millenario confugerant , ac iterum aduentui Messia illum præsti- tuerunt Cabalistæ , & Rabbini , finis iamiam adest , & synagogæ pulsat fo-

res. Siquidem annus nunc ab illis putatur 5410. Messias tamen iste ab illis tandiu expectatus nullibi comparet, nulla eius cura prænuncia, nulla spes proxima. Quando erit igitur ea terrena, materialisque Iudaica felicitas tempore huius Messiae? Quantum durabit Iudaicum hoc regnum sub isto Messia in omnes gentes, ac illarum principes, quorum operâ non aliter sunt vsuri Recutiti, ac bestiarum & iumentorum, per quæ figurantur, vt mox citatus Menasseh arffimat? Quingenti, aut quadringenti anni beatitatis huius Iudaicæ tot centenos compensabunt calamitatum, & miseriarum, quos Israël passus est, patitur hætenus, & pro certo adhuc passurus? Minimè verò, aiunt Rabbinii; sed tot erunt dies felicitatis huius, quot fuerunt dies calamitatum, vt Psal. 90. vers. 15. ita de illis vaticinatus est Psalmographus: *Letati sumus pro diebus, quibus nos humiliasti: annis, quibus vidimus mala.* siue vt ipsi legunt: *Letifica nos, iuxta dies afflixisti nos, annos vidimus malum.*

Quid igitur, quæso, doctissimi Rabbinii, nunc agendum est? difficultas soluenda. Agite. sed quis tantus erit? Menasseh Ben-Israël, quem nec fugit difficultas isthæc, nec solutio Probl. mox citato in hæc verba: *Hoc ita supposito, restat dubium aliquod non leue, quod nobis soluendum est. Id hoc est, si ista opinio (quod scilicet Mundus sit duraturus sex mille annos) vera est, & quod erit tempus Messiae, siue quis dicit Mundus ille Messia, quem Israël expectat, in quo promisso gaudio fruetur? Ratio dubitandi est. Cum enim Israël iam tot centenos annos tam graues calamitates passus sit, & adhuc patiatur, solâ spe futura istius in diebus Messiae felicitatis se subleuans, ac sustentans, profectò omnino par, & æquum videtur, vt anni isti felices plures sint, longiusque durent. At verò cum iam agatur quinquies millesimus, trecentessimus, nonagesimus quintus annus à Mundi creati initio, exiguum temporis restat ad finem sex istorum mille annorum; cumque ex Iudaorum omnium sententia nondum venerit Messias, videtur sanè nihil, aut parum admodum temporis reliquum futurum Israël, quo feliciter viuet sub Messia suo, & speratâ felicitate perfruatur.*

Ad propositi huius dubij solutionem requirit Menasseh longiorem prolixiorisque tractatum, putat nihilominus rem confectam esse, dum asserit, opinionem de corruptione Mundi sexto millenario futurâ ex illius vaticinii præscripto, apud omnes Hebræos non esse communiter receptam, quia R. Moses Ægyptius, aliique Iudæi existimarunt, Mundum fore æternum, subditque: *Omnia verò loca, quæ videntur innuere contrarium, conciliarunt; quemadmodum in Conciliatore meo videre licet.* At quæ, sodes, conciliatio est illa Scripturæ locorum, cum ea, quæ Mundi æternitatem aliquo modo innuere videntur, propriè, & ad litteram accipiat Moses ille, quæ verò corruptionem, metaphoricè, & figuratè? Hac sanè ratione nulla difficultas non soluitur, & nulla contradictio non conciliatur. Adde, quòd nec dubium à Menasseh propositum soluitur, quia ipse in suo Conciliatore quæst. 30. ad quem lectorem remittit, contrariam, nempe Cabalistarum opinionem de corruptione Mundi sexto millenario futurâ, amplectitur tamquam veram, ac magis piam, eamque à sapientibus Prophetis receptam esse ex R. Selomo Ben Aderet sententia scribit: idemque

pluribus

pluribus autoritatibus, & rationibus eam roborare obnititur. Quinimò hanc R. Moſis Ægyptij expreſſis verbis improbat lib. 3. de Reſurrect. mortuorum cap. 11. atque adeò difficultatem iis verbis eluſit potiùs, quàm ſoluit, & adhuc cum ſuis Rabbiniſ, & Cabaliſtis in eodem hæſitat luto.

Aliam quamobrem eodem Probl. cum recentioribus Cabaliſtis excogitauit ſolutionem. Idcirco, inquit, *quidam huius ſæculi Cabaliſta animaduertentes eam difficultatem, diſſentiunt ab antiquis, & inquiunt, quando ait Eliahu וְהָרַב הָרִיב & vno deſtruetur, non intelliguntur mille anni, neque vniuerſalis deſtructio: ſed quod vno die, aut vnâ horâ ſiſtetur generatio, & corruptio cum omnibus caeleſtibus motibus.* Suam verò ipſe dicens ſententiam libro 3. de Reſurrect. mort. cap. 4. eandem amplectitur huius Eliahu, quem alium a Thiſbite facit, prophetiæ interpretationem. *Ad me, inquit, quod attinet, ego poſtremam opinionem (nempe recentiorum Cabaliſtarum) tamquam veriſimiliorem, cæteris præferrem: ac proinde exiſtimo, Mundum vno die, vel vnica horâ deſtructum iri, id eſt, toto illo tempore ſuſpenſis, ac immotis ſtantibus orbibus caeleſtibus, nullam futuram, neque generationem, neque corruptionem, omniaque per reſurrectionem innouatum iri, & ad meliorem ſtatum reditura eſſe.*

Ex hac vnius difficultatis ſolutione plures aliæ haud leuiores exoriuntur. Prima emergit ex interpretatione horum verborum vaticinij וְהָרַב הָרִיב & vno deſtruetur, ſiue *deſtructus erit*, quibus volunt Mundi deſtructionem vno die, vel horâ, aut momento temporis tantùm duraturam eſſe. Sed ſanè verborum analogia apertè interpretationi huic repugnat, videturque neceſſariò illam deſtructionem mille annos fore duraturam, quia ea tempora per millenarios diſtribuit vaticinij author, tribuitque Mundi vacuitati, ſiue legi naturæ annos bis mille, bis legi Moſaïcæ, ac totidem diebus Meſſiæ, demum deſtructioni vnum abſque vllò addito, quod poſſit variare ſenſum poſterioris membri, aut illud reſtringat, ideòque eadem prorsùs ratione intelligendum eſt, ac antecedentia. Nec puto ſanè aliter Menaffeſ explicaturum principis alicuius præſcriptum, quo mandet illi, qui a theſauris eſt, vt ſingulis huius ſententiæ Rabbiniſ bis mille ſoluat aureos nummos, Menaffeſ verò vnum.

Altera difficultas vertitur circa aduentum Meſſiæ, quem Menaffeſ, & recentiores Cabaliſtæ ad vltimum relegant ſexti millenarij diem, ipſique mortuorum reſurrectionem adiungunt, vt ex cap. 2. lib. 3. de reſurrectione mortuorum eiſdem Ben-Iſraël patet, adeòque regnum eiſmodi Meſſiæ fore poſt ipſam reſurrectionem neceſſe eſt. Atque hinc quis non videt, Iudæorum ſententiam de aduentu Meſſiæ merum eſſe delirium, ac vt reliqua Rabbiniſ, & Cabaliſtica commenta vacillare, fluctuare, atque nutare tamquam nulli ſtabili, fixoque innixam fundamento, aut anchorâ veritatis firmatam. Nam cùm primum, ſecundumque præſtitutum terminum elapſos eſſe vidiffent, ad tertium refugerunt, quem ſtatuunt in ipſo die reſurrectionis, quamobrem tempus illud expectandum ipſis eſt. Profectò rationi longè conſentaneum fuiſſet, vel vaticinium illud penitùs negare, vel tempus protrahere; quàm Meſſiam poſt reſurrectionem expectare. Hoc vnum certè argumentum, ſi Iudæus eſſem, ſat mihi luminis prætuliffet, ad tam

palpabiles tenebras abiiciendas, ac nutantem adeò persuasionem repudiandam, Christianamque amplectendam fidem; cùm Christianorum Messias siue primi, siue secundi termini rationem ineas, ad præstitutum præscriptumque ab Eliæ vaticinio venerit tempus. Primus quidem terminus clarè, dilucidè, explicatè, ac planè habetur ex textûs Hebraïci supputatione, iuxta quem Christum Dominum, scilicet verum Messiam venisse constat circa initium quinti millenarij: secundum verò terminum non minùs luculenter dat computus, qui ex septuaginta duorum seniorum versione colligitur, secundum quam Christus Dominus venit sexto millenario. Hæc supputationis varietas ab ipsis Iudæis inuecta non absque fortè diuinâ providentiâ obtigit ad illorum confundendam peruicaciam, ac vt illos vtroque includat, concludatque termino, ne huc aut illuc loco dimoueri possent. Prætereà manifestissima apud Menasseh in hac Iudæorum sententia deprehenditur contrarietas. Siquidem lib. 3. de resurrect. mortuorum cap. 2. totis viribus ostendere nititur ex cap. 33. Deuteronomij, cap. 2. 23. & 49. Isaïæ, Psal. 72. aliisque diuinis oraculis, aduentum Messiae resurrectioni mortuorum, quæ erit ex ipsorum sententia, in fine sexti millenarij, coniunctum, & annexum fore. Quod si ita est, quâ fieri potest, vt Elias initium quinti millenarij, seu tertiam ætatis Mundi periodum huic aduentui præscripserit? Quis sanæ mentis, & fidei faciliè credet, alium & alium terminum eidem rei à diuersis Prophetis præstitui? Hinc quàm miserè cæcutiant miseri Iudæi, Messiam quærentes, & expectantes, nemo clarissimè non videt, nisi in luce meridiana cum illis cæcutire & ipse velit.

Adhuc occurrit alia difficultas, non solùm omnium grauissima, sed etiam multiplex. Si enim vltimo die sexti millenarij Messias est venturus, quo die quoque mortuorum resurrectio obtinget, vaticinium illud Eliahu eluditur potius à Rabbiniis, quàm interpretatione explanatur vllâ; quia illi bis mille anni, qui diebus & regno Messiae tribuuntur, vagi erunt, vt ita dicam, & incerti, nec alium exitum habebit eiusmodi Prophetia, quàm deliria Mahometi, cùm hîc non agatur de vnus, aut alterius sæculi discrimine, sed de toto interuallo Messiae aduentui præscripto. Maximè obstat quoque assertio eiusmodi ipsorum Rabbiorum alij sententiæ Psal-mographi confirmatæ autoritate, quam paulò superiùs retulimus, nempe tot fore dies Messiae, & Iudæorum felicitatis, quot fuerunt afflictionis: sed resuscitati nunquam ampliùs morientur ex Tract. *Sanhedrin Viene*, *Midras Talmedenu*, aliisque libris, & authoribus; ergo nec felicitate illâ, quam semel consequuti sunt, excident. Beatitudo igitur Iudaïca, ac vltima felicitas tota materialis erit, corporea, ac terrena, nec aliud habebit obiectum, aut in quoquam alio consistet, quàm in vxoribus ducendis, liberis procreandis, diuitiis cumulandis, demumque sensualibus voluptatibus in hoc Mundo, in melius renouato, vacando, vt idem quoque Menasseh lib. 3. de resurrect. mortuorum cap. 9. vltro fatetur, suamque hanc sententiam Iudæis omnibus receptissimam esse conscribit, ac R. Mosis Ægyptij, & Isaaci Abrauanelis contrarium sentientium opinionem pluribus improbat. Ex huius Iudaicæ felicitatis delineamenti suum formasse Mahometum Paradisum arbitror, & eius fundamenta iecisse. Verùm non tam humiliter

sensit, sapuitque, vt Rabbinī; quia quamuis paradīsum suum fluminibus
 lactis, mellis, butyri, & perennis, gelidæ, ac dulcissimæ aquæ allui asserue-
 rit, elegantissimas puellas eò introduxerit, omnium lectissimorum, iucun-
 dissimorumque fructuum arborum genera ibi conseruerit, odorum, flo-
 rumque suauitate omnia oppleuerit, ædificia ex pretiosissimis gemmis ac
 margaritis excitauerit, & exornauerit, demumque omnes illecebras, & vo-
 luptatum blandimenta, ac lenocinia quasi titillationes sensibus adhibue-
 rit; nequaquàm tam nobile domicilium in terris collocare dignatus est,
 sed super cælos septem, & maria septem ipsi locum delegit, & in septem
 tribuit ordines, vt ex capite proximè sequente clariùs habebitur. Primus
 dicitur *domus maiestatis*, secundus *domus salutis*, tertius *hortus voluptatis*,
 quartus *domus eternitatis*, quintus *hortus beatitudinis*, sextus *hortus para-*
disi, septimus *hortus Eden*, qui cæteris eminet, & eius conuexo solium Dei
 est impositum. Quæ autem in hoc paradiso sunt, idem Mahometus author
 est, nec oculus vidit, nec auris audiuit, nec humanum cor imaginari po-
 test. At Iudæi vt nullum alium paradīsum agnoscebant ex terra Ægypti
 egressi, quàm ollas carniū, quarum recordati non absque summa indi-
 gnatione, & animi mœrore dixerunt ad Moysen, & Aaron: *Quando sede-*
bamus ad ollas carniū, & comedebamus panem in saturitate; ita ex Pale-
 stinæ possessione expulsi eò semper dirigunt mentem, ac terram illam la-
 cte & melle fluentem pro suæ finalis beatitudinis obiecto constituunt.
 Nam hanc inter Isrælitas post mortuorum resurrectionem distribuunt ite-
 rum, cibo, & potu materiali resuscitados vsuros asserunt, & terram illam
 in æternum eos possessuros affirmant, vt apud Menasseh lib. 3. de resurre-
 ctione mortuorum cap. 8. & 9. videre est. Exinde planum fit, cur tam
 intimo & capitali odio Christum Dominum persecuti sunt Iudæi, ac ab
 eius auersi semper doctrina. Ille quidem bonorum terrenorum maximè
 inculcabat contemptum; ipsi contra nonnisi in hæc ferebantur, in hæc
 à cunabulis proni erant, horum gustum habebant duntaxat, solus hic ip-
 sis erat genius, altiùs (vt vno omnia complectar verbo) se extollere nequi-
 bant; nec degenerarunt à parentibus filij. Mundana Christus Dominus
 aspernabatur sceptra, vindictam ac talionis pœnam grauius condemna-
 bat, vitam ipsam, quâ nihil carius est, parui vt facerent, suis persuadebat,
 & mortem, quâ terribilius est nihil, vt oppeterent, ad beatam vitam con-
 sequendam, perpetuò hortabatur. At Iudæi Messiam nonnisi regem terre-
 num agnoscebant patres, fatentur filij, ac propterea vulgato, & communi
 epitheto eum *regem Messiam* vocitant; in vindictam autem & pœnam ta-
 lionis præ cæteris mortalibus erant, ac sunt procliues, itaut si vires pares
 voluntati essent, de reliquis gentibus iam actum esset; demum de longi-
 tudine vitæ, & curâ cutis, nihil attinet dicere; à minori enim ad maius
 argumentum hîc procedit. Hoc vnum sanè confidenter addere non dubi-
 to, quòd si Augustus Cæsar, Tiberius, aut Nero ipse, vel si quisquam alius
 scelerum, libidinumque maculis contaminatissimus, atque notissimus, Mes-
 siæ titulum, & officium apud Iudæos suscipere voluisset, sceptra & bona
 largiens, aut largiter promittens, quin illum vt verum Messiam pronis ge-
 nibus recepissent, idemque nunc agerent cum Turca, si bona terrena ipsis

offerret, Scripturarumque oraculis id comprobare niterentur; quia loca illa, quæ adducunt pro primo Messiae aduentu in ipso die resurrectionis, non magis pro illo faciunt, quàm pro aliquo istorum. Itaque mundanæ diuitiæ & voluptates sensuales vna & sola sunt Iudæis Messiae vera nota; addat Menasseh suam summam continentiam, & moderationem, quibus vsuri sint his. Sed iam tempus est, vt ad semitam nostrum pungamus asellum, quemadmodum Syris in prouerbio positum est, scilicet eò, vnde digressa erat, nostra reuertatur oratio.

Arabum igitur nonnulli alij apud Georgium Homaidium Elmacinum parte 1. sui Chronici perhibent, Planetas suum incoepisse motum in ipso conditu Mundi à primo puncto, siue gradu Arietis, colliguntque ex ipsorum Planetarum, aliorumque astrorum directione exinde ad finem An. Heg. 662. elapsos iam esse annos mille millium millium, tercentos viginti mille, ac tercentos sexaginta vnum annum. An autem iuxta horum opinionem Mundus finem sit habiturus, nulla fit ibi mentio. Hæc opinio merum excogitatum est, & delirium censenda, peccat quippe in ipsa principiorum positione, quæ probanda prius erat, etenim posito semel falso principio, infinita sequuntur absurda.

Sunt etiam apud eundem, qui singulis septem Planetis mille dominatûs tribuunt annos, adeoque horum septem absolutis reuolutionibus, quod fit singulis septem mille annis, Mundus hic elementaris renouabitur, & ad pristinum statum omnia redibunt. Hæc opinio maximè viguit inter Ægyptios, quâ persuasi suos thesauros, & pretiosa, ac sibi cara quæque secum sepeliri, & recondi sedulò curabant, tanquam iterum in hunc reuerfuri mundum, suisque diuitiis perfruituri. Sed hac de re fusiùs suo loco.

Iudæorum nonnullorum non absimilis huic fuit sententia, asserentium Mundum elementarem sex millibus annorum duraturum, septimo verò millenario interiturum, iterumque extiturum nouum, & hunc etiam sex mille annis peractis relapsurum esse ad pristinum chaos; atque ita vicissitudinem hanc subiturum vsque ad quadraginta nouem millia annorum, tum in nihilum omnia redactum iri. Fuit sane sententiæ, sed longè futiliores sunt rationes & argumenta, quibus asseruntur.

CHRONOGRAPHORVM, ATQVE HISTORICORVM ARABVM DE EIVSDEM MUNDI ORIGINE, & DURATIONE SENTENTIA.

CAPVT NONVM.

SUPERIUS iam dictum est, priores Arabes non minùs Chronologiæ, atque Historiæ studiis operam nauasse, quàm aliis disciplinis, etsi omnia antiquorum more susque deque fabulis & superstitionibus confuderint. Hoc porrò ex eo maximè accidit, quia vtraque à Poëtis aut conscribebatur, aut ad scriptores alios inde manabat. Quod verò iisdem vitiis

contaminata ad Mahometanos Authores fluxerit, ex eo factum est, quoniam, ut supra quoque notauimus, omnium gentium, & populorum fabulas, superstitiones, atque nœnias retinuit non solum Pseudopropheta Mahometus, sed etiam tam scriptis, quàm verbis comprobauit, ac tertium quid ex illa temperauit colluuiione, quæ lex Alcoranica dicitur.

Porro ad argumentum præsens quod spectat, ut propius accedamus, notandum est, omnes Chronographos, & Arabum Historicos vtriusque seculi, nempe antiqui, & recentiores, Philosophis quibusdam exceptis, ut supra videre est, vno affirmare ore, Mundum à Deo creatum esse aliquando. Quo autem ordine ex ipsis referre, atque graphicè exprimere non grauiamur, ut exinde curiosi videant Lectores, gentibus etiam in densissimis tenebris constitutis semper aliquid maximi eius luminis veritatis affuisse, etsi ob oculorum mentis hebetudinem, eas esse potius hallucinatas dicendum est, quàm vidisse.

Afferunt igitur, Deum Optimum Maximum, cùm res à priuatione ad esse producere decreuit, omnium primum tabulam quandam amplissimam, & calamum creasse, ut singula, quæ futura sunt vsque ad diem Iudicij in illam referret. Hoc facto album margaritum procreauit absque vlla præuia materia, quod, cùm illud oculo maiestatis conspexisset, in aquas liquefactum est, vnde abyssus emerfit. Hæc subsecuta est aëris productio, tum animarum; quamquam alij velint, animarum creationem omnes alias præcessisse creaturas, post illas verò Angeli quatuor, qui Dei solium portant, procreati sunt, quorum princeps Israphaël dicitur. Post hos autem quatuor reliqua Angelorum producta est turba. Cæteras autem creaturas ad esse educere statuens altissimus Deus album vnionem creauit, qui oculo diuinæ Maiestatis conspectus statim liquefactus est, ac ebullire, fumumque sursum emittere cœpit, atque spumare. Quo facto terras septem constituit ex eius spuma Deus, necnon fluctus & montes; ex fumo verò cælos totidem. Quoniam autem terra suo pondere deorsum ferebatur, nec suspensa stare poterat, ipsi ceti cuiusdam immensi supposuit dorsum, de quo ita Alcoranus: *Per calamum, & quæ scribit, per cetum, & quæ sustinet.* Ceto autem, eadem vrgente difficultate, aquarum subiecit abyssum, huic immensum saxum, cui Angeli dorsum, Angelo aliud ingentissimum saxum, de quo sermo est in Alcorano, huic demum ventos. Quidam primo loco ponunt taurum, secundo saxum, tertio cetum, quarto ventos; omnemque terræmotûs causam in taurum reiciunt, asseruntque hunc accidere, cùm taurus fessus aliquando tantæ molis onere, illam ponderet, liberetque, ac membra minus defatigata ponderi sufficiat, tunc enim, aiunt, terra huc & illuc impellitur, & excutitur, vnde motus ille. Aliis minimè ea arridet opinio, quare molem terræ monte Kaf, cuius reliqui montes rami sunt, tamquam clavis trabalibus firmatam, confixamque esse volunt. Vniuersi huius opus sex dierum spatio confectum esse hoc ordine tradunt. Primo & secundo die terra creata est. Tertio die montes, & quicquid in illis est. Arbores ac germina, die quarto. Cæli die quinto. Die sexto demum sol, luna, stellæ, planetæ, Angeli. Quamobrem diem hanc يوم الجمعة *Iaum Algiomha*, id est, diem collectionis, & compendij, vocant Arabes,

quia in illa collectio, & summa omnium creaturarum facta, & perfecta est. Ex quo dies iste maxima in veneratione habitus semper est cum apud Arabes seculi ignorantia, tum apud eos, qui Mahometo nomen dederunt; simulque ex his palam fit falsissimam esse illorum opinionem, qui in honorem Veneris hunc diem celeberrimum esse Arabibus scribunt. Cælum autem, quod terram ambit, nobisque proximius est, ex cæruleo saphiro conflatum esse autumant, secundum ex candidissimo argento, tertium ex carbunculo, quartum ex albo vnione, quintum ex auro purissimo, sextum ex iacyntho, septimum tandem ex lucentissimo lumine. Super hos cælos septem totidem lucis maria expandunt, & super hæc paradisorum constituunt parem numerum. Primus vocatur *domus maiestatis*, ex candidissimis constans margaritis. Secundus, *domus salutis*, ex lucidissimis carbunculis. Tertius, *hortus voluptatis*, ex viridi smaragdo. Quartus, *domus æternitatis*, ex flauis coraliis. Quintus, *hortus beatitudinis*, ex candidissimo argento. Sextus, *hortus paradisi*, ex auro purissimo. Septimus, qui cæteris eminet, cuiusque conuexo solium Dei impositum est, *hortus Eden*, ex pretiosissimis vnionibus. In his quidem mansionibus variis præparauit Deus, ait Mahometus, suis cultoribus, quæ nec oculus vidit, nec auris audiuit, neque cor humanum imaginari potest. Locum illum beatitatis Mahometani vocant finem vltimum, beatorum Mundum, faciem Dei æternam. Confer hæc cum paradiso nuperorum Iudæorum, de quo supra vidimus. Sub folio Dei aliqui constituunt expansum, siue mare diuinæ providentiæ, ex quo necessaria alimenta creaturis defluere aiunt. Inde quippe assueuerant, de vno ad aliud cælum fluunt pluuiæ, donec perueniunt ad locum quendam, quem *Abram* vocant, à quo venti eas deferunt ad nubes, quas agitantes, atque cribrantes, vt loquuntur, super terram dispergunt. Circulum lacteum, siue lacteam viam, quam *γαλαξίας* Græci vocant, ob lac Iunonis effusum, vt Poëtarum fingunt fabulæ, portam cæli esse autumant, per quam descendunt, ascenduntque Angeli. Poëtarum etiam fabula est, hanc esse viam, per quam superi ad Iouem accedebant. Ouidius.

*Est via sublimis calo manifesta sereno,
Lactea nomen habet, candore notabilis ipso,
Hac iter est superis ad magni regna Tonantis,
Regalemque domum, &c.*

Hæc ipsis Arabibus dicitur *via straminis*, siue *palearum*, fabulâ ab Ægyptiis deriuatâ; fingunt enim Typhonem Isidis fugientis fasciculum aristarum sibi obiectum in cælo dispersisse, ex quo circulo illi nomen mansit, vt refert doctissimus, linguarumque peritissimus R. P. Athanasius Kircherius Societatis Iesu in Supplemento Prodrumi, cap. 5. de Ægyptiacis stellarum appellationibus. Per hunc quoque circulum fluxisse olim cataclysmi aquas, iidem fabulantur. Antiqui Chaldæi hanc fuisse superiorum viam Poëtis assentiebantur: Cæli verò portam, per quam descendunt Angeli, ascenduntque animæ, Vrsam maiorem statuebant, quam eminentiorem totius cæli partem faciebant. Machinam autem terræ, eâ, quâ diximus mox, ratione ad perfectionem perductam, Geniis incolendam excolendamque ab eius Authore Deo traditam fuisse perhibent, eisque Ablisum,

quem nunc Diabolum & Satanam vocamus, præfectum fuisse. His plura dedit præcepta Deus obseruanda, inter quæ præcipua erant, vt ne animalium effunderent sanguinem, nec odiis, & inimiciis sese prosequerentur. Diuinis igitur obsequentes mandatis, & nutibus terram hanc coluerunt, excolueruntque septies centena millia annorum, tandemque diuina præcepta parui facientes, & sanguinis effusioni largiter operam nauarunt, & odia atque inimicitias inter sese exercere cœperunt. Quod videns Ablisus, nec remedium afferre valens, Deum altissimum obnixè rogauit, vt illum in cælum transferret, ne aliorum sceleribus macularetur. Huius precibus acquiescere non est dedignatus Deus, sed benignè illas excepit, & suorum votorum fecit compotem. Ille beneficij haud immemor noctû diuque diuino cultui totus sese dedit, vnde breui promeritus est, vt terrarum regnum, imperiumque ipsi conferretur. Quamobrem adiunctus illi est Angelorum ingens exercitus, cuius ope genios illos improbos, ac perduelles ad maris insulas abegit. Ego sanè fabulam hanc ex Bulegihani, qui secundus à Chiumorto regnauit Persis, enatam esse arbitror. Ferunt quippe Arabum, Persarumque Historiographi, Bulegihanum hunc infinitâ propemodum nebulonum, scelestorum, ac improborum turbâ orbem terrarum expurgasse, & ad insulas maris ablegasse, illosque diabolos appellare voluisse, ac gigantes. Huc quoque fortè respicit illud Apostoli: *Omnes insulani mali.*

Interea hominem creare decernens Deus Angelis ait: Vtique creaturam quandam creare iam statui. Cui responderunt: Domine, quæ creatura hæc erit? Quibus Deus: Quæ mandata mea transgredietur, ac perparui faciet; cuius posterii iniquitates ac scelera sunt commissuri enormissima, inuidiâ ad hæc tabescent, inimicitias exercebunt inter sese graues ac periculosas, frater fratrem neci dabit, irridebitur à filiis pater; vno verbo, nullum non patrabunt malum, aut crimen. Cur, inquiunt Angeli Deo, terrarum imperium effundentibus sanguinem tradis, & omne criminum scelerumque genus patrantibus subiicis; nos verò, qui diu noctûque tuas extollimus laudes, ac sanctissimum tuum celebramus nomen, excludis, & depellis? Quibus Deus: Quæ ego scio, vos nescitis. His dictis Gabrieli præcepit, vt pugillum terræ sibi afferret. Cui, cùm diuina mandata executioni mandare præstò esset, terra ait: Te per Deum adiuro, ne diminuas me; qui tanto absteritus sacramento, vacuus reuersus est. Quamobrem mittitur Izraël, nempe Angelus mortis, quem eodem modo terra adiurauit; at ille iuramento iuramentum retundens ipsi ait: Ego quoque per Deum te adiuro, ne vacuum remittas me, diuino præcepto executioni minimè mandato. Pugillum igitur capit terræ rubri, nigri, albique coloris, ex quo factum est, aiunt, vt homines non eiusdem, sed varij, ac diuersi coloris sint. Quidam verò Authores tradunt, diuersa hominis membra ex diuersarum regionum luto composita esse, atque compacta. Afferunt quippe, caput esse ex terra Caabæ, qui locus est, vbi nunc Mechanum cernitur Templum, pectus ex terra Syriæ, dorsum ex Ægypto, ventrem ex Indiis, manus ex Oriente, pedes ex Occidente. Nonnulli alij ex septem terris compactum esse hoc humanum corpus comminiscuntur; nempe caput ex pri-

ma, collum ex secunda, pectus ex tertia, manus ex quarta, dorsum & ventrem ex quinta, coxas, & nates ex sexta, crura, & pedes ex septima. Alij tandem affirmant, caput ex terra Ierusalem esse formatum, & ideò intellectus, prudentiæ, & imaginatiuæ sedes effectum est. Vultus autem ex paradisi humo conflatus est, pulchritudo propterea splendet in illo. Oculi ex piscina fluminis Alcauthar (est Arabibus vnus ex paradisi fluminibus) concreti sunt, quamobrem venustas in illis elucet. Dentes ex eiusdem fluminis lapillis conflati sunt, hinc leporibus sunt præditi. Manus ex terra Caa-bæ formatæ sunt, quare laboris, & industriæ sunt instrumenta, & omnis adminiculi vasa. Dorsum ex Chaldæa, idcirco fortitudine est instructum. Pudenda ex terra Babylonis, ex quo sunt libidinis sedes. Ossa ex montibus, hinc duritiem adepta sunt. Cor ex terra Paradisi, quare fidei est subiectum. Lingua ex terra Arabiæ, ideò est disertata.

Formatio porrò hominis hoc ordine & ratione se habuit. Pugillus ille terræ ex omnium sententia in quodam Paradisi loco repositus est quadraginta annorum spatio, donec lutescere cœpit, in lutum autem reductus aliis quadraginta annis ibidem remansit, donec alteratus fœtuit. Tum ex fœtido illo luto statuam quandam formauit Deus, humanam tribuens illi figuram, sed tantâ curâ, & studio, vt nonnisi post centum viginti annos vltimam perfectionem, & manum ipsi imponere potuerit, nec vlla præteribat dies, quin aliquid laboris & studij circa illam impenderet. Humanam hanc statuam perpetuò Ablisus, seu Satanas intento animo contemplantatur, ac penes se dicebat: Ad aliquid maximi momenti, ac ponderis formatum est procul dubio hoc opus. Aspectum ipsum naturali quadam repugnantia maximoperè horrebat, refugiebat. At animosior aliquando factus propius accessit, ac luti aliquid summo corripuit digito, & naribus admouit, ex quo tanto terrore improuisò percussus est, vt nunquam posthac ausus sit eò respicere. Ex hac fabula duplex alia subnascitur. Afferunt siquidem primò, vmbilicum humani corporis nihil aliud esse, quàm vestigium digiti Ablisi: secundò, ex frustulo illo luti, quod idem absteritus excusserat, canem emeruisse, qui suis latratibus diabolum persequi, & abigere inde cœpit, ac hominem defendere. Et hoc quidem causæ est, aiunt, cur canis tantâ prosequatur hominem familiaritate, & excolet amicitia; quia scilicet ex eadem procreatus est luti massa, nempe hominis vmbilico. Haftenus affirmant posteri quoque, canem esse satis formidabilem, ac maximi terroris diabolis, quare in domibus nostris alendus est, atque nutriendus non solum aduersus obnoxias feras, sed etiam ipsos dæmones, ac malos Genios. Quam autem ob rem canum hospitia alicubi apud Arabum Gentem etiam sub Mahometismo erigi videmus, & publicis expensis alimenta ipsis comparari. Grassante pestis contagio capita sua redimere putant Arabes, si canis caput ad ianuam suspensum singuli pro se habeant. Sic enim decreti diuini solui arbitrantur debitum, tot animalium mortem exigentis. Hinc canum multitudinem vbique obuiam in Arabum vrbibus videre est.

Hominem autem, seu statuam illam tanto impendio elaboratam spiritu vitæ animare volens Deus altissimus, & nobilissimam omnium indere illi

formam,

formam, Angelis præcepit, vt statim, atque id factum fuerit, ipsum proni adorarent. Diuina iussa exequentur omnes, Abliso, & satellitibus exceptis, qui superbiâ turgens ait: Adorabo ne illum ego, qui ex igne sum creatus, qui immensum quantum nobilitate distat à vilissimo luto, ex quo iste factus est? Ego ego sum ille, qui tot annos imperium rexi terrarum, atque dominus sum. Ego ego sum ille admirandis exornatus alis, lumine vestitus, & honoribus omnibus coronatus. Ego ego sum ille, qui te colui in terra, & in cælis. Absit ergo à me, absit, vt talia præstem, aut mandato eiusmodi obsequi patiar. Quibus indignatus Deus verbis ex suo expulit illum conspectu, & diris deuouit æternis. Argumenta & rationes Satanæ ad suos satellites aduersus Deum referremus agentes de septuaginta tribus sectis Mahometanorum; hunc quippe Ismaël Sciahinsiah, & alij scriptores Hæreticorum faciunt coriphæum, authorem, & magistrum, quos arguendi, & ratiocinandi docet artem, quâ simplices irretiunt.

Quâ verò ratione, ac modo spiritus in faciem, siue nares Adami insufflatus singula animauit membra, & artus, non minùs fabulosa, quàm lepida est narratio. Quandoquidem insufflatum eiusmodi spiritum centum mille annorum spatio fictum ex luto simulachrum circuisse, affirmant, demumque per os ingressum esse sexto die mensis Aprilis. Cùm autem oculos animasset, sese contemplari cœpit Adam, & lutum reliquum adhuc esse videns maximè afficiebatur dolore. Perueniente verò spiritu ad aures, Angelorum audiuit concentus, laudesque, quibus perpetuò Creatorem celebrant. Per reliqua capitis diffundente sese membra spiritu sternutauit, ac solutâ linguâ dixit: *Laus Deo: cui Deus: Misereatur tui Deus, ô Adam.* Ad pectus descendente spiritu sese erigere tentauit, sed conatibus irritis; hinc dixit Alcorani Author: *Mora impatiens erat homo.* Tandem ad extrema pedum perueniens spiritus ille iter suum confecit, absoluitque spatio centum mille annorum. Ad perfectionem perductum tam graphicum, operosum, ac nobile opus in cælum assumptum est, iniunxitque Deus Angelis, vt cælorum omnia mirabilia homini ostenderent, quod centum annis factum est. Inde in terrestrem paradysum remittitur, ibique immisso illi sopore ex educta lateris sinistri costa mulier formatur, quam Euam Deus appellari voluit, quia de viuente sumpta est. Hoc nominis Euæ etymon non minùs abest ab illo, quod in sacris Litteris legitur, quàm reliqua creationis Arabicæ narratio. His peractis vtrique præcepit Deus, vt ne de arbore scientiæ boni & mali comederent. At illi tribus horis eiusdem diei exactis, siue, vt aliis placet, sex, à diabolo per serpentem seducti diuinum fregerunt mandatum, ac inde propterea expulsi sunt. Itaque iuxta primam opinionem in paradiso morati sunt ducentis quinquaginta annis communibus, siue mundanis, vti loquuntur: iuxta secundam verò quingentis. Vnus quippe dies illius felicissimæ ac beatissimæ vitæ æquiualeat mille annis huius nostræ infelicissimæ, quam nostri primi parentis culpâ luimus. Ex his aut Mundum æquinoctij tempore procreatum fuisse, aut paradysum sub æquinoctiali situm lineâ, aut vtrumque concurrisse, colligitur, quia diem perpetuò duodecim horis metiri videntur, cùm tres horas quadrantem illius diei, & sex horas dimidium faciant. Hoc idem Iudæi tenent,

atque comprobant Psalmistæ autoritate, qui asserit mille annos in oculis Dei esse sicut diem hesternum. Paradisum quoque fuisse in totius orbis eminentissima parte ex horum opinione infertur, quia Deus Adamum, Euam, diabolum, & serpentem præcipites in terram egisse dicitur. Ita autem præcipitatis non idem locus contigit; quia Adam cecidit in quandam Indiarum insulam nomine Sarandib: Eua verò in eum locum Arabiæ, vbi nunc ciuitas Gedda conspicitur: Ablisus, siue Satan in Basan, vel vt alij malunt, propè urbem Basoram: serpens demum in Asphahanum, siue vt aliis placet, Nisiben. Nec silendum est, quod hac occasione de Indiarum aromatibus fabulantur Arabes, dum scribunt, omnes aromatum arbores, plantas, ac stirpes in ea prouenisse regione ex foliis quibusdam, quæ secum eò asportauerat Adam.

At suis hætenus luxuriati sunt fabulis Arabes, quamobrem tempus iam est, vt illos in ordinem redigamus, & ab immensis propemodum temporum spatiis ad veram calculi rationem reuocemus. Quæ autem Adami expulsionem è Paradiso antecesserunt temporum immensa propemodum, ac innumera interualla aliquorum Hebræorum næniis, & commentis accensenda sunt, qui alios quoque Mundos ante hunc nostrum, in quo degimus, extitisse, scribunt. Hanc opinionem præter R. Abhu, & R. Iehudam ex antiquis Rabbinis, vt in Beresit Raba traditur, tuetur, atque defendit omnium impietate notissimus, ac blasphemus Isaacus Abrauel, quem Menasseh Ben-Israël Probl. 12. de creatione Mundi refert, & sequitur.

Quo notato, scias, Arabes temporum supputationem, & Mundi Æram exordiri ab Adami expulsionem, siue casu, vt loquuntur, à qua tamquam à fonte cæteras deriuant, vt ex subiicienda Ærarum tabula videre est; atque adeò Æra casus Adami eadem est Arabibus, ac Iudæis, & Christianis Æra creationis Mundi, & ipsius Adami. Aduertendum tamen est diligenter; tantam esse inter scriptores in subducenda annorum ratione ex dato Mundi exordio confusionem, tot tantaque discrimina, vt alias & alias esse periodos, ac alia, & alia principia, nemo non crediderit. Tot discriminum duas vt præcipuas assignant iuniores Arabes causas. Altera harum duarum causa ex Ærarum multiplici numero enata est: quandoquidem ante Mahometismum singulis principibus, & regibus peculiaris constituebatur Epochæ, quæ publica acta notabantur, quamobrem multiplicato hoc Ærarum numero, annorum decursu tanta confusio posteris Chronographis emerfit, vt in suo Chronico animaduertit apud Sciahin-sciah Hamza Asplahanensis Persa scriptor. His linguarum addit mutationem idem Sciahin-sciah, quæ imperia sequuntur vt plurimum, & librorum, qui in hoc genere scriptionis extabant, deplorandam amissionem, quæ cum temporis edacis iniuriâ, tum incuriâ hominum, & barbarie passim accidisse legitur. Altera verò harum causarum ex variis sacrarum Litterarum Editionibus orta est, postquam Iudaismus, Christianismus, & Samaritica hæresis propagari cœperunt inter Arabes, quemadmodum omnes ferè perhibent gentis scriptores. Has autem inter Editiones haud facillè concilianda versari discrimina in annorum putatione, nemo mediocriter in ipsarum lectione versatus ignorat. Ex quo factum est, vt qui Samaritanam sequuti

sunt editionem, minimè conueniant cum illis, qui aut Hebraicum textum, aut LXX. versionem sunt amplexati, & vice versâ. Illi, qui post Mahometum scripserunt, LXX. editioni adstipulati ferè sunt omnes, repudiatis vt falsis, atque corruptis Hebraicis, Samaritanisque numeris. Audiatur nunc inter alios plures in præludiis Historiæ Gentium Ismaël Sciahinsciah ita de Samaritani textus Chronologiæ adulteratione scribens. *Hac editio, inquit, Samaritana indicat inter casum Adami, & diluuium annos intercessisse 1307. Porro diluuium contigit anno 600. ætatis Noë, & vixit Adam (super quem pax) ex omnium consensu annos 930. Igitur iuxta hanc editionem Adam vitâ defunctus est agente Noë annum 200. quod affirmare est maximum absurdum. Indicat præterea hæc editio, ab exacto diluuiio ad natiuitatem Abrahe dilecti (super quem pax) elapsos annos 937. & à natiuitate Abrahe ad obitum Moysis annos 545. Igitur ab Adami casu ad obitum Moysis putantur anni 2737. De interuallo porro, quod intercedit inter obitum Moysis & Hegiram duæ sunt opiniones, vna Chronographorum, Astronomorum altera. Si enim numerus ex Samaritana editione subductus addetur numero à Chronographis subducto ab obitu Moysis ad Hegiram, confient anni à Mundi conditu ad Hegiram 5135. Interualla verò ab hac eadem editione subducta, si addentur Astronomorum supputationi, dabunt annos 149. minùs, quàm prima supputatio. Ex his itaque omnibus planè deprehenditur huius editionis corruptela, cum ex eius mente longo temporis interuallo Noë cum Adamo vixerit.*

Hebraicam porro editionem ita idem improbat Author. *Textus autem, inquit, Hebraici inde patet corruptela, quod à casu Adami ad diluuium putet annos 1556. à diluuiio verò ad natiuitatem Abrahe annos 292. At Noë ex omnium consensu vixit post diluuium annos 350. Colligitur itaque Noë vitâ defunctum fuisse agente Abrahamo annum 58. quod maximum est etiam absurdum. Fieri enim nequit, quod Noë attigerit Abraha tempora, quoniam gens Hudi exorta est post gentem Noë, & gens Salehi post gentem Hudi, Abraham verò ac gens eius post gentem Salehi. Quod quidem demonstratur ex Hudi verbis, quibus suam ita hortabatur gentem, vt Alcoranus testatur: Mementote, quod successores gentis Noë constituerit vos Deus. Iisdem quoque verbis suam exhortatus est gentem Salehus. Ex quibus dilucidè patet huius Hebraici textus, quo Iudæi hac nostrâ ætate vtuntur, cuiusque innituntur authoritati, corruptela. Sed ad interualla à creatione Mundi deducta nunc veniamus. Putat hic textus à casu Adami ad diluuium annos 1556. & à diluuiio ad natiuitatem Abrahe dilecti (super quem pax) annos 292. & à natiuitate Abrahe ad obitum Moysis ex communi consensu 545. Ab obitu autem Moysis ad Hegiram, iuxta putationem textus Hebraici, & electionem Chronographorum, sunt anni 4741. iuxta Astronomos verò, & eiusdem textus putationem 4492. nempe 249. anni minus. Summa quidem Periodorum ex hoc subducta textu exceditur ab illa, quæ colligitur à Græco, cuius authoritati est innitendum, annis 1475. quæ est summa illa, quam Iudæi à præterito tempore annorum Mundi detraxerunt. Modus autem, quo id præstiterunt, eiusmodi fuit: transtulerunt ex ætate Adami, & singulorum filiorum annos centum ante filiorum suorum natiuitatem, illosque reposuerunt*

post natiuitatem, ex quo factum est, vt summâ vitæ singulorum integrâ manente, interualla & periodi diminuta sint. Adam siquidem annum agens 230. genuit Seth, & vixit Adam ex communi consensu 930. Iudæi autem sumentes 100. annos ex vitâ Adam ante natiuitatem Seth, eosque reposuerunt post eiusdem natiuitatem, itaut iuxta illorum textum Adam genuerit Seth annum agens 130. summa vitæ hac ratione integra manet, tempus tamen minuitur ann. 100. atque ita in cæteris factum est, vnde contigit illa tot annorum diminutio. Fertur autem, Iudæos ad id patrandum compulso fuisse, quia tam ipsorum Scriptura, quàm libri alij prænunderant Mæssia aduentum in fine dierum futurum esse, qui reuera fuit sexto millenario, sed cum id patrauerint, translatus est ad initium millenarij quinti, qui est medium tempus, & non finis. Quandoquidem totam Mundi ætatem 7000. annorum faciunt isti. Hæc Ismaël Sciahinsciah.

Antequam autem vlteriùs progrediamur, tria hîc notanda sunt ex Ismaëlis mox relatis verbis. Primum, summa, seu periodus, quam à creatione Mundi ad diluuium ex Hebræico textu suæ ætatis, quem in Perside, vbi scripsit, consuluit, centum annis ab illa exceditur, quam nostra nunc exhibent in Occidente exemplaria. Ille tamen non semel testatur, non solum se plura euoluisse eiusmodi Hebræica exemplaria, sed etiam Rabbinos, & gentis Doctores adhibuisse, quemadmodum fecit quoque ante illum in suo Chronico conficiendo Hamadaddinus Ismaël princeps Hemat. Ex quo planè colligere est, exemplaria, quibus vsus est vterque Ismaël, differre ab iis, quæ legunt nunc in Europa Iudæi, nec ita sibi vbique constare, vt blaterat, & rudis noster Iudæus. Secundum, quamuis verba illa Hudi, & Salehi ad suas gentes quâ ab Alcorano relata nullius sint habenda ponderis, aut momenti, nihilominus captu difficillimum esse videtur, quomodo tam breui temporis interuallo tot potentissimi reges sub ipsa Noachi ætate emergere potuerant, ac gentibus penè innumeris regnare, quæ vix, aut ne vix quidem suam agnoscebant originem, adhuc etiam vitâ fruente omnium parente. Legat, qui vult, R. P. Ioannis Morini Presbyteri Congregationis Oratorij IESV CHRISTI, viri præter insignem Hebræicæ Linguae peritiâ, vnde quaque doctissimi cap. 2. Exercit. 7. lib. 1. de Hebræi, Græcique Textûs sinceritate, in quo hac de re suo more literatissimè disserit, idque tractat argumenti. Demum ea opinio de corruptela, & adulteratione Iudæicæ Chronologiæ ad negandum Christi Domini aduentum, atque ad euitandum præstitutum ab Eliæ vaticinio tempus, ac receptissimam antiquorum omnium Rabbiorum traditionem, non solum ab hoc Ismaële asseritur, sed etiam ab omnibus aliis Mahometanis scriptoribus, quotquot hoc argumentum Chronologicum tractarunt. Sed hac de re alibi fusiùs dictum est.

Quænam autem fuerit eiusdem Authoris de textu LXX. sententia, eandem Chronologiam quod attinet, hæc eius ibidem ostendunt verba: *At Græca editio, inquit, quam exactiores elegerunt Chronographi in suis conscribendis chronicis, nihil absurdi sanè continet, aut difficultatis, quod præteritas spectat ætates. Hanc septuaginta duo transtulerunt Doctores ante natiuitatem Mæssia annos circiter 300. curâ, & sollicitudine Ptolomæi, vt dicemus ad calcem Hi-*

storia filiorum Israël, dum agemus de eius versione ex Hebraico in Græcum idioma, ut ibi, Deo iuvante, videre poteris. Hanc propterea & nos versionem selegimus ad hoc nostrum Chronicum contexendum, eamque ceteris pratulimus. Ista indicat siquidem ab casu Adami ad diluvium, quod contigit etatis Noë anno 600. intercessisse annos 2242. ac inter illud, & natiuitatem Abrahe dilecti (super quem pax) 1081. inter natiuitatem verò Abrahe, & obitum Moysis ex communi omnium Editionum consensu ann. 545. De periodo porrò ab obitu Moysis (super quem pax) ad initium regni Nabuchodnosor, dissensio est inter Astrologos, & Chronographos. Quandoquidem isti, eam 978. annorum esse, statuunt, dierum verò 248. & ab initio regni Nabuchodnosor ad Hegiram putant 1369. ac dies 117. absque vlla dissensione. Quam autem periodum confirmavit quoque Ptolomeus in Almagesto, suasque secundum illam notauit obseruationes. Igitur inter Hegiram, & casum Adami erunt anni 6216. quæ est selecta à nobis supputatio in hoc nostro concinnando libro. At Astrologorum periodi supputatio, quam in suas retulerunt tabulas, ab obitu Moysis ad initium regni Nabuchodnosor, putat annos 249. minus. Hæc Ismaël, cui plures alij adstipulantur Mahometani scriptores.

Ex hætenus autem enarratis planum fit, editionem LXX. Interpretum non solum Christianis Orientis maximè probari, sed ipsis quoque Mahometanis, qui Hebraicam & Samaritanam examinatas, expensas, & cum illa diligentissimè collatas tanquam corruptas & adulteratas repudiarunt, reiecerunt, atque improbarunt, hanc verò, ut magis veracem, & Chronologiæ consentaneam amplexati sunt. Huic opinioni non parum roboris addit Ecclesiæ Catholicæ authoritas, quæ, ut author est Annalium Ecclesiasticorum scriptor eminentissimus in Apparatu n° 118. & in Annot. ad Martyrologium Romanum, ac alibi, antiquitus consuevit supputare annos ab origine Mundi non secundum Hebraicam editionem, sed secundum LXXII. Interpretes, & ipsa acta Synodica consignare, & quod caput est, hac hætenus utitur supputatione.

Sed grauis hîc occurrit difficultas de annis Mathusalem, quæ grauissimorum Patrum & Scriptorum exagitauit animos, quamque libentissimè amplectuntur, passimque opponunt, qui malè sunt affecti erga LXX. editionem, & Hebraicam quo lubet iure, & pertinacia defendere conantur. Siquidem secundum huius LXX. Interpretum editionis subductos numeros comperitur Mathusalem vitâ defunctus esse annis post diluvium 14. siue, ut habet Eusebius Chronicorum lib. 1. annis 15. Hic error solus in causa ferè fuit, ut posteriores Chronographi Occidentales LXX. editione repudiata Hebraicam sint secuti. Orientales verò non item, quòd nusquam eiusmodi error in eorum comperiatur codicibus, aut deprehendatur, sed omnium constantissimâ supputatione planè habetur, Mathusalem eodem, quo contigit diluvium, anno excessisse. In eos autem Græcos codices, ex quibus id erroris colligitur, eum quoque casu, & fortuitò irrepsisse manifestum est, quia tempore D. Augustini non omnes codices peruaserat, ut ipse testatur quæst. 2. Genes. Multò minus etiam tempore Iosephi, Africanus, Eusebij, & aliorum, qui licet LXX. secuti sint, hanc tamen corruptelam minimè animaduertunt.

Arabes, si hac difficultate laborauissent, facile suis fabulis illam absoluissent & expediuissent, cum asserant in arca Noë octoginta seruatas fuisse animas, nempe mares quadraginta, ac totidem feminas etiam præter Noë uxorem, filios, & nurus. Isti ex arca egressi urbem, ut Arabibus placet, condidere, & ex suo nomine *Octoginta* nominarunt. Hanc ciuitatem idem nomen adhuc retinere, affirmat in Pratis aureis Mashudius, tempore, quo scribebat, videlicet Hegiræ anno 332. Ismaël Sciahinsciah ex quorundam aliorum sententia sex tantum præter Noë familiam arcâ inclusos fuisse tradit. Sed vtraque opinio Iudæorum haud absimilibus næniis accensenda est, qui dæmones, ne aquis diluuij submergerentur, in arcam quoque admiserunt, ut de Gigantibus, Rhinoceronte, ac aliis id genus nugis nihil in præsens dicam.

Ad corruptelam illam in ætatum Patriarcharum numeros inuectam quod attinet, potius Iudæorum malitiæ, ne pauperem Messiam præter spem & genium reciperent, confidenter adscribenda est iuxta Orientalium omnium Authorum opinionem, quàm LXX. Interpretibus. Quod quidem ex iis, quæ Rabbiorum antiquissimi perhibent de Adami ætate ante genitum Seth clarissimè euincitur. In *Beresith Raba*, qui liber est maximæ authoritatis apud ipsos Iudæos, tradunt Rabbini, Adamum ab Eua uxore abstinuisse post Abelis necem annos 130. quibus elapsis cognouit eam iterum, quæ concipiens peperit ei Seth. Ex his autem videntur Iudæi putare annos Adami à morte Abelis ad natiuitatem Seth solùm, reiectis iis, qui necem illam antecesserunt. Hanc receptissimam Hebræorum traditionem citant R. Moyse Ægyptius in *More Nebochim* lib. 1. cap. 7. *Midras Tanchuma*, siue *Jelammedenu*, R. Selomo in Genes. 4. 25. Elias in Thisbi voce חלילי, & alij. At quis cordatus, & intellectu præditus facile sibi persuadebit, eodem Adami creationis anno Cænum, & Abelem genitos fuisse, ac eodem anno contigisse fratricidium? Necessariò igitur sequitur, Adamum, cum genuit Seth, ætate maiorem fuisse, quàm 130. annorum, quos ipsi tribuit præsens Iudæus textus à sua creatione ad natiuitatem Seth. Et sanè multò vero similis est ex illius temporis conditione Abelem vitâ defunctum fuisse annos agentem 100. qui additi annis 130. quibus Adam abstinit ab Eua post illam necem, consient anni 230. quos Adamo LXX. editio tribuit. Huic opinioni de abstinentia Adami eo temporis interuallo Orientales omnes adstipulantur. Videsis Georgium Elmacinum parte 1. sui Chronici, Gregorium Barhebræum lib. 1. & alios. Nec difficultati satis responsum esse arbitrentur, qui opinionem hanc fabulis accensent solâ assertionem, nullâ probatione accedente, præsertim cum præter vniuersalem assensum non parui, aut leuis roboris argumentum à LXX. autoritate habeat.

Concludendum tamen est, vtriusque seculi Chronographos Arabes omni asseueratione affirmare, Mundum hunc elementarem finem habiturum aliquando, quemadmodum & principium habuit, iisdemque planè ad id probandum vtuntur argumentis, ac quibus Philosophi contra Dahritas. Notandum adhuc est, id à nemine illorum, qui mortuorum concedunt resurrectionem negari, sed tantum ab iis, qui mortales esse animas credunt.

DE ARABVM VTRIVSQUE SECVLI
Epochis, siue Æris.

CAPVT DECIMVM.

ARABIBVS ante Mahometismum, cùm non vna eadèmq̃ue esset persuasio, ita nec vna, eademque erat Epochā, aut Æra. Nam qui Iudaicam profitebantur Legem, Iudaicā vtebantur Epochā, Samaritanā, qui Samaritanam, qui Christianam, vel Christianā à Christo Domino nato, vel eā, quæ à LXX. Interpretum editione statuitur: qui demum nulli harum religionum addicti erant, tot constituebant Æras, quot regnabant illis reges, vt capite superiore notatum quoque est. Ex quo quidem non parum confusionis in actis publicis, & scripturis consignandis exoriebatur, ac temporum perturbationis. Contingebat enim, atque contingere poterat aliquando, vt vno eodemque anno duo vel tres regnarent reges, vnde totidem Epochæ sancientiæ erant, adeoque ratione trium illarum Epocharum vnus annus, siue vnus anni fragmenta, ac partes pro tribus solidis annis putabantur, quod supra etiam ex Arabum Authoribus animaduersum est. Hæc putandi ratio, & methodus vsque ad regnum Zaraa cognomento Dunuas durauit, sub quo Elephantis Æra initium habuit, ac in vsu inter Arabes esse coepit. Huius hæc fuit origo. Zaraa iste Christianā, quā ab incunabulis institutus erat, abdicatā Religione, ad Iudaismum se recepit, nec id sat habuit, vt Authores sunt Ismaël Sciahinsciah, Mashudius, Bensahna, & alij, sed impietate penè Caluinisticā sacramenta perfundedit, Ecclesias, & sacrata Deo templa vel solo æquauit, vel in animalium conuertit stabula, Sanctorum reliquias voracibus dedit flammis, demumque Christianos, qui Iudaismum amplecti volebant, in ardentissimas fornaces detrudi, ac præcipites agi præcipiebat, vnde ab eiusmodi fornacibus cognomentum inditum illi est. Nec prætereundum hîc silentio est, quod Mashudius Author Mahometanus de muliere Christiana, & septimestri puero tradit. Hæc iussu Tyranni cùm ad voraces agebatur flammæ, ac timore perculsa pedem referre cogitabat, ita à septimestri puero illo interpellata est: *O mater perge in fide tua, nequaquam alius erit ignis post hunc.* Zaraa regis erga Christianos crudelitate, ac impietate erga Religionem summopere motus Æthiopiæ rex, Artabam Ducem cum septuaginta millibus pugnatorum contra illum destinauit, ad illatam Christianæ Religioni vendicandam iniuriam. In Æthiopum exercitu ingentis molis Elephas erat, antehac Arabibus nunquam visus, vnde rei nouitas Æræ locum dedit, & nomen. Quoniam autem hoc contigit eo anno, quo Pseudopropheta natus est, eius natalis annus Ærâ Elephantis notatur, vt in nostra Chronologia videre est. Quam quidem Epocham incidisse probant Arabum paulò suprâ citati scriptores in annum 881. à victoria Alexandri Macedonis contra Darium, & 1316. ab initio regni Nabuchodnosor.

Quinimò à translato regno ab Arabibus ad Æthiopes, & ab his ad Pèr-
 fas, vsque ad Caliphatum Homari filij Alchottabi acta publica consigna-
 bantur tantùm notato mense, nullâ Æræ alicuius, aut anni mentione fa-
 ctâ: sed nec etiam extabat apud Arabes vox, aut vocabulum aliquod, quo
 Epocham, vel Æram significarent. Quamobrem redactâ ad regni formam
 prouinciâ, & rei perpenso momento, & grauitate, certam supputando-
 rum annorum rationem, & firmam, fixamque sedem, & Epocham sta-
 tuere putauit Homarus, ad quotidianam euitandam confusionem, & in-
 commoda. Molimini accessit occasio. Syngrapha à creditore ipsi oblata
 est, quâ debitor quandam pecuniæ summam mense Sciahban soluere pro-
 mittebat nullo notato anno. Maxima contentio, & lis coram Homaro ex-
 oritur; creditor quippe assererat, mensem illum esse anni currentis; con-
 tra debitor, futuri, affirmabat. Hac difficultate motus Homarus suorum
 consilio conuocato, vt de tanta re deliberarent, proposuit. Omnes cen-
 suerunt, id à Persarum institutis mutuandum, emendandumq; esse. Quam-
 obrem accersitum Harmazanum Doctorem Persam diligenter interrogat
 Homarus de suæ gentis supputandi modo, & ratione, quâ acta publica,
 & scripturas consignant. Qui ait: est apud nos supputandi quædam ratio,
 quam ما روي *Mah Ruz* vocamus, id est *supputationem mensium*. Quod vo-
 cabulum ad Epocham significandam mutuati sunt, & Arabicæ accommo-
 dantes pronuntiationi scripsere موارخ *Mouarrach*, vnde postea deriuatum
 est تاريخ *Tarich*, id est, *Chronologia*, seu *adscriptio temporis*, & verbum و
varracha, id est, *Chronologiam contexere, tempus adscribere, Ærâ scripturas
 notare*. Quo stabilito, Pseudoprophetæ Hegiram, nempe fugam Mechâ ad
 Madinam, quæ contigerat die octauâ mensis Rabihi prioris, in primum
 diem Moharrami reiciunt, ac pro Æra Moslemanica, siue Mahometana
 statuunt. Id autem præstiterunt idcirco, vt Epocha hæc in ipso anni prin-
 cipio, primique mensis Calendis suam sedem fixam firmamque haberet;
 ab illo quippe mense initium sui anni capiunt Arabes. Ex quo palam re-
 linquitur, Iosephum Scaligerum longè deceptum esse, dum lib. 2. de Emen-
 dat. temporum statuit principium anni Arabum Rabihi priorem, con-
 tra omnium Arabum mentem, ac statuta. Itaque Hegira Mahometi sexa-
 ginta octo diebus à proprio tempore, ac loco retrocedit, adeoque à de-
 cem annis, & duobus mensibus, quos Mahometus post Hegiram vixisse
 dicitur, demendi sunt dies sexaginta octo, itaut eius vita ad verum cal-
 culum reuocata sit post Hegiram annorum nouem, mensium vndecim,
 dierum viginti duorum, quod diligenter Arabes notant scriptores.

Qui porrò post ea tempora Chronologiæ scribendæ diligentiorē na-
 uarunt operam, & variarum Gentium euoluerunt monumenta, suam
 hanc Epocham aliarum plurimarum collatione confirmare studuerunt,
 & cum illis contulerunt. Qua de re exactissimam confecit tabulam Is-
 maël Almouiad princeps Hemat, quam in suam Historiam Gentium re-
 tulit Sciahinsciâ, in qua ipso temporis momento Æras, ac Ærarum dis-
 crimina, interualla, & periodos intueri licet. Quoniam autem eam le-
 ctoribus, & Chronologiæ studiosis haud ingratam fore putamus, illam huc
 transferre, & eius vsum demonstrare visum est.

A										
*	Casus Adami.	Dilu- uium.	Natalis Abra- ha.	Obitus Moyses.	Regnum Nabu- chodno- sor.	Victoria Ale- xandri.	Victoria Augu- sti.	Natalis Christi.	Regnum Diocle- tiani.	Hegira.
Casus Adami.	*	2242	3323	3868	4847	5281	5583	5584	5876	6216
Dilu- uium.	2242	*	1081	1626	2605	3039	3321	3342	3634	3974
Natalis Abra- ha.	3323	1081	*	545	1524	1958	2240	2261	2553	2893
Obitus Moyses.	3868	1626	545	*	979	1413	1695	1716	2008	2348
B Initiū regni Nabu- chodno- sor.	4847	2605	1524	979	*	435	717	738	1031	1369
Victoria Alexan- dri con- tra Da- rium.	5281	3039	1958	1413	435	*	282	303	595	934
Victoria Augusti contra Cleopa- tram.	5583	3321	2240	1695	717	282	*	21	313	652
Natalis Christi.	5584	3342	2261	1716	738	303	21	*	282	631
Regnum Diocle- tiani.	5876	3634	2553	2008	1031	595	313	282	*	339
Hegira.	6216	3974	2893	2348	1369	934	652	631	339	*

Huius tabulæ vsum hisce verbis eius tradit Author apud Sciahinfciah, qui eam plurimum commendat, & comprobat. *Quoties, inquit, scire vis intervallum aliquod inter duas Epochas, procede per tabula columnas incipiendo à cella in qua est notatum nomen unius illarum Epocharum, quarum intervalla quæris, usque ad communem cellam, in qua sibi occurrunt, & numerus*

ibi descriptus tibi dat intervallum, quod quæris. Res facillima exemplo multò facilior erit. Si vis itaque scire intervallum, quod est inter Christi Domini Natalem, & Hegiram, ingredi per cellam, vbi Christi Natalis est descriptus in columna notata A, excurre vsque ad cellam communem, siue concursus, comperies in ea 631. qui numerus est intervallum annorum, qui secundum vtriusque Ismaëlis opinionem elapsi sunt à Christi Domini Natali ad Hegiram. Itaque 631. Christianus annus dat initium Æræ Mahometanæ. Item vice quoque versâ, si cupis inuenire idem intervallum per Hegiram, descende à cella columnæ B, in qua Hegira est descripta, ad communem cellam cum Natali Christi Domini, occurret tibi idem numerus 631. annorum. Ex quo videre est, tabulæ huius duplicem esse usum ab alterutra Epochâ incipiendo. Cellæ autem notatæ hoc signo * otiosæ sunt, siue vt Author loquitur, cadentes, quia in iis eadem Epochâ incidit, sibi que occurrit, vt casus Adami cum casu Adami, Diluuium cum Diluuiio, & sic de aliis. De vera ratione horum intervallorum nec disputo hîc, nec iudicium fero, tantus enim non sum; sed propono tantummodò quænam fuerit, ac sit Arabum Mahometanorum opinio, vt vnusquisque habeat quid probet, aut improbet. Nec etiam abs re fore existimo, nec lectoribus ingratum, addere hîc eadem intervalla ex Eutychie Patriarchæ Alexandrini Melchitæ Ecclesiastica Historia Arabica, ad rei huius maiorem elucidationem. Agens igitur is de Mahometi Hegira, quam incidisse primo anno imperij Heraclij scribit, ita periodos intercedentes inter illam, aliasque Epochas disponit.

A Diocletiano ad Hegiram sunt anni	338
A Natali Christi Domini ad Hegiram	614
Ab Alexandro ad Hegiram	933
A Captiuitate Babylonis ad Hegiram	1196
A Dauid ad Hegiram	1673
Ab Exodo filiorum Israël ad Hegiram	2279
Ab Abrahamo ad Hegiram	2786
A Phaleg ad Hegiram	3327
A Diluuiio ad Hegiram	3858
Ab Adamo ad Hegiram	6114

Has periodos ac intervalla vtriusque tabulæ suos habere assertores, & patronos, qui Arabum tam Christianorum, quàm Mahometanorum euoluit monumenta, facile animaduertit: at Hegiram contigisse primo anno imperij Heraclij, nemo Arabum Authorum, quos videre hætenus potui, tradit præter vnum Eutychie; cæteri enim vno ore ac voce affirmant, illam accidisse anno illius vndecimo. Quamobrem exinde Georgius Elmacinus, & alij vtriusque religionis, quotquot Arabum Mahometanorum Historias, aut Chronologias scribere aggressi sunt, exordium sumpserunt, in eoque anno Æram Hegiræ collocarunt.

DE ARABVM VTRIVSQUE SECVLI ANNIS,
Menſibus, Hebdomadis, Diebus, ac Noctibus,

CAPVT VNDECIMVM.

QVÆ hoc capite de Arabum annis, menſibus, cæterisque aliis temporibus tradimus, ad verbum penè ſunt excerpta ex Maſhudij Prætiſ aureis.

Arabum annum Lunæ emetitur curſus, conſtat diebus 354. nempe diebus vndecim, & quadrante minùs, quàm annus Syriacus. Vagus erat, vt hætenus eſt, quia menſes per ſingulas vagando tempeſtates non priùs ad idem principium, & punctum, vnde digreſſi erant, redibant, quàm 33. annorum emenſo ſpatio. Annus autem, in quo hoc accidebat, Arabicus dicebatur. Menſem ſingulis tribus annis intercalabant Arabes ſeculi ignorantia, vocabaturque illis *النسي* *Alnaſio*, id eſt (vt interpretatur idem Maſhudius) *retroceſſio*, *regradatio*. Eiufmodi regradationem, ſeu intercalationem antiquorum reprobatur Alcoranus tamquam impiam dicens: *Alnaſio augmentum eſt impietatis*. Hæc Alcorani verba Commentatorum vexarunt, diuexaruntque ingenia, quia videre nequeunt, vbi conſiſtat augmentum hoc impietatis à Mahometo aſſertæ, nam & ipſi ſuos annos intercalare coguntur, quocunque vocent nomine menſem illum interiectionem. Communis tamen opinio rationem eius impietatis in cæremonias quaſdam, ritus, ac ſuperſtitiones, quas illo anno celebrabant, præſertim eo intercalari menſe, reiicit.

Hodierni Arabes *انوار* & *فترات* neomenias putant, priſci verò *انوار* & *فترات*, ſingulis menſibus 30. dies completos tribuentes, quod quidem conuenire minimè videtur cum ratione anni conſtantis 354. diebus, nam numerus 30. duodecies replicatus efficit annum dierum 360. Id planè conſtat ex colloquio, quod antiqui illi Arabes cum Luna faciebant à prima nocte nouilunij ad interlunium per 30. noctes excurrentes ad varios eius ſtatus exprimendos. Dicebant enim, vt idem Maſhudius author eſt: *Dic Luna: qualis es filia prima noctis? ſum* (reſpondebat Luna) *agriculus in caſula lactens. Qualis es filia ſecunda? Vt duo infantes à biduo nati colloquentes. Qualis filia tertia? Vt conuentus puellularum confabulantium. Qualis filia quarta? Vt ouicula nec lactentes, nec herbam adhuc carpentes. Qualis filia quinta? Conuerſatio, & perhumana confabulatio. Qualis filia ſexta? Lætitia & exultatio. Qualis filia ſeptima? Meo lumine legi poſſunt calculi. Octaua & nona interrogatio deſunt. Qualis filia decima? Occultor adueniente aurora. Qualis filia vndecima? Videor vespere, videorque mane. Qualis filia duodecima? Sum Luna lucens, oculos hallucinans. Decima-tertia interrogatio deeſt. Qualis filia quarta decima? Valida iuuentus nubes minimè metuens. Qualis filia decima quinta? Perſectio conſtans, ætas conſiſtens. Qualis filia decima ſexta? Formâ diminui incipio in ortu, & occaſu. Qualis filia decima ſeptima? Vultus meus pallescit, viator perhorreſcit. Qualis filia decima octaua? Vita ſinis properat. Qualis filia decima nona? Serò orior, citò occultor.*

Qualis filia vigesima? Diluculo exorior, & manè videor. Qualis filia vigesima prima? Tardè prodeo, adhuc tamen appareo. Qualis filia vigesima secunda? Mole extenuor, in dies destruo. Qualis filia vigesima tertia? Diluculo orior, instar oboli videor. Qualis vigesima quarta? Ex regione obscura prodeo, tenebras expellere nequeo. Qualis vigesima quinta? Nec sum lumine cumulata, nec etiam corniculata. Qualis vigesima sexta? Interitus adest, spes omnis abest. Qualis vigesima septima? Defectio accedit, lumen recedit. Qualis vigesima octava? Orior manè, non appareo meridie. Qualis vigesima nona? Anteuerto Solis radios, nec percipiunt me sensus. Qualis trigesima? Tendo ad occasum, regrediorque ad ortum. Hæc ille.

Sed satis probabile est, noctem postremam completè non esse accipendam, cùm sit vtriusque statûs particeps tendens ad occasum, & ortum. Quare si tribuantur ei horæ 12. 44', 3", vt statuit doctissimus Dionysius Petavius cap. 2. par. 2. lib. 1. Rationarij Temporum, confurgit annus astronomicus dierum 354. horarum 8. 48', 38", circiter, qui plus minus conuenit cum anno illo populari 354. dierum, quem initio huius capituli ex Masudio notauimus. Horarum & scrupulorum nulla habetur ratio anni popularis apud scriptores; præsertim cùm aliud agentes id argumenti leuiter tractant, & non ex instituto.

Annum in sex dispertiebantur tempestates, singulis menses duos tribuentes. Menses verò duplici nomine designabant. Primum impositum erat ad ipsum tantùm indigitandum mensem, vt sunt nomina mensium Syrorum, Hebræorum, Ægyptiorum, ac aliarum multarum gentium, quibus nullum inest etymon. Alterum nomen inditum erat ad factum, vel effectum, aut aliquid eiusmodi exprimendum, & significandum, & non aliter ac apud Romanos Aprilis ab aperto tempore fuit dictus, Maius à maioribus, Iunius à iunioribus. Quanquam in mensibus hisce Arabum res non semper conueniant cum significatione, siue mensibus suis non quadrent. Nam illæ, vt frigus, calor, & eiusmodi, fixæ sunt, ac stabiles, cùm pendeant à cursu Solis, menses verò vagi, instabiles, cùm Lunæ dirigantur motu. Igitur etymologia illorum nominum sumenda est à prima eorum impositione, & institutione anni, in quo à rerum cum tempore congruentiâ nomina indita sunt.

Primum anni mensem vocarunt *نابو Nabu*. Quoniam autem hoc mense ad bella prodire, aut incursiones facere vetitum illis erat, dictus est *محرم Moharramo*, à verbo *حرم Harrama*, id est, prohibuit, illicitum habuit, vetauit. Scaliger huius denominationis causam se ignorare lib. 5. de Emendat. Temp. de primo Moharram Hegiræ, fatetur ingenuè. Secundus mensis *فعل Foail* vocabatur, *صفر Sapharo* dein nuncupatus est à locis quibusdā Arabiæ felicis huius nominis, in quibus eo mense celeberrimæ indicabantur nundinæ, ad quas totius regionis confluebant homines vendendi, & emendi gratiâ. Nonnulli tamen putant id cognominis inditum illi fuisse à verbo *صفر Saphara*, quod significat, vacuum, & desolatum esse, quia elapso Moharram ad bella, & incursiones egrediebantur Arabes, & vrbes vacuæ incolis, & destitutæ ferè manebant. Significat etiam verbum hoc *sibilare*, quia ciuitates & domus vacuæ sibilum edere quodammodo

videntur. Tertius طليو *Taliu*. Quartus ناجي *Nager*. Quoniam autem, ex Mashudij sententia in ver inciderant in ipsa anni prima institutione, primus appellatus est ربيع الاول *Rabiho Alaualo*, id est, *ver primum*: alter verò ربيع الثاني *Rabiho Althani*, hoc est *ver secundum*. Loquendi formula priscorum Latinæ haud absimilis. Plinius libro decimo, capite vigesimo nono. *Luscinia pariunt vere primo quum plurimum sena oua*. Liuius: *Primo vere exercitum moturus erat*. Quintus dicebatur اسمح *Asmah*. Sextus امنح *Amnah*. Isti duo, vt idem Mashudius author est, in hyemem, & brumam inciderant, ex quo primo nomen impositum est جمادي الاول *Giamadi Alaualo*, id est *Giamadi prior*: alteri verò جمادي الثاني *Giamadi althani*, *secundus*, à verbo جم *giamada*, id est *concreuit*, quia his duobus mensibus aquam frigoris vi congelare, atque congelare videbant primi Arabes illi. *Nesciebant enim*, inquit Mashudius, *mutatione mensium lunarium, & à propria sede digressionem mutari & frigoris, & caloris tempora*. Ex dictis non leuis momenti aut ponderis oritur difficultas. Nam si menses isti duo in brumam inciderunt, quâ ratione alij duo priores verni appellari possunt, cùm hyems terrarum vbique ver antecedere credatur? Porro non sunt ita fortè nuncupati iuxta temporum ordinem, sed à floribus, & herbis, qui eâ tempestate ibi virent, & luxuriantur, id enim Arabicum vocabulum significat, vt Latinis ver à virore, vnde verno, id est pullulo, est dictum. Eiusmodi significandi, & loquendi modus, quo ver non à temporum ordine quandoque sumatur, sed à florum aspectu, occurrit interdum etiam apud Latinos. Cicero 7. Verr. *Cùm autem ver esse coeperat, cuius initium iste non à Fauonio, neque ab aliquo astro notabat: sed cùm rosam viderat, tum incipere ver arbitrabatur*. Eodem forsitan modo arbitrabantur Arabum anni conditores. Dici quoque potest, regionem illam, vbi primùm anni institutio facta est, vere duplici gaudere, atque hinc in sex tempestates annus distributus est. sed hæc prolixius tractare non est præsentis loci, & instituti. Septimus mensis appellatur ادلك *Adlach*. Est autem vnus ex quatuor mensibus, in quibus bella gerere, aut incursiones facere illicitum erat, vnde impositum est ipsi nomen رجب *Ragiab*, id est *timor, pavor, formido*. Alij ita dictum esse volunt, quia eo tempore spectrorum quorundam terrebantur aspectibus. Octauus لسع *Lasah*. Hoc mense ad aquas quærendas suis gregibus, & armentis diuidebantur Arabes, ac in varias distribuebantur equitum turmas, & ordines ad incursiones faciendas, & patriis insistendo institutis latrocinia exercenda, ex quo vocabulum ipsi inditum est شعبان *Sciabban*, hoc est *diuidens*. Nonus زاهر *Zahero*. Quoniam autem Sol maximis & vehementissimis caloribus tunc feruebat, cùm annus institutus est, رمضان *Ramdhan* ab ipsis sortitus est nomen. Vnum præterea est ex Dei epithetis, quamobrem aduertunt gentis scriptores, non esse absolutè vsurpandum, sed cum addito quoties ad mensem significandum illo vtimur, dicendumque tunc esse, Mensis Ramdhan; nam simpliciter prolatus denotat ipsum Deum. Decimus dicitur برط *Barat*. Eo mense æstuabant libidine cameli, quâ de causa شوال *Sciaual* vocatus est à verbo شول *Sciauala*, id est *caudam extulit, libidine æstuaui*.

Ne autem cum suis camelis ad libidinem excitari viderentur Arabes, à nuptiis hoc mense abstinebant, abhorrebantque. Vndecimus *Na-his* نَحِيس. Vnus est è quatuor mensibus, in quibus bella gerere nefas erat: idcirco ذو القعدة *Dual-Kaadati* nominatus est, à verbo كعد *Kaada*, id est *sedit, quieuit*, quia domi se continebant. Duodecimus demum *Morais* مَرِيس, & ذو الحجة *Dual-hagiati*, à vocabulo هج *Haggia*, id est *diem festum egit, ad sacrum locum peregrinatus est*: ita dictus, quia hoc mense ad templum Mechanum inuisendum peregrinabantur antiqui Arabes, vt faciunt nunc etiam posteri sub Mahometismo. Est vnus è quatuor sacris, in quibus bellis vacare, aut latrociniis nefas erat. Hi autem sunt Moharram, Ragiab, Dual-kaadati, & Dual-haggiati.

Porro de initio anni Arabici institutionis maxima controuersia est inter scriptores. Huius enim exordium quidam Autumnum statuunt, alij ver. Mashudius vltimam amplectitur sententiam. Mihi (si meum interponere licet iudicium) neutrum esse videtur. Nam si vterque Rabiho in Autumnum nostrum incidit, nempe prior in Octobrem, posterior in Nouembrem, & vterque Giamadi in hyemem, scilicet in Decembrem, & Ianuarium, vt ipsa nominum etymologia docet, & consentiens scriptorum comprobatur interpretatio, certum exinde sequitur, Sapharum incidisse in Septembrem, & Moharram, qui primus anni Arabici mensis est, in Augustum nostrum; nisi tamen tempestatum, temporumque vicissitudinum alia sit ratio, quàm nostrarum, quæ me fallat. Tamen quicquid sit, differentia, vt summum, vnus mensis esse potest, adeoque si maturius vno mense contigit illis tempestas, quàm nobis, Moharram anni institutionis primus in Iulium nostrum inciderit, oportet; si verò seriùs, in Septembrem, hacque ratione annus Arabicus ab Autumno occcepit.

Lunæ autem cursu, ductuque menses suos emetiuntur Arabes, quia astrum hoc, vt notat Mashudius, alique gentis scriptores, suo nouilunio, plenilunio, interlunio, interiectisque ætatibus temporum varietates, ac mutationes ita ad vnguem ostendit idiotis, imperitis, atque illiteratis, vt facilè Diarij suppleat vices, & quid agendum sit planè indiget, doceat. Quantum autem horum omnium cognitio ad agriculturam, gregum, & armentorum curam, quibus non solum Arabes, sed tota antiquitas additissima erat, conducit, medicinamque ipsam, nemo ignarus est. Astri huius tanta vis est in res has inferiores, vt non abs re propterea sublunares dictæ sint ex Arabum sententia. Quis non animaduertit earum quamplures crescere lunâ crescente, decrescere decresciente illâ, æstusque marinos hanc habere causam, ac alia eiusmodi infinita?

In putandis Hebdomadæ diebus ab ea feria exordiebantur antiquissimi Arabes, à qua etiam opus creationis, quamque nos communi vocabulo *Dominicam* appellamus, ipsisque verò dicebatur اول *Aual*. Secunda اھون *Ahuan*. Tertia حار *Giabar*. Quarta ديار *Diar*. Quinta مونس *Munes*. Sexta عروبة *Aruba*. Septima سيار *Saiar*. Recentiores sub Mahometismo Arabes per ferias numerant dies vsque ad sextam, quam جمعة *Giomba* nuncupant, id est *synaxim, collectionem*. Denominationis ratio ex gentis Authoribus duplex est. Primò, quia eâ die animalia collecta adductaque sunt

ad primum hominem, vt videret, quid vocaret ea. Secundò, quia *μικρόκοσμος* homo creaturarum omnium collectio, epitome, & compendium eà die & creatus est, & creaturarum dominus constitutus. Hinc diem hanc maximo in honore ac veneratione illis fuit, ac est, & vt sacra celebratur. Fallitur non mediocriter igitur Scaliger, & quicumque ipsi subscribit, isthæc de hac feria tradens libro 2. de Emendat. Temporum titulo de anno Hegiræ: *Quod Mueharram* (scribendum Moharram) *Hegira cœperit à feria sexta, ideò eam diem sacram illis dicunt ab eo tempore. Ego scio antiquiorem superstitionem esse propter Venerem quam Chobar vocabant, & summâ superstitione antiquitus venerabantur.* Primum falsissimum esse ex eo patet, quia omnes Arabum Chronographi, & Historiographi vnâ voce affirmant, Mahometum ab vrbe Mecha fugam arripientem Madinam ingressum esse die 12. Moharrami, quam nonnulli fuisse feriam secundam, alij quintam scribunt. Moharram igitur illius anni, secundum primæ sententiæ Authores, cœpit à feria quinta, iuxta secundæ verò patronos à feria prima, ergo non à feria sexta. Secundum quod attinet, nemo sanè Arabum scribit, Venerem illis vocari Chobar; imò nec inter Arabum numina hæc refertur, vt ex dictis superiùs de ipsorum diis, & idolis videre est, quicquid Christianus ille relatus à Scaligero ex Vincentio Bellouacensi, & Author Saracenorum dicant. Scio, esse, qui existimarunt, Arabes sub Mahometismo tunc Venerem inuocare, cùm ex templorum turribus populum ad synaxim altis clamoribus inuitant, ac suas quoque preces hisce inaugurantur verbis *الله أكبر Allaho Achbaro*. Sed non mediocriter profectò decipiuntur hæc asserentes, quia vocibus iis nihil significant aliud Arabes, quàm *Deum esse omnium Maximum*, vt ex vocabuli significatione, & eorum commentatorum constat interpretatione. *أكبر Achbaro* enim nomen formæ superlatiuæ est à positiuo *كبير Chabiro*, id est *magnus*, itaut duæ illæ voces sonent, *Deus Maximus*, quæ loquendi formula eadem esse videtur, ac ista Romanorum, *Deus Optimus Maximus*. Ego puto, errorem hunc duplici ex origine emanasse. Dies ista sacra erat Veneri apud Romanos, Græcosque, quamobrem idem institutum Arabibus fuisse falsò sunt arbitrati. Nostram roborat sententiam tam antiquissimum, quàm recentius vocabulum, quibus feria hæc sexta notatur apud Arabes vtriusque seculi, quorum neutrum ex Veneris nomine impositum ipsi fuit. Nec minus quoque occasionis fortè dedit Mahometi, gentis pseudoprophetæ, salacitas, libido, & lex ab illo lata, quâ venereis voluptatibus, illecebrisque laxat habenas, ac vxorum numero, & concubinarum grege non solùm eam largè atque liberaliter huic turpitudinis quasi numini dicat, sed etiam prodigè. Feria septima dicitur illis Sabbatum ab Hebræo vocabulo. Mashudius tamen, & alij, Arabicam dictionem illam esse, volunt, quæ significat abscissionem, amputationem, & eiusmodi, denominationisque rationem reddunt, quia eo die creationis opus finitum, & quasi amputatum, & abscissum est.

Arabum quoque vetustissimum institutum fuit in ratione temporum non dies, sed noctes putare, quod hætenus à posteris obseruatur. Itaque vel acta publica, & contractus obsignantes, vel memorabilem aliquem

notantes euentum dicunt : Actum est , vel contigit decimâ , vel decima-
quintâ , aut vigesimâ nocte talis mensis , & sic de cæteris aliis . Eundem
morem Gallis fuisse olim ex Cæsare obseruarunt Textor , Scaliger , & alij .
Rei ratio in promptu est ; à neomenia suas supputationes exordiuntur , &
Lunam noctis dominam sequuntur , ac ducem in hoc habent . Creatio-
nis opus etiam à vespere occœpisse ex his sacrarum litterarum verbis col-
ligunt : *factumque est vespere & mane dies vnus* . Opinionem hanc pluri-
bus firmat , roboratque argumentis , & rationibus Iesudad Chaldæus , vir
non mediocris eruditionis in sua Chaldaïca Elucidatione locorum diffici-
lium sacræ Scripturæ , cuius rationum aliquas hîc adscribere visum est .
Queritur , inquit , *cur à tenebris , quæ noctem constituunt , & in tenebris exor-*
dium cœpit creationis opus , deinde lumen , quod efficit diem , productum est ?
Primum , quia nox , siue tenebra sunt Mundi huius typus , in quo mors in nos
dominatur ; dies verò & luminis tempus futuri Mundi symbolum est , in quo
immortales erimus . *Secundum* , ad coarguendum errorem illorum impiorum ,
qui duo Esse , ac contraria Principia statuerunt , quorum vnum authorem
luminis faciunt , alterum verò tenebrarum , quas lumini opposuit . Et sanè si
primo loco productum fuisset lumen , tum tenebra , hæresis hæc in Mundo satis
inualuisset . *Tertiò* , in tenebris produxit Author naturas , ne existimatum ef-
set , illum lumine indiguisset ad creaturas formandas . *Quartò* , id quoque no-
stri typus fuit , quia prius mortale corpus formatur tenebrosis obnoxium affe-
ctionibus , deinde immortalis , & lumine fulgentissima infunditur ipsi anima .
Primò etiam fingimur in tenebris uteri , postea ad hanc educimur lucem . Idem
contendit præterea , tenebras non esse meram priuationem luminis , sed
ens reale non minùs ac lumen ipsum . Patres autem , vt D. Basilium , & a-
lios contrarium docentes , non ex animi sententia id astruisset , ait , sed vt
insanum insani Manichæi coarguerent errorem , & delirium .

ARABVM VTRIVSQUE SECVLI de Animarum origine quænam fuit Sententia.

CAPVT DVODECIMVM.

DAHRITARVM dogma fuit , æternam esse Animarum originem ,
speciem quod attinet , earum verò indiuidua non secus ac corpora
ab inuicem gigni , vnaque cum illis interire . Dogma hoc multi Arabum
vt impium explodunt , sed quodnam suum sit , non proferunt .

Porro Mahometus gentis seductor , & fabularum , nugarumque omnium
egregius propugnator , imò amplificator perquam hyperbolicus , Animas
simul , & semel multis ante huius Vniuersi seculis conditas esse , non solùm
temerario ausu nugatus est , sed etiam horrendis blasphemis , & commen-
tis aliis susque deque omnia implet , omnia confundit . Quandoquidem non
sat habuit scelestissimus , hoc cum Platone , Pythagora , Hermete Trisme-
gisto , ac aliis antiquioribus asserere dogma ; nec sat putauit , sacrilego ore

proferre aliquando, omnia propter se, ac pro se à Deo condita esse: verum enimverò, quod vix, & ne vix quidem credibile est, aut ingenui animi ferre possunt, creaturarum nobilissimas animas, quas ad suam condidit imaginem Deus, ex suis excrementis, siue sudoribus productas esse tradidit, stultissimi crediderunt Arabes, reliquis gentibus paullatim cum impia religione insinuata est infania. Fabula commentitia in libro *subtilitatum de cognitione veritatum* hisce narratur verbis, ut aliàs in nostris notis ad Semitam sapientiæ obseruauimus. *Omniū primum*, inquiunt eo in libro, *Mahometi lux à Deo creata est pauonis referens speciem & formam. Hanc in candidissima posuit Deus margarita, quam in pulcherrima appendit arbore, ubi Creatorem annos circiter mille summis laudibus celebravit. Quo exacto tempore speculum vitæ creauit, & vultui Mahometi pauonis opposuit. Is cum suam imaginem pulcherrimam esse aspexisset, quinquies adorauit Deum, ex quo factum est, ut quinquies Mahometani in precibus persoluedis adorent. Quæ quidem Mahometi lux conspecta aliquando à Deo tota sudore perfusa est. Tunc ex sudore capitis eius condidit Deus Angelos; ex sudore vultus solium, tabulam in qua omnia refert, calamum, Solem, Lunam, calum, stellas, & quicquid in calis est; ex sudore pectoris Prophetas, Apostolos, Doctores, Martyres, ac probos quosque; ex sudore dorsi Mecham, & eius templum, Jerusalem, & omnia loca, in quibus colitur Deus; ex superciliorum sudore gentem Mahometicam utriusque sexus; ex sudore aurium animas Iudeorum, Christianorum, Magorum siue Ethnicorum, ac similium; ex sudore pedum terram vniuersam, & quicquid in ea est. Post hac iussit Deus, ut anima choreas ducentes circumcircà Mahometi lucem illam gratias Creatori agerent, quod illa spatio septuaginta millium annorum prestiterunt. Deinde precepit eis, ut adspicerent pauonicam Mahometi figuram, quæ statim morem gesserunt. Ille ergo cui caput eius videre contigit, Chalipha, & Imperator destinatus est; qui verò frontem vidit, inferioris notæ princeps; qui dextram, Dei legis obseruantissimus; qui supercilium pictor; qui aures, officiosus, & hominibus acceptus; qui genas, pulcher atque sapiens; qui nasum, medicus, & aromatarius; qui labia, prorex; qui os, ieiunans; qui dentes, facie decorus; qui linguam, Imperatorum, & Regum legatus, ac orator; qui guttur, concionator, qui barbam, miles, ac pro diuina religione pugnator; qui collum, mercator; qui utrumque brachium, lanceator, ac gladiator; qui dextrum tantum, chirurgus; qui sinistrum, stultus, & ignauus; qui volam dextræ manûs, nummularius; qui volam sinistra, mensurator; qui utramque volam, liberalis, iustus; qui dorsum manuum, auarus ac sordidus; qui digitos, scriptor; qui dorsum digitorum dextræ manûs, sutor; qui dorsum sinistra, faber ferrarius; qui pectus, doctus, honorabilis, ac operibus bonis deditus; qui dorsum, humilis, ac legibus obediens; qui latera, latro; qui ventrem, continens, religiosus; qui dorsum pedum, piscator, & venator; qui pedum volas, tabellarius, & cursor; qui umbram, circulator, & mimus; qui nihil demum, Iudeus, Christianus, & infidelis. Hæc illi ex Mahometi traditione in libro *subtilitatem de cognitione veritatum*. Animas itaque eo modo creatas, & destinatas Deus suo tempore, ex horum opinione, iuxta generationis exigentiam de coelo demittit, infunditque in humana corpora. Hoc autem*

causæ fuit, quòd Alexander apud nostræ Semitæ sapientiæ Authorem interroganti, cur maiorem honorem deferret magistro, quàm parenti? responderit: *Quia meus parens ex cælo in terram me descendere fecit, magister verò meus ex terra in cælum ascendere me facit.* Et Lucretius.

*Cedit enim retrò de terra, quod fuit ante
In terra, sed quod missum est ex aetheris oris,
Id rursus cæli fulgentia templa receptant.*

Hæ Mahometi, suorumque aniles prorsus, innumerabilesque ineptiæ quibus, sodes, fortioribus argumentis, aut rationibus refelli possunt, quàm D. Irenæi lib. 1. cap. 35. hisce verbis: *Aduersus eos victoria est, sententiæ eorum manifestatio?* Nec minùs huc faciunt hæc D. Hieronymi Epist. ad Ctesiphontem: *Sententias eorum prodidisse, superasse est.*

Dogma porrò hoc de Animarum creatione in exordio Mundi ab Hebræis ad gentiles manasse, Prob. 15. de creatione Menasseh Iudæus existimat: ego verò contrarium penitus euenisse credo. Nam ille ex Rabbiorum placitis & Choragio nullum proferre potuit testimonium nisi libri *Tanhuma paras. Picude*, qui Platone, Pythagora, Hermete Trismegisto, ac Origene ipso multò recentior est. Idemque affirmandum est de Guemara Haguigæ, Berescit Raba, aliisque eiusmodi tractatibus, quos ibidem indicat. Auctores autem libri *Tanhumæ*, quos Menasseh veteres vocat, suam hanc sententiam ex Deuteronomij cap. 29. vers. 14. hisce eliciunt verbis, ut illa idem refert: *Neque vobiscum solis ego pango fœdus meum hoc cum adiuratione hac: sed cum eo, qui adstat hîc nobiscum hodie coram Domino Deo nostro, & cum illo, qui non est hîc nobiscum hodie.* Ad hæc verba ita Tanhumitæ commentati sunt כל הנשמות שהיו מן אדם הראשון ושיהיו עד סוף העולם כלם נבראו בששת ימי בראשית וכלן בנן עדן וכלן היו במתן תורה שנאמר באת אשר ישנו פה עמנו עומד היום ואת אשר איננו פה עמנו היום. Id est, *Omnes animæ, quæ fuerunt ab Adamo, & quæ futura sunt usque ad finem Mundi, omnes illæ fuerunt creatæ sex diebus creationis, omnesque in horto Edenis fuerunt, & interfuerunt.* Sic enim dicitur, *cum eo, qui adstat nobiscum hodie, & cum eo, qui non est hîc nobiscum hodie.* Quibus omnibus hac ratione robur addere nititur Menasseh: *Enimverò quomodo Deus potuisset pacisci, fœdusque inire cum iis, qui in rerum natura non existunt?* Quis non mirabitur, talia proferri ab homine in sacrarum Literarum lectione versato? Nonne, quæso, perinde est, Deum pacisci cum absentibus, & qui non aderant, ac cum non existentibus, sed extituris? Subinde enim sequeretur, si ratio illa valeret, Legem præsentibus tantummodò datam esse, ac fœdera cum his inita, non item cum posteris. At non sic profectò, non sic fuit. Audi sacram Scripturam Genes. cap. 9. vers. 9. ad Noë, & posteros extituros loquentem: *וואני הנני מקים את בריתי אתכם ואת זרעכם אחרים* id est, *& ego, ecce ego statuens pactum meum vobiscum, & cum semine vestro post vos.* Abrahæ verò cap. 17. vers. 7. dictum est. *והקמתי את בריתי ביני וביניך ובין זרעך* Id est, *& statuam fœdus meum inter me, & inter te, & inter semen tuum post te in generationes suas in pactum seculi.* Simile quid reperitur vers. 10. Et ne existimet quisquam, pactum hoc cum ipsis animabus initum esse, subditur: *Eritque pactum meum in carne vestra in*

foedus aeternum. Igitur cum semine, & posteris sancitum foedus est, & non cum animabus. Sed quem testem adhibere hîc meliorem possumus, quàm Menasseh aduersùs Menasseh? Is in suo Conciliatore quæst. 7. in Leuiticum Mosaicæ legis perpetuitatem asserere perperam obnitens inter cætera S. Scripturæ loca hoc Deuteronomij 29. vers. 14. *Neque vobiscum solis ego pango foedus meum hoc &c.* vtitur, eoque recensito subdit: *Manifestè videmus, non modò cum presentibus tunc Israelitis, verùm & posteris eorum hoc foedus percussum.*

Animaduertendum hîc est, in illis Tanhumæ verbis turpissimam cubare contradictionem, quam silentio ignominiosè præterit Menasseh, nec est ausus, eam Latinè exprimere; quamobrem fidelissimam accipe à nobis illius sententiæ interpretationem: *Omnes animæ, quæ fuerunt ab Adamo primo, & quæ futura sunt usque ad finem Mundi, omnes illæ fuerunt creatæ sex diebus creationis, omnesque in horto Edenis fuerunt, & interfuerunt CVM LEX DATA EST, sicuti dicitur, cum eo, qui adstat nobiscum hodie, & cum eo, qui non est hîc nobiscum hodie.* Aderant animæ cùm Lex data est, igitur verba illa Deuteronomij, *& cum eo, qui non est hîc nobiscum hodie,* de animabus nequaquam intelligenda sunt, sed de posteris, qui futuri erant, vt mox explicatum est.

Multa præterea congerit ibidem Scripturarum loca ad sententiam hanc adstruendam. Omnium firmissimum habet hunc Isaïæ cap. 57. *Nam spiritus à conspectu meo egredietur, & animas ego feci.* Ad quæ verba ita ille: *Non dicit facio in tempore presenti, sed, feci, in præterito, ad significandum omnes in principio Mundi conditas fuisse.* Egregiè sanè. At Spiritus quoque in ipso Mundi exordio creati sunt, vt idem Probl. 24. probat, nec nos negamus; tamen dicitur ibidem: *egredietur spiritus, in futuro, & non in præterito.* Quòd vero dixerit Deus, *feci, & non, facio,* nullum faceffit negotium, quia infinitas propemodum iam condiderat præterito tempore animas, ac multò plures, quàm in eo præsentì tempore, quo cum Propheta loquebatur; vnde satis maiori iure dicendum erat, *feci,* quàm, *facio.* Adde, quòd nihil in Scripturis obuius sit, quàm temporum permutatio, ac vnius pro alio acceptio. Vnum pro infinitis aliis sit hoc Deuteronomij 34. vers. 10. *Non surrexit ultra Propheta in Israel similis Moyse: vbi surrexit in præterito positum est, pro, surget, in futuro.*

Rabbinorum quænam sit mens, & expositio loci huius Isaïæ, dum apud me solerter cogitabam, dumque me accingebam ad eorum commentaria consulenda, en bonis auibus hæc meditati adest Saphnath Pahaneah Hebræorum arcanorum reuelator Iosephus Deuotissim, vir pietatis, doctrinæ, ac omnis generis eruditionis ornamentis clarissimus, quemque non sola Hebraicæ linguæ commendat summa peritia, sed multo magis Rabbinicarum disciplinarum, quæ mirificè in vtroque eius tomo de Iudæorum Theologia, ac altero de diuina lege elucet, admirabilis cognitio. Itaque vir iste summus duo nobis suppeditauit ex Pugione fidei Raymundi Martini (qui in lucem propediem magnis Literariæ Reipublicæ commodis eiusdem studio, & operâ ex prælo, sub quo est, prodibit) par. 3. dist. 1. cap. 4. testimonia, quæ Menasseh sententiam, atque commentationem eum in lo-

cum Isaia & funditus euertunt, & non minùs infidelem illum hîc, quàm alibi prædicant. Primum habetur in Berescit Raba R. Moyfis Hadarfan, siue Glossatoris super illud Genes. cap. 5. זה ספר תולדות אדם *Iste liber generationum Adam*. כי לא לעולם אריב עם אדם הראשון ולא לנצח אקצוף עם תולדותיו. כי רוח מלפני יעטוף ר' תנחומא בשם רבון אמר אין מלך המשיח בא עד שיבראו כל הנפשות שעלו במחשבה להבראות מה טעם ונשמות אני עשיתי בשביל נשמות עשיתי Id est, quia non in æternum (Isai. cap. 57.) litigabo cum primo homine, neque in finem irascar cum generationibus eius, quia spiritus à facie mea amicit &c. R. Tanhuma dixit nomine magistrorum nostrorum: *Non veniet rex Messias donec creentur omnes anime, quæ creare intendit Deus*; (siue in Dei sunt idea) *Vnde probatur hoc? ex eo quod scriptum est. Isa. 57. & animas ego feci, id est, & propter animas ego feci.*

Ad hæc ita mox laudatus Raymundus: *Nota, quòd ex eo quod dicit, Messiam non esse venturum (quod de secundo aduentu propter multa, quæ apud eos leguntur, oportet intelligi) donec omnes anime, quas Deus præuidit creandas, create fuerint, ostendit quòd anime quotidie creantur, & creabuntur usque ad finem Mundi.*

Alterum testimonium multò expressiùs habetur, & efficaciùs ex libro *Radicum* R. Dauid Kimhi in radice ברא *creauit*, vbi ait ויוצר רוח אדם בקרבו ופי' כי הברא בורא אותה עם שלמות צורת האדם וזה שאמר בקרבו id est, *Quod dicitur Zacharia cap. 12. Et formans spiritum hominis in medio eius, exposuit hoc magister noster Saadias dicens, quod ex hoc quod ait (Propheta) in medio eius; vult dicere quod creator creat eam (animam) cum perfectione forma corporis humani, & hoc est quod dicit, In medio eius.*

Ex his luce meridianâ clarius constat, vtrumque Rabbinum, nomine etiam aliorum Rabbinorum, atque ex illorum mente ac traditione loqui de creatione animarum faciendâ suo tempore, non autem factâ initio Mundi. Nam primus ait, *quas creare intendit Deus*, siue magis ad verbum, *quæ sunt in cogitatione Dei*, id est quæ adhuc non sunt productæ, sed suo tempore iuxta decretum Dei producendæ. Alter vero dicit, Creatorem creare animam cum perfectione corporis humani, id est, cum corpus humanum in materno vtero suam adipiscitur perfectionem. Ne cauillandi autem Iudæo relinquatur locus, vtitur Rabbinus ille verbo ברא *create*, hoc est ex nihilo facere.

Iterum etiam Menasseh citat pro hac sua sententia cap. 1. *Aboda Zara*, dicens: *Et alibi asseritur Messiam venturum esse, cum omnes anime, quæ create sunt, sese corporibus humanis iunxerint.* Locum consulo, quia Iudæi fidei ampliùs haud standum esse duxi. Ipsissima indicati ab illo loci verba sunt. Id est, ואמר ר' יוסי אין בן דוד בא עד שיכלו נשמות שבגוף שנ' כי רוח וגו'. *Et dixit R. Jose non venit filius David donec completa fuerint anime in corporibus iuxta illud Isa. 57.* Conferantur hæc cum Iudæi assertionem, ac iudicent docti, indoctique simul, an eadem sit ratio formaliter, anque idem sit, *donec completa fuerint anime in corporibus*, &, *cum omnes anime, quæ create sunt, sese corporibus humanis iunxerint?* Estne vel minimum vestigium creationis præteritæ apud illum Rabbinum? Aut completum esse, & creatum idem sunt? Dicendum itaque potius est, genuinum sensum

illorum verborum esse, donec completus fuerit numerus animarum, quas creare decreuit Deus. Nec facile credendum est, hunc Rabbinum dissentire ab iis, quos supra retulimus, sed in eodem sensu, licet diuersis vocabulis, suam opinionem protulisse.

Pergit Menasseh suam roborare aliis autoritatibus sententiam. *In Guemara Haguiga*, inquit, *refertur in caelo Empyreo esse domicilia vite, & pacis, & animarum iustorum, & spirituum, atque etiam animarum istarum, quæ in Mundum venturae sunt.* Verba ipsa non retulit, quia recta contra ipsius eunt sententiam. Ibi enim inter illa, quæ in thesauris Dei sunt recondita, ponuntur hisce verbis: "רוחות ונשמות שעתידים להבראו שנ" כי רוח ונ" *spiritus, & anima quæ creanda sunt iuxta illud Isa. 57.* Animas autem non esse inibi realiter, sed quæ præuisæ à Deo, verba ipsa Talmudis planè nobis declarant, cum dicant, *quæ creanda sunt*, siue magis ad verbum, *רוחות ונשמות שעתידים להבראו quæ futurae sunt, ut creentur.* Perpendant æqui iudices, an idem sit, *quæ in Mundum venturae sunt*, Et, *quæ creanda*, siue, *quæ futurae sunt, ut creentur.*

Adhuc vrget in hac sententia non pauci momenti difficultas. Libro 3. de resurrect. mort. cap. 2. coniungit, annectitque Menasseh mortuorum resurrectioni aduentum Messiae, adeoque ex eius mente tunc omnes animæ suis corporibus iunctæ erunt. Eodem verò lib. cap. 9. affirmat, ac probare nititur, resuscitados generationi prolis operam daturus. Ex hoc autem sequeretur alterutrum, vel scilicet non omnes animas iunctas fuisse corporibus in aduentu Messiae, vel animas creari tunc in corporibus. Et si tunc, cur non etiam nunc? Porro occurret fortè obiectioni huic ex Glossa cap. 1. Aboda Zara ita גוף חדש ונשמות חדשות יהיו' *Id est, Diebus Messiae fortè dicendum est, corpus nouum fore, & animas novas.* Sed tam contra ipsum, quàm suam Glossam inferretur; ergo non eadem resuscitatorum fore corpora, & animas contra ea, quæ tradit lib. 2. cap. 4. & 5. imo cap. 6. contendit, eos resurrecturos cum ferali amiculo, & iisdem vestibibus, quibuscum terræ mandati sunt. Si dicet, illud intelligendum esse de iis, qui post resurrectionem generabuntur, non quidem de ipsis resuscitatis, vrgebatur: ergo resuscitati non gignent sibi similes, sed alterius speciei liberos. Atque adeo procreandi modus ille Iudaicus non longè absimilis erit ab eo, quem inuenit Ana in solitudine, cum pasceret asinos Sebeon patris sui. Hæc satis nunc dicta sint, ad alia properemus.

Hanc eandem persuasionem de Animarum creatione simul factâ in ipso Mundi principio, Christianis Orientalibus impingit Thomas Biatensis lib. 7. par. 2. cap. 6. & alibi, sui *Thesauri de procuranda omnium gentium salute* in hæc verba: *Anima ab initio omnes simul creata sunt.* Sed quàm falsò, ac temerè hæc ab illo prolata sint, ipsorum Orientalium constet tam inconsiderato testimoniis. Ex Maronitis, quos nominatim huius assertionis insimulauit, adsit modò pro omnibus D. Ioannes Maro, vt multos alios breuitatis omittam gratiâ, qui in suis disputationibus aduersus Nestorij dogma ita animæ, & corporis vitur exemplo ad demonstrandum Verbum Carni vnitum fuisse in ipso conceptionis instanti, nec

carnem præcessisse vnionem. *Nec sufficit illis, inquit, demonstratio anima, quæ nequaquam corpus præcedit.* Ex Nestorianis prodeat Iesudad in Elucidatione locorum difficilium sacræ Scripturæ, qui agens de formatione mulieris difficultatem proponit, cur Scriptura de Adamo dixerit, *Et spirauit in faciem eius spiraculum vite*, de Eua non idem affirmauerit, respondetque: *quoniam formato corpore anima simul cum illo creari supponitur.* Ioannes Episcopus Darenfis Syrus, & scriptor vetustissimus lib. 1. de resurrectione corporum cap. 4. postquam edisseruit de singulorum membrorum in vtero materno virtute formatiua, addit: *Statimque membris formatis celeri Dei nutu anima creatur.* Toto etiam cap. 2. Origenis sententiam oppugnat, eamque modò impiam appellat, modò ab omnibus reprobendam.

Hanc autem Origenis opinionem cum reliquis illius erroribus per Orientem disseminare conati olim sunt Nonnus, & Leontius Byzantinus monachi nouæ Lauræ, vt ex historia V. Synodi generalis habetur, exinde autem cap. 11. dictæ Synodi Hæreticis adscriptus est Origenes, ac damnatus. D. quoque Hieronymus hunc fuisse errorem Origenis, & nonnullorum Græcorum scribit in Epist. ad Anastasium. Sed nonnullorum errorem esse omnium, nemo affirmabit præter Thomam Biatensem, & si qui reperiantur simili insaniâ capti. Per hanc enim nouam Biatensis dialecticam asserere liceret, hæreses nonnullorum Occidentalium, puta Lutheri, Caluini, Zuinglij & similium, esse omnium. Apage tam putidum ratiocinandi modum; institutum prosequamur.

DE ANIMARVM QVIDDITATE, substantia, siue esse.

CAPVT DECIMVM TERTIVM.

TAM varia, ac multiplex hac de re antiquorum, & recentiorum Arabum sententia fuit, vt longè difficile sit, tot opinionum posse iniri numerum. Earum aliquas percenset Benassalus Ægyptius in libro de fundamentis, & principiis Religionis portâ, seu cap. 5. plures Mashudius in Pratis aureis; nonnullas liber subtilitatum de cognitione veritatum; aliæ sparsim apud diuersos leguntur Authores.

Sunt igitur qui opinati sunt, animam nihil aliud esse, quàm ipsum sanguinem, quamobrem hætenus menstruatam mulierem, ac puerperam, quandiu sanguinis fluxu laborat, نفسا *Naphsa* vocant, id est *animam*, seu *animâ immundam*, nempe sanguine, eodémque vocabulo vtrumque significant. Hac opinione imbutus Nabeta Scianfrensis Arabs interroganti de genere mortis amici respondit: *Indignatâ febris anima eius efluxit.* Et Bensaraka poëta seculi ignorantie.

*Efluunt anima per pectora sauciata armis amoris,
Non secus ac efluunt in bello per vulnera facta ferro.*

Nec videntur ab hac distare opinione Mahometani Canonici iuris Tractatores, qui *Titulo de puerperis & menstruatis* sanguinis nomine animam intelligunt. In Titulo verò de iis, quæ aquas immundas reddunt, cum in eas cadunt, duo distinguunt animalium genera, in ea scilicet, quæ fluidâ animâ sunt prædita, id est sanguine, quibus hominem accensent, & quæ non. Sententiæ huius patroni eam satis euidenter probatam esse arbitrantur præsentī experiētiâ, quia tandiu homo viuit, inquit, quandiu humidus, & calidus humor, qui nihil aliud est, quàm sanguis, in illo conseruatur, moritur verò, statim atque is abest. Empedocles animam in sanguine radicatam esse statuebat, non autem animam, vt isti, sanguinem esse aiebat.

Quidam aërem, seu ventum, spiritum, & auram animam esse sunt opinati. Siquidem Arabibus, vt Hebræis, & Chaldæis dictio *روح*, *Ruhon* & animam, & spiritum, & auram, & aërem significat. Assertionemque probare putant ex eo, quòd homo tandiu viuit, quandiu aërem attrahit, & spirat; moritur verò, cum illo priuatur, hinc *animam efflare, expirare, & spiritum emittere pro mori dicunt*. Huius quoque persuasionis fuerunt Anaximenes, Anaxagoras, Diogenes Cinicus, & Critias.

Nonnulli credebant animam esse auem quandam per totum corpus humanum extentam, vt loquuntur, atque diffusam, quæ homine defuncto pristinam recipit formam, ac perpetuò circa suum circumuolitat cadauer, & quæ post suum discessum ab illo geruntur, ipsi refert. Hac sententia persuasus Alsalt vir inter priscos Arabes celeberrimi nominis filiis iamiam moriturus ait:

Quæ post me fient, meus mihi referet bubo,

Quare à criminibus filij recedite procul.

Rebantur enim antiqui illi, bubones, vlulas, nycticoraces, ac reliquas eiusmodi ferales volucres, quæ in cauernis, ædificiorum ruinis, & ruderibus, locis desertis, cæmeteriis, & mortuorum monumentis commorari amant, ac lamentabiles edunt voces, & vlulatus, defunctorum esse animas. Huiusmodi persuasio, vt legimus apud Mahometum Bocharensem tomo 30. Commentariorum Alcorani cap. 94. reprobata est à pseudopropheta Mahometo, qui interrogatus aliquando à Iudæis quibusdam an anima esset bubo, respondit, *nec bubo est, nec vlula*. Rursus verò interrogatus, quid esset igitur? respondit ex nomine Dei, postquam diu reuelationem se expectasse simulauit: *Interrogantibus te de anima dicito: anima est ex mandato, & præcepto Domini Dei mei*. Digna ipso Mahometo definitio! Quasi verò cum sit anima ex præcepto Dei, esse nequeat bubo, vlula, sanguis, aër, ventus, aqua, terra, aut aliquid aliud eiusmodi. Aut interrogantes Iudæos illos latebat, *omnia Deo præcipiente creata fuisse*, vt cecinit Psalmographus. Neque etiam ex hac definitione doctiores euaserunt Mahometi sequaces, nec quid sit anima propterea apud illos clariùs constitit deinceps. Nam sectæ legales, siue Theologi, & Canonistæ animam esse accidens cum Mohtazlitis philosophis affirmarunt, quod sanè multò minus est, quàm esse bubonem, vlulam, nycticoracem, anserem, passerem, aërem, aut sanguinem. Hoc delirium Mahometanorum Theologorum

grauissimis verbis, & rationibus refutat Elias Chaldæus Episcopus Nisibensis sels. 7. suarum Disputationum habitarum cum Aluaziro Abulcasemo principe viro Mahometanæ sectæ. Inter cætera autem argumenta, quibus ad hanc sententiam refellendam vtitur, hoc vnum est. Accidens non est subiectum accidentium, nec contraria recipit, aut adsciscit: at animæ vtrumque contigit, nam & accidentia recipit, & admittit contraria, vt scientiam, & ignorantiam, bonum, & malum, virtutes, & vitia, ac eiusmodi: ergo anima nequaquam est accidens. Hoc idem demonstrat ex somniis, ex quibus aliquando rerum futurarum prævidentur euentus, dum scilicet sensus externi sunt penitus sopiti, ac nullâ corpus externâ actione est præditum, sed anima penè ab illo separata, & disiuncta suis liberiùs fungitur muneribus. Porro hæc, & alia eiusmodi argumenta parum, aut nihil Legales, & Mohtazlitas præsertim vrgent, aut mouent, cum vtrique non solâ diuinâ virtute, sed naturæ viribus accidens independenter, & absque vlla substantia subsistere posse doceant, vt nos de Mahometanorum sectis variis agentes in Notis ad Chronologiam fusiùs ostendemus.

Sunt etiam, qui animam esse quatuor elementorum æquale temperamentum existimarunt. Hoc autem rati sunt, quia quoties vnum elementorum, siue humorum præualet aliis, vita periclitatur, nec restituitur sanitas, nisi temperamentum ad pristinam æqualitatem redierit. Huius opinionis fuit quoque Zeno Citæus, necnon Galenus.

Alij asserunt animam esse subtile quoddam corpus, & penè spirituale, quod formatur in sinistro ventriculo cordis, ac per arterias essentielles, vt loquuntur, exinde transmittitur ad alias corporis partes.

Nonnulli animam esse spiritus dixere in cerebro genitos, qui suscipere, apti sunt, sensum, motum, imaginationem, ac reliquas animæ potentias, & munia. Hanc sententiam quidam refellunt apud authorem libri subtilitatum, non quoad ipsum esse animæ, sed quoad sedem eius, & locum attinet. Siquidem animam nullam certam sedem in corpore habere volunt, demonstrantque ex eo, quòd vnus aliquando ex acceptis multis, & quidem grauissimis vulneribus nequaquam moritur, vbi alius ex leuissimo in eadem parte inflicto vulnere statim animam agit. Quod autem non aliunde prouenit, nisi quia huius animæ sedes, & domicilium in læsa parte collocatum erat, illius non item.

Alij asseriebant, animam particulam esse substantiæ diuinæ. Opinio hæc ortum habuit apud Persarum Magos authore Zaradašt, siue Zoroastere, indèque successu temporis ad Arabes emanauit. Eandem lib. 7. parte 2. cap. 6. Maronitis, ac Orientalibus aliis tribuit Thomas ille Biatensis dicens: *Anima rationalis* (ex Maronitarum, & Orientalium aliorum sententia) *ex diuina substantia creatur*. Benè nobiscum agitur, at non cum illo, cuius anima ex diaboli substantia genita esse videtur, cum nullum, vt ille, mentiendi faciat finem. Sed audiat impudentissimus impostor, si adhuc in viuis est, si non, eius manes, quid nostri Maronitæ hac de re sentiunt. In ordine matutini feriæ quintæ Breuiarij simplicis ita orant: *Suscipe nos Domine secundum tuum ineffabilem erga genus humanum amorem,*

quo nos ex NIHILO creasti. In ordine verò Marutini feriæ sextæ: *Domine noster Iesu Christe Deus, & saluator animarum nostrarum, longanimis, multarum gratiarum, & iustitiarum, qui ex NIHILO creasti nos, & ad esse produxisti.* In ordine officij defunctæ secularis: *Domine Deus omnipotens, principium, & finis, principio, & fine carens, qui ex NON ESSE ad esse produxisti nos.* Dies certè & anni me deficient priùs, quàm authoritates & testimonia ex Maronitarum libris, quibus hæc veritas constet, nempe animam ex nihilo creatam esse, non autem ex diuina substantia. Eam autem appellare diuinam, non est, illam ex diuina substantia facere, sed quòd ad imaginem Dei sit sola creata: vnde D. Ambrosius epist. 38. *Hominis & anima dignitas est causa imaginis diuinæ: & , propriè secundum animam factus est (homo) ad imaginem Dei.* Quòd non gignatur, vt corpora, sed ab ipso Deo producat ex nihilo, non ex materiæ potentia educatur, sed ab illo nobis infundatur, & inspiretur: iuxta illud Genes. 2. 7. *Et inspirauit in faciem eius spiraculum vite, & factus est homo in animam viuentem.* Quòd diuinitatis quodammodo sit particeps: in quo sensu D. Augustinus de vera innocentia, ait: *Sicuti oculi exteriores quiddam sunt carnis: ita mens quiddam animi, quòd in eo secundum participationem diuinæ rationis excellit.* Et sanè diuinitatis adiuncto passim animam apud Patres vocari comperies. Nec aliud significare voluisse, reor, ethnicos, quàm ipsius animæ dignitatem, præstantiam, & excellentiam, ob immaterialitatem, vt ita dicam, ac similitudinem quandam, quam cum Deo habet, quum illam diuinis exornant titulis. Tullius lib. 5. quæst. Tuscul. *Humanus autem animus, inquit, decerptus ex mente diuina, cum nullo alio, nisi cum ipso Deo (si hoc fas est dictu) comparari potest.* Macrobius verò de som. Scip. libro 1. *Animarum originem manare de cælo inter rectè philosophantes indubitata constat esse sententia.* Manil. lib. 4.

*An dubium est habitare Deum sub pectore nostro,
In celumque redire animas, caloque venire?*

A quo loquendi modo nec Christiani absunt Authores. Lactantius Firmianus lib. 2. cap. 13. diuin. instit. *Constat enim (homo) ex anima, & corpore, id est quasi è cælo & terra: quandoquidem anima, qua viuimus, velut è cælo oritur à Deo.*

Adhæc ex omnium Orientalium sententia Deus incorporeus est, atque indiuisibilis, quî fieri ergo potest, vt ex eius substantia creetur anima, ac tamquam particula quædam materialis ab illa decerpatur, atque decidatur? Ex hoc contra sensum ac rationis lumen sequeretur, animam etiam in hoc corpore positam esse immutabilem, & quæ, vt Epist. 28. arguit D. Augustinus, neque deficeret in deterius, neque proficeret in melius, neque aliquid in semetipsa inciperet habere, quod non habebat, nec desineret habere, quod habebat.

At quid diutiùs in huius pecudis refutatione laboramus, cùm idem sese propriis armis confodiat, nec tam putidum, ac perniciosum mendacium ad horas sub lingua continere potuerit, sed illud eodem lib. par. 1. cap. 38. hoc alio euerterit: *Errant deinde Orientales, inquit, credentes animas per traducem gigni ab animabus parentum?* Egregia impostura! Ani-

ma creantur ex substantia diuina : Animæ gignuntur ab animabus parentum. Faceſſat hinc tam delirus impoſtor, aliis farciat centones, nec aliâ dedignandus reſponſione, quàm hoc Suidæ : γλῶττα ποῖ πορεύῃ ; πόλιν δ' ὀρθώσουσα καὶ πάλιν ἀναστρέψουσα. id eſt, *Lingua quò vadis ? erectura ciuitatem, eandem denuò ſubuerſura.*

Opinionem de generatione animarum per traducem fuiſſe olim Tertulliani, & Luciferianorum non ignoro : ſed an per traducem intellexerint, vim aliquam ineſſe ſemini, aut virtutem intrinſecam animæ parentis producendæ animæ filij : an verò per traducem denotauerint exigentiam quandam extrinſecam, & diſpoſitionem, quâ poſitâ anima à Deo creetur, & vniatur corpori, non attinet ad nos diſquirere. Patres autem multum olim in hac quæſtione collocatſe ſtudij, & ſudoris conſtat ex D. Auguſtini epiſt. 28. ad B. Hieronymum, 157. ad Optatum, ſerm. de orig. animæ & lib. 10. de Geſeſi ad Litteram cap. 23. Apud Arabes tamen antiquos recenteſque Scriptores nec verbum quidem hac de re hactenus comperire potui, ex quo credendum eſt, hanc opinionem apud illos locum minimè habuiſſe.

Nonnulli demum animam, & corpus vnum idemque eſſe credebant. At horum aſſertionem quinque argumentis, ſiue corollariis reſellit Author Epiſtolæ de Spiritu & Anima. Primò, inquit, *oſtendimus ſuperiùs, Animam ſuperſtitem remanere deſtructo corpore, at quicquid remanet alio deſtructo, eſt aliud ab illo, ergo Anima eſt aliud à corpore. Secundò, demonſtrauimus exiſtere Animam ante exiſtentiam corporis, ergo Anima eſt aliud à corpore. Tertio, corpus creſcit, & decreſcit, Anima non item, ergo eſt aliud à corpore. Quarto, homo comprehendit vniuerſalia & particularia ; atqui hæc non ſunt actiões corporis, ſed Anima, ergo Anima eſt aliud à corpore. Quintò, corpus exercitationibus eneruatur, Anima contra roboratur, & quò magis hæc vires acquirit, & firmitatem, illud infirmitatibus deprimitur, ergo aliud eſt Anima à corpore. Hæc ille.*

AN VNA ANIMA SIT ALIA perfectior, nobiliorque.

CAPVT DECIMVM-QUARTVM.

QVÆSTIO hæc plures habere poteſt ſenſus. Nam vel vna anima aliâ perfectior, nobiliorque eſt ratione ſpecificæ differentiæ ; vel ratione numericæ, & indiuidualis, vel quòd in composito meliorem ſortita ſit anima organorum, præſertimque cerebri, diſpoſitionem, & temperamentum, eaque propter perfectiores edit actus ; vel ob acquiſitos ſcientiarum habitus : vel demum ob eoſdem diuinitùs infuſos.

Primum quod ſpectat, in tres ordines, ſiue ſpecies humanum genus ſeculi ignorantia Arabes nonnulli diſtinguebant. Primum ordinem ac omnium nobiliſſimum patrio vocabulo appellabant ناس *Nas*, quo intelligebant noſtram ſpeciem. Secundum ordinem vocabant ناسناس *Nafnas*,

quod nomen de iis prædicabant, quos satyros nuncupamus. Tertiam speciem, seu ordinem نسايس *Nasais* nuncupabant, sub quo centauros, simias, aliæque id genus monstra, quæ humanam formam, actionesque aliquo modo imitantur, includebant. Hanc opinionem multi ut à vero longè alienam non solum explodunt, sed etiam satyros, & centauros extare vsquam in rerum natura, negabant. Suæ assertionis rationem assignabant, quia qui de his scribunt, semper in regionibus longissimè distitis eos collocant. Qui enim orientem diem primi salutant, sub occaso sole locum illis figunt, isti verò ad primos remittunt eos, pari modo faciunt alij. Ad ea autem tria vocabula, quibus huius sententiæ propugnatores tres humanæ speciei ordines significari volunt, respondent: Primo vocabulo designari quidem speciem humanam, reliqua verò diminutiva esse à primitiuo deriuata, ut ipsa forma nominum demonstrat, adeoque significare *homunciones*, siue *homunculos*, quæ de hominibus infimæ plebis dici solita sunt, ac dein syluestribus animalibus per analogiam quandam applicata. In hoc sensu citant Nademæ antiquissimi Poëtæ hos duos versus:

Excelsi virtute (nas) homines sunt depressi,

Factique sunt infra (nasnas) homunciones.

Quasi dixisset, homines virtute præclari oppressi sunt, ac pessundati ab iis, qui nullâ virtute pollent, & vix homines dici merentur.

Abdalla tamen filius Sahidi affirmat apud Mashudium in Pratis aureis, se non vnum satyrum, sed plures vidisse in ea Arabiæ regione, quæ *Alsciagiar*, id est arborea à frequentia arborum dicitur, ac non semel vnâ cum sodalibus ad horum egressum fuisse venationem. Porro quod Iacob filius Harethæ narrat, omnino fabulosum esse videtur. Refert quippe, se cum sociis cepisse aliquando satyrum in quadam Arabiæ sylua, & dicente quodam sociorum, cum sanguis satis abundè ex inflicto animali vulnere efflueret: ô quàm ruber est satyri huius sanguis! cui qui in vicina latitabat arbore satyrus respondit: quia hic vescebatur fructu sumak. Est fructus cuiusdam arboris rubri coloris, & saporis accidi. Tunc ex voce proditum satyrum capiunt venatores. Hoc alius animaduertens, qui non longè indè in densa absconditus erat sylua, dixit: Profectò si seruare hic silentium didicisset, nequaquam fuisset captus. Georgius Elmacinus parte 1. sui Chronici in diuisione Climatum scribit, in Persidis partibus interioribus animal quoddam reperiri humanam referens figuram, quod sagittis illud impetentes venatores Tataricâ linguâ multis conuiciis, & maledictis incessit. Giaafar Almotuachelo, qui Hegiræ anno 240. Chali-phatum gessit, Honaino filio Isaaci medico suo iniunxit, ut ad Iamam, & Hadramutam Arabiæ prouincias proficiscens centauros ad se inde adduceret, quemadmodum ex prouincia Sciagiar satyros. Fama quippe est in iis regionibus eiusmodi animalia obuia ac frequentia esse. Iussa principis gnauiter exequens vtrumque animal Bagdadum, siue Babylonem adduxit. Res vulgatissima est apud Arabes scriptores, ut Mashudius, & alij testantur. Nonnulli tamen, qui seculo proximè sequente scripserunt, eam in dubium reuocarunt, & quamuis hoc naturæ potentiae haud negent, productionem eius in actum concedere induci non

possunt. Nihilominus historiæ huic Honaini suffragari videntur plures aliæ. Rerum potiente Constantino cornigerum hominem, seu satyrum, caprinis præditum pedibus Alexandriam adductum esse scribit D. Hieronymus, indeque mortuum, & sale conditum Antiochiam allatum Imperatori conspiciendum. Duos alios huius generis & notæ in Saxoniarum montibus captos esse suo tempore testatur Magnus Albertus. Phlegon Trallianus Augusti, siue ut alij malunt, Adriani libertus scribit, hipocentaurum in saunis Arabiæ vrbis monte captum, & Romam Cæsari missum fuisse, eiusque partes & figuras diligentissimè describit, & enumerat.

Sunt qui satyros designatos fuisse, existimant apud Isaiam Prophetam cap. 34. vers. 14. hisce verbis: *Pilosus clamabit alter ad alterum.* Id confirmari videtur ex Hebraïco vocabulo שפיר *sahir*, quod *pilosum*, *hirsutum*, & *hircum*, cuius formam partim referunt satyri. Arabicus textus habet ibi الغيلان *Alghilan*, quod satyrum, vel animal aliquod humanam repræsentans aliquo modo figuram denotat.

At vtut sit, probare dari satyros, dari centauros, aut eiusmodi monstra alia, non est probare illa pertinere ad genus humanum, aut alicuius animalis rationalis constituere speciem, etsi ad humanam accedere quodammodo videantur, humanasque imitentur propè actiones. Extrinsecæ enim figuræ affinitas non est ea, quæ constituit speciem, præterquam quod etiam satyri, centauri, ac id genus alia monstra longius absunt ab humana similitudine, quàm canis à lupo, asinus ab equo, à cuniculo lepus, & eiusmodi. Imò Arist. 6. de historiis Animalium cap. 24. scriptum reliquit, mulas, quæ in nostra Syria pariunt, quamquam simillimæ sint aliis, ut ne vix quidem ab illis discerni possint, non esse tamen eiusdem speciei propter diuersum generationis modum. Auerroës verò in fine de somno, & vigilia docet, quod si qui essent homines, qui non eodem modo cognoscerent, ac nos, non essent eiusdem generis nobiscum. Ad actiones autem quod spectat, plura sane sunt animalia, quibus nullæ prorsus formæ affinitas est cum genere humano, hoc tamen comparatum habent à naturæ principiis, ut suos actus ad finem ordinare, & dirigere, rationemque finis cognoscere putentur, cum media apta eligant, & disponant ad finem illum consequendum. Hinc hirundinum admiramur nidi artificium, quem parturiendi foetus gratiâ extruunt; aranearumque telas, ac retia ad muscas, aliâque insecta capienda contextas. Noxia etiam non minus deuitant irrationalia, ac rationalia animalia, vnde Horatius lib. 1. Epist.

Cautus enim metuit foueam lupo, accipiterque

Suspectos laqueos, & opertum miluius hamum.

Admiratione longè dignum, quod scribunt Gelaladdin in *Historia Ægypti*, & Salamas filius Hadi *Tract. de mirabilibus mundi. sect. 6. de Animalibus*, de aue quadam, quam Indiarum rex misit Almotuachelo Moslemanorum Chalpihæ. Erat hæc diuersis distincta mirabiliter coloribus, rostro rubro, oculisque instar ignis scintillantibus prædita, principis semper assistebat mensæ, si autem veneni quid cibus suberat, statim vberimis fuscis lachrimis, & gemitu humano haud absimili, ac magnis editis clamoribus prodebat. Ibidem refert Salamas, se aliam vidisse auem bar-

bam comamque humanæ simillimam habentem, quæ claris & articulatis Arabicis vocibus solâ naturâ magistrâ continuò hæc verba canit, الله وحده *Allaho vahdoho*, id est, *Deus est vnus*, vel *solus*. Infinita huiusmodi breuitatis gratiâ prudens prætereo. Quinimò Author *Propositorum Arabum Philosophorum*, ipsis quoque plantis, & stirpibus comprehensionem tribuere videtur scribens propos. 7. *At fortè planta etiam non carent comprehensione*. Idque colligit, coniicitque ab euitatione impediens, cum si quid impedimenti offenderit planta in via, illud declinat, aliòque deflectit, antequam eò perueniat. De ipsarum verò plantarum naturali repugnantia, aut consensu, & conuenientia vix credibile est, quod ab Authoribus perhibetur. Hoc vnum vt oculatus testis, & experienciâ doctus affirmare possum de palma. Femina nunquam fructus ad perfectionem & maturitatem perducit, nisi per incisum eius folliculum aliquid floris, seu seminis ex maris folliculi decerpti iniiciatur, & ab agricola suffletur, nec sufficit ad id aspectus mutuus, vt quidam tradunt, cum, quod indico, in Oriente & Africa ita sit compertum, ac in Europa vitium putatio. Longè admirabilitate dignum est, quod de planta quadam loco mox citato refert Salamas in insula quadam Indiarum crescente, vberes, ac suauissimos edente fructus, quos si virgo quæpiam, aut nupta comederit, statim grauida redditur, intumescitque ipsi venter, non secus ac si viro copulata fuerit, & post biduum, triduumve ad summum, exanimem parit fœtum omnibus membris ita absolutum, vt nullis notis ab humano distinguere possit.

Pseudopropheta Arabs, qui omnes scientias in suo ineptissimo Alcorano se complexum fuisse iactat, non modò brutis animam rationalem tribuit, ac intellectum pares hominibus, sed etiam pari ratione resurrectionem, præmium, & supplicium ipsis pro meritis ac demeritis statuit cap. de belluis inquit: *Non est iumentum in terra, nec volatile volans alis suis, nisi gentes similes vobis* (hominibus) *quandoquidem nihil contempnimus in libro*, (Alcorano) *deinde ad Dominum suum suscitabuntur*. Suo Pseudoprophetæ suffragantur Alcassai, Vahbus, Cahbus, Abbas ac reliqui Mahometani legales: at non conueniunt, an bona bruta, & quæ propterea præmio & felicitate donanda sunt, eundem beatitudinis paradysum cum hominibus sint habitura, an alium. Multi annuunt eundem vtrisque felicitatis fore paradysum; qui negant, in duplici sunt sententia. Eorum quidam alium ipsis fore locum præmij existimant, decem exceptis, quæ hominibus associant; alij affirmant, in terram & puluerem conuersum iri præter illa decem. Horum decem, de quibus nulla est controuersia, primum tenet locum Camela Salehi, cuius historia hæc est. Salehus iste ad Thamuditas, vti narrant, missus à Deo fuit ante Abrahami tempora, vt gentes illas ad meliorem frugem conuerteret. Illi autem pro signo confirmationis suæ prophetiæ, & missionis postularunt ab ipso, vt camelam de rupe quadam, quam ei ostenderant, educeret. Quod ipse fufis ad Deum precibus præstitit. Camela hæc interdium in montibus pascebat, vespere verò reuerfa totam percurrerebat urbem, & clarâ altâque voce exclamabat: *Quicumque lacte eget, ad me exeat*. atque ita ciuibz vniuersis sufficiebat.

Verùm illi nec miraculi magnitudinis habitâ ratione , nec tanti beneficij memores Camelam eneruant, & Salehum sua expulerunt ditione. Camelam hanc sequitur Vitula Abrahami, & est ea, ex cuius carnibus conuiuium tribus hospitibus Angelis instruxit. Post parentis Vitulam ingreditur Ismaëlis filij Aries. Ismaëlitæ quippe nonnulli pro Isaac Ismaëlem parentem suum substituunt in sacrificio illo pro quo Abraham benedictionem sibi ac semini, necnon repromissionem promeritus est cum diuino iuramento. Arietem Ismaëlis excipit Vacca Moysis. Huius fabula hæc est. *Erat vir quidam probus, inquit Sciahinsciah, inter Israëlitas, qui præter vitulam nihil in bonis habebat. Hanc morti proximus inquadam dimisit sylua dicens: Domine Deus hanc tibi commendo vitulam, donec crescat filius meus, illamque reposcat. Adulto puero rem indicat mater, qui eò pergens inuentam domum reduxit. Cui mater ait: Ito fili mi in forum, ac tribus vendito illam denariis, sed caue eam tradas me inconsultâ. Pergenti autem in forum occurrit humanâ sub formâ Angelus, & sex obtulit ipsi denarios, dummodò non consuleret matrem: at ille materni moniti memor prestare noluit. Quæ consulta rursus ait: placet, sed ne tradas illam, nisi me prius consulas. Proficiscenti ergo iterùm in forum idem occurrit emptor duplò plus offerens, dummodò matrem non consuleret. Quod ille facere constanter negauit. Consulta itaque secundo mater ait: Fili mi hic Angelus Dei sine dubio est, quare sciscitare ab illo, cui fore vsui vaccam istam. Quod autem cùm fecisset iuuenis, dixit ipsi Angelus: Res accidet quandoque in Israëlè cuius causâ Vacca hac tantâ vendetur auri summâ, quantum capere potest eius pellis. Non multò quidem post interfectus est vir quidam ditissimus Israëlitarum nomine Hamil, quamobrem plures necis huius suspecti ad Moysen delati sunt. Qui ne cum noxiis innoxios comprehenderet, Deum multis sollicitauit precibus, ut homicidam proderet. Redditum est oraculum, ut Vacca talibus, ac talibus prædita signis in sacrificium offerretur. Nulla in omnibus Israëlitarum armentis inueniri potuit eiusmodi habens signa, & conditiones præter Vaccam hanc, quam interfecti consanguinei eâ auri emerunt summâ quam Angelus dixerat. Vaccæ huic succedit Ionæ Prophetæ Cetum. Rudit post Cetum Ionæ Mahometanum paradisum ingrediens Asinus Ieremiæ. Huius lepida narratio ex Sciahinsciah, Abisahidi Africani & aliis Mahometanis scriptoribus eiusmodi est. Solo postquàm equata esset Hierosolymorum vrbs unâ cum Templo, nec spes ulla affulgeret instaurationis, Ieremia præcepit Deus, ut eò pergens non proximam modo, sed præsentem annuntiaret ciuibz instaurationem illam. Qui cùm eò peruenisset, vidissetque Vrbis, ac Templi tantam ruinam, risit apud se dicens: Facilius est profectò mortuum ad vitam reuocare, quàm urbem hanc iterùm exsuscitare post tam miserabilem casum. Quamobrem victo propè se Asino, quo eò vectus erat, mæstitiâ oppressus inter vrbis rudera immisso illi sopore & ab oculis hominum subductus Dei voluntate centum annorum spatio exanimis cum Asino obdormiuit. Intereâ instauratur Vrbis, Templum excitatur, & pristino omnia redduntur splendori. Eo elapso interuallo exsuscitatur Propheeta, & primùm vite oculis restitutis videbat quomodo tam sua, quàm sui Asini ossa ad inuicem iungebantur, vestiebanturque nervis, carne, & pelle.*

Quibus absolutis stat pristinâ formâ receptâ Asinus altisque vociferationibus rudere cœpit. Tunc ait Ieremias : Iam scio, rerum omnium prepotentem esse Deum. Alij non Ieremia, sed Ezdra id euenisse scribunt, qui excitatus, & ad suam profectus urbem cuncta aliam rerum faciem, aliâque signa habere comperit, & suos nepotes iam graui senectute confectos vidit. Sparso per prouinciam facti rumore confluunt ad illum Iudei, dicuntque : Si tu es Ezdras, ut asseris, recita nobis Legem, & eam edoce nos. Qui lumine in eius ventrem calitus immisso illustratus iampridem amissam restituit ipsis Legem iuxta formam, quæ etiamnum apud eos extat. Et is Asinus est vnus è decem brutis, quæ Mahometanum paradisum sunt merita. Asini huius vestigia premit Formica Salomonis, de qua ita Alcoranus cap. de Formica : Et coacti sunt Salomoni exercitus ex geniis, hominibus, & auibus, qui in turmas dispositi processerunt, donec peruenerunt ad vallem formicarum, tunc dixit vna formica : ô formica ingredimini habitacula vestra, ne contendant vos Salomon, & exercitus eius imprudentes. Vpupam Balkais reginæ Sabæ, siue Arabiæ post Formicam eò introducunt, cuius apologum pluribus etiam narrat Alcoranus capite mox citato. Fabula summa est, hanc nimirum egregiè lenæ perfunctam esse officio inter Salomonem, & reginam illam, vt præter Alcoranum miris luxuriantur commentis Commentatores. Ibidem quoque Mahometi Camelam stabulari volunt. Demum brutale agmen claudit Canis septem Dormientium Ephesinorum, qui Decij Imperatoris declinantes iram in quoddam antrum sese receperunt proximi montis, vbi obdormierunt vsque ad Theodosij tempora. Cani huic, quoniam ex immundorum genere est, flauî Arietis indetur forma. Illi nomen est, secundum aliquos *Nura*, secundum alios verò *Cam-tira*. Et hæc de differentia specifica.

Quod autem pertinet ad secundum, multi Arabum Philosophorum docent, vnum hominem alio præstantiorem nobiliorémque esse secundum rationem numericam, & indiuidualem, ita vt differentia indiuidualis vnus nobilior, perfectiorque sit differentia indiuidualis alterius. Proinde autem potentiæ, ac facultates animæ, puta, intelligendi, aut ratiocinandi vegetiores sint in Zaïdo, quàm in Amro. Hanc sententiam patroni comprobant hoc Alcorani celebri de hominibus enunciato : *Putasne plures audire, an intelligere?* Id est multi audiunt, pauci intelligunt. Contra hanc opinionem ita occurrit nonnemo. Perfectio numerica Zaïdi habetur à ratione specifica, sed hæc vna eadémque est in omnibus, & æquè participatur, ergo si vnus non præstat alio ratione specifica ex horum sententia, neque præstat ratione numericâ. Ad hanc obiectionem respondent; perfectionem numericam haberi à specifica fundamentaliter, non formaliter.

Ad tertium quod spectat, iidem fatentur, vnum hominem perfectiores nobilioresque edere posse actiones ratione melioris organorum dispositionis. Pro qua re notant, hominem, quæ ex anima constat, & corpore, quasdam habere potentias merè organicas, quæ omnes sunt materiales, & corporeis organis affixæ, vt sunt eæ, quæ sequuntur gradum vegetandi, & sentiendi; quasdam verò immateriales, & minimè organicas,

quæ non corpori, sed soli animæ inhærent, vt sunt intellectus, & voluntas. Istæ licet sint immateriales, & minimè organicæ, organis tamen ob nexum animæ cum corpore, egent ad suas functiones ritè obeundas. Cùm igitur inæqualis, ac dispar sit organorum corporeorum dispositio, ac temperies, inæqualis, ac dispar oritur intelligendi, ac operandi facultas, & actio, proindèque perfectio. Hinc vnus promptiùs alio concipit, expedi- tiùs ratiocinatur, recordatur feliciùs. Huic assertioni obiicit quidam au- thoritatem Philosophi 3. de Anima asserentis, intellectum non habere aliquod organum in corpore. At Philosophus loquitur ibi de intellectu secundùm se considerato, & ab omni corpore abiuncto, non autem de intellectu prout corpori coniuncto, sic enim organis eget, & creatio cor- poris, & membrorum est propter illum, vt idem Philosophus asserit lib. 2. de animalibus. Præterea nec Philosophi isti asseuerant intellectum ha- bere organum, quà intellectus est, sed quà perfectio est corporis egere organis corporeis ad suas functiones ritè obeundas.

Ad quartum dicendum est ex omnium sententia, vnum hominem a- lium præcellere posse habitu scientiæ ex perenni virtutis studio, & exer- citio acquisito, etsi ille, qui eiusmodi habitu præstat, ignobiliori prædi- tus sit principio siue ratione numericæ indiuiduationis, siue ratione tem- peramenti, & dispositionis organorum.

Demum ad postremum quod spectat, nulla difficultas inesse potest, quin diuino beneficio, & munere vnus homo ob infusos diuinitus sibi habitus perfectiùs alio intelligat, & per consequens nobilior habeatur. Hanc sententiam refert Mahometus Iamnius in Præfatione Tract. de præ- stantia Mechæ, & Ierusalem ex hisce Alcorani verbis: *Et extulimus quos- dam vestrum super quosdam gradibus*: indeque probare nititur vnum lo- cum alio præstantiorem esse, vt homine hominem. Idem asserit Salamas sect. 1. de mirabilibus orbis. *Scias oportet, inquit, Deum omnium præstan- tissimum constituisse intellectum, & unicuique elargitum esse iuxta mensu- ram sui amoris erga illum, eiusque dignitatem apud Dominum suum. Item- que antecellere fecit quosdam super quosdam diuitiis, & largitate bonorum. Angelorum itaque, & Prophetarum intellectus superant intellectus Docto- rum. Doctorum verò intellectus superant intellectus vulgi hominum, & in- tellectus vulgi hominum superant intellectus mulierum, demum intellectus mulierum intellectus puerorum.*

Hæc porrò partim intelligenda sunt de habitibus infusis, quales sunt Prophetarum: partim de acquisitis, quales Doctorum: partim de diffe- rentia numerica, atque de gradibus perfectionis, qui oriuntur ex orga- norum corporeorum dispositione, quales inter mulieres puerosque discer- nuntur.

Verùm ex mox dictis oritur dubium, num mulier viro imperfectior sit, distinguaturque in ipsa ratione specifica. Philosophi Arabum distin- ctionem hanc specificam non admittunt, at legales, siue Theologi vltro concedunt. Eam docet imprimis Cahbus ex Rabbino pseudoprophetæ sectator, & discipulus, vt de illo referunt Amamus Nagemaddinus, & Abufadlus in præfatione Commentarij eiusdem Cahbi poematis coram

Mahometo habiti de eius amasiæ Saad laudibus. Opinionem hanc è Iudæorum scholis ad Arabes emanasse, non semel mihi olim testatus est clarissimus, Rabbinicarumque disciplinarum peritissimus Ioannes Baptista Iona in Pisana olim, nunc in Romana Academia Hebraicæ linguæ publicus Lector, atque Professor. Quod autem per mox nominatum Cahbum præstitum fortè est; cùm is omnes ex Iudæorum synagoga fabulas, & apologos ad Mahometanam transtulerit Moschæam.

Eidem assertioni suffragari videtur Tullius, dum dicit: *Duplex est natura generis humani, sed præstantius est genus eorum, qui sunt viri.* Accedit Philosophus i. Polit. docens, quòd in communicatione, quâ sibi communicant vir, & mulier, vir est sicuti principans, & mulier sicuti subiecta. His omnibus addere robur creditur authoritas Apostoli affirmantis, virum esse caput mulieris, & mulieres viris subditas esse, oportere. Nec minus fauet testimonium D. Augustini in quæst. Noui, & Veteris Testamenti, isthæc edisserentis de creatione hominis ad imaginem Dei: *Hæc, inquit, imago Dei est in homine, ut unus factus sit dominus ex quo ceteri oriantur, habens imperium Dei quasi vicarius est, quia unius Dei habet imaginem. Ideoque mulier ad imaginem Dei non est facta: sic etenim dicit: Et fecit Deus hominem; ad imaginem, & similitudinem Dei fecit illum. Hinc etiam Apostolus; vir quidem, ait, non debet velare caput, quia imago & gloria Dei est. Mulier ideò velet, quia non est imago, aut similitudo.* Eadem fermè tradit D. Ambrosius super epist. i. ad Corinthios. Ex quibus omnibus colligi videtur, virum differre specie à muliere, cùm ille sit factus ad imaginem Dei, ipsa non item; adeoque diuersa est vtriusque substantialis forma.

Ad hæc respondetur primò: authoritatem Apostoli, & Philosophi Arabibus istis minimè suffragari. Principatus enim, & eminentia viri super mulierem non est naturæ, cùm in hoc, teste D. Basilio in Hexam. æqualis sit vir, & mulier: sed œconomix; proindèque paterfamilias non vxori præest duntaxat, & caput dicitur esse mulieris, eminere & habere principatum gamium, seu coniugalem; verumetiam præest liberis, habetque in eos dominium paternum; præest seruis, & habet in eos despoticum, seu herile dominium, nec præterea censetur esse diuersæ naturæ, & speciei respectu liberorum, ac seruorum.

Illud autem quod adducitur ex Tullio pro diuersitate generis viri, & mulieris, intelligendum est de sexu distinguente suo modo inter virum, & feminam, genusque accipiendum hîc esse latissimo modo, ac satis analogicè, in quo sensu dicere solemus, genus Gallorum, genus Hispanorum, genus Arabum, designantes tunc multitudinem quandam regione, linguâ, habitu, victûs ratione, moribus, religione, & id genus ab alia multitudine distinctam. Profectò etiam qui verba illa attentius perpenderit, comperiet, esse dicta de perfectione numerica, & quæ à meliori dispositione organorum pendet, secundùm quam tam corpore, quàm mente feminæ sunt viris longè imperfectiores. Hinc Ouid. in Epist. Heron. ad Leand.

Vt corpus teneris, sic mens infirma puellis.

Ad id porrò, quod affertur ex DD. August. & Ambrosio ita respondet S. Thomas par. 1. quæst. 93. art. 4. ad 1. *Tam in viro, quàm in muliere inuenitur Dei imago quantum ad id, in quo principaliter ratio imaginis consistit, scilicet quantum ad intellectualem naturam. Vnde Gen. 1. cum dixisset ad imaginem Dei creauit illum, scilicet hominem, subdit, masculum & feminam creauit eos, & dixit pluraliter eos (vt August. dixit) ne intelligatur in vno indiuiduo vterque sexus fuisse coniunctus. sed quantum ad aliquid secundarium imago Dei inuenitur in viro, secundum quod non inuenitur in muliere: nam vir est principium mulieris, & finis: sicut Deus est principium & finis totius creatura. Vnde cum Apostolus 1. Corinth. 11. dixisset, quod vir imago & gloria est Dei, mulier autem est gloria viri; ostendit, quare hoc dixerit subdens: non enim vir est ex muliere, sed mulier ex viro: & vir non est creatus propter mulierem, sed mulier propter virum.*

Ego fanè non à veritate alienum esse reor, mulierem ideo dici non esse factam ad imaginem Dei, quia non immediatè à Deo condita est sicut vir, sed vt apographum ad prototypi viri imaginem; quemadmodum si quis pingat immediatè imaginem Cæsaris, & ad huius similitudinem aliam. Tunc licet vtraque sit effigies Cæsaris, prior tamen dicitur facta ad eius imaginem, altera non item, sed ad similitudinem prioris delineata, siue antitypon.

Curiosè forsitan, ac iure merito sciscitabitur hîc à nobis nonnemo, quâ ratione Arabum legales aliqui excludunt mulieres à paradiso viro- rum, confortiòque, cum potissimam partem voluptatis finalis alterius mundi ex Mahometi decreto, & conditò istæ constituent, vt non satis putauerit singulis viris singulas iungere puellas, sed plures, quas aliqui volunt fore quadraginta, alij centum, nonnulli multò plures, niue candidiores, sole splendidiores, vti videre est in Alcorano cap. *Misericors*.

Responderetur, puellas illas Mahometicas non esse ex harum, quas in hoc nostro habemus Mundo, genere, aut specie, sed alterius longè sublimioris, ac elegantioris, vti legere est in libro *Sonnat*, seu de Mahometi Lege tradita, & alibi. Vide hac de re doctissimum eruditissimumque R. P. Philippum Guadagnolum in Apologia pro Fide Christiana Tract. 2. de Alcorano cap. 3. sect. 3. Quamquam non omnibus vna sententia sit de harum puellarum productione.

Ex Arabibus Christianis Abuisaac Benassalus Tract. *de principiis, & fundamentis Religionis cap. 5. de Intellectu, Anima, Corpore, Forma, Materia, & Operibus hominis*, quadrifariam distinguit iuxta potentias theoricarum, vt loquitur, Animarum ordines. Primum tribuit iis, qui diuinarum cognitione, & scientiis sunt cælitùs illustrati. Secundum illis, qui diuina veraque dogmata amplexati sunt, non euidenti demonstratione inducti, sed solâ Ecclesiæ persuasi autoritate. Tertium iis, qui tam veris, quàm falsis dogmatibus vacui penitùs sunt. Quartum demum illis, qui falsis imbuti sunt. Porrò iuxta potentias practicas in tres distinguit ordines. Primus ordo tribuitur iis Animabus, quæ optimis sunt præditæ moribus; secundus illis, quæ tam bonis, quàm malis vacuæ sunt; postremus eis, quæ malis moribus sunt inquinatæ.

Author Epistolæ de Spiritu & Anima quæst. 8. duas affert opiniones, vnam Philosophorum, alteram Theologorum Mahometanorum. Illorum sententia totam discriminis rationem collocat in varietate temperamentorum, istorum verò in ipsa essentiali differentia. Quatuor hæc sententia innititur argumentis. Primum ita adstruitur ex officio Apostolatûs. Vel enim, aiunt, id consequitur Apostolus gratiâ aliquâ, vel ex principiis essentialibus emanat; non primum, quia illa gratia aliam requirit, & hæc aliam, atque sic in infinitum; ergo restat, vt sit ex principiis essentialibus: igitur homines licet sint eiusdem speciei, differunt inter se in gradibus perfectionum essentialium. Alterum argumentum instituunt ex hisce Mahometi Pseudoprophetæ verbis: *Anima sunt milites ordinati*, nempe instar militum cælestium, seu Angelorum; atqui Angeli discrepant in gradibus essentialium perfectionum; ergo & homines. Tertium ex hoc eiusdem Pseudoprophetæ alio dicto: *Homines differunt inter se vt metalla, nempe aurum, & argentum*; atquæ hæc differunt in gradibus essentialibus: ergo & homines. Quartum: Homines, inquiunt, longè dissident ingenij acumine, vel hebetudine, temperantiâ, & luxuriâ, & eiusmodi aliis; sed hæc proueniunt ex principiis essentialibus: ergo differentia inter eos est in gradibus perfectionum essentialium. Eadem tradit Sciahrzurus in libro *Enigmatum, & Parabolarum diuinarum de cognitione Anima & Spiritûs*. Hanc sententiam lubens amplectitur C. F. d'Abra de Raconis Doctor Nauarricus *Tract. de Anima rationali sect. 5. de affectionibus anima rationalis quæst. 1. an omnes anima rationales sint equalis perfectionis*, aliâ, quam dudum secutus erat, repudiâtâ ita palinodiam canens. *Verum quia inspectâ attentius ratione istâ, eam infirmam valdè, imò ruinosam esse deprehendi: idè in ea opinione diutius persistere non potui, sed lubentius contrariam sum amplexus, ductus contrariâ ratione, quæ talis est: Non est inconueniens, imò valdè congruum videtur admittere inaequalitatem essentialem inter individua eiusdem speciei: ergo tametsi omnes anima rationales sint eiusdem speciei, non sequitur, eas omnes esse in essentia equalis perfectionis, imò exinde potius iudicanda sunt inaequales. Probatur antecedens, non est magis inconueniens, sed pari iure asserendum videtur, individua eiusdem speciei inaequalia esse in perfectionibus essentialibus, ac species eiusdem generis: sicut enim species præter communem gradum generis, in quo omninò similes sunt & aequales, habent proprias, & peculiare differentias essentielles à quibus peti potest inaequalitas essentialis: verbi gratiâ homo, & brutum, quæ sunt species animalis, præter illam communem rationem animalis habent suas differentias essentielles, homo rationalitatem, brutum irrationalitatem, ratione quarum non modò discriminantur, sed homo brutum nobilitatis iure longissimè anteat: ita individua præter communem gradum speciei suæ, secundum quem eadem sunt, & planè equalia, sortiuntur peculiare differentias individuales. Hæc retulimus ad ostendendum, quàm par, & vniformis sit ratio diuersa philosophandi vel in Gallia, vel in Arabia, vel vbi-que terrarum, & gentium.*

DE ANIMARVM MORTALITATE,
& Immortalitate.

CAPVT DECIMVM-QVINTVM.

ANIMAS qui mortales faciunt inter Arabes, non pari modo, & sententia insaniunt omnes. Aliqui enim naturâ ipsâ abhorrente, atque reclamante, manu, & calamo renitente, repugnantéque, illas in nihilum redactum iri, ac vnâ cum corporibus interitum affirmabant, nullâ spe resurrectionis aut Animabus, aut corporibus affulgente.

Alij, Animas cum corporibus extinguere, asseriebant, vnâque in nouissimo die cum iisdem resurrectiones fore docebant.

Prima sententia Dahritarum Philosophorum erat. Quamquam Fachrus in *variis questionibus*, præter aliorum omnium Arabum opinionem, persuasionemque, vt posteaquàm horum supra retulimus sententiam, apud eum legimus, perhibeat, Dahritas nequaquàm Animas interituras sensisse, sed non resurrectiones, seu ad corpora sua aliquando redituras, aut illa resumpturas. *Hinc, inquit ille, quidam sunt rati, Dahritas Philosophos mortales habere Animas, quia resurrectionem corporum inficiebantur, & Animarum ad corpora reditum. Verùm hac de corporum mortalitate, & interitu intelligenda sunt, non autem Animarum.* Scilicet, Dahritæ corporum negabant resurrectionem, asseriebantque Animas ad ea non esse redituras ampliùs, postquam semel ab ipsis discesserunt, at eas propterea esse mortales, nequaquàm.

Arbitror sanè, ad me quod attinet, Fachrum Dahritas cum Peripateticis philosophis hîc confundere. Ex horum quippe de Mundi æternitate secundum præsentem formam sententia nullam fore corporum resurrectionem necessariò consequitur, aut Animarum ad illa reditum. Ex quo Mahometus Algazel huius opinionis reum agit Auicennam, quamquàm is *Tract. postremo Metaph. sect. de Prophetia*, inter multa, atque diuersa, quæ à Propheta inculcanda sunt hominibus, articulum resurrectionis, vt valde præcipuum, ac necessarium recenseat, necnon reditum Animarum ad sua corpora. Quæ de re ita noster Author propositorum Arabum Philosophorum propos. 24. *Haud obstante hac expositione retulit ad illum (Auicennam) Amamus Mahometus Algazel negationem reditus corporalium. Causa autem huius relationis ad hoc fuit, quod reditus corporalium repugnat æternitati Mundi corporum. Ipse verò (Auicenna) asserit æternitatem, & durationem huius Mundi in sua existente forma.* Hoc est, Auicenna asserit Mundum ab æterno conditum fuisse, atque in æternum duraturum, seruaturumque præsentem formam: sed quisquis huius opinionis suscipit patrocinium, resurrectionis dogma destruit, & Animarum ad corpora negat reditum, quicquid verbis in contrarium dissimulet. Resurrectionem autem præsentem Mundi inuertere ordinem, & formam præter rationes, & argumenta diuina testantur oracula: *Adueniet autem dies Domini vt fur: in quo celi magno impetu transient, elementa verò calore sol-*

uentur, terra autem, & quæ in ipsa sunt opera, exurentur. Licuit ergo Algazelo ex hac sententia de Mundi æterna duratione inferre, Auicennam aliosque Peripateticos Philosophos re corporum resurrectionem negare, & Animarum ad illa reditum quicquid ille de resurrectionis articulo à Propheta inculcando dixerit. Totum itaque discrimen inter Dahritas Arabes, Arabesque Peripateticos in eo consistit, quod isti ex suo doceant Philosopho immortales esse Animos, illi non item, si Fachri de illis excipies testimonium.

Altera opinio, nisi velis insaniam illam appellare, de Animorum mortalitate extitit nonnullorum sub ipso Christianismo, cui nomen quoque dederant. Isti affirmabant Animas vnà cum corporibus extinctum iri, & in die nouissimo cum iisdem vicissim esse resurrecturas, vti legere est in Concilio Arabico contra eosdem celebrato an. 2. Fabiani Pontificis, & 4. Philippi Imperatoris, qui est Domini 249. de quo videsis Eusebium, Baronium, & alios.

Fit alterius quoque Concilij Alexandriae habiti contra eosdem mentio in Cophitarum Martyrologio, vbi ipsa verba sunt. *Die 3. mensis Tuti congregatum est sanctum Concilium in vrbe Alexandria ann. 2. principatus Patris nostri sancti Patriarchæ Dionysij. Coactum autem est Concilium hoc causâ quorundam, qui ex regione Arabia prodeuntes docebant, Animam vnà cum corpore mori, simulque etiam cum illo in die resurrectionis resurgere. Qua de re conscriptam Epistolam ad aliquos Alexandriam transmiserunt. Quod videns Pater noster S. Dionysius agerrimè tulit, illòsque ab hac vt amoueret opinione omnes adhibuit conatus. Quamobrem hoc aduersus eos coacto Concilio, multisque initis cum ipsis disputationibus eorum aperuit errorem, & respiscere detrectantes, ac ab eiusmodi opinione nolentes recedere, anathematis mucrone feriit, & fidelium priuauit communione. Scripsit præterea contra ipsos Tractatum, qui ita incipit: Vtique Dei erga humanum genus charitas summa est. In quo euidentissimè demonstrauit, Animam neque mori, neque extinguì cum corpore, sed immortalem esse, vti sunt Angeli, & demones, quoniam ipsa quoque spiritus est, ac minimè propterea alterationi, aut corruptioni obnoxia est, & egredientem è corpore mittit illam (Deus) ad locum meritis eius congruentem vsque ad resurrectionis diem. Sonante autem buccinâ, & resurgentibus corporibus imperio Creatoris singula Animæ suæ resument corpora, consequenturque cum ipsis aut felicitatem, aut supplicium decretum, ac in eo statu, quem vtrumque consequutum fuerit, permanebit, nec illum in seculum seculorum, & aternitatem aternitatum commutabit.*

Hanc sententiam de Animarum extinctione cum corpore inferebant illi ex receptissima inter illius seculi Philosophos hac definitione: *Anima est corpus simplex rationale apta vniri corpori, per quod suas actiones operationesque perficiat, seu fungatur.* Ex qua sic arguebant: *Anima est corpus, corpus est interitui obnoxium, igitur mortalis.* Cùm verò alia ex parte se vrgeri admodum viderent diuinorum oraculorum autoritatibus de Animarum immortalitate, earumque reditu in nouissimo die ad sua corpora, statuerunt eas vnà cum corporibus resurrecturas fore in die iudicij.

Verùm enimuerò nec definitionis sensum intelligebant, nec Philosophorum illius authorum assequuti sunt mentem. Siquidem isti Animam non *absolutè* esse corpus definierunt, sed quà comparatur Deo, qui solus purissimus actus est, Anima verò non item, sed ex potentia & actu constat. Ita definitionem hanc interpretatus olim est Bazudbadukus antiquissimus scriptor Chaldæus in libro Definitionum, quas Syriacè conscripsit, definit. 91. & 92. vbi, *definitur*, inquit, *Anima esse corpus simplex, ut à Deo distinguatur*. Confirmatur hæc interpretatio ex Angelorum definitione, qui etsi ex eorundem Philosophorum mente immortales sint, definiuntur tamen ab illis ita: *Angeli sunt corpus simplex rationale operantes sine organis*. Quam autem definitionem mox laudatus Bazudbadukus sic explicat: *Dicuntur Angeli esse corpus Deo comparati: operantes sine organis, ut ab Anima vnita corpori distinguantur*. Hinc liquidò, ac palam relinquitur; eos Arabes grauissimè esse deceptos arguentes à corporis compositi, & elementaris affectionibus ad corpus simplex, & spirituale, quod nequaquam corpus dici meretur, nisi comparatè, ac si diceret, faciem non lucere soli collatam, & illud Iobi 25. *Ecce Luna etiam non splendet in conspectu eius*.

Non desunt præterea rationes aliæ, & argumenta satis euidencia ad suadendum planissimè, illorum Philosophorum mentem haud fuisse in ea tradenda definitione, ut docerent, Animam esse mortalitati obnoxiam, & corruptioni, quia totius corruptionis mortalitatisque rationem, & fundamentum non in esse corporis absolutè collocant, sed in solam compositionem, ac diuisibilitatem partium referunt. Nomine omnium in suis variis quæstionibus audiatur in præsens Fachrus: *Si Anima*, inquit, *corruptibilis esset, ex suscipiente corruptionem, & diuisionem composita esset, oporteret: atqui Anima simplex corpus est indiuisibile, & incompositum: ergo incorruptibilis, & immortalis*. Iisdem planè conceptum verbis argumentum legitur apud Gregorium Barhebræum Syrum in Tractatu Syro de fundamentis Ecclesiæ lib. 6. de Anima, cap. 5. de statu Animæ post discessum è corpore, sect. 1. de Animæ immortalitate.

Ad hæc ita reponunt aduersarij contrariæ sententiæ patroni: Anima non est simplex duntaxat corpus, sed corpori materiali, elementari, & composito vnita per modum partis ad vnum totum conflandum: atquæ hoc totum corruptibile est; corruptio autem totius est corruptio etiam partium: ergo corrumpitur Anima corrupto illo toto, cum extra compositum subsistere nequeat.

Profectò nullo modo hoc sequitur ex illorum Philosophorum definitionis mente, quia Animam corpori extrinsecus aduenire, & vnionem cum illo antecedere expressè docent passim, & ipsius definitionis hæc verba dilucidè declarant: *Apta vniri corpori*. Namque si Anima subsistere potest ante vnionem, quod certissimum adhuc ex illorum sententia est, quia omnes Animas simul creatas fuisse affirmabant initio Mundi, etiam post vnionis dissolutionem hoc præstare poterit, cum vnio non sit de essentia Animæ. Præter quàm quòd etiam falsissimum sit, corruptionem totius, siue compositi esse simpliciter & absolutè corruptionem par-

tium. Corruptis enim iis, quæ ex elementis constant, certum est ac planum, partes non corrumpi, nisi quæ ad suum totum referuntur, non autem in suo esse. Patet hoc euidentius ex compositis artificialibus, etenim destructa domo ex lignis, & lapidibus composita, & constante, neque ligna quæ ligna sunt, neque lapides quæ tales corrumpuntur, etsi dicatur totam domum destructam esse, & quodammodo in nihilum redactam.

Tota adhuc hæc difficultas ex mente illorum Philosophorum euanesceat ex diuisione Animæ in cælestem, & humanam, vbi illam non perinde cælestibus iungunt corporibus, ac istam humanis. Hanc doctrinam ita Author Propositorum Arabum Philosophorum propos. 7. refert. *Scias, Animam rationalem bifariam diuidi; altera est Anima cælestis. Quidam autem Philosophorum dicunt, quod omnis Planeta ex Planetis errantibus sit cordis instar, eiusque particulares orbis reliquorum membrorum instar; & quod Anima cælestis colligatur primò Planeta, & mediante Planetâ particularibus orbibus; ex quo planum sit, Animas cælestes esse nouem iuxta calorum numerum. Abuhali autem Abnsina (vulgò Auicenna) asseruit, quod omne calum habeat Animam, omnisque Planeta etiam Animâ sit præditus illum ciente motu positiuo. Erunt igitur Anima cælestes penes numerum calorum, & Planetarum. Altera autem est Anima humana, quæ demonstratur per pronomina EGO & ILLE, & est apud Platonem æterna sempiterna: (id est ex utroque extremo perpetua) apud Aristotelem verò de nouo producta, & superstes post destructionem corporis.*

Duo ex dictis notanda hîc sunt. Primum, diuisionem siue distinctionem hanc Animæ in cælestem, & humanam vniuocam esse in eorum Philosophorum sententia, non autem analogicam; ex quo consequitur, quod quemadmodum vnio cælestium Animarum cum corporibus cælestibus non reddit eas mortales, ita nec vnio Animarum humanarum cum humanis corporibus constituit eas corruptibiles. Alterum, Animas nostras tam ex mente Platonis, quàm Aristotelis immortales esse apertè fententur. Quamobrem nullus de eorum dubitandi mente relinquitur scrupulus. Quis ergo non videt clarissimè, quàm de tam sana definitione, tam insanam intulerint Arabes illi consequentiam.

Aduersus horum Philosophorum deliria suâ versione collimasse videtur antiquus sacrarum Litterarum Arabs Interpres, quisquis ille fuit, dum ver. 11. Psal. 88. qui ex Hebræo ita sonat: *An mortuis facis miracula? an defuncti resurgent, te laudabunt?* legit, ac interpretatus est: *Num facturus es erga mortuos miracula tua, aut Philosophi surgent, atque confitebuntur tibi?* Quasi his verbis dixisset: Num Philosophi sectæ huius surgent, & confitebuntur resurrectionis veritatem? Vulgatus Interpres Medicos, vt ille Philosophos distringere hîc videtur: *Numquid mortuis facis mirabilia: aut Medici suscitabunt, & confitebuntur tibi?* Geminum tamen is locus habere potest sensum. Primum, an Medici illi, qui totum hominem intra vegetatiui, & sensitiui includunt terminos, & fines, qui interitui & corruptioni obnoxij sunt, credunt resurrectionem esse futuram, aut Animam esse immortalem? Ex his quippe, scilicet vegetatiuo & sen-

sitiuo, omnium argumentorum adstruitur congeries pro Animarum mortalitate, uti videre est apud Petrum Pomponatium, & alios. Ex his Aristotelis extorquent mentem, qui ex eius placitis mortalitatem elicere nituntur. Ex eiusmodi Mateosophiæ principiis pro certo sibi constare semper affirmabat Ioannes de Canis Medicus Florentinus multi nominis, Animam mortalem esse, ut 2. *Dialogo Chimerico* prodidit Ioannes Baptista Gellus. Verum morti proximus dubitare coepit, & iamiam animam agens ait, *Sit necne mox sciam*. Sed quæ scire poterat infelix, si mortalis est Anima. Vel indigitatur etiam eo versu Galenus cum sequacibus Medicis, qui nullam absolutè admittit in compositis naturalibus substantialem formam, sed qualitatuum temperiem, & harmoniam Animæ loco in homine tantum agnoscit. Alter sensus eius versus esse potest: *Non medici quidem mortuos suis suscitabunt medicamentis, sed tu Domine*. Qui sensus egregiè facit pro mortuorum resurrectione.

Quemadmodum verò versus iste iuxta Hebræicum textum maximo-perè fauere videtur Saducæorum de Animarum interitu, & extinctione hæresi: ita nullus ferè est in sacrarum Scripturarum tota suppellectili, qui earum immortalitatem clariùs asserat iuxta Syriacam editionem. Hebræi textus lectio, *An mortuis facies miracula? an defuncti resurgent, te laudabunt? numquid narrabitur in sepulchro misericordia tua: veritas tua in perditione?* Syriaca autem editio ita se habet: *En mortuis factururus es miracula, & gigantes surgent, atque confitebuntur tibi: & narrabunt qui sunt in sepulchris misericordiam tuam, fidemque tuam in interitu*. Quos duos versus passim proferunt Syri Patres, & Scriptores ad asserendam mortuorum resurrectionem, ac præsertim SS. Iacobus Episc. Nisibensis, & eius discipulus Ephrem Syrus, & passim recitantur apud Maronitas, ac Syros alios in commemorationibus defunctorum. Paris quoque momenti ac ponderis est versus 7. cap. 7. Iobi, quem acriter sibi adsciscunt Saducæi, & Saducæorum sequaces, qui ex Hebræo ita sonat. *Memento quod ventus vita mea, non reuertetur oculus meus ad videndum bonum*. Syriacus, & Arabicus: *Memento quod spiritus viuens est, quare oculus meus reuertetur videre bonum*. Tam oppositum sensum quod attinet, non est nostri modò discutere unde sit ortus, quemadmodum an vetustus Hebræus textus diuersus fuisset ab eo, quem nunc manibus terimus; & an Interpretes illi id præstiterint ad Saducæorum oppugnandam hæresim, ne inter Gentes alias disseminaretur tam perniciosum dogma. Ambigi quoque potest, an Interpres Arabs ita vertendo, eos Philosophos, de quibus Concilium Arabicum, & Alexandrinum suprà relata, distringere voluerit.

Quemadmodum autem Prophetarum nos oraculis, ac testimoniis Scripturarum asserimus immortalitatem Animorum, pari ratione Author Epistolæ de Spiritu & Anima quæst. 7. eandem octo argumentis ex Prophetarum consensu, Alcorano, & Mahometi dictis comprobat. Primum argumentum, inquit, Animorum adstruens immortalitatem, est consensus Prophetarum, Sanctorum, & sapientium, ac eorum labores. Secundum, sunt miracula, prodigia, & euidentes demonstrationes, ac historiarum, quæ dilucidè, atque clarè demonstrant Animos esse immortales,

corpora,

corpora verò caduca, & mortalia. Tertium, elicitur ex Mahometo dicente Hadifæ deploranti filios suos ante Mahometismum, siue vt illi loquuntur, infideles defunctos: *Si vis, te audire faciam eorum gemitum in igne.* Quartum ex eiusdem Pseudoprophetæ autoritate, qui affirmavit, se Prophetas vidisse secundum varios beatitudinis gradus eâ nocte, quâ in cælum raptus est, vt in historia eiusmodi raptûs, seu comitalis morbi fabula veriùs refertur. Quintum ex hoc eiusdem apophtegmate: *Somnus est frater mortis.* Sextum ex hoc dicto eiusdem: *Vtique sancti Dei non morientur, sed transferuntur ex vno in aliud domicilium.* Et ex hoc alio nomine Dei ab ipso prolato: *Sanè & ipse & illi morientur, & quod superstes erit iudicabitur.* Quid enim superest morti nisi Anima, cùm certum sit corpus extinguì? Septimum ex historia, quam de illis, qui fato concesserunt, refert. Afferit quippe, defunctorum Animas singulis feriæ sextæ diebus in hunc venire Mundum, & ante suorum domorum stare fores, moestâque proclamare voce: *O consanguinei, ô filij, ô parentes, ô domestici nostri, ô proximi, miseratione moueamini super nos, nec nostri obliuiscamini, precibus adeste nobis, eleemosynis opem ferte, suffragiis auxiliamini, vt fortè misereatur nobis Deus antequam sitis vt nos.* Octauum ex historia belli Badrensis, in quo Mahometus grauitè vulneratus fuit, & plures cecidere sociorum contra vaticinium, quo pro certo pollicitus erat, neminem suorum eo in certamine periturum. Superstitibus autem de vana pollicitatione illa conquerentibus ait: *Pereum in cuius manibus anima mea est, adhuc viui sunt, adhuc vos audiunt, etsi diuino decreto respondere prohibeantur.*

His allatis argumentis aliam idem Author mouet quæstionem: num scilicet Anima in æternum immortalis erit, an verò post resurrectionem sit aliquando peritura. Tres hac de re affert opiniones. Prima est eorum, qui Animam purum spiritum esse affirmant, atque consequenter æternum permanfuram: altera illorum qui eam corpus esse arbitrantur, quamobrem aliquando morituram: nonnullorum demum sub Mahometismo sententia fuit tam Angelos, quàm Animas quandoque interituras fore. Huius demonstrationem ex his Alcorani exerunt verbis: *Omnia pereunt præter vnum Deum.* Sed hæc comparatè accipienda esse alij respondent, quia Deus naturaliter immortalis est, reliqua verò solâ Dei gratiâ. Hinc Sciahrzurus libro citato *de Dei cognitione* loquens de simili comparatione ait: *Dei quidem altissimi cognitionem nequaquàm consequi possumus, nisi lumine ipsius Dei, quoniam ipse est sui ipsius demonstratio, omnium demonstrationum euidentissima: ipseque est calor, ac terra lumen, & nisi anima eius lumine illustrata fuerit, minimè veritatem assequi poterit, quia omnis vel euidentissima demonstratio tenebræ sunt densissima illius lumini comparata.* De æternitate autem Animæ ita ibidem paulò inferiùs. *Scias, qui consequutus est scientiam Animæ: iam consequutus est felicitatem æternam, & sempiternum regnum.* Et paucis interiectis ex Peripateticorum placitis subdit: *Ipsi (Peripatetici) demonstrationibus confirmant existentiam rei abstractæ à materiis unitæ corpori, illudque gubernantis, quæ mortuo illo superstes erit.* Mox etiam addit, immortalitatem Animæ esse vnum ex articulis religionis Mahometanæ, adeoque fide credendam esse, non ar-

gumentis probandam. Ahmetus Algazel in libro *de consolatione* hanc affert pro immortalitate Animæ asserenda pseudoprophetæ salutandi formulam, dum inter sepulchra transibat, *Pax, & requies vobis, qui verè viui estis, nos verò mortales. Ex quo, ait relatus author, cognoscimus Animam non mori demortuo corpore.* Hermes Arabicus cap. 4. libri *de correctione Anima: Numquid ignoras Anima, quòd per mortem naturalem transmigreris ab angustis ad latitudinem, à paupertate ad diuitias, à mœrore ad latitiam, à periculis ad securitatem, à labore ad requiem, ab afflictionibus ad voluptates, & delicias, à morbo ad sanitatem, à tenebris ad lucem? ne te igitur pigeat, quia malorum deposita stola, & iniquitatum, stolam recipies bonorum, & immortalitatem.*

Testimonia eiusmodi innumera occurrent Arabes scriptores legenti, quæ missa facimus cùm breuitatis gratiâ, tum quia ex sequentibus capitibus adhuc constabit hæc Animæ immortalitas. Hoc vnum tamen haud omittendum est: eos videlicet qui Animam, aut sanguinem, aut aërem, aut ignem, aut qualitatum harmoniam, & temperamentum, & id genus esse docuerunt, nequaquam eam mortalitati ac interitui obnoxiam propterea facere: sed Animam tunc pro vita, seu effectum pro causa per metonymiam accipere, quicquid sit de Galeni, & sequacium opinione. Id sect. 3. quæst. 10. author Epist. *de Spiritu & Anima* luculentissimis declarat his verbis: *Scias præterea, inquit, aliud esse vitam, aliud Animam, sed ita altera alteri coniuncta est, ut disiungi nequeat, ideoque plures eas distinguere nesciuerunt ob maximam, quæ inter ipsas intercedit, affinitatem.* Quâ fortè distinctionis ignoratione distringit Legales, & Mohtazlitas, qui Animam accidens esse docebant. Idem de illorum assertione dicendum est, qui Animam bubonem, vlulam, aut id genus auem aliam dixere, cùm non essentiam Animæ, sed solam extrinsecam formam seu figuram denotare voluerint, nam corpori superstitem illam faciunt, & incorruptibilem, quod non asseruissent, si eo nomine veram auem, aut aliquid corporeum, & compositum intellexissent.

Tandem duo hominum esse genera, notandum est, qui Animam mortalitati obnoxiam faciunt, vt obseruauit olim Gabriel Barklai Maronita popularis meus, vir pietate, sanctimonia, doctrina, & librorum, quos composuit, numero clarissimus, atque summus. Primum eorum est, qui nullum alium finem sibi hoc asserendo proponunt, quàm vt ex tam absurda, absona, & vesana opinione de suæ Animæ immortalitate immortale sibi comparent nomen, & famam. Nec mirandum sanè est, non desunt enim qui hoc laborant morbo, qui eiusmodi conflictantur deliriis, qui sponte insaniunt solùm, vt saniores videantur, cæcutiunt, vt clariùs aliis videre credantur. Audio doctorem illum impudentissimum, audentissimumque adhuc plura, & multò atrociora in sacrosanctum Ecclesiæ Catholicæ Textum meditari, nec sat habuisse tam horrendas in eum euomuisse hætenus blasphemias, & cum flaua atram bilem totam euacuasse. Audio illum furiosorum gregi adscribendum Doctorem, ac ergastulo, & catenis coërcendum, LXXII. versionem nunc tamquam fictitiam, commentum, & fabulam, & quæ nunquam extitit

in rerum natura , petulanter suis scriptis diuulgare , & audacter in vrbe litterarum regia audere. Audio miserum illum fanaticum , vnum aut alterum nuperum Scriptorem pari vesania correptum totius venerandæ antiquitatis canitiei anteposuisse , ac sanctissimæ matris Ecclesiæ Catholicæ authoritati , summorum Pontificum decretis , sacrorum Conciliorum constitutionibus , sapientissimorum Doctorum testimoniis , Iudæorum , Samaritarum , Mahometanorum , atque Ethnicorum consensui prætulisse. Hoc autem solùm , vt ex tam improbo , ac stultissimo facinore , quemadmodum Vanninus , & eiusmodi farinæ alij Animam facientes mortalem , nomen sibi apud posteros compararet. Huius miseratione dignissimi Doctoris stultitiæ hoc vnum euidentissimum argumentum est. Patres quos paulò ante laudat , eorumque vtitur auctoritate ad suam Hebraicam asserendam perperam suo more veritatem , mox improbet , necesse est , ad suam hanc aliam insaniam adstruendam in LXXII. debacchans versionem. Verùm benè speramus non defore , vt amicissimè exoptamus , peritissimum aliquem medicum , qui veritatis & doctrinæ pharmaco tanto morbo occurret , & delirum doctorem ad saniolem restituet mentem ; aut Anticyram illum nauigare Archiater iubebit , si tanta erit vis morbi , vt illo pharmaci genere expelli nequeat.

Alterum hominum genus , qui Animam mortalem faciunt , libertinorum est , ac flagitiosorum , quorum non minùs aliæ regiones , quàm Arabiæ feraces sunt , quòsque non minùs nostra ætas , quàm prisca protulerunt secula. Hoc hominum genus eo nomine tantummodò sibi persuadere conatur , Animam mortalem esse , & interitui obnoxiam , vt profusiùs nefandissimis quibusque criminibus , & sceleribus sese immergat , & dedat obscœnissimis , & homine indignissimis voluptatibus.

Verùm enimuerò , vt concludamus , vtrique Animam mortalem statuentes , eam immortalem esse fatentur. Nam quid prætendunt illi nominis , & famæ immortalitate , quàm Animos nostros ex innato appetitu esse immortales , & æuiternos ? Aut quid etiam isti aliud , quàm hoc idem , cùm eorum nonnulli mortem subire maluerint , quàm suam deferere opinionem , cùm nullum flagitium non esset patrandum priùs , quàm moriendum , vt egregiè notat S. Thomas in expositione Symboli Apostolorum , si Anima mortalis est ? Miratur idem 3. Ethic. quomodo ponentes Animam esse mortalem possunt eligere mortem , vt Aristoteles docet , & suadet. Plato quoque in Phœdone affirmat , mortem nequaquam esse æquo animo ferendam , nisi spe melioris vitæ.

DE METEMΨΥΧΩΣΙ, SIVE ANIMARVM
Transmigratione.

CAPVT DECIMVM-SEXTVM.

ARABES, vt plures aliæ gentes, in hunc errorem de Animarum transmigratione prolapsi quoque sunt, at non vna omnium fuit sententia concors. Hascemitæ, qui à nomine authoris Hascem ita dicti sunt, perpetuâ, æternâque circulatione, seu reuolutione Animas de vno in aliud corpus demigrare docebant, nec alias dare poenas pro flagitiis afferebant, quàm quas in diuersis luebant siue humanis, siue brutorum corporibus. Pari ratione affirmabant, eas nullo alio donari præmio pro operibus virtutis, quàm quo in iisdem fruebantur corporibus. Resurrectionem corporum inficiebantur isti deinceps, quia repugnat cum æterna illa circulatione Animarum; ex quo hæreticorum Mahometanorum catalogo adscriptus est, ac diris deuotus Abdalla Candacita cum sequacibus, quòd opinionem hanc in mortalium lucem reuocauerit, ac totis viribus disseminare conatus sit.

Sub ipso tamen Mahometismo quatuor fuerunt de *μετεμψυχωσι* hac sententiæ, vt quæst. 9. refert Author Epistolæ *de Spiritu & Anima*, Sciahin-
sciah *de 73. sectis Mahometanorum*, & alij. Prima opinio fuit illorum, qui Animam de humano in humanum corpus demigrare posse tantùm affirmabant, quia hoc solum illi est proprium, ac proportionatum, quamobrem hoc transmigrandi genus vocatur illis *النسخ* *Annascho*, quod propriè significat *translationem ad simile*. Alij admittebant quoque demigrationem ad corpora animalium, & modum hunc demigrandi appellant *المسح* *Almascho*, id est, *metamorphosim*, *mutationem formæ in fædiorem*. Quidam verò præter hos duos transmigrandi modos tertium concede-
bant, nempe transfusionem Animarum in plantas, nuncupaturque is modus *الغسح* *Alphascho*, id est, *diuortium*, quia Animæ diuortium quodammodo facere videntur à natura animata ad aliam alterius generis. Nonnulli demum, Animas ad res omni viuendi genere carentes transmigrare etiam rebantur, quod genus nuncupant *الرسح* *Arrascho*, id est *subsistere*, *immotum esse*, *consistere*, quia Animæ in illis delegatæ consistunt, nec mouentur.

Mashudius in *Prædis aureis cap. de persuasionibus Arabum seculi ignorantia* se integrum conscripsisse tractatum memorat tam aduersus Arabes illius seculi, quàm recentiores sub Mahometismo, qui eiusmodi transfigurationem sibi persuasam habebant, pluresque recenset sectas, quæ non tam re, quàm fundamentis, & rationibus dissentiebant. Addit insuper se argumenta Iudæorum, Christianorum, Græcorum, Indorum, Magorum, & Nubiensium, qui in hanc abierant sententiam, funditùs euertisse. Vtinam extaret nobis ad manus eiusmodi tractatus, vt ex illo videre possemus illarum gentium fundamenta, & Mashudij refutationis pondus, & momentum, necnon quænam Christianorum natio hanc sit amplexa opinio-

nem tam vefanam, quoniam ad me quod attinet, vt verum ingenuè fatear, apud neminem Christianorum scriptorum vtriusque orbis eam hactenus legi, vel vllius esse, aut fuisse audiui.

Auctor Epistolæ de Spiritu & Anima quest. 9. hanc transmigrationem tribus ita oppugnat breuiter argumentis. Si Anima vno deposito corpore ad aliud transit, illique unitur, sine dubio gesta in priori corpore recordaretur, quoniam subiectum recordationis, & scientia integrum remanet: atqui nihil illorum recordatur, ergo eiusmodi transmigrationis falsa est. Secundò, corpus statim atque aptum redditur, suscipit Animam quæ illud informat, uniturque illi vt substantialis forma, & vnum ex vtrisque fit compositum: si autem alia Anima ad eiusmodi demigrat corpus, erunt duæ Anima, & forma in eodem subiecto, quod est falsum & absurdum, quia vnusquisque homo percipit se esse vnum, non duos. Tertiò, si transmigrationis daretur, negaretur corporum cum Animabus resurrectio, quia plura corpora non possunt surgere cum vna Anima; & si surgent, sequeretur vnum corpus eodem tempore extare duobus in locis: atqui resurrectio corporum cum suis Animabus certissima est, nec in dubium reuocanda, ergo transmigrationis est falsa. Hæc ille.

Huius autem transanimationis adstructorem extitisse Pythagoram vtriusque orbis consentiunt scriptores, qui se prius Æthalidem Mercurij filium fuisse affirmavit, deinde Euphorbum factum esse, tum Hermotimum, postea Delium quendam piscatorem nomine Pyrrhum, demum Pythagoram. Eò respiciunt hæc Nasonis 15. Metamorph.

*Ipse ego, nam memini, Troiani tempore belli
Panthoides Euphorbus eram.*

Huius tamen infani commenti recentes quidam Iudæi, quibus se addit Menasseh Benisraël lib. 2. de resurrect. mort. cap. 15. Prophetas faciunt authores, cum testatissimum sit apud omnes id ad hodiernos, aut hesternos Rabbinos ex Pythagoricis, & Platonice fontibus emanauisse. Hanc manifestam veritatem ingenuè fatetur Leo Modena Rabbini Venetus part. 4. cap. 10. Historiæ rituum Hebræorum. *Molti sono, inquit, degli Ebrei, che credono quell' opinion Pittagorica, che le Anime ritornino altre volte al Mondo, transmigrando da vn corpo all' altro, il che chiamano Ghilgul, tirando a questo senso molti luoghi della scrittura. Quæ ad verbum ita Latinè sonant: Multi sunt ex Hebreis, qui credunt opinionem illam Pythagoricam, quod Anima scilicet sint reuersura iterum in Mundum demigrando de vno in aliud corpus, quod vocant Ghilgul (reuolutionem) ad hunc sensum detorquentes plura scripturarum loca. Rectissimè fanè dicit is Rabbini: detorquentes ad hunc sensum plura scripturarum loca. detorquent profectò, & extorquent hunc Iobi versum 29. cap. 30. Ecce omnia ista operabitur Deus vicibus tribus cum homine: dum inde inferunt suam ternam transmigrationem. Nec certè id inde magis sequitur, quàm contrarium ex hisce eiusdem capitis ver. 14. verbis: Semel loquitur Deus, & secundò id ipsum non repetit.*

Aduertat hinc sedulò prætereà Menasseh cum suis, ne isthæc asserens matrem ducat in vxorem, vt probè lib. 10. cap. 30. de Ciuitate Dei aduersus huius opinionis propugnatores, & patronos coarguit D. Augustinus.

Caueat etiam, ne matrem equam, vel mulam, & patrem equum, vel asinum obequitet. Hæc sola ratio sat olim ponderis habuit, cur Porphyrius Platonis magistri, cui addictissimus alioquin erat, opinionem deseruisset, rei turpitudinis adductus grauitate. *Puduit scilicet*, inquit S. Augustinus loco mox citato, *Porphyrium illud credere, ne mater fortasse filium in mulam reuoluta uectaret: & non puduit hoc credere, ne reuoluta mater in puellam filio forsitan nuberet.* Sed quæ adhuc teterrima committerentur parricidia? quæ nefaria homicidia? quæ quotidianæ iniuriæ in parentes, filios, fratres, consanguineos, & proximos, dum animalia, in quorum corpora demigrant, Iudæi isti mactant, interficiunt, operâ inhumaniter vtuntur, & abutuntur, carnibus vescuntur? nam cum mox citato Nasone affirmant.

inque ferinas

*Possumus ire domos, pecudumque in corpora condi,
Corpora, quæ possunt animas habuisse parentum,
Aut fratrum, aut aliquando iunctorum fœdere nobis.*

Apologus itaque cernenda potius est hæc opinio, & solis brutis digna, nedum homine ratione particeps, aut sanctissimis Prophetis, vt Iudæi transmigrantes nequiter blasphemant iam, & impunè. Nec sui Menasseh vanis iactitet verbis Zohar antiquitatem, ac Talmudis, cum constantissimum sit apud omnes, hanc fabularum farraginem multò post Pythagoræ, Platonis, & Christiani æui Æram à posterioribus Rabbiniis fabulatoribus esse confictam. Imò non desunt sapientissimi viri, qui affirmant, Pythagoram id non ex animi protulisse sententia, sed solum finxisse, vt homines à vitiis deterret. Præterea vel ita sibi verè persuadens, vel simulans ab animalium omnium carnibus abstinebat, vt doctrinæ factis responderet. Quod profectò fecissent etiam & Prophetæ, præsertimque Prophetarum maximus Moyse, si eiusmodi Animarum in bruta transfusionem credidissent.

DE STATV ANIMARVM POST DISCESSVM ex suis corporibus: & primò de illarum beatitudine.

CAPVT DECIMVM-SEPTIMVM.

ANIMAS rationis participes virtutum exercitatione ad beatitatem, & vltimum finem disponi, dignasque reddi, nemo ferè vel insigniter barbarus non fatetur, quamquam grauissimè sæpius circa media erret. Perfectionem autem eiusmodi siue dispositionem, conditionemque ad illam felicitatem tam consistere in actione positiua, quàm in negatione Author Propositorum Arabum Philosophorum proposit. 24. hisce testatur verbis: *Et quidem perfectio hominis est, vt induat se laudabilibus moribus, & vituperabilibus moribus exuat.* Nomine autem laudabilium morum, seu habituum non solum intelligit illos, qui ex quatuor virtutum, quas Cardinales vulgò appellamus, contrahuntur exercitatione, de quibus paulò superius locutus erat, verùm de virtutibus quibuscumque,

& virtutum genere , quâ pro quauis actione bona , & recta sumitur. Quemadmodum etiam nec habitus vitiosus capiendus est pro solo excessu, & defectu quatuor illarum virtutum, quas solas ibi memorat, sed pro quolibet actu peccaminoso virtuti in genere opposito. Manifestè hoc patet, quoniam has quatuor virtutes statuit omnium virtutum fontem, & scaturiginem. Colligitur prætereà, hominis perfectionem, quâ tendit ad eum statum, non consistere duntaxat in acquirendis virtutum habitibus, sed etiam in declinatione ab oppositis, seu vitiosis. Quod sanè consentaneum est Philosophiæ regulis, cùm principium priuationis præcedat in omni generatione, seu actu de nouo producto principium positium. Consonat hoc penitus huic Scripturæ præcepto : *Declinet autem à malo, & faciat bonum.* Quid porrò tum consequitur, ita declarat ibidem idem Author : *Tunc enim insignitur Anima rationalis speciebus existentium.* Videlicet, Anima mediantibus habitibus virtutum insigniri dicitur imaginibus, & speciebus rerum, quod perinde est, ac laudabilibus habitibus decorari & exornari. Species autem eiusmodi, quibus insignitur Anima, nihil aliud sunt, quàm præordinatio, & quædam tendentia præsentis vitæ felicitatis ad supremam beatitudinem, ad quam per visibilibus speculationem ad inuisibilem contemplationem assurgitur, & per hæc ad ea, quæ supra nos sunt, tamquam per scalam ascenditur. Dicit prætereà, Animam insigniri existentium speciebus, quia in animi operationibus collocat præsentis vitæ felicitatem, quæ est species quodammodò, & futuræ vitæ pignus, & rude quoddam delineamentum. Quò sanè respicit Philosophi illud Ethic. 9. asserentis, *felicem esse, est bene viuere & bene operari.*

Hanc sententiam plures amplexi sunt Arabum Philosophi; hinc dicere solitum Mahometum Benhasanum Philosophum celeberrimi nominis, cùm difficiliore quæstiones philosophicas dissoluebat, refert Auctor nostræ *Semite sapientie* cap. 8. *Vbinam sunt reges? vbinam principes? ubi regum filij suis voluptatibus innatantes? longè procul absunt ab iis voluptatibus, quibus nos Philosophiæ beneficio fruimur. Imò nostris illa comparata sterminus sunt, fætor, vapor, nihil.*

Quam porrò felicitatem sit consequutura eiusmodi Anima iis speciebus insignita post discessum à corpore, statim idem laudatus propositorum Author hisce ibidem indicat verbis : *His autem imbuta (Anima) perfectionibus cùm discesserit à corpore, experietur in semetipsa voluptatem maximam, & immensam letitiam.*

Obiectum autem beatitudinis, & locum Animarum beatarum ante resurrectionem corporum quod spectat, maximum est inter Arabum Authores dissidium. Illi, qui seculo vixerunt ignorantia, quædam amœnissima assignabant Animabus loca, quales apud Latinos, Græcosque sunt campi Elisij, quorum fruuntur deliciis. Ex Mahometanis nonnulli affirmant, beatorum Animas in buccina Israphaelis Archangeli includi vsque ad Iudicij vniuersalis diem. Alij ex Mahometi perhibent traditione, quem Ali eius patruelis grauib. confirmauit verbis, beatorum Animas seruari in puteo Zamzam vsque ad resurrectionis diem, quemadmodum damnatorum Animas in puteo Barhut prouinciæ Arabiæ Hadhramuti, ex quo passim in ore habe-

bat : *Optimus puteorum est puteus Zamzam, pessimus verò omnium puteus Barhut.* Zamzam est fons ille Hagar indicatus ab Angelo, cum Ismaëlem filium siti penè pereuntem dederat. De hoc puteo leguntur honorandæ parentis Hagar causâ tot nugæ ab Hagarenis confictæ, & tam superstitiosè colitur, vt vix integro volumine quæ de illo dicuntur, comprehendi possint. Verùm Pseudopropheta iste vt solis putidis mendaciis innixus, ac minimè propterea sibi constans, interrogatus aliàs de Animarum loco respondit : *Anima fidelium sunt in ventriculis auium viridum in Paradiso, infidelium verò in ventriculis auium nigrarum in inferno.* Rursus, vti referunt Author libri subtilitatum, & Author Epist. de Spiritu & Anima dixit : Animas esse in lampadibus quibusdam ex Dei folio suspensis, & liberè quocumque lubet ire, redirèque ad suas lampades. In libro verò de sui raptu, quem corpore, & animâ factum esse nugatur Abdalla Bocharensis tom. 30. Commentariorum Alcorani, & alij, asseuerat, sibi occurrisse in singulis septem cælis infinitam Prophetarum, aliorumque sanctorum virorum turbam, ex quo affirmare necesse est, Animas Beatorum ex eius sententia in cælis esse. Quidam volunt, Animarum quasdam in huius inferioris Mundi commorari spatiis, quasdam sub Dei quiescere folio, quasdam inter Paradisi circumuolare hortos, quasdam tandem esse vbi diuinum iubet decretum, nullum certum habentes locum. Sunt verò qui perhibent, Beatorum Animas post separationem è corporibus suis diuinâ frui visione, vti videre est apud Auctorem Epist. de Spiritu & Anima, quæst. 9. Quam quidem sententiam amplectitur etiam Author Propositorum, proposito suprâ citato, dum dicit : *Efficieturque Anima illa rationalis (in statu separationis) tamquam Angelus ex Angelis propinquis, nempe Deo.* Angelos autem diuinâ frui visione non est inter Arabes qui negat. Quoniam verò non est par perfectionum gradus, ita nec beatitudinis, subdit : *Et sanè secundum multitudinem perfectionum, earumque paucitatem sese superant ordines Animarum rationalium in propinquitate, & longinquitate à veritate,* scilicet Deo. His intelligenda venit propinquitas, & longinquitas ratione perfectionis, & gloriæ, non autem distantia localis, quia quò quis perfectior est, eò propinquior intimiorque Deo censetur. De eiusmodi gloriæ gradibus iuxta diuersitatem meritorum exponit hanc responsionem Maadi filij Giahali ad interrogantes de statu Animarum post discessum è corporibus, Author libri subtilitatum : *Anima Prophetarum commorantur in Paradiso Eden, Anima Martyrum in Paradiso medio, Anima puerorum fidelium in ventriculis auium Paradisi, Anima puerorum infidelium nullâ certâ sede in Paradiso vagantur.* Nomine autem Paradisi eum intelligere cælestem patriam, non terrestrem, aut aliquem amœnum locum ex his, quæ subdit, liquet : *Anima eius qui are obstrictus est alieno, aut aliena rapuit, in aëre suspenditur, nec ad calum peruenire valet, donec solutum fuerit debitum, aut redditum ablatum.* Hæc de separatarum Animarum beatitudine, innumeris breuitatis gratia nugis omissis. Iam de illa, quæ resurrectionem sequitur, aliquid delibandum est nobis. Hoc autem clariùs ex Paradisi, seu alterius patriæ descriptione & enumeratione eorum, quæ in illo sunt.

Paradisos itaque constituunt septem, quorum primum vocant *Domum maiestatis*, alterum *Domum salutis*, tertium *Hortum voluptatis*, quartum *Domum aternitatis*, quintum *Hortum beatitudinis*, sextum *Hortum paradisi*, septimum *Hortum Eden*, omnes ex pretiosissimis gemmis, & metallis constantes, vt ex supra dictis cap. 9. videre est. Totum verò hoc beatitudinis domicilium in centum distinguunt gradus, ac inter singulos gradus tantum collocant interualli, quantum citatissimo cursu quingentorum annorum spatio insignis emetiri potest equus. Portæ autem patent ingredientibus illum octo ex Banabbasi, & multorum aliorum sententia. Primus paradisos portas habet duas, reliqui vnam. Omnes aureis sunt obductæ laminis, inter quas laminas tantum est intercapedinis, quantum cælum inter & terram. Hæc immensa Paradisorum moles ex aureis, argenteisque confurgit lateribus, quorum vnum cælorum, terrarumque hæc vniuersitas capere non potest. Pauimentum ex muscho stratum est, terra ex croco, palatia ex margaritis, cubicula ex carbunculis & pyropis, portæ ex gemmis variis conspiciuntur: Multi scaturiunt fluuij; primus dicitur *miseriordia*, qui per omnes excurrit Paradisos; secundus *Alcauthar*, quem sibi adsciuit Mahometus, & est in quo purgantur Animæ; tertius *Alcaphur*, seu camphoræ; quartus *Taslim*; quintus *Salsbil*; sextus *Rahix*; alii-que innumeri. Pseudopropheta in libro de suo raptu alia quatuor flumina se in Paradiso vidisse testatur; vnum lympidissimæ aquæ, alterum dulcissimi lactis, tertium generosissimi vini, quartum defæcati mellis. Eius nugas de horum fluminum origine, & fontibus lubens prætereo, quia singulas hîc referre prolixum satis, molestumque esset. Infinitis omnis generis arboribus confitos esse hos Paradisos asserit. Quas inter omnium maxima, ac præcipua conspicitur arbor beatitudinis, cuius radices constant ex vnico vnione, truncus ex gemmis variis, folia ex smaragdo, ramis luxuriatur hæc arbor septuaginta millibus ex topatio, quorum beneficio vmbra tota fruitur beatorum illorum turba, & ab æstu, & caloribus sese tuetur. Folia agitata motu auræ talem edunt concentum, cuius mortalium nemo vel mente concipere potest suauitatem. Ali Bentalebus, se audiuisse, refert, à patruale Mahometo in Paradiso esse arborem quandam ex cuius trunco equi nascuntur alati, stragulis ornati pulcherrimis, & margaritis, ac carbunculis redimiti, qui nulla egerunt excrementa. His insident soli primi ordinis sancti, quos videntes sancti inferiorum ordinum exclamabunt: *O Domine*, quibus serui hi tui tantos consequuti sunt honores? Isti, inquiet Deus, dum vos somno sopiti, atque sepulti eratis, vigilantes præstitutas persoluebant preces; dum crapulæ vos eratis dediti, ieiunio languebant isti; dum isti incumbabant toti operibus virtutis, vos voluptatibus operam dabatis; dum isti sua bona pauperibus elargiebantur, vos cumulandi nullum faciebatis finem. Singulis autem huius Paradisi sanctis septuaginta attribuit Mahometus, & eius sectæ patroni vxores tantæ pulchritudinis, vt si vnus istarum capillus in orbem ceciderit nostrum, duplò plus quàm sol illum illuminauerit. Si continget etiam, vt vna istarum expuerit semel in Oceanum, illum dulcissimum reddiderit, vt saccharo, ac melle opus amplius nobis non fuerit. Comedendi, bibendi, & coeundi tanta

vnusquisque in hoc Mahometano Paradiso præditus erit facultate, quantâ centum valentissimi huius nostri orbis viri; Mahometus verò in hoc mille virorum arrogat sibi vires. Hæc omnia, innumerâque alia huius momenti, & ponderis aut in ipso leguntur Alcorano, vel ex Mahometi habentur traditionibus, vti videre est apud Authorem libri subtilitatum, Bocharenses, Thaala-bum, Bidhaum, Sonnan, ac alios per plures, quorum numerus vix iniri potest.

Quæstio hîc acerrima exagitur inter Legales, & Philosophos de horum omnium genuino sensu. Legales quippe, vt qui nimis superstitiosè Mahometi sese manciparunt nugis, omnia hæc materialiter, ac vt sonant ad litteram intelligenda esse, mordicè contendunt. Contrà, Philosophi, & æquiores aliqui Alcorani commentatores rerum adducti absurditate nihil aliud esse affirmant hortos, arbores, fructus, flumina, aues, vxores, gemmas, & id genus alia, quàm titillationes quasdam, & illecebras ad rudes illos Arabes alliciendos, permulcendosque iis voluptatibus, & deliciis animos, & suo indulgendo genio capiendos. Suam opinionem ex rerum quibusdam firmant nominibus, vti est arbor fidei, arbor beatitudinis, fluuius misericordiæ, quæ sermonem ibi translatum, non proprium esse indicant. Hinc acerrimum inter Legales, & Philosophos bellum; hinc inuectiones; hinc iniuriarum plaustra. Auerroës in prologo suæ responsionis ad librum Algazel inscriptum *قافة الفلاس Tahaphato Alphalaphati*, quem titulum antiquum vertit interpres *Destructio Philosophorum*, ego verò potius ex verborum analogia *De stoliditate Philosophorum*, hanc inimicitiam his aperit verbis: *Dicimus quod hoc dicto homini accidit fortè vna dictarum causarum: aut ex aliquo morbo perturbatus fuit intellectu: aut fortè suspectus erronea prauitatis inter Legales sui temporis præxtiterat. Legales namque inimici reperiuntur Philosophorum: & ipse aliquo modo noluit ipsorum pati inimicitiam.* Algazel autem quæst. 15. mox citati libri quatuor profert causas præcipuas, cur Legales tantoperè abhorrent à Philosophis. Primò, inquit, quia asserunt Philosophi præsentem rerum Vniuersi huius faciem, serièmq; inter causas, & effecta ex omnimoda pendere necessitate, non autem ex libera, aut contingente aliquando. Secundo, quia docent, Animas humanas esse substantias per se subsistentes, non autem in corpore impressas; & mors nihil aliud est in eorum sententia, quàm suspensio dependentia, cum Anima desistit corpus regere, & quòd illa tam ante, quàm post suspensionem illam per se subsistat. Tertiò, dicunt, has Animas impossibile esse, initio Mundi simul fuisse productas: tametsi addant, immortales, & æternas esse, nec vllò modo interitui obnoxias, postquam semel extiterint. Quartò, Animarum ad hæc sua corpora reditum inficiantur, adeoque corporum resurrectionem. In peroratione verò totius operis duas alias addit assertiones, quarum ratione Philosophos hæreticorum catalogo adscribendos esse censet. Prima, quia Mundum faciunt æternum, quemadmodum & omnes substantias: altera, quia Deum particulares nescire affirmant.

Illi demùm, qui Philosophiam cum Lege conciliare adnituntur, vtrumque admittunt, nempe beatos in alia vita tam spiritualibus, quàm corporalibus fruituros esse deliciis, & voluptatibus. Ita Algazel lib. citato quæst. 20. *De resurrectione, ac reditu Animarum ad sua corpora.*

DE DAMNATIS, EORVMQVE LOCO,
& suppliciis.

CAPVT DECIMVM-OCTAVVM.

QVATVOR hoc de argumento proponi, & exagitari solent præcipuæ quæstiones. Primâ, vtrum Animæ statim atque discedunt è suis corporibus, auolent ad cælum, vel ad Tartara detrudantur, an verò aliquo detineantur in loco vsque ad Iudicij vniuersalis diem. Altera, an Damnatorum poenæ æternæ sint, vel ad præstitutum aliquod tempus. Tertia, vtrum ignis gehennæ corporeus sit, vel spiritalis, aut metaphoricus. Quarta demùm, an præter Damnatorum æternum locum, sit locus aliquis leuior expiandi culpas.

Ad primum quod attinet, ignorantia seculi Arabes quemadmodum Beatis locum assignabant amoenissimum, vt mox capite superiori notatum est, ita Damnatis locum attribuebant squalidum, horridum, cæcum, & caligine opertum æternâ, in quo improborum Animæ statim atque sua exuunt corpora includuntur cruciandæ vsque ad Iudicij vniuersalis diem.

Alteram partem huius quæstionis quod spectat, sunt qui docent, Animas detineri quodam in loco extra inferos omnis poenæ sensus expertes vsque ad Iudicij diem. Huius opinionis Abuhariram fuisse adstructorem sub Mahometismo, testatur Author libri subtilitatum in hæc verba: *Interroganti de loco Animarum post separationem ex corporibus, ita respondit Abuharira: Cùm quis moritur, circuit eius Anima circa eius domum vno mense, videtque heredes quâ ratione sua diuidunt bona, et alienum solvunt, exequuntur testamentum. Elapso autem mense ad suam reducitur foueam, suumque circumit sepulchrum per annum integrum, vt videat, quis pro se fundit preces, quisque contristatur. Anno exacto adducitur defuncti illius Anima ad illum locum, in quo seruantur Animæ vsque ad illum diem, quo buccina resurrectionis sonabit. Maadus filius Giabalæ item interroganti de Damnatorum loco apud eundem Authorem respondit: Anima improborum Moslemanorum excruciantur in sepulchris vnâ cum corporibus; Anima verò infidelium in carcere inferorum igne torquentur.* Nonnulli, tam beatorum, quam improborum Animas in sepulchris concludi vsque ad resurrectionis diem, autumant: sed illorum dilatantur sepulchra, & per fenestellam suam vident in cælesti paradiso locum, quemadmodum istorum coarctantur sepulchra, & per similem fenestellam suam in inferis conspiciunt locum. Hic nihil dico de Terrestri Paradiso, in quo seruari Animas iustorum vsque ad Iudicij diem Patrum aliqui asseruerunt.

Communis tamen ac receptissima sententia Arabum est, proborum Animas, quæ nullo scelere contaminatæ discedunt è corpore, ad cælestem euolare patriam felicitatibus fruituros, improborum verò ad Tartara deturbari cruciandos. Hanc manifestissimis docet verbis sententiam Author Propositorum propos. 24. vbi postquàm asseruit, Animam insignitam perfectionibus experiri in semetipsa summam delectationem, immensamque

lætitiā in statu separationis à corpore , & effici vt Angelum ex Angelis propinquis Deo , statim subdit : *At si imbuta fuerit Anima contrariis memoratarum perfectionum , sanè torquebitur vehementissimā pœnā inferorum.* Liquet hæc sententia ex variis suppliciis & pœnis , quas singulis peccatorum generibus apud inferos attribuunt scriptores Arabes , liquebit adhuc ex mox dicendis.

De secundo etsi planè constet apud Arabes , improbos ob admissa maiora , vt loquuntur , crimina , & flagitia igne inferorum torquendos esse : non conueniunt tamen , an finem eiusmodi supplicia sint habitura , nec ne. Horum namque quamplures , vt legitur apud Hazzadulam Bencamunam Tract. de tribus religionibus , nempe Moyſis , Christi , & Mahometi cap. 4. affirmant , improbos nequaquam æternam subituros in inferis esse damnationem , sed aliquando inde egressuros , vel postquam dignas pro suis criminibus perſoluerunt pœnas , vel intercessione Mahometi , ac diuinā indulgentiā. Alij autumant , neminem ex Mahometi asseclis supplicia luiturum fore , quantiscunque sceleribus & flagitiis sit obstrictus , & contaminatus , sed omnes rectā paradisum petent Mahometo pro omnibus intercedente. Non desunt tamen , qui flagitiosis damnationem statuunt æternam , nullūque intercessionis , aut indulgentiæ agnoscunt locum. Mahometus Algazel lib. cit. quæst. 20. hanc communioem esse Moslemanorum doctrinam scribit aduersus Philosophos , vt inferiùs ex eius verbis de triplici Animarum statu post separationem patebit. Quæ opinio videtur esse Alcorani cap. 2. & alibi asserentis : *In æternum permanebunt (peccatores) in ea (gehenna) nec diminuetur eis pœna.* Qua de re vide plura apud peritissimum linguarum , præsertim Arabicæ , & eruditissimum , atque amicissimum R. P. Philippum Guadagnolum Tract. 2. cap. 9. suæ doctissimæ Apologiæ pro Christiana Religione. Verùm enimuerò vt nulli solido innixus fabularum fabricator fundamento oppositum omninò docet in libro Sonna , siue Legis , vbi confidenti fronte sectatoribus liberationem ab inferorum pœnis sua intercessione pollicetur. Hoc etiam eiusdem nugarum machinatoris audentissimum iactatur apud Abdallam Bocharensē tom. 30. Commentariorum Alcorani , effatum : *Vtique , inquit impostor , conuenient omnes homines die Iudicij ad primum hominem Adamum dicentes : Intercede pro nobis deprecemur , pater noster ; qui sua commemorans peccata respondet : Ego sanè non sum dignus , nec tantus , quare adite iustum Noachum. Adibuntque Noachum , qui sua commemorans peccata eos remittit ad Abrahamum Dei dilectum. Abraham autem sua commemorans peccata Moysem colloquutorem Dei adire illos iubebit. Moyses verò sua item commemorans peccata eos Christum Spiritum Dei , & eius Verbum adire adhortatur. Christus demum Mahometum Dei amicissimum adeundum precipiet. Tunc venient ad me , inquit Mahometus , & enixè rogabunt , vt pro illis intercederem , statimque ingrediar ad Dominum meum , & pronus adorabo , qui ad me : Surge , Mahomete , extolle caput , dic , exaudieris , pete , habebis. Et ego ad illum : Gens mea , gens mea. Tunc dicet mihi : Vade , & educ ex illis omnes eos , in quorum corde tantum comperies fidei , quantum granum pendet hordei. Quibus eductis reuertar , iterumque Dominum adorans deprecabor pro gente*

mea, qui ad me : Surge, Mahomete, caput extolle, dic, exaudieris, pete, habebis, & ego ad illum : Gens mea, gens mea. Et ille rursus ad me : Vade, & educ ex illis omnes eos in quorum corde tantum comperies fidei quantum pendet granum synapis. Quibus à me prestitis, reuersus deprecabor pro reliquis : & ille ad me : vade, & educ ex illis omnes, in quorum corde comperies minus, minus, minus, quàm granum synapis, ex igne, ex igne, ex igne. Tunc egrediens immensâ perfusus latitiâ omnes educam, & ad Paradisum perducam. Quæ scelerum Architectus tam hiperbolicè mentiendo effutiuit, infinities, ac citra omnem humanum captum plures amplificauere Legales, vt risum mouerint non solum aliis gentibus, sed ipsis etiam Mahometanis Philosophis, vnde tot orta sunt bella.

Porro quid sentiunt de aliarum gentium, quæ Mahometi insaniam non sunt secutæ, salute aut damnatione, inter illos haud conuenit. Nonnulli quippe apud citatum Hazzadaulam existimant, eos, ad quos Pseudoprophetæ missionis notitia, & cognitio aut penitus non peruenit, aut leui solum, & obscurâ penetrauit famâ, quæ prudentem non moueat, æternum haud damnatum iri, nisi aliquid æternâ damnatione dignum egerint, aut crediderint. At si notitia illa talis extitit, quæ prudentem moueat, nihilominus pertinaci obstiterunt animo, eamque aspernati sunt, æterno damnantur igni. Verum si eam minimè aspernati sunt, sed omni adhibitâ curâ, & studio veritatem illius missionis perquisiuerunt, nec ipsam potuerunt assequi, non damnantur æternum secundum aliquos, nisi aliunde id meruerint : secundum alios verò sempiternis destinantur suppliciis. Gentium Seducor cap. mox citato Alcorani non solum suis, sed etiam Iudæis, Christianis, ipsisque paganis salutem pollicetur, vt ad damnationem pelliceret : *Certè, inquit, his qui crediderunt (Mahometani) & Iudæis, & Christianis, & Paganis retributio erit sua, & merces apud Dominum suum, nec timendum est illis, nec contristandum.* Alibi etiam asserit, Moysen pro Iudæis, Christum pro Christianis intercessuros esse, & ab æterna liberaturos damnatione, & pœna, etsi aliis in locis vt impostor, & mendax sibi contradicat contrarium affirmans.

Inferorum ignem, quod tertio loco propositum est, corporeum, ac materialem esse, asserit Abdalla Alcassai libro de creatione Mundi, cap. de Gehenna, & alij quamplures apud illum. Algazel quæst. 20. acriter inuehit in Philosophos, quod metaphoricum illum faciant, nec aliud esse velint, quàm attritionis, & compunctionis. Auctor Propositorum proposit. 24. vtrumque agnoscit : *At si imbuta fuerit Anima contrariis memoratarum perfectionum, sanè torquebitur vehementissimâ pœnâ inferorum, vreturque igne compunctionis & attritionis.* Fertur in libro subtilitatum cap. de igne, Gabrielem Archangelum Mahometo interroganti, ita inferorum ignem descripsisse. *Cum altissimus Deus gehenna creauit ignem, accendit illum annos mille donec rubuit, tum alios mille, donec albuit, demùm alios mille donec nigrui ut nox tenebrosissima.* Interrogatus item filius Mashudi, vti Hamfus, & Zaidus filius Vahabi apud eundem testantur Authorem, de hoc eodem inferorum igne respondit : *Hic vester ignis est pars una ex septuaginta partibus inferorum ignis, & nisi bis in mare immersus lotusque fuisset,*

*nullum ex illo cepissetis commodum, quinimmò maximum detrimentum. Nar-
rant Mahometana sacra, quæ vocant, monumenta, seu multò veriùs pro-
fana, & nugacissima commenta, vti in libro subtilitatum legere est, Gabrie-
lem Archangelum à Deo quondam missum fuisse ad Malechum inferorum
præsidem, qualem faciunt Græci, & Latini Plutonem, vt ignem primo pa-
renti Adamo inde afferret ad suos coquendos cibos. Qui Malechus (verba
sunt libri subtilitatum) Gabrieli ait: quantum ignis vis tibi dem. Cui Ga-
briel: mensuram minæ. Tunc subridens Malechus dixit: Si hanc tibi dede-
ro mensuram, utique illius calore liquefient cali septem, septémque terra. Igi-
tur ad Dominum reuersus Gabriel ait: Deus meus, quantum accipiam ignis?
Cui Deus: quantum pendet minutissima atomus, sed lauito illum in septuaginta
fluminibus septuaginta vicibus, antequàm ad Mundum illum afferas. Quo fa-
cto, attulit ignem illum ad primum parentem Adamum, posuitque super altis-
simi montis cacumine, qui statim liquefactus totus est, & ad pristinum reuer-
sus ignis locum, remansitque illius fumus tantum in ferro, & lapidibus usque
nunc, ex quo fumo est noster hic ignis. Commodè sanè ex filice, & ferro,
quibus excutimus ignem, compacta est fabula, & exaggerata in rebus
commentitiis veritas.*

Tandem esse locum aliquem, in quo purgantur, expianturque imper-
fectiores, vt loquuntur, Animæ, siue quæ leuiorum scelerum notâ macu-
lata ex hac vita discedunt, antequàm Deo sistantur, eiùsque fruantur vi-
sione, vel Paradisi voluptatibus, & deliciis, constantissima, testatissimæque
est omnium Arabum sententia. Ita Iacob Bascia in Thesauro Iuris cap. de
lotione ante preces, & cap. de cura mortuorum, cui omnes adstipulantur
Iuris Canonici Mahometani Tractatores. Omnes quippe docent externam
corporis legalem lotionem signare internam, quæ est Animæ, indéque in-
ferunt: Si templum adire, & preces persolvere illoto corpore, & sordi-
bus contaminato nefas est, quemadmodum & defunctum humare sine la-
uacro, quantò magis nefas erit, Animam fisti Deo immundam, quamuis
leuissimè. Quam autem purgationem peragi igne, preces, quas pro defun-
ctis fundunt, clarè ac luculenter demonstrant. Vnam aut alteram hîc ex-
hibere ex libro subtilitatum lubuit. *O Deus requiescere fac Animas eorum,
& illumina sepulchra eorum, & ablue eos aquâ, & niue, & refrigera calores
eorum, & munda illos à peccatis sicuti mundatur vestis alba à sordibus. Item:
Commuta, Domine, domicilium eius in melius domicilium, & in familiam
meliorem adscribe illum, & introduc illum in Paradisum, & serua illum à
tentationibus sepulchri, & cruciatu ignis per misericordiam, & gratiam, &
liberalitatem tuam, ô misericordiosissime misericordum.*

Mahometus Algazel quæst. 20. triplicem agnoscit Animarum post se-
parationem statum, quam esse omnium Mahometanorum sententiam ibi-
dem testatur. Verba ipsissima sunt: *Vtique felicitas aterna est Animabus
perfectioribus sempiternis, & supplicium sempiternum est Animabus imperfe-
ctioribus contaminatis, finitum verò Animabus imperfectis contaminatis, qua
nequaquam consequuntur felicitatem absolutam, nisi perfectione, iustificatione,
seu suffragiis, & purgatione.*

Hanc veritatem omnes agnoscunt Orientales Christiani, quidquid sit de

ipso nomine, in quo hærent nostri temporis nugatores. Ad quod probandum vnum, aut alterum afferendum duximus testimonium ad silentium imponendum illis, qui impudentissimè, & perfriatâ fronte blaterant in suorum angulis, & profanis synagogis, Orientales inficiari Purgatorium, ne deinceps mussitare audeant. Constitutio Ecclesiæ Syrorum cap. 39. de defunctis, quod refertur in codicibus Melchitarum, Maronitarum, Iacobitarum, & Nestorianorum est. *Facito tertiâ die commemorationem pro iis, qui obdormierunt, in Psalmis, & precibus, quia Christus mortuus est, & resurrexit tertiâ die. Fiat quoque pro illis commemoratio nonâ die in memoriam viuorum & mortuorum. Facito item pro illis trigesimum diem iuxta antiquæ legis ritum, quoniam filij Israhel luxerunt super Moyse triginta diebus. Item fiat pro illis anniuersarium, erogeturque de bonis illorum eleemosyna pauperibus. Et sanè pro certo credimus, id fieri pro illis tantum, qui continentiam, fide, & iustitiâ sunt pradii; quoniam pro patratibus magnorum criminum, & infidelibus si quicquid in hoc mundo bonorum in eleemosynam erogatum fuerit, nihil penitus illis proderit.* Ioannes Episcopus Darenfis scriptor Syrus antiquissimus lib. 4. de resurrect. mortuorum cap. 24. *Sunt quidam, inquit, qui in hoc Mundo purgantur ex peccatorum sordibus: alij verò nonnisi post hanc vitam per ignem ex cicatricibus peccati curantur. Quid clarius? quid luculentius? quid de nomine digladiamur, cum de re tam certò constet?*

Iudæorum autem quænam sit de hoc loco expiandi Animarum sententia, aperit Leo Modena Rabbinus Venetus in Historia de ritibus Hebræorum part. 4. cap. 9. hisce verbis: *Tengono che vi sia il Paradiso per l'Anime de buoni, qual chiamano Gan Heden, che beatificati iui stiano fruendo la gloria solo con la vision diuina; similmente l'inferno, che chiamano Gheinnam, per gl'empij: doue l'anime loro siano tormentate con fuoco, & altre pene, ma qui alcuni siano dannati in perpetuo a penar in quella maniera, ne mai siano per vscirne, altri vi stiano solamente per certo tempo prefisso, e questo dicono esser Purgatorio, non distinguendosi per luogo, ma per tempo. Quæ Latine ita sonant: Tenent Paradisum esse pro Animabus proborum, quem vocant Gan Heden, quæ beatitudinem adeptæ, gloriâ ibi fruuntur solâ visione diuinâ; similiter Inferos, quos appellant Gheinnam, pro impiis, ubi eorum Anima cruciantur igne, aliisque pænis: sed hîc quidam sunt damnati in æternum ad luendas eo modo pænas, nec umquam egrediendi spes affulget: alij ibi manebunt solum ad præstitutum quoddam tempus, quod vocant Purgatorium, non distinguentes illud loco, sed tempore.*

Nihilominus Menasseh Benisrahel de creatione Mundi, probl. 21. cum Hollandicis vlulans lupis perscripsit: *Denique non est necessarium, ut ponamus Purgatorium: nam ponimus varios gradus esse in Inferno pro ratione multorum, aut paucorum peccatorum, quæ quis commisit.* At si varios Κόλαξ, atque הנופא ponis gradus in Inferno, cur varios ordines, quos ponit Ricardus de Media Villa cum Theologis aliis meram fabulam in tui capitis limine appellas, cum idem sit ponere gradus varios, & varios ordines? Certè auribus hæc das Calvinisticis, & dum ad voluntatem loqueris tuorum amicorum, eosdem illudis, & iudaicè eludis, ac negans cum illis, nobiscum ais. Quid enim ad nos de nomine dum constat de re? Non habent aliæ

nationes, & linguæ nomen, quod ineffabili Dei nomini יהוה, eiusque significationibus æquipollere possit; ergo non conueniunt de re significata? impium effatum! Purgatorium nobis nihil aliud sanè est, quàm ordo, siue gradus eorum; qui non æternùm sunt damnati ad pœnas, sed ad præstitutum aliquod tempus cruciantur, luuntque pro criminum grauitate supplicia. Hæc ipse malitiosè taces, Menasseh, nec aperis, aut declaras gradus eorum, qui ad tempus luunt pœnas, quod est totius quæstionis huius momentum, & pondus: Sed hoc satis euidenter ex suorum graduum distinctione euincitur. Adhuc prætereà longissimè à vero aberras affirmans graduum illorum varietatem peccatorum facere numerum, cùm constantissimum, & compertissimum sit apud omnes, circumstantias, & qualitates criminum suos quoque constituere gradus, ac multò plures. Grauiissimum habetur adulterium à quocumque commissum; sed multò grauius si à sacerdote, vel sacerdotum summo admittatur. Maximum scelus est quempiam alicubi occidere, at multò maius si in templo. Nec paris grauitatis censendum est furtum à paupere patratum ad explendam famem, quàm premitur, cum eodem quod patrat diues. Blasphemia in Deum infinitæ est grauitatis, quàm in hominem quempiam. Sæpissimè etiam grauius est peccatum cogitationis, & cordis, quàm facti, vti est hoc insipientis: *Dixit insipiens in corde suo non est Deus.* Quæ omnia satis apud veteres varia declarabant sacrificia. Igitur non solus numerus, sed circumstantiæ etiam varios illos constituunt gradus, contra quàm asseris.

Splendidè profectò mentiris, & perfriçtâ fronte pronuncias Menasseh, cùm subiungis: *Quid quod in sacris litteris nullum vestigium eorum locorum reperire est?* & Rabbiniis tuis maximè iniurius es, qui locum hunc Zachariæ cap. 13. vers. 9. *Et inducam tertiam partem per ignem,* & hunc alium 1. Samuel. cap. 2. vers. 6. *Dominus mortificat, & viuificat, deducit ad inferos, & reducit,* De huiusmodi ordine intermedio interpretantur in Tract. *Ros à Sana.* Sed locum integrum ex tua interpretatione lib. 2. de resurrect. mort. cap. 20. huc transferre iuuat, vt armis te confodiamus tuis. Ipsissima sunt verba: *Academia Samay, inquit, quòd tres hominum classes, atque ordines iudicandi sistuntur: unus impiorum, ac pessimorum, alter optimorum, tertius mediorum. Illi, qui perfectissimè iusti sunt, sine mora fruuntur vitâ futuri seculi. Isti, qui planè mali, atque improbi fuerint; confestim in infernum detrudentur; iuxta illud: Multi ex dormientibus in terræ puluere expergifcentur; hi ad vitam æternam, illi ad pudorem, & opprobrium æternum. Intermedij descendunt, & precabuntur, & hinc adscendent iuxta illud: Et inducam tertiam partem per ignem. Et de his loquitur Hana: Dominus occidit, & vitæ restituit, facit descendere ad sepulchrum, & facit adscendere. Caterum Academia Hillelis ait, Deus est graciosus, & propensus ad misericordiam; vti loquitur David, cùm ait: Dilexi quoniam exaudiet Dominus vocem deprecationum, &c. vsque ad attenuatus sum, & me seruabit.*

Quid adhuc de tua audacia tui dicent, Menasseh, recutiti, qui Gentiles scriptores, & Poëtas eorum sapientibus præfers scribens: *Et Gentiles, qui locuti sunt de premio, & pœna Animarum, non plura posuere loca, quàm Infernum, & Paradisum, quorum hunc vocarunt Elysios campos, illum Tartarum.*

Et postquam pro hac tua sententia adduxeris Platonem, Virgilium, Ovidium, ac Tibullum, addis: *Denique alij quoque multi ex gentilibus, quos omnes referre nimis longum videatur, tantum meminere istorum duorum locorum, & fieri potest, ut illud acceperint à Prophetis.* Rabbinii tamen tria agnoscunt loca ex Prophetis, ut ex mox relato testimonio evidentissimè patet, ergo egregiè mentiris Menasseh, ac vtrisque impudentissimè imponis, solum ut cum illis, apud quos degis, & scribis, catholicum reiicias Purgatorium, nullâ Scripturarum, & Rabbinorum habitâ ratione. Ipsorum te expiscari gratiam, tibi que conciliare conari, manifestissimè habemus ex cap. 5. lib. 3. de resurrect. mortuorum ubi exponens verba illa Zachar. 13. 7. *Et super virum socium meum, de Imperatore Turcarum, ita tum tuos subiungis latratus: vel potius de Papa Romano capiendum est, qui se pastorem, & proximum à Deo appellat, & Dei vicarius in terris audire vult.* Respondeat nunc Abisai Semei huic improbo: *Quare maledicit canis hic mortuus domino meo regi?* Latrat quidem canis, & oblatrat.

— *sed frustra agitur vox irrita ventis,
Et peragit cursus surda Diana suos.*

DE RESURRECTIONE MORTVORVM.

CAPVT DECIMVM-NONVM.

HOC de resurrectione mortuorum dogma semper ab vtriusque seculi gente impensè creditum est, si ea, quæ de Dahritarum secta supra notauimus, modò recolas. De prioris æui tamen Arabibus id vnum hoc de argumento scriptum legimus apud Gregorium Barhebræum lib. 9. sui Chronici, Mashudium, & alios, quòd scilicet suos equos, aut camelos ad sua mactare sepulchra mandabant morientes, quia arbitrabantur, eos, qui hoc præstitissent, resurrecturos fore equites, qui verò non, pedites. Fabula non sine foenore ad posteros deuenit, ut infra videbitur. Nec sanè mirandum est, seculi ignorantia Arabes gentilitatis tenebris obrutos id credidisse, cum & aliis gentibus huius quoque affulxisse luminis aliquid certò constet, uti legere est apud Platonem in Phœd. Senecam Epist. 36. & Herc. fur. Virgilium Ecl. 4. & lib. 6. Æneid. ac alios.

Qui autem post Mahometi vixerunt tempora de re omninò concordant, non item de modo, & circumstantiis Resurrectionis. Quod ut benè intelligatur, sciendum est: Arabes scriptores resurrectionem vulgatissimo vocabulo *الاعاد Almaad*, denotare, id est, *reuersio, regressus, reductio, restitutio.* Denominationis rationem ita reddit Algazel quæst. 20. libri destructionis Philosophorum: *Resurrectio dicitur Almaad, quia Deus altissimus reducit, atque restituit corpus à priuatione ad esse, & à morte ad vitam.* Qui hanc resurrectionis denominationis rationem recipiunt, trifariam diuiduntur. Primi volunt, illud idem corpus resurrecturum fore, quod primum Animæ unitum est, & vnum cum illa constituit compositum. Suam hanc

assertionem, ut alij eiusdem propugnatores, & patroni tam Christiani, quàm Iudæi, ex diuina stabiliunt iustitia, quoniam corpus, quod bonorum, aut malorum operum particeps fuit Animæ, iustum ac par est, ut vnà cum illa vel bonis fruatur, & communi præmio, vel poenas luat. Eandem confirmant, & vrgent ex vocabuli analogia, quia non rectè diceretur, aliquid reduci, & restitui ad pristinum esse, nisi omninò idem sit, saltem quoad partes essentialiter componentes.

Secundi arbitrantur corpus componi iterum ex eadem materia & materiæ partibus, ex quibus compositum antea erat, verùm non eadem animari vitæ, aut informari, sed alia de nouo à Deo producta, atque id satis esse existimant, ut aliquid reduci, & restitui ad pristinum esse dicatur. Isti haud planè declarant, quid nomine vitæ de nouo productæ à Deo intelligant, an scilicet ipsam Animam, ut aliquando intelligendum venit per metonymiam, an verò nouam ipsius Animæ coniunctionem cum corpore. Ad me quod attinet, puto, eos intelligere Animam ipsam, quam cum vita confundunt, & accidens appellant, ut suprà obseruauimus, si tamen isti sint iidem cum illis. Auget coniecturam resurrectionis illius descriptionis expositio, cùm dicant ad illam saluandam satis esse, ut eadem materia corporea iterum reducatur, restituaturque ad pristinam humanam formam, & figuram. Quamobrem immortalitas, quam diximus, hos Animæ attribueret, ut alibi asserere videntur, vel capienda est pro ea, quæ resurrectionem sequitur, vel de immortalitate indeterminatè. Nisi tamen dicere velimus, illos nomine materiæ corporeæ intelligere Animam & corpus, cùm non defuerint inter Arabes, qui Animam corpoream statuerint, ut ex hæcenus dictis constat; ac nomine vitæ de nouo productæ ipsam nouam vtriusque coniunctionem, & Animæ effectum, qui est vitam tribuere.

Posteriores mox relatæ sententiæ authoribus rectè opponi videntur, quia, ut homo ad pristinum statum reduci dicatur, & restitui, sufficere autumant, ut Anima rursus corpori vniatur alicui, vel idem illud sit, quod prius, vel aliud, quia sola Animæ ratione homo constituitur, aiunt, non autem corporis.

Qui autem vocabuli *Almaad* descriptionem non admittunt, corpus nequaquàm resurrecturum esse, sed ad priora redactum iri elementa, similaresque partes decernunt, atque adeo resurrectio nihil aliud illis est, quàm perfectarum Animarum absolutissima, & finalis beatitudo, quemadmodum imperfectarum ad commeritas poenas plena, & confirmata Iudicio vniuersali damnatio. Horum eiusmodi est argumentum, & præcipuæ rationis summa. Quæ fieri potest, inquiunt, ut illud idem resurgat corpus, quod in alia, & alia corpora conuersum est, & per varias mutationes in animalia, plantas, metalla, lapides, & id genus resolutum? Quid prætereà dicendum est de iis corporibus, quæ in hominum cedunt alimenta, & substantias, itaut multiplici transmigratione, ut loquitur Algazel, vnum idemque corpus pluribus animabus successiuè informatum fuisse, credibile sit, per eiusmodi conuersiones? Hæc difficultas tanti ponderis fuit, ut lepidissimæ præbuerit Rabbini quibusdam comminiscendæ fabulæ occasionem & locum. Confixerunt enim in spina dorsi ossiculum esse quoddam

Luz vocatum, quod nunquam pereat, ex quo hominem tamquam ex massa fermenti instauratum, restitutumque iri in futura resurrectione. Ipsorum verba sunt in Tract. Berescit: *Adrianus* (cuius ossa comminuuntur) *quæsiuit ex R. Ieosuah filio Hanina, unde Deus benedictus germinare faciet hominem in futuro seculo? respondit ille ex רל Luz, seu ossiculo spinæ. Rursus alter, unde nosti hoc? Da mihi illud, inquit ille, ossiculum, & te docebo: contudit illud in mola, sed non tuum est; coniecit in ignem, & non flagrauit; coniecit in aquam, & non attritum est; imposuit incudi, malleoque cecidit; sed ne hilum comminutum est. Eiusdem ossiculi mentio fit in libro Zoar, in Toldot Noah, & in Toldot Ishac sic: Omnibus defunctis, qui inuenientur procul in peregrina terra, creabit Deus benedictus corpus suum quale conuenit: nam unicum ossiculum hominis manet sub terra, quo corpus istud formabitur, tamquam ex massa fermenti. Et R. Hya: Sciendum est, inquit, resurrecturum idem corpus, quod fuit, quia sic scriptum legitur, viuent mortui tui, non autem legitur, quod Deus ea creabit: quippe illa solum creatura, quæ sunt, viuent. Est enim ossiculum, quod sub terra manet incorruptibile, neque senescit unquam, aut in puluerem abit. Isto tempore Deus benedictus emolliet illud, & turgidum reddet sicuti massam fermenti, & alleuabit, atque extendet in quatuor partes, atque hinc corpus, eiusque membra fient; tum Deus benedictus infundet illi animam. Ita est, inquit R. Elhazar. At ossiculum istud quo pacto emolietur? rore; sic scriptum est, quia ros olerum ros tuus. Adstipulatur hic R. Eliezer in Pirque cap. 34. Quoniam autem hoc commentum experienciâ, & de facto facillimè deprehendi potest, Menasseh, qui horum subscribit opinioni, lib. 2. de resurrect. cap. 15. hoc aliud addit: *Istud enim ossiculum tale est, ut nequeat interire, quamuis hodie nullus sit, qui illud nouerit. Putidum effatum! Imò nunc magis noscendum esset, cum nunquam corporis humani, eiusque minutissimarum partium tam nota, ac cognita fuerit, ac hisce nostris temporibus Anatomes. Fieri ne etiam potuit, ut antiquorum Romanorum, qui mortuorum cadauera igne absolvebant, cineresque tanto curabant studio, nullus istud animaduernerit? Hanc nugacitatem duplici sacrarum Scripturarum firmant Rabbini patroni auctoritate. Prima est Psalmographi regis 34. 21. Custodiens ossa eius, unum ex iis non consumptum est. Altera Ezechielis 37. 6. Et fuit tempestas, & accesserunt ossa, os ad os suum. At profectò hinc manifestum euadit, hos ad summam impudentiam ineptos esse, cum nulla sint ferè in tota sacrarum Litterarum suppellectili testimonia, adeò luculenta, quæ hoc commentum æquè à fundamentis euertant. Psalmographus namque apertè loquitur de omnibus ossibus, & non de vno illo, quod isti confingunt: & quasi verbis iis dixisset, ossa defunctorum, quæ nos consumpta esse credimus, Deo integra manent, ac minimè consumpta. Ezechielis verba adhuc luculentiora sunt, itaut commentariis illa declarare velle, maioris esset ineptitudinis improbus labor. Quid est enim os ad os suum accedere, quàm ossa dispersa, & disiuncta Dei nutu aggregari, vniri, & coniungi? Et hoc est ne idem illis, ac ossiculum emolliri, turgidum reddi sicuti massam fermenti, alleuari, atque extendi in quatuor partes, atque hinc corpus, eiusque membra fieri? Mentitur etiam splendidè Menasseh, dum dicit, ossiculum illud iam igno-**

tum esse, cùm notissimum sit non solùm apud Syrorum, Arabùmque medicos, sed etiam ignobile vulgus. Est quippe ossiculum quoddam in spina dorsi amygdali referens formam & figuram, vnde nomen *לuz* à similitudine accepit, & ab aliis ossibus nec duritie differt, nec incorruptibilitate. Atque adeò alienæ linguæ vocabulum Rabbinicum nouum arguit commentum. Nec parum hoc diuinæ derogat omnipotentiae, quasi verò sine illo incorruptibili ossiculo mortuorum corpora ad pristinum statum restituere non posset. Sed ad Arabes, dum intereà in suo dorso suum quaerunt Iudæi ossiculum.

Aliud Arabes, qui corporum inficiantur resurrectionem, & solam Animarum admittunt, adstruunt contra eiusmodi argumentum. Materia corporum est finita, Animæ verò infinitæ sunt, sed infiniti ad infinitum nulla est proportio, ergo corporum resurrectio, & noua illorum cum Animabus coniunctio penitus fieri nequit. Huius syllogismi maior propositio Mundum ab æterno creatum fuisse supponit, quod cùm falsum sit, vt falsissima ab aliarum opinionum propugnatoribus negatur, ac iisdem exploditur rationibus, & argumentis, vt quæst. 20. notat Algazel, ac Mundi æternitas.

Communis itaque sententia est, ac omnium receptissima Arabibus, eadem corpora esse resurrectura, non autem alia de nouo producta, aut ex parte aliqua, vel ossiculo concreta. Argumenta ab huius assertionis impugnantibus allata facilè refellunt, cùm, quia non naturali aliquâ potentiâ id fieri asseratur, sed diuinâ, quæ omnia ex nihilo produxit, quod multò maiorem arguit potentiam; cùm quia diuina Prophetarum oracula passim hoc nobis testantur. Vnde Propositorum Author. propos. 24. aduersus illos: *At veraciores Philosophi aequè statuerunt regressum spiritualium, & corporalium iuxta ea, quæ memorauerunt Propheta, & tradiderunt asserentes, hoc necessario credendum esse.* Ioannes Darenis Syrus toto primo libro de resurrectione corporum illa impugnat, soluitque argumenta, & multis, ac quidem doctissimis, eruditissimisque rationibus euertit, sed cùm ad Arabum non pertineant suppellectilem, eas Christianis reseruamus Archiuus.

Modum tandem resurrectionis quod spectat, duæ sunt Arabum opiniones. Prima, quæ refertur ab Algazelo quæst. 20. Authore libri subtilitatum cap. de resurrectione, & aliis, asserit ex autoritate sacræ, si Deo placeat, Mahometanæ historiæ, Deum quadraginta dierum spatio super terram immissurum pluuiæ guttas humano spermati persimiles, ex quibus humana germinabunt corpora, non secus ac herba, & olera terræ. Fabula accepta fortè partim est à Rabbiniis, qui verba hæc Psalmi: *Et florebut de ciuitate sicuti herba terra.* & hæc Isaïæ cap. 26. *quia ros olerum ros tuus,* de resurrectione interpretantur. Altera, quæ communis, ac receptissima est, asseuerat, quod sonante primò buccina Israphaële Archangelo omnium surget primus Mahometus, qui excusso ex capite, & barba puluere, Gabrieli, qui ipsi aderit, dicet: quæ dies ista est Gabriel? cui ille: dies resurrectionis, dies iudicij, dies rationis reddendæ, dies attritionis & compunctionis, dies pauoris & tremoris. Sonante verò denuò Israphaële cæteri excitabuntur mortales, & ad locum agentur Iudicij, sed equites fideles, in-

fideles pedites. Traditio quippe Ali Bentalebi Mahometi patruelis est, Deum ita Angelis præcepturum esse: *Angeli mei, fideles ne ad iudicium agatis pedites, caute, ad hoc enim non sunt consueti; nam primum in paternis ferebantur lumbis, tum nouem mensium spatio in utero materno, deinde verò prodeuntes obstetricis excepti sunt vlnis, tum nutricis circumlati brachiis, ablactati parentum fofi sinu, adulti equis, camelis, & asinis terrâ vecti, mari verò nauibus.* Quod mutuatus est ex priscis Arabibus ignorantæ seculi, vt supra notauimus, commentum Mahometi ad suos hoc confirmauit effato: *Multiplicate sacrificia animalium, quia nobis in illo itinere ad iudicium leuamen erunt.* Hoc Mahometum ad antiquorum superstitionem illam, & animalium ad sepulchra mactationem alluisse, certum est, quoniam, vt alibi obseruauimus, antiquorum fabulas auxit potius, quàm abstulit nugator.

Restat modò, vt de via, seu ponte, qui resuscitatis traiciendus est, necnon de vniuersali Iudicio aliquid dicamus. Quoniam verò hæc omnia exactè referuntur ab Authore libri subtilitatum cap. *de Ponte*, ab ipso ea petenda esse duximus. Ipsa verba sunt: *Creauit Deus, ait Propheta, super ignem, seu Inferorum barathrum pontem septem constantem arcibus, quorum singuli trium millium annorum itineris sunt, mille ascensûs, mille planitudinis, mille decliuitatis. Qui pons tenuior capillo est, gladio acutior, obscurior nocte tenebrosissima, & mille acuminatissimis instructus hastis. Traiciens itaque homo in primo arcu interrogatur de fide, rationemque eius reddere cogetur; in secundo de statutis precibus; in tertio de decimis, in quarto de ieiunio, in quinto de peregrinatione ad sacra loca, in sexto de legalibus purificationibus, in septimo de honore exhibito parentibus, eleemosyna, ac tyrannide. Qui hæc omnia præstitisse inuentus fuerit, ad felicitatis traicit locum, qui verò minùs, in barathrum præceps deturbabitur Inferorum. Quidam autem vt fulgur præteruehantur, alij vt ventus, alij vt volucres, alij viginti quatuor horarum spatio, alij vnius, aut duorum mensium, alij vnius, duorum, trium, aut plurium annorum, itaut postremi totum illum pontem viginti quinque millium annorum confecerint curriculo. Quidam verò ad pontis consistent aditum, quibus dicet Gabriel, cui pax, cur non transitis? qui inquit: quia extimescimus ignem. Quibus Gabriel: Cum in Mundo sese vobis pelagus offerebat, quibusnam illud transferebatis? nauibus, respondebunt. Tunc templa, in quibus orationes persoluebant, ad nauium redacta formam offeret illis, ac ita pontem transgredientur. Iniunget prætereà Deus altissimus Gabrieli, quemadmodum sacra ferunt historia, vt illum, cuius bona opera exceduntur à criminibus, interroget, an doctorum virorum in hoc Mundo vsus sit consuetudine, vt ipsi eorum intercessione parceret; vel si aliquem dilexerit doctorem, aut cum illo comederit in eadem mensa, vel in eodem habitauerit vico, vel amicum eius dilexerit, vel saltem cognominis extiterit alicuius doctoris. Si quem autem talem inuenerit, apprehensa manu in Paradisum introducat illum. Vnum hîc notandum est, scilicet Mahometanos pontem hunc intelligere materialiter, & ad litteram, vt in Synodo Samarkandensi decretum est, quam omnes sequuntur iuniores scriptores. Huius viæ, seu Pontis passim mentionem facit Alcoranus, sed præsertim in ipso proœmio, de quo plura eius commentatores, quæ huc non attinent.*

DE PROPHETIA.

CAPVT VIGESIMVM.

CENTVM viginti quatuor Prophetarum millia ab Mundi conditu vsque ad Mahometum numerant Arabes. Horum singulos ad singulas gentes missos fuisse autumant, Mahometo excepto, quem ad omnes destinatum fuisse delirant. Hinc Muscakanus Iudæus neci traditus est Babylo-
ne, etsi Mahometum summum Prophetam, & Dei Apostolum falsus sit, quia asseruit illum ablegatum fuisse ad omnes Nationes, Iudæis exceptis, vt Sciahinsciah in Historia gentium author est. Itaque aiunt, Hudum, qui idem illis est, ac Heber filius Sale, missum tantum fuisse ad Haditas; Salehum ad Thamuditas; Hantalam ad Rassitas, prouinciæ Hadhramutæ montium incolas; Abraham ad Chaldæos; Loth ad Pentapolitanos; Iobum, & post illum Bafarum eius filium ad Syros; Sciohaibum, qui Iethro ipsis est Moyfis focer, ad Madianitas; Moysen ad Hebræos, & sic de cæteris. Prophetiam, & Prophetas non omnes agnoscebant seculi ignorantia Arabes, qui Dahritæ, de quibus crebra mentio hætenus facta est, ipsum vniuersi conditorem è medio tollebant, omnia naturæ viuificanti, vt loquuntur, attribuentes, & consequenter Prophetiam, & Prophetas.

Qui autem Prophetiam amplectabantur vtriusque seculi Arabes, in varias scindebantur sectas, & opiniones, nec vna omnium sententia erat. Quidam enim docebant, vt libro primo Bencamuna testis est, Prophetiam nihil aliud esse, quàm naturæ absolutissimam perfectionem, itaut neminem assequi eam posse, arbitrarentur, nisi omnes adhibuerit conatus ad ea, quæ sunt in potentia ad actum educenda, omnesque corporis, animique numeros habeat.

Alij, nequaquam opus esse, vt quis doctus sit, an indoctus iuuenis, an senex, rebantur, solumque exigenda est vitæ, & morum probitas, vt talis in Prophetam à Deo seligatur. Verum hæc sententia partim Alcorano manifestè repugnat, cum apertè testetur, neminem prophetiæ donum assequutum esse ante quadragesimum exactum annum præter vnum Christum Dominum.

Nonnulli demum, etsi omnium virtutum requirant in homine illo ornamenta, vt id mereatur donum, censent tamen, eum non liberè, sed impulsione quadam, nullâ etiam habitâ diuinæ voluntatis ratione prophetare, nec aliter ad id impelli, quàm animalia ex indita naturæ vi, commotione, & affectu ad coitum. Imò in hoc necessitatis, & impulsione gradu collocant doctores, qui alios instituere conantur, librosque improbis laboribus componunt ad hominum vitam, morésque componendos. Sed profectò hanc necessariam impulsione, nescio qua ratione cum decem illis modis, quos cum aliis prophetiæ statuunt, vt ritè fiat, conciliare poterunt. Quos modos hîc referre non pigebit, vt collatione factâ, ferant eruditissimi lectores iudicium. Primo modo, aiunt, fit prophetica visio in somnio per figuras & similitudines, quarum interpretatio eodem quandoque referatur

Prophetæ tempore, quandoque nonnisi post aliquod temporis interual-
lum, vt res, & necessitas postulat. Secundo modo, voces per somnium au-
dit Propheta, ac illorum percipit sensum, at authorem non videt. Tertio
fit reuelatio, per hominem aliquem Prophetam in somnio alloquentem,
& figuras, ac similitudines ipsi exhibentem. Quarto fit comparente illi in
somnia Angelo. Quinto apparente illi Deo in somnio, ipsūque allo-
quente. Sexto cū vigilanti fit reuelatio per figuras. Septimo cū vigi-
lans voces audit, & neminem videt. Octauo cū vigilans hominem ali-
quem se alloquentem videt. Nono, cū vigilanti Angelus apparet, illū-
que alloquitur. Decimo tandem cū vigilans ipsum conspicit Deum sese
alloquentem. Qui quidem modi penitus repugnare videntur postremæ
huic sententiæ, quia isti extrinsecus adueniunt Prophetæ, nec ab ipsa pen-
dent natura, aut impellunt vt naturales affectus, & Prophetam commo-
uent ad ea, quæ sunt sui muneris præstanda nullâ habitâ diuinæ volunta-
tis ratione. Quinimò cū modi isti à Deo mediatè, vel immediatè profi-
ciscantur, omninò ab eius voluntate originem habere eas reuelationes, si-
ue res, quæ reuelantur, necesse est; alioquin nec Deus liberè ageret, quod
blasphemum, & absurdum est, nec Propheta ille verba, & mandata Dei
referre dicendus esset, quod non minus absonum est. Ioannes Franciscus
Pic. Mirand. de prænotione, lib. 2. cap. 8. triplicem propheticæ reuelatio-
nis ponit tantū modum. *Aut enim, ait, per auditum, & visum exterior-
em offeruntur obiecta, quæ rerum futurarum signa notæve sint, aut menti
collucent, aut media inter mentem, & sensum exteriorem imaginaria potestati
se insinuant.*

Porro fundamenta, siue notæ veri Prophetæ sunt, (vti docent Maho-
metus Sanusius, Hazzadaula Bencamuna, Abuzacharias Iahia, Mahometus
Talemfanus, Abuzaidus Thaalabus, Auicenna, ac Arabes alij) vt homines
instruat, vnum esse Deum factorem rerum omnium, viuum, omnipoten-
tem, nullum habentem regni socium, nullum similem, æmulum nullum,
absentia iuxta ac præsentia cognoscentem, itēque distantia, vt propin-
qua tam in cælis, quàm in terra, adeoque omnis obedientiæ, & obsequij
actus illi præstandus est vti supremo, absolutoque Domino. Præmia præ-
tereà omni carentia sine alterius vitæ nomine Dei probis promittat Pro-
pheta, contra supplicia in æternum duratura improbis comminetur. Incul-
cet adhuc hominibus ieiunia, preces, peregrinationes, sacrificia, decimas,
pro religione certamina, ac quicquid faciendum, aut omittendum est, vno
verbo, ad virtutes impellat, deterreat à vitiis.

Hic acriter quidem, & grauibus verbis Bencamunam has veri Prophe-
tæ recensentem notas Abuhafanus Benmahruma Mardinensis in suis pro
Christiana religione postillis ad Tractatus eiusdem Bencamunæ, qui plus
æquo in Mosaicam legem aduersus Christianam propensior fertur, ita me-
ritò perstringit: *Si res ita se habet, vbinam Mosæica lex mentionem fecit
beatitudinis, aut alterius vitæ felicitatis? ubi preces, & ieiunia inculcauit?
Illa nusquam profectò, Christiana ubique. Hoc igitur vnum satis esse debet ad
tuum perpetuo silentio occludendum os, atque temeritatem retundendam.*

Prophetiæ autem propugnatores eam ex quindecim vtilitatibus, & com-

modis, quæ ex illa capiunt homines, adstruunt. Primò enim, inquiunt, homines Propheta instruit, quot genera sunt cultûs diuini, vt omnis è medio amoueatur confusio, quam mortalium fœcunda producere solent capita. Secundò, Propheta homines ex stupiditatis naturæ sopore excitat, stimulosque admouet promissionum, & comminationum incutit terrorem, cum homo ex sua conditione sit obliuioni, & incuriæ obnoxius, adeoque admonitore eget. Tertiò, quamuis fidei, & virtutum dignitatem lumine intellectûs assequi possimus, quemadmodum infidelitatis, & vitiorum turpitudinem, præmia nihilominus æterna, quæ pro illis tribuuntur, & supplicia in æternum duratura, quæ pro istis infliguntur, ignoramus; quare Propheta opus nobis est, qui nobis hæc omnia doceat, & suprema stabiliat autoritate. Præsertim verò quia maximâ ducimur voluptate, & illecebris irretimur ad turpia quæque admitenda, quæ sensuum adulatione, & falsis, fallacibusque humanus intellectus excuserat argumentis tamquam nullum inferentia Deo detrimentum aut iniuriam. Quæ quidem fallaciæ, & vana corruptæ naturæ ratiocinia, & adulationes Prophetæ dissipantur comminationibus, & paulatim euanescent. Quartò, diuinorum attributorum nostri virtute intellectûs nullum cognoscimus, nisi quæ ex eius colligimus operibus, vt igitur reliqua assequamur, prophetiâ nobis opus est. Quintò, omnis amouetur de diuino cultu dubitatio, nam etsi homo nouerit, quinam sit ille cultus, potest tamen dubius hære, an iniussus illum præstare debeat, necne. Sextò, plura nos ducimus turpia, ac habemus, quæ talia verè in se non sunt, quam difficultatem dirimit nobis prophetia. Septimò, rerum, quæ in hoc generationis & corruptionis extant Theatro, quædam inseruiunt ad mortalium alimenta, quædam ad medicamenta, quædam verò mortem nobis inferunt, & interitum. Horum autem pericula, & delectum nequaquam assequi valemus nisi post satis diuturnum temporis curriculum, præter quàm quòd etiam experientia lubrica est, ac anceps. Hæc verò omnia sine detrimento, aut discrimine nobis reserauit prophetia, vt sanè ex illorum cognitione ipsius prophetiæ demonstrari possit existentia, & esse. Quandoquidem plures scientias intellectus humanus minimè assequi potuisset sine prophetiæ ope, vti est, exempli gratiâ, Medicina, quæ pro certo suam habuit originem à Prophetis, qui eam primò mortales docuerunt. Hæc sententia desumpta esse videtur ex hisce Eccles. cap. 38. vers. 38. verbis: *Honora medicum propter necessitatem, Dominus enim eius author est. Nam omnis medicina manat ab Altissimo.* Incertus veteris instrumenti Interpres Arabs multò pluris tribuit Medicis, dum locum illum ita vertit: *Honora Medicos tempore necessitatis, vt Deum pro te deprecetur, & sanat tibi ab Altissimo demittetur.* Considerent igitur qui veri Medici haberi volunt, quantum eorum professio, & institutum ab omni vitiorum nota, & genere abesse debeat, caueantque, ne tam diuinâ abutantur scientiâ. Octauò, quis Astronomiæ, & veræ Astrologiæ cognitionem nancisci potis est obseruationibus, quæ mille deposcunt secula, & repetitas animaduersiones tum ob rerum obseruandarum magnitudinem & quantitatem, tum ob imbecillitatem nostri intellectûs, vitæque breuitatem? Quis etiam ne-

scit Mathematicorum instrumenta ad Mercurium non pertingere, tùm ob eius paruitatem, & exiguitatem luminis, tùm quòd oriens & occidens semper Soli propinquus sit? Nonò, artes, quas ab inuicem ediscimus, vel nunquàm consequuti primò essemus, vel imperfectè, & maxima cum difficultate. Decimò, ad vitam benè ducendam œconomia, politica, & morum compositio omninò sunt necessariæ, ergo & prophetia, quæ illas statuatur. Vndecimò, homo naturâ est animal ciuile, hinc alter alterius indiget ope, vnde, vt res ipsæ docent, iste tibi ferit, ipse illi metis, hic tibi pensit, tu vicissim illi suis, alter tibi acum elaborat, & sic de cæteris. Igitur vt rectè hæc omnia fiant, & omnis tollatur è medio tyrannis, legibus opus fuit: sed has nemo cum vniuersali potestate decernere poterat nisi missus à Deo Propheta. Duodecimò, si legislatio hominibus priuatis delata fuisset, fortè nec vel vnius loci ciues inter se conuenirent in ferendis legibus, & obseruandis, sed omnia complerentur contentionibus, & certationibus, quamobrem singulæ saltem gentes Prophetâ indigent, & Legislatore. Decimo-tertiò, quas quis secundum suæ mentis rationem fert leges, non longè distare possunt ab humanis statutis, & consuetudinibus, nec spectant ad cultum diuinum, nec homines eiusdem conditionis illas facilè recipiunt: at si leges illæ nomine Dei à Propheta latæ fuerint, nemo eas impugnare, aut respuere audebit, atque ita omnis amouebitur discordia. Quarto-decimò, intellectus non eiusdem sunt ordinis, & gradus, vt supra pluribus ostensum est; qui autem ad excellentem perfectionem accedunt, rari, vel nulli sunt: diuina verò mysteria, & arcana summæ sunt maiestatis, & altitudinis, igitur ad illorum comprehensionem, & dilucidationem Prophetâ opus fuit. Quinto-decimò, vnumquodque genus species sub se continet, & inter species illas vna est cæteris perfectior, & absolutior; pari etiam ratione se habent species respectu inferiorum, & istæ respectu indiuiduorum, ac indiuidua respectu membrorum. Et quemadmodum principem cor obtinet locum, & vicarias partes cerebrum, à quo potentiæ redundant in omnia corporis membra, ita humanum genus principe eget. Huius autem principis potestas aut pertinet ad forum extrinsecum tantum, qualis est regis; aut ad intrinsecum tantum, qualis est doctoris, seu sacerdotis, aut ad vtrumque, & hæc est solius missi Prophetæ, & eius vicarij, & successoris. Ex quo manifestum euadit, Prophetam in hoc Mundo instar cordis esse, eius verò vicarium siue successorem cerebri instar. Et quemadmodum potentiæ comprehensiuæ ad cætera membra manant ex cerebro, ita potentia demonstrandi, & docendi per Prophetæ successorem emanat in vniuersos doctores, ac reliquum humanum genus. Hæc Arabes illi, qui prophetiam propugnant, eiusque causam suscipiunt.

Qui porrò illam inficiantur præter Dahritas, eiusmodi impugnant argumentis. Causa, cuius gratia Prophetarum fit missio, est mortalium ad legis alicuius obseruantiam inductio, quæ lex tota consistit aut in opere præstando, aut in omissione illius operis: sed inductio huiusmodi absurda est, ergo & Prophetarum missio. Hanc absurditatem sex comprobare conantur rationibus. Prima ratio est; cùm homo inducitur ad opus patrandum, in illud propendeat, necesse est, ergo tunc in omissionem illius operis non

poterit propendere, ex necessitate igitur operatur, & coactus, non autem liberè. At si illud omittere poterit, omissio præponderabit operi, ergo determinatione opus est, quæ potiùs ad omissionem, quàm ad opus hominem illum determinet: sed si hæc determinatio procedit ab ipso homine, vana prophetia erit, & absurda; si verò determinationis illius author Deus est, redit ratio, quòd homo non liberè, sed ex necessitate operatur. Secunda, sapientissimus Deus omnium rerum cognoscit euentus, ea igitur, ad quæ homo per illas leges inducendus est, & obligandus, vel suum habebunt in scientia Dei euentum, & exitum, vel non; si exitum sortientur, ex necessitate fient, adeoque prophetiâ haud opus est: si verò non, impossibilia erunt, inductio autem, & obligatio ad impossibilia non solum absurda est, sed tyrannide non caret: igitur prophetia vana, & absurda est, quia Deus altissimus longissimè à tyrannidis suspicione abest. Præterea legis obseruantia vltimum respicit finem, qui est beatitudo: sed si hanc decreuit Deus largiri mortalibus, nullâ legis obseruatione opus est: si verò non, obseruatio illa nihil proderit. Tertia, inductio, & obligatio absurdissima ducitur, cum ex æquo se habeant opus, & omissio operis, quia semper determinatione opus est, quæ aut necessaria est, aut impossibilis, sed vtrumque absurdum est, ergo & Prophetarum missio, quæ eò inducit. Quarta, inductio illa nullius est commodi, vel vtilitatis, quia id commodi vel redundat in Deum, vel in hominem; non autem in Deum, quoniam longissimè distat ab eiusmodi vtilitatibus, quemadmodum ab omni detrimento; non in hominem, quia eius commoda, & vtilitates consistunt in voluptatibus, & gaudiis, necnon dolorum, & mœroris amotione: sed hæc omnia sine villo medio consequi potest; Prophetis igitur haud opus est. Quinta, inductio illius ad legem, qui fidem abnegaturus, & adulteria, homicidia, & id genus est perpetraturus, penitus absurda, & à diuina sapientia longè aliena est, ad quid ergo conducet? Sexta, tot opera, cæremoniæ, ritus, obseruationes, & eiusmodi infinita alia, quibus Prophetarum sunt referta monumenta, impedimento sunt homini, ne totus cælestibus vacet contemplationibus, & diuino sese dedat, ac vero cultui, & amor; igitur conuenientissimum est, hominem suo relinquere libero arbitrio, & nullis constringi legibus.

Ad hæc omnia prophetiæ respondent propugnatores, satis esse, vt homo liberè agere dicatur, si quantum in se est, cooperatur, vt Prophetam suscipiat, vel respuat, qui sunt actus liberrimi. Cætera sunt sophisticæ fallaciæ, quæ responsione non egent longiori, & ex sequentibus eorum planè liquet solutio. Adde, quòd quemadmodum diuinum esse à nulla dependet causa, sed omnes causæ ab illo, ita diuina opera, & actiones.

Alterum impugnatorum argumentum est: Doctrina prophetica aut intellectui consona est, aut abscona; si consona, facile assequi illam potest intellectus sine prophetiæ præsidio, aut ope; si abscona, nequaquam capiet illam intellectus, etsi à Propheta inculcetur: ergo prophetiâ nullâ ratione opus est.

Ad hoc argumentum ita respondet propugnator: Prophetæ missi sunt ideò, vt de iis instruerent homines, quæ ipsorum intellectus per se com-

prehendere, & capere non potest, etsi minimè illi sint dissona. Quod manifestissimè patet ex rebus naturalibus, & ciuilibus, quæ tametsi intellectui sunt maximè consona; non ita facilè illa comprehendit sine impendio, & institutione.

Tertium argumentum: Plures cæremonias, cultus, & ritus à legibus, & Prophetis inculcari videmus, non solùm ad nullam rem, & vsum vtilis, sed non parua mortalibus inferentes incommoda, vti sunt peregrinationes ad longinqua loca religionis ergo, ieiunia, & id genus alia. Imò quædam tam perridicula sunt, vt risum, & irrisiōem conspicientibus moueant, vti sunt ea quæ hoc potiùs facienda sunt tempore, quàm alio, aut hoc modo, quàm illo, & sic de aliis pluribus. Quis hîc Caluinum Arabem loquentem non planè aduertit?

Ad hoc argumentum ita propugnator: Sapientiæ diuinæ non est præscribendus modus; nec dubitandum est, quin multa reconditissima mysteria, & arcana in eiusmodi vulgaribus, & abiectis rebus recondita sint, quæ nostrum fugere possunt captum, & intellectûs imbecillitatem. Hominem, tam nobile animal, quis ex tam sordida materia concretum esse, & sanguine nutritum menstruo, credet, nisi experientia id nos docuisset? Imò Dei maiestas, & omnipotentia multò magis elucet, cùm vilibus vtitur instrumentis ad magnas, mirasque res efficiendas. An non maiorem moueret admirationem, qui digito prosterneret leonem, quàm qui gladio? & qui ex ouo produceret elephantem, quàm gallinarum pullum? An etiam qui minimas has sanxit cæremonias, & ritus, non est idem, ac ille, qui maxima tulit, & vtraque miraculorum stabilivit autoritate, quæ totius naturæ excedunt ordines, & facultates, vt nemini posthac dubitandi relictus sit locus? An idem non est, qui Moyse inter tonitrua, & fulgura legem dedit tabularum, & qui præcepit, vt aspersione cineris & sanguinis animalium expiarentur peccata? Non res igitur considerandæ sunt, & cæremonia, aut ritus, & cultus, sed illorum Author summâ veneratione suspiciendus.

A prophetiæ oppugnatione ad miraculorum euerisionem sese transferunt, septemque adstruunt aduersùs illa argumenta. Primum argumentum: Si miracula concederemus, multa sequerentur absurda, multisque concluderemur sophismatis, & fallaciis, facilèque persuaderi nobis posset, montes in aurum esse conuersos, & in sanguinem mare, & hunc senem temporis hoc momento sine parentibus extitisse, & istum non esse Zaidum, quem nouimus olim, sed alium ipsi omninò persimilem à Deo modò creatum.

Ad hæc ita respondet propugnator: Propositio vniuersalis, affirmatiua sit, vel negatiua, non excludit effectus, vel casus particulares, & contra. Non sequitur enim, quia homo generat hominem, non posse aliquando Deum creare aliquem ad similitudinem Zaidi, aut senem momento temporis emergere; quemadmodum non sequitur omnes viros ex limo terræ esse procreatos, & feminas ex costis virorum productas, quia ita semel factum est. Ad hæc miracula plures comitantur circumstantiæ, & signa, quæ ita illa distinguunt à communibus rebus, vt propterea dicantur *مااگياز* *Maagiaz*,

nempe id, quod nullo modo effici potest, aut potentiâ, nisi diuinâ. Nec vllus tam stolidus est, & bardus, quin benè discernat, an senex ille ita subito extiterit, an verò per varias ætates eò peruenerit; & an iste sit Zaidus, quem cognouimus olim, an alius similis modò creatus. Hæc enim est scientia necessaria, quam mortalibus indidit rerum conditor Deus, ne ordo dimoueretur Vniuersi huius, & eiusmodi confunderetur dubitationibus, & scrupulis. Miracula etiam non clam fiunt à Prophetis, sed palam, necesse est, vt homines pertrahant ad ea, ad quæ vocant, adeoque illa sola miracula censenda sunt, quæ aut ipsi cernimus, aut proborum comprobant nobis autoritas, aut pari autoritate à maioribus accepimus.

Secundum argumentum: Non est satis dicere, miracula illa effici Deivoluntate, iussu, aut permissione, quia fieri potest, vt ille, qui efficit illa nomine Dei, animam à cæterorum hominum animabus diuersam habeat, & alterius sit speciei, aut dissimilis temperamenti, & compositionis, itaut hæc particularis proprietas principium sit potentiæ miracula edendi; siue medicamentum inuenerit aliquod, iis præditum virtutibus, & naturâ, quo prodigia illa facit. Vel id præstat adminiculo geniorum, siue dæmonum, aut aliorum cælestium spirituum ad mortales seducendos.

Ad hoc respondet propugnator: Nequaquàm dubitandum est, vera miracula solo diuino iussu voluntate, & permissione edi posse, quamobrem minimè credendum est, sapientissimum Deum illa permittere, aut facere ad præuaricationem, & seductionem mortalium. Ad animæ autem diuersitatem, temperamentum, medicamentum, & genios quod attinet, dicimus, nugis hæc esse adscribenda, quia nulla creata potentia ad vera miracula patranda per se pertingit, & quæ aliquando miracula creduntur à plebecula, maiorum reprimat autoritas. Insuper quæ fiunt aliquâ astutiâ, arte, vel medicamento, possunt adhuc si non ab omnibus, ab vno, aut altero saltem effici, miracula verò non item.

Tertium argumentum: Nequaquàm concedendum est, Deum miracula, & prodigia edere ad veritatem aliquam comprobandam, quia eius opera longissimè absunt à nouitatibus, & mutationibus.

Ad hoc propugnator: Cùm miraculum sit Dei opus ad extra, & indicium eius existentie, nullum consequitur absurdum, si de nouo producat, vt sunt reliquæ res creatæ, quæ noui nihil, aut mutationis in ipso arguunt Dei esse.

Quartum argumentum: Ea, quæ miracula creduntur, quis prohibet, quin sint principium rei alicuius, quæ tunc incipit, aut naturales euentus, qui nonnisi rarò contingunt?

Propugnator: Scientia illa necessaria, quæ nobis indidit Creator, benè distinguit inter illa, quæ à natura effici possunt quocumque tempore, vel quibuscumque instrumentis, & quæ non. Dubitare autem de rerum principiis, & euentibus, qui rarò accidunt, nihil est concludere, hac enim ratione dubitarem, an ignis sit calidus, an Sol eluceat, an homo sit rationalis, & sic de aliis.

Quintum argumentum: Si omnia à Deo creata sunt, nec negatis, igitur ipse creauit adulterium in adultero, & infidelitatem in infideli, &

proinde non magis inconueniens erit, Deum illa edere miracula ad homines inducendos ad infidelitatem, & adulteria, quàm ipsam creare infidelitatem in infideli, & adulterium in adultero. Hinc itaque colligitur, miracula non esse certa, & indubitata indicia probandæ veritatis.

Respondet ad hoc propugnator: Deus altissimus eâ conditione creauit hominem, vt suâ vtatur libertate, cùm ergo adulterium committit, aut euadit infidelis, suo damno, & culpâ id facit, non Dei decreto, vel iussu. Absit enim à Deo omnis iniquitatis suspicio. Itaque non est par vtriusque ratio.

Sextum argumentum: Constanter negandum est, signa æquipollere affirmationi, vel confirmationi, aut negationi, quemadmodum si quis dixerit principi: Si tuus ego sum Legatus, admoue manum capiti, vel pectori, & ille præstiterit, quia contingere potuit, quòd princeps id tunc fecerit aliquâ aliâ de causâ, aut cogente necessitate, aut casus hoc tulit. Pari ratione de signis, quæ ab illis, qui Prophetæ audire volunt, eduntur, arguendum est.

Propugnator: Negare signa æquipollere affirmationi, vel negationi, proinde est, ac omnia fusque deque habere, & nihil in hoc rerum vniuersitate certum esse; omnisque destruitur ordo, & cuncta confusione complentur, & contentionibus.

Septimum argumentum: Fac, signum manus admotione ad pectus, aut caput datum, vel nutum aliquem esse indicium assensûs principis ad confirmandam, approbandamque rogantis legationem; at inde non sequitur propterea, miraculum, quod propheta edere dicitur, esse argumentum diuini assensûs ad comprobendam Prophetæ missionem. Quandoquidem vel assensus ille est miraculum, vel non; si est, alio indiget miraculo, & istud alio in infinitum; si non est miraculum, nullam inducit approbationem. Ex quibus manifestum euadit, neque miracula dari, neque prophetiam.

Ad hæc propugnator: Ineptum argumentum! nam etsi assensus sit miraculum, nequaquàm alio indiget miraculo, quemadmodum signum non indiget alio signo. Et si non est miraculum, adhuc tamen inducit approbationem, quia præter assensum non apparentem, constat de prodigio apparente quod est argumentum illius diuini assensûs, & approbationis Prophetæ manifestissimum indicium.

DE VATICINATIONIBVS, ARIOLATIONE, diuinatione, auspiciis, ac eiusmodi aliis.

CAPVT VIGESIMVM-PRIMVM.

HIS omnibus sedulam nauabant olim operam Arabes, nec minorem dant hætenùs posteris, imò hoc vno maximòpere gloriantur, quòd scilicet apud illos ea habuissent suam originem, & inde ad alias deriuata sint gentes. De ipsorum effectis non parum discordant, de causis verò plurimùm.

Quidam existimant, diuinationem futurorum, & absentium cognitionem

proficisci ex ipsius animæ substantia à vitiorum sordibus, & fæcibus expurgata. Siquidem autumant, rerum omnium imagines, & species in animæ substantia impressas inesse, earumque expressionem, & reuelationem impediri solùm à vitiorum sordibus, quæ tamquam velum, aut inuolucrum quoddam obiiciuntur.

Sunt autem, qui isthæc attribuunt spiritibus separatis, siue dæmonibus, qui futura & absentia illis insinuant, & cum animabus sympathiam habent quandam, & homogeneitatem. Non omnes tamen idem sentiunt, quia eorum quidam non ad sympathiam & compassionem animarum & spirituum hoc referunt, sed ad pactiones, & conuentiones. Hinc videmus, inquiunt, diuinos & ariolos suffumigia quædam semper intermiscere, certa demurmurare verba, horrenda inuocare nomina, & sacrificia quædam offerre, antequàm vllum reddant responsum. Sed nec isti inter se omninò conueniunt, quia illorum quidam volunt, Dæmones, & Genios ex insitis suæ naturæ principiis futura, & absentia dignoscere posse; alij non nisi hæc ab Angelis ediscere, quorum linguæ, & idiomata ipsis sunt explorata, & perspecta.

Alij hæc omnia in animæ naturali potentia, & corporis ac sensuum temperamentorum naturalium subtilitate, ac puritate reponunt. Nam quemadmodum vnus ingenio, & intellectûs virtute, & acumine alium multis excellit gradibus; pari ratione quidam eò progrediuntur, vt ad illum diuinandi, & futura, ac absentia cognoscendi pertingant gradum & ordinem. Ex hoc hominum genere Edrisum, qui Arabibus Enoch, & Mercurius Trismegistus est, & Pythagoram extitisse perhibent, quibus ex sua gente addunt Sakum, Satihum, Zabubaam, Sadilum filium Hermasi, Amranum filium Mazikiæ, & ex feminis Darifam, Haginam, & Dahelam.

Nonnulli hæc omnia astris, & eorum præsidibus intelligentiis tribuunt, quod tripliciter contingere affirmant, scilicet quando quis in ipso Mercurij exaltationis nascitur momento; vel cùm reliqui Planetæ sunt in articulis æqualibus, & aspectibus præponderatis; vel demum sub coniunctionibus maximis. Hanc sententiam iuniores Astrologi duobus miris confirmarunt exemplis, vti legere est apud Gregorium Barhebræum lib. 9. suorum Chronicorum. Primum accidit sub Almamuno, qui Caliphatum gessit ann. Hegiræ 198. quo tempore prodiit homo quidam, ac se Prophetam vbi-que iactabat. Fama ad Calipham perlata est, qui nullâ interpositâ morâ hominem accersit, & prætentæ prophetiæ demonstrationem ab illo deposcit. Cui ait ille: est apud me annulus, quem si quis præter me suo indiderit digito, nequaquam à risu se continere poterit, donec illum deposuerit. Habeo præterea calamum, quo nemo præter me scribere valet, & si quis id tentauerit, minimè manum, aut digitum mouere quibit. Qui cùm vtrumque executioni mandasset, Caliphâ iubente, summam admirationem omnibus mouit præsentibus. Euestigiò viros binos illius seculi Astrologorum celeberrimos scilicet Abumasciar, vulgò Abumafar, & Mahometum filium Moyfis Gialifi accersit Calipha, & pluribus aliis adiunctis, iussit hominis designare horoscopium, nihil eis de ipso, eiusque thesi indicans. Qui mandato obtemperantes, eius ascendentem in Ariete compererunt, quem

Iupiter in spica constitutus adspiciebat, itémque illum adspiciebant Venus, & Mercurius in scorpione, sol autem & luna in eodem gradu erant cum ascendente, quemadmodum & portio felicitatis, & absentiae. Quibus omnibus diligenter collatis, atque expensis hominis propositam thesim veram esse quotquot aderant Astrologi pronunciarunt, Abumasciar excepto, qui, vt suam diceret sententiam, iussus ait: Huius quidem hominis argumentum innixum est Veneri, & Mercurio, qui vim præbent ipsi aliquam, & conatum in propositam ab illo thesim, verum non fauet his Iupiter, à quo thesis perfectionis summa pendet; quemadmodum & ex triangulis, & sexangulis solis dum nulla adest soli malignitas, huius autem ascendens Ioui opponitur, quia est illius casus, & ab illo abhorret in hoc signo, quamobrem falsa est proposita thesis. Tunc indicauit nobis, inquit Abumasar, Almamunus hominem, & eius aperuit thesim, obtinuitque tandem ab illo multis blandimentis, & pollicitationibus arcani explicationem; inuenimusque illum Astrologiae mortalium peritissimum.

Alterum exemplum contigit rerum potiente Arabum Altaieo, qui eis regnauit Hegiræ ann. 363. Viuebat eo seculo Tabetus Haranensis multi nominis medicus, qui ex pulsûs contactu diuinabat non solum ciborum qualitatem, & substantiam, sed quantitatem & numerum. Fertur inter cætera, quæ de illo narrantur, aliquando in Caliphæ confessu pulsus explorandum illi præbuisse Abdallam filium Alhagiagi poetam, cui ait: comedisti, imò deuorasti pulmentum ex lacte acri, & vitulina carne. Quod cum ille ingenuè fassus esset, admiratio omnes cepit. Deinde manum tradidit ipsi Abuhabbasus Astrologus, cui statim ait Thabetus: Tu quoque modum excessisti, nam vndecim edisti malogranata. Tunc exclamauit Abuhabbasus: Prophetia hæc est, non medicina. Rogatus autem instanter à Calipha, & ipsi assidentibus, vt arcanum illis aperiret, respondit addito iusiurando, se hæc omnia linguâ solum proferre nullo præuio examine, aut cogitatione mentis, vel aliquâ certâ scientiâ. Erecto igitur ab Astrologis eius horoscopo, inuenta est portio absentiae in gradu ascendente cum gradu Iouis, & portionis felicitatis coniuncta. Quibus perspectis ait illi Abuhabbasus: Hæc sunt, amice, quæ loquuntur, non ipse.

Quidam diuinationes eiusmodi nihil aliud esse existimant, quàm acquisitum habitum, vti sunt habitus reliquarum scientiarum, qui facile comparatur secessu ab hominum societate, & commercio. Siquidem tunc cogitationibus obruitur quodamodò anima, quæ illam abundè alunt, vnde ex illius alimenti nubibus decedit super eam quædam scientia spiritalis, ipsamque illuminat, & velum amouet obscuritatis, quod futurorum & absentium visionem impediabat, & ne fungeretur anima suo munere obstaculum erat, & obex. Alimentum hoc, & augmentum, quod animabus accedit ex rerum contemplatione, vt ad hunc perueniant ordinem, ex aliarum scientiarum huic affinium firmant comparatione, quas nonnisi iugi studio, meditationibus, & quotidiana adipiscimur ruminatione.

Nonnulli diuinationem hanc sequelam esse rati sunt, & ex præmissis quibusdam illationem, & coniecturam, ac perinde illis peculiarem, qui acri, & acutissimo pollent ingenio. Suæ opinioni probationem adstruunt ex historia trium filiorum Nazari, quæ non minus arguta, quam lepida fuit. His, ut refert Mashudius in pratis aureis, & alij, dum ad Aphahi Giarhamitarum regem proficiscebantur, camelarius quidam occurrit, & de amisso interrogat eos camelo. Cui primus ait: vidimus non longè abhinc quendam camelum vno captum oculo; subdit alter, vno minutum dente; addidit tertius, vno claudicat pede. His auditis signis minimè dubitauit ille, hunc esse camelum, quem amiserat. Quamobrem eò, quò indicauerant ipsi, profectus est suum quærens camelum, sed frustra omnia vicinia perlustrauit loca. Reuertitur igitur ad iuuenes fratres, & tamquam ab illis delusus grauiter conquestus est. Rursus maior ait: camelus, quem amisisti, nonne ex vna parte gestat vtrem mellis, & ex alia butyri? affirmauit camelarius. Addit minor: Nonne medio oneri mulier insidet? annuit. Concludit minimus: Nonne grauida est hæc mulier? maximè respondit. Atque ex his signis pro certo sibi persuasit Camelarius, iuuenes illos camelum fuisse furatos, quia eum in loco sibi indicato reperire non potuit. Ergo apud regem furti eos insimulat, qui ex datis indiciis integram præstitit camelario fidem, eoque nomine in carcerem coniiciuntur. Sed inuento altero die camelo absolutos dimisit rex, non sine veniæ postulatione, cui supplices addidit preces, ut sibi aperirent, vnde signa nouerint illa, cum nunquam viderint camelum. Cui primus respondit: hæc omnia ex vestigiis quibusdam coniecimus, quia ex vna parte viæ, per quam transierat camelus, totam carpsérat herbam, ex alia verò intacta herba virebat, ex quo conieci camelum illum luscum esse. Et ego, subdit alter, eum vno dente minutum esse, iudicaui, quia herbarum ab illo decerptarum frustra in via passim visebantur dentis exæquantia magnitudini. Claudum illum esse addit tertius, ex eo cognoui, quia trium pedum vestigia integrè in puluere impressa conspiciebantur, non item quarti, quem inuersum trahebat, ut expressus indicabat sulcus. Coniecturas eiusmodi non sine magna admiratione excepit rex, quare ut reliqua prosequerentur, non minoribus exegit precibus. Ut ergo tanto regi facerent satis, ita primus cæterorum narrationem exorsus est. Quòd camelus ille ex vna parte gestaret mellis vtrem, & ex altera butyri, ex eo coniecturam feci: per multum itineris spatium hinc formicarum inde muscarum infinita propemodùm turba conspiciebatur, quarum istæ dulcibus, pinguibus illæ trahuntur. Quòd autem, subdit alter, medio oneri mulier insideret, argumentum mihi fuit pedis vestigium in puluere impressum, vbi camelus cubauerat. Et quoniam vestigium illud pueri quoque esse poterat, id tamen mulieris esse pro certo noui ex vrina, quæ ibi erat, quia tincto in illa digito, & naribus admoto, statim carnalem concupiscentiam per membra serpere sensi. Mulierem autem illam grauidam esse, inquit tertius, vestigia indicabant manuum, quorum ope ob grauitatem corporis, ut se erigeret, vsa est, postquam eius exonerauerat onus. In eiusmodi itaque coniecturis totam fundant isti diuinandi scientiam,

vt iure de illis cum Tullio dici possit lib. 8. ad Atticum: *Igitur noster Attice, non hariolaris vt illa, cui nemo credidit, sed coniecturâ perspicuens, &c.*

Alij diuinandi artem esse donum quoddam ab Authore naturæ nationibus quibusdam vel familiis, & personis particularibus insitum existimant, nec vlllo modo pendere ab ingenij acumine. Giafara prouincia inter Ægyptum & Syriam sita homines alit stupidissimi & ineptissimi ingenij, qui tamen si quem conspexerint, qui ipsorum fuerit furatus dactylos vel ante viginti annos, statim agnoscunt, etsi nunquam antehac illis visus fuerit. Adhuc maiora de illis narrantur apud Mashudium. Ex vestigiorum in arena vel puluere impressione diuinant, quis ea impressit, & non aliter ac si essent characteres legunt illa, & nomen authoris indicant. Hinc factum est, vt prouinciarum gubernatores, & præfecti urbium ex hoc hominum genere constituere consueuerunt exploratores aliquos, qui hostes, fures, latrones, ac alios scelestos homines ex vestigiis proderent. Ferunt etiam, aliquos ex Coraiscitarum genere, ex quibus Mahometus originem duxit, non solum ex vestigiis in arena, puluere, aut luto expressis authores cognoscere, verum etiam diuinare nomina eorum, qui super lapides, ligna, ac alia id genus, quæ vestigiorum impressionem accipere apta non sunt, inceserint.

Pseudopropheta Mahometus ad suam sententiam hac de re dicendam rogatus aliquando respondit, vaticinationes, & diuinationes Arabum seculi ignorantia, aliarumque gentium esse vnam ex quadraginta sex partibus prophetia: ita referunt Mashudius in *Pratis aureis*, Author *epist. de Spiritu & Anima*, & alij.

Infinita propemodum ariolandi, & diuinandi sunt genera apud Arabes, quorum præcipua sunt, scilicet augurium ab auibus, quod vocant *السائح* *Alsaneho*, à quadrupedibus *البارح* *Albareho*, ex volatu *الطير* *Al-tatio*, auspicium *الزجر* *Alzagiaro*, ariolatio *العبافه* *Alhaiafato*, diuination ex vestigiis *القيافه* *Alkaiafato*, ex corpore, vultuque *الفراصة* *Alpharasato*, quam Græci *φωτογραφία* vocant, ex arena seu puluere *الزل* *Arrambo* *γλωφάρια*.

DE VISIONIBVS PER SOMNIVM.

CAPVT VIGESIMVM-SECVDVM.

DE visionibus per somnium, eorumque interpretatione multi scripsere seculi ignorantia authores, principem tamen obtinet inter eos locum Abuishac illius seculi celeberrimus vates, qui suum de hoc argumento tractatum ex Abrahæ Patriarchæ libris se compilasse testatur. Hunc sequuti exinde sunt Bensirin, Sahidus Almosabbobi filius, Abugiafar Al-cassai, Abumahometus filius Alcaribæ, & alij innumeri. Nugacissimus pseudopropheta ita huic professioni addictus erat, vt singulis diebus matutinis absolutis precibus altâ voce ex suggestu exclamaret: *si quis vestrum viderit somnium, proferat illud & interpretationem habebit*, vt Bensirin author est. Ex

quo non paruum existimationem nominis apud barbaros illos adeptus est somniator, & somniorum interpret, ac coniector, ideoque diuinationibus eiusmodi quadragesimam sextam prophetiæ partem tribuit, ut capite superiori notatum est, ut in prophetiam se se insinuaret.

De somniorum causis non est vna omnium sententia, quia quidam totam causam in cibum, & potum, eorumque qualitates reiciunt. Quandoquidem qui cibis vescitur crassioribus, horrendis, laboriosis, ac molestis vexatur somniis, secus qui delicatioribus.

Sunt, qui horum causas ad solos referunt humores, quia illi, in quibus fel ardet, ac flaua bilis, ignes, flammæ, incensas domos, & vrbes, vulcanos, & eiusmodi ut plurimum vident. Illi verò, quibus phlegma præualet, vident maria, flumina, lacus, fontes, imbres, & id genus. Iis porrò, qui atræ bili sunt obnoxij, apparent sepulchra, cauernæ, cœmeteria, cadauera, obscura, & subterranea loca, demum quicquid terrores infert, ac timores. Contra accidit illis, quibus prædominatur sanguis, qui nonnisi quicquid lætum, quicquid iucundum vident, ut vinum, flores, fructus, hortos, tripudia, lusus.

Alij credunt, rationalem animam, in statu somni sensitiuâ ad corporis custodiam substitutâ, solutam ac liberam suis fungi naturalibus muneribus, & per animarum vagantem Mundum, omniâque perlustrantem futura, & absentia in speculo illius Mundi inspicere, & ex impressis in eo rerum omnium speciebus cuncta ediscere; exinde verò in corpus reuersam sensitiuæ impartire. Quoniam autem sensitiuis, corporeisque speciebus spirituales species confunduntur, atque perturbantur, maior illorum pars animæ redeunti excidit.

Alij minimè substituunt sensitiuam, sed animam instar glomeris fili esse affirmant, cuius præcipuum extremum in corpore residet, alterum extra protenditur, excurritque ad animarum Mundum, indeque futurorum, & absentium referens noticiam ad corpus iterum se retrahit. Huius opinionis Mahometus fuisse creditur apud Authorem Epist. *de Spiritu, & Anima quest. 10. sect. 2.* quia interrogatus aliquandò, quò dormientis facessit anima? respondit, eius pars per aëra vagari.

Nonnulli arbitrantur, somnia quædam nobis ab Angelis insinuari, quædam verò à dæmonibus, & malis Geniis: isti id faciunt, ut nos illudant, & decipiant; illi, vel ut nobis bona annuncient, & prænuncient, vel à patrandis criminibus reuocent, & seruent. Ad bona verò somnia à malis discernenda hanc constituunt regulam. Somnia, inquiunt, quæ Vere, & Æstate accidunt, ut plurimum vera sunt; contra, quæ Autumno, & Hyeme, falsa. Ratio eorum est, quia Angeli arborum, florum, foliorum, fructuum, herbarum, & reliquorum stirpium custodes in terra his duabus tempestatibus commorantes abigunt inde Genios, ac dæmones, atque adeò hoc tempore mala somnia nobis iniicere non valent. At fructibus deficientibus, & decidentibus foliis, ac Angelis in cælum sese recipientibus erumpunt ex tartareis regionibus dæmones, & falsis vexant mortales somniis. Quoniam verò nec Angeli desunt nobis penitus Autumno, & Hyeme, nec à suis desistunt odiis, & fraudibus dæmones Vere, aut Æstate, hanc aliam

statuerunt distinctionis normam. Omnia somnia, inquiunt, quæ cernimus ad latus dextrum cubantes, vera sunt; falsa verò, quæ conspiciamus ad sinistrum dormientes, vel supini, & à dæmonibus nobis iniecta. Quæ verò cernimus proni cubantes, mera sunt somnia à natura, cibis, potibus, humoribus, & eiusmodi aliis genita, & procreata. Adhæc somnia, quæ nobis noctu eueniunt, veraciora sunt, quàm quæ interdiu. Obiter hîc notandum est; Arabes singulis hominibus duos assignant Angelos, quorum vnus dextrum claudit latus, & bona scribit statim sine teste opera; alter sinistrum, & mala exarat opera, verum non sine socij testimonio, & septem quidem post admissum flagitium elapsis horis, quoniam si eum interea poenituerit, & veniam postulauerit, dimittitur ipsi crimen illud, nec amplius ei imputatur. Alij vnicuique homini quinque tribuunt Angelos, duos ad custodiam noctis, duos ad custodiam diei, & vnum perpetuum comitem.

Authoris Epistolæ *de spiritu, & Anima quest. 10. sect. 2.* sententia est, humanas animas pendere, & coniunctas esse Angelo cuidam, qui dicitur Angelus visionum, itaut, quândiu homo immerfus reperitur in caducis rebus cumulandis, & victu comparando occupatus, nequeat vti coniunctione illa, nec quicquam absentium rerum assequi, aut sanctorum arcanorum: at dormiens, & ab his perinde vacans ad suæ conditionis tendit principia, aperienturque illi quædam absentium secreta. Non inficiatur tamen Author iste, multa somnia falsa esse, ac mendacia, vt quæ à Dæmonibus iniecta, vel ab humoribus, & cibis exorta, vel ab imaginibus rerum residentibus animo excitata.

Dahritæ omnia absolutè, vt vana, & falsa explodunt somnia, quibus Mohtazlitæ accedunt vnum excipientes tamen Iosephi Patriarchæ somnium. Vtrorumque sententiam damnat, & reiecit Arabum scriptorum vulgus, vt legere est apud Authorem Epist. *de spiritu & anima quest. 10. sect. 2.* & contrariam duabus stabilit rationibus. Prima ratio petitur ex consensu omnium hominum ab Adamo vsque ad hæc tempora. Altera ex somnio Abrahæ Patriarchæ, quod confingunt, Iosephi, & aliorum, aggerunturque ad eius confirmationem plures Alcorani autoritates.

Somniorum propugnatores singulis somniis certum statuunt tempus, quo suum sortientur euentum. Itaque somnium, quod accidit primâ nocte, post viginti annos suum habebit effectum, & exitum; quod verò mediâ nocte, post annos decem; quod aurorâ erumpente, post mensem; quod meridie demum, post dies decem. Temporum interuallis eâ proportionem terminos decernunt, quâ magis, & minus à principio distant, & fine, vel accedunt.

Interpretationi assequendæ varia struunt principia, vt ipsi loquuntur, atque ita triticum, hordeum, palea, farina, lens, faba, ciceres, ferrum, sal, terra, & id genus alia significant illis bona, & facultates. Equi, arbores, flumina, feræ, aues, & eiusmodi denotant viros. Vestimenta, ornamenta equorum, stragula, ephippia, iumenta, & auium feminæ designant mulieres. Vasa, instrumenta, strata, vtenilia, ac quicquid nostro vsui, & seruitio cedit, significant seruos, & mancipia. Vt autem vana, & mendacia sunt somnia, ita incertæ, & fallaces sunt eorum interpretationes, cùm vnum idemque somnium variè à variis exponatur, vna tamen

est veritas non multiplex. Bensirin *Tract. de somniorum interpretatione* cap. 4. tonitrua, fulgura ardentia, & comburentia fulmina, interpretatur de vastatione illius regionis, in qua hæc accidisse visa sunt, per externum regem facienda. Hæc verò ipsa de Harami fluminis Arabiæ illuione interpretata est olim Darifa Arabum vates celeberrima, vt ex hisce eius versibus ad Amrum Gentis principem constat.

Quid vidi ô rex? quid vidi in somniis?

Vidi nubem, qua ex oculis excussit somnum.

Vidi nubem horridè fulgurantem,

Tonantem diu, atque fulminantem,

Et obuia quæque euestigiò comburentem.

Hæc quid sequetur aliud, quàm illuio?

Nec etiam conueniunt in statutis terminis, quia supra citatus Bensirin, Abuishac, & alij maiorem terminum constituunt viginti annorum, vbi mox laudata Darifa suo somnio de illuione quadraginta præscripsit annos, vt apud Mashudium legere est in *præcis aureis*. Vana igitur somnia, vana somniorum principia, vani termini.

DE SPECTRIS, SEV NOCTURNIS LARVIS.

CAPVT VIGESIMVM-TERTIVM.

ARABES, vt qui spectrorum frequentioribus visionibus præ cæteris mortalibus illusi sunt, ita in varia opinionum sunt abducti commenta.

Quidam enim hæc separatas improborum esse animas crediderunt, quæ omni spe salutis derelictæ, atque destitutæ, quas possunt aliis inferre noxas conantur, & in eandem illos agere præcipites damnationem.

Alij, hæc Dæmones esse, arbitrati sunt, qui Dei indignati, quòd Adamum adorare recusarunt, retulerunt damnationis sententiam, vt supra cap. 9. à nobis notatum est.

Sunt verò, qui spectra eiusmodi non puros dæmones esse putarunt, sed mixtæ ex dæmoniaca, & humana naturæ, scilicet ex concubitu Ablisi, seu Dæmoniorum principis cum Lilit prima Adami coniuge susceptos liberos. Fabulam hanc ex Iudæorum pandectis ad Arabes inuexit, si ex reliquis conicere licet, Cahbalahbaro ex Rabbino Mahometi sectator, & discipulus, qui omnes ferè Iudaïcas nænias ad Arabes non sine fœnore transtulit. Comminiscuntur quippe, Deum ex limo terræ vnà cum Adamo formasse fœminam nomine Lilit, illique in vxorem ipsam dedisse. Commentum ex hisce cap. 1. Genes. ver. 27. eliciunt verbis. *Masculum & fœminam creauit eos.* Quam autem mulierem, cùm creationis paritate tam insolens, ac molesta viro facta esset, sæpiùs admonitam, & non resipiscentem extra Paradisum expulit Deus, hinc subiunxit: *Non est bonum esse hominem solum: faciamus ei adiutorium simile sibi.* Id totum confirmant ex Adami verbis, cùm vidisset mulierem ex eius costa eductam: *Hoc nunc os*

de ossibus meis, & caro de carne mea: hæc vocabitur virago, quoniam de viro sumpta est. Quod idem est, ac si dixisset, inquiunt, nunc, siue hac vice dedit mihi Deus coniugem, & sociam ex ossibus meis, & carne mea, quæ vocabitur virago à viro à quo desumpta est: at illa, quam tunc, & aliâ vice mihi dederat, nec de ossibus meis erat, nec de carne mea, nec virago à viro dicenda est. Expulsa igitur è Paradiso Lilit sese copulauit dæmoni, cui peperit liberos quamplures, qui Genij dicuntur. Isti sex sunt præditi qualitatibus, ex quibus tres communes habent cum hominibus, ac totidem cum dæmonibus. Vt homines generant sibi similes, cibis vescuntur, morti sunt obnoxij; vt dæmones sunt alati, & quò lubet velocissimè volant, sunt inuisibiles, demum corpora absque detrimento permeant, atque penetrant. Hoc Geniorum genus minus hominibus noxium esse creditur, imò satis familiare, & amicum ob naturæ affinitatem, & portionem. Author historiæ, & rerum gestarum ab Alexandro Macedone refert, in quadam Indiarum regione certis diei horis Geniorum pueros speciem assumere humanam, & palam apparere consuetos esse, ac cum illorum hominum pueris lusiones inire satis familiariter.

Salamas Benadi lib. 6. *Horti mirabilium orbis*, Geniorum parentes fuisse Margium & Margiam, vt hominum Adamum, & Euam, ex igne purissimo procreatos, & omnis caloris, & fumi experte, perscribit. Accedunt Vahbus filius Monbahi, Benishac, & alij apud Mashudium, in hoc tamen differunt, quòd asserunt, non ex puro igne, sed ex ignis æstu, & virulentioribus particulis concretos esse. Hanc opinionem tribuit mox nominatus Salamas priscis Ioniorum, & Persarum philosophis, quâ verò fide, ipse viderit. Margia hæc triginta & vnum peperit oua. Ex primo exclusa est Catraba, à qua Catrabitæ, hætenùs dici posteros, perhibent, illud nimirum Geniorum genus, quod sub felium apparens formâ pueris noxam, & damna afferre conatur. Ex ouo altero orti sunt illi Genij Abalis Arabibus dicti, qui ob nimiam malitiam & nocendi procliuatatem ad insulas desertas proscripti à Deo sunt. Ex tertio nati sunt Algul, siue Alghilan, qui vastas solitudines, horrendas valles, densas, & asperas syluas, ac eiusmodi loca colere gaudent. Isti à recto itinere deflectere viatores student accensis extraviam rogis, vt faciliùs ignis claritate illos decipiant. Aliquando etiam sese viatoribus iungunt, ac tamquàm deuios ad viam reducere fingunt, ducesque præbent se itineris; sed erumpente aurorâ eiusmodi euanescent duces, ac se deceptos animaduertunt serò viatores. Qui hoc suspicantur, statim atque ignotus occurrit ipsis noctu itineris socius aliquis, hoc recitant distichon,

O tu, qui noctu aberras,

Cuius custodia amasiam reliquisti?

Quo pronunciato, statim spectra hæc euanescent, vt sibi persuadent Arabes, & ad inculta sese, vt priùs, recipiunt loca. Ex quarto ouo Sohalæ procreatæ sunt, scilicet Lamia, veneficæ, striges, & id genus, quæ in balneis, sterquiliniis, ac latrinis latitare in deliciis habent. Ex quinto genus deducunt omnia venenata, & lethifera animalia, quæ passim in aëre apparere solent sub alatorum serpentum formâ ad illum inficiendum. Ex sexto illi

Genij exclusi sunt, qui tempestates, turbines, & procellas excitare consuecunt, quemadmodum ex septimo, qui pestiferos & vrentes ventos commouent, & inflammant. Ex octauo suscepti sunt illi, qui Alhauatefo dicuntur, nempe voce compellantes, quia viatores compellant nullâ conspectâ compellantis personæ formâ. Ex nono exclusus est Aladharo, qui Incuborum, & Succuborum parens habitus est. Hos Ægypti superioris, siue Thebaidis, Arabiæ felicitis, & prouinciæ Gassan, quæ est pars Arabiæ Syriæ contermina, incolis maximam inferre molestiam, & incommoda consuetos esse, perhibent. Qui ex Incubi, & feminarum congressu procreantur liberi, matris sequuntur formam, patris verò malitiam, hinc insitâ quâdam vi, & naturæ impulsione nomina sibi adsciscunt, seu agnomina ipsis imponuntur patris indigitantia genium, & genus, vti est hoc *Cacciadianoli* id est expulsor diabolorum, quod alios scilicet expellere conetur, nec sibi similes, & æmulos dæmones ferat. Succubos quoque procreare liberos scribit libro 6. *horti mirab. orbis* Salamas, refertque Bengiahami casum, qui inscius Succubum in vxorem duxit, pluresque suscepit filios. Hæc tandem commendatis patri natis è conspectu per aëra euolans euauit, nec amplius mariti repetiit Penates. Sunt qui scribunt, eum breui confici, qui rem cum Incubo habuerit, non item qui cum Succubo. Ex reliquis ouis varia Geniorum exorta sunt genera, quæ singula referre longum satis, ac molestum esset.

Aliam loco citato refert Salamas de Geniorum generatione sententiam, nempe horum parentem nullam habuisse vxorem, sed eius coxarum vnâ esse masculam, alteram feminam, ex quarum congressu quinque peperit oua. Ex primo exclusit filium nomine Haua, qui Sectarum, & Hæresum author extitit, ac est: Ex secundo alium Cahcah nominatum Idolorum, & Idololatriæ patronum: Ex tertio natus est Cahtan doli, & fraudum architectus: Ex quarto Zalium adulteriorum, fornicationum, stuprorum, & id genus suasor: Ex quinto Zanin ad ignauiam, desidia, & susurrationes impulsor.

Huiusmodi porrò Geniorum, spectrorumque visionibus, & Laruis non modò illusi sunt Arabes, sed eorum quamplures cum illis congressi sunt, atque occisi. Halcama filius Safuani maternus proauus Marouani filij Alhocmi, qui vndecimum inter Caliphas obtinuit locum, singulari certamine cum Genio quodam, siue Larua congressus est, in quo vterque corruisse dicitur. Res vt Arabibus notissima refertur à Mashudio. Harbum quoque filium Asiæ à Geniis occisum fuisse in vastissima solitudine, hoc Epitaphium eius sepulchro ab iisdem inscriptum testatur.

Sepulchrum Harbi in hoc deserto positum est loco,

Nec propè sepulchrum Harbi aliud conspicitur sepulchrum.

Ferunt neminem posse hoc epitaphium ter successiue recitare sine trepidatione, & linguæ hæsitazione, & hoc quidem, quia à Geniis sit compositum. Verum certissimum est, istud prouenire ex Arabicorum verborum cacophonia, & syllabis, dictionibusque succussantibus, quæ celeri pronunciationi præsertim, ac concitata impedimento esse solent, vt in hoc Latino.

O tute Tate tibi tanta tyranne tulisti.

Alharidus etiam, qui poëticae peritiæ summam adiecerat mufices artem, sæpius monitus à Geniis ne versus quosdam caneret, & non desistens ab ipsis occisus est. Idem Madrafo filio Abihameri poëtæ celeberrimo accidisse perhibent. De Laruis illis, quæ totis noctibus lamentatricum officio funguntur ad sepulchrum Hatemi Taitæ, liberalitate notissimi viri, singula, quæ narrantur, hîc referre mihi & lectoribus molestissimum esset. Ist hæc omnia fusè prosequitur Salem filius Zararæ Gatanita in poëmate Hodia filio Hatemi inscripto, quemadmodum & Abubacrus Doraidus, Abuhatemus Sagestanus, Abuhobaidus Mohmarus, & alij. Pseudopropheta Dæmoniacus non modò Genios, ac Dæmones sibi apparuisse non semel in Alcorano affirmat, sed etiam eosdem magistros, & discipulos se adhibuisse iactat. Algazel quoque non ab aliis Alcorani difficiliorum locorum explanationem se habere potuisse testatur apud Salamas, quam à comparentibus sibi Geniis, & Dæmonibus. O Lex Alcoranica talibus discipulis digna, & magistris.

Frequentius Arabibus Laruæ, & spectra Geniorum apparebant, at frequentissimè sub Mahometi natalibus, vt Mashudius, & quotquot de hac re scripserunt testes sunt locupletissimi, ita vt improbi pseudoprophetæ huius in Mundum aduentus rectè Christi Domini aduentui oppositus fuisse videatur. In aduentu quippe Domini Angelus apparuit pastoribus, & euangelizauit eis gaudium magnum, *quia natus est vobis*, inquit, *hodie saluator, qui est Christus Dominus. Et subito facta est cum Angelo multitudo militiæ celestis laudantium Deum, & dicentium: Gloria in altissimis Deo, & in terra pax hominibus bonæ voluntatis.* Editio vero in lucem terrarum orbis perniciæ Mahometo, lætissimi palam visi sunt Dæmones, & Genij tamquàm de discipuli, & collegæ eiusdem legis promulgandæ natalibus gratulabundi. Quàm autem seduli, & diligentes in eo maturè instituyendo sese præbuerunt, qui eius descripserunt vitam, disertè docent. Nam quadrennis factus, cum aliquando extra vicum in agro Mechenfi positum, vbi Halimæ Saaditæ nutriendus traditus erat, cum aliis pueris lusum isset, à duobus Geniis improvisè apparentibus capitur, ac supinus prosternitur humi, ac si eum essent Genij illi mactaturi. Hoc viso refugiunt alij pueri elatis ad sydera clamoribus, & quod accidit, nutrici trementes narrant. Quæ confestim eò accurrens cum marito, puerum totum lachrymis perfusum reperit. Interrogantibus autem illis de infortunio respondit: Illi duo viri, qui apparuerunt improvisè, mihi humi supinè prostrato ventrem disecuerunt, & nescio quid inseruerunt in illo, tùm resecto subito ex oculis euauerunt. His auditis nutrici maritus ait: sine dubio in pueri huius pectore suam collocavit diabolus sedem, quare matri quamprimùm restituto illum, antequam Diaboli in ipso apparere incipiant opera. Hæc ad verbum ferè ex Ismaële Siahinsciah Mahometano authore, cui omnes adstipulantur, excerptimus.

Sunt aliqui tamen, qui Laruarum causas in astrorum ortus, impressiones, & figuras varias, & aspectus referunt, quæ per homœomeriam inferioribus his rebus ista imprimunt. Hinc, aiunt, cum oritur astrum illud, quod canis gigantis vocatur, canina grassatur rabies; & cum vrfa, vrfo-

rum sæuiunt morbi; pari ratione cùm alia, & alia oriuntur astra, alij, & alij conspiciuntur effectus, quibus eiusmodi Laruæ accensendæ sunt. Hæc opinio suam apud Indos habuit originem, indeque ad Arabes effluxit, quam postea Abumasar non modò comprobauit, illi subscripsit, sed etiam eius propugnator acerrimus factus est, ac fusè de illa egit in sua magna Isagoge, vt Mashudius testis est, vbi quadraginta recenset astra, quorum ortus, casus, qualitates, impressiones, figuras & effectus singillatim describit.

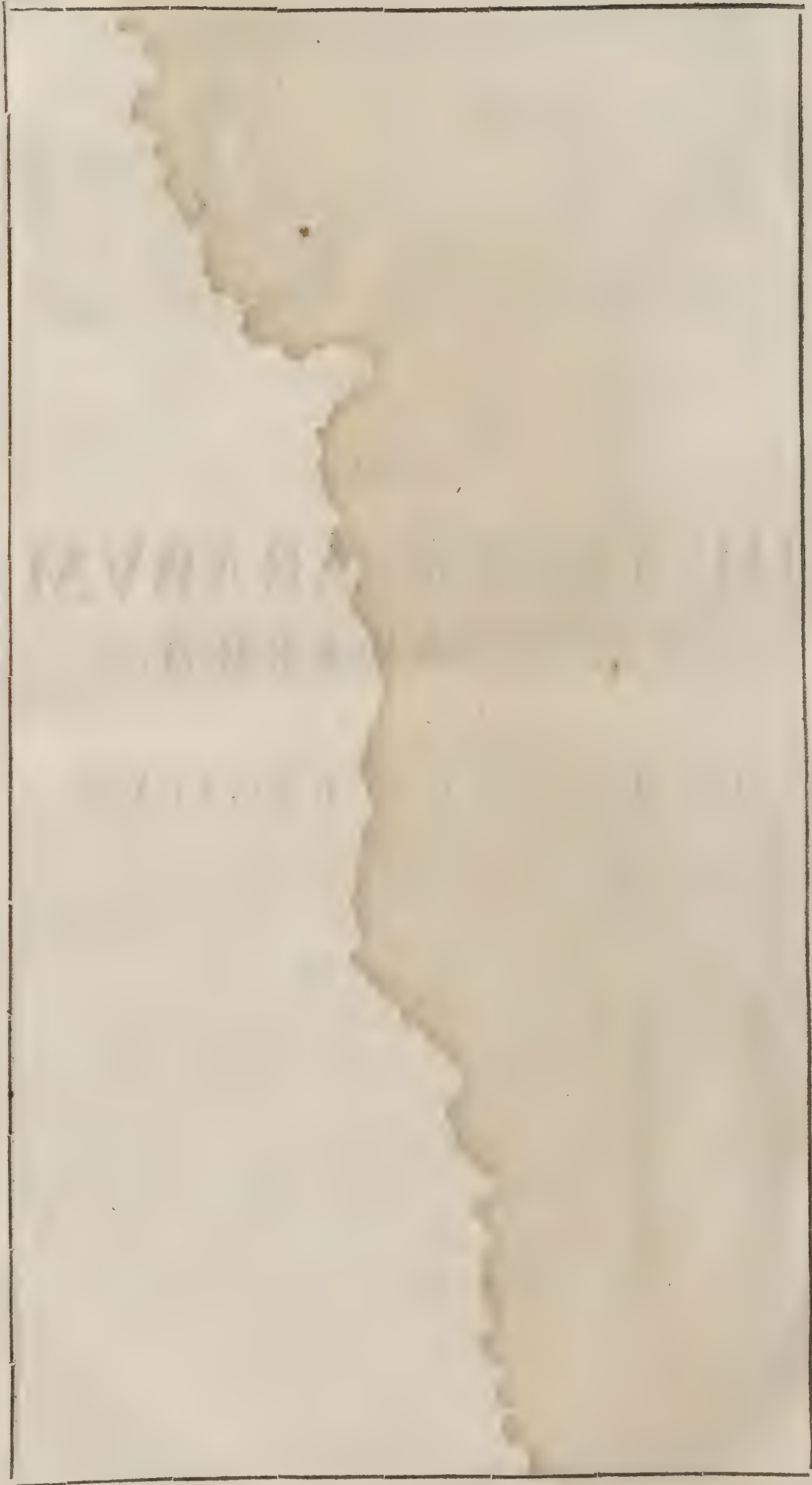
Alij volunt, Laruas, & spectra nihil aliud esse, quàm animalia quædam ex belluina, & humana natura compacta, quæ interdum humanum horrent commercium ob sui corporis foeditatem, & ferinam portionem; noctu verò apparent, viatores compellant & alloquuntur, quia noctis obscuritate ac tenebris deformitas illa humanis subducitur oculis. Si quid autem mali hominibus inferunt, id faciunt aut ferinâ compulsâ portione, aut necessitate inductâ, vel oblectatione aliquâ allecta. Porro quis quotidianâ, inquiunt, experienciâ vel leuiter tinctus non videt, nos multò maioribus quotidie damnis affici à confortibus, quàm ab his Laruis, aut quibuscumque aliis ferocioribus feris, ac ipsis diabolis?

Nonnulli demum hæc omnia mera esse phantasmata, & umbras imaginationis potentia vi in animo nostro formatas, & ad sensus emissas exteriores existimant. In illiusmodi enim horridis locis, in quibus hæc accidere solent, nos terroris aggreditur imaginatio, imaginationem, ac terrorem atræ bilis agitatio sequitur, ex qua falsò confestim exoriuntur phantasmata, hinc voces, hinc clamores, hinc compellationes, hinc laruæ, hinc spectra, & id genus sexcenta alia, quibus non aliter illudimur, quàm capti mente, & phrenitide laborantes.

Equidem, si hîc meam interponere liceret sententiam, dicerem, plura istorum ex imaginationis proficisci agitatione, umbrasque esse, & phantasmata; sed plura adhuc verissima esse, & ex sacris Literis probationem habere posse, & robur. Vnum Isaia impræsens suffragatur nobis testimonium, qui cap. 34. ver. 14. inter spectra, quæ loca deserta, & horrida colere gaudent, Dæmonia recenset: *Et occurrent dæmonia onocentauris, & pilosus clamabit alter ad alterum.* Hîc vocabulum prætereà, quod *pilosus* interpretatus est vulgatus, hebraïcè est שָׁהִיר *Sahir*, quod *hircum* quoque significat, nec alia huius ratio est, nisi quia Dæmon sub ea forma frequenter apparere solet. Fauent interpretationi nostræ R. David Kimhi, & R. Salomon in Targum, vbi vterque vertit שָׁהִיר Dæmones. Suffragantur Syriacus, & Arabicus Textus. Primus: *Et Dæmon socium vocabit; Alter: & spectra alterum in alterum occurrent.*

Atque hæc de Arabum vtriusque seculi persuasionibus impræsens satis dicta sint, nunc ad Regum Gentis historiam ab origine vsque ad Mahometi tempora contexendam concedamus.

HISTORIÆ ARABVM
PARS ALTERA,
QVÆ EST
DE IPSORVM REGIBVS.

PROÆMIUM.

REGIO illa, quæ Arabia nomine nunc dignoscitur, non unum antiquitatis constituebat regnum, sed in plura diuidebatur. Horum omnium regnum Iaman, siue Arabia felicis, amplissimum erat, & suorum regum potentiâ, & generis nobilitate, & fertilitate agri, & salubri calo aliis longè præcellebat. Ab huius itaque regibus exordium sumendum nobis est, indeque ad cetera gradum faciemus.

DE ARABIÆ FELICIS REGIBVS AB IPSORVM origine vsque ad Mahometum.

CAPVT PRIMVM.

VPERIVS iam dictum à nobis est, dum egimus de Arabum origine, Cahtanum filium Heberi Arabum gentis parentem, & authorem fuisse, ac propagatorem, omniumque primum regium capiti imposuisse diadema. Huic defuncto successit Iaarab filius, qui regioni toti ex suo nomine nomen dedit, & linguæ, quam non solum excolere primus coepit, sed characteres, & scripturam excogitavit, ut Mashudius, & alij testantur. Quamquam non desint, qui arbitrantur, Salomonem hos inuenisse characteres, & Belkais reginæ Sabæ, quæ illis eadem ac Arabiæ est, ut suo loco fusiùs dicetur, tradidisse, cum illum in ænigmatibus, & problematibus tentatum venit. Quâ sine dubio traditione opinioneve imbutus, ac persuasus Ctesiphon S. Iacobi Apostoli discipulus, vel quisquis ille fuit, antiquos Arabum characteres, quibus plumbeæ illæ laminæ, quæ apud Granatensium urbem in turre quadam repertæ fuerunt, sunt exaratæ, Salomonis appellauit in Latina historiola, quam vnâ cum illis ibidem recondiderat. Huic opinioni præter Arabes suffragantur Syri, & Chaldæi apud Iesudad Episcopum Hadtensem in præfatione Elucidationis Geneseos, ubi postquam pluribus contendit, ante Moysen nullas extitisse scripturas, nullosque characteres, subdit: *Quidam autem aiunt, quod quemadmodum ille (Moyses) primus excogita-*

uit literas Hebraïcas, quibus Legem posuit, ita Salomon excogitauit characteres aliorum librorum, siue scripturarum, quos tradidit populis à quibus affectus est honoribus, & primum quidem Syriacæ linguae (characteres) quos dedit Hiram Tyri. Iaarabo eius sufficitur filius nomine Iasahab, qui regni heredem reliquit Habdsciam, videlicet cultorem solis, qui postea ob acerrima bella finitimis illata gentibus, spolia ab illis reportata, easque in captiuitatem ductas, Saba nuncupatus est, id est direptorem, depredatorem; urbemque de suo nomine condidit Sabam, quæ vniuersæ regioni indidit nomen, & genti, vnde Sabæi sunt dicti Arabes. Eruditissimus vir Samuel Bochartus in præfatione prioris partis Geographiæ sacræ, seu Phaleg Arabes Sabæos à captiuitate dictos vult, quia ipsorum regi ex palatio suo prodire vetitum fuit sub poena lapidationis. Sed profectò hæc non videtur Arabum esse sententia, cum nullus illorum eius legis mentionem fecerit, & contrarium ex singulorum regum rebus gestis constet liquidò, cum summo imperio, & libertate regio functi sint munere. Nec Saba vocabulum Arabibus significat inclusum, aut in carceribus detentum esse, sed in captiuitatem ducere, rapere, diripere, spoliare, & eiusmodi. Itaque Sabæi dicti sunt Arabes, id est latrones, & depredatores. Decedente autem Saba regni sceptrum suscepit Homairus filius, princeps liberalitate, ac magnanimitate celebratissimus inter Arabes. Eo vocabulo nuncupatus est, quod rubrum denotat, quia rubris vestimentis maximè delectabatur, illorumque inuenit vsum. Rerum potitus Thamuditarum gentem ex Arabia felice ad Hagiazum expulit armis. Eo defuncto sufficitur frater illius Cahlan, post quem ad Vathelum Homairi filium rediit imperium, cui successit eius filius Alsacac, quem sequutus est Iagphar. Hunc regno expulit Durias filius Naran, filij Haufi, filij Homairi, quem deinde conuocatis vndique Arabum auxiliis vitâ, & regno priuauit Alnaamanus filius Iagphar, filij Alsacac, filij Vatheli, filij Homairi, paternumque recuperauit regnum. Hic pungentis agnomen adeptus est, quia in suo quodam disticho dixerat.

Si negotia punxeris fortiter, vrserisque,

Ad priscorum principum facile peruenies virtutes.

Paulò aliter hoc distichon legitur apud Ismaelem Sciahinsciah,

Si violentius negotia punxeris, & quàm par est,

Altos principum supplantabis facile pedes.

Post Alnaamanum Almachus eius filius thronum occupauit, quem subsequutus est Sadadus filius Hadi, filij Almatati, filij Sabæ. Is multa commisit cum finitimis prælia, & quidem acerrima, itaut præter totam Arabiam, Africam quoque vsque ad occidentis solis terminos subiugauerit. Plures condidit vbique vrbes, miraue excitauit ædificia, quorum descripta ab authoribus vestigia, & cadauera omnem propemodum excedunt humanam fidem. Inter plura admiratione digna, hoc vnum refert Ahmetus filius Mahometi, filij Abrahami Thoalabensis in libro, quem inscripsit: *Confirmatio demonstrationum de Alcorani narrationibus*, vbi citat etiam Mansurum filium Sciahbani, atque Abiuaielum. Refert, inquam, Abdallahum filium Balali, dum amissam quærebat camelam in so-

litudine Anuani, improuisò incidisse in urbem quandam altis, amplisque moenibus vallatam, quam cum esset ingressus, vacuum ciuibus comperit, ingentes verò tituli vbique sese admiranti offerebant. Stuporem augebant ædificia, & Palatia super smaragdinis, ac iacynthinis excitata columnis. Cubicula ex auro purissimo, argentoque constructa conspiciantur; pauimentum variis constratum erat gemmis, & vnionibus; portæ stellis ex pyropis, seu rubinis, & iacynthis emicantes constabant. Flumina hanc urbem irrigabant varia; horti, arbores, ac fructus diuersi generis deliciarum, & pulchritudinis compendium, ac summam complebant, atque absoluebant. Urbem semel, bisque perlustrauit Arabs, acceptisque iis, quæ ex tot diuitiarum cumulis potuit, & lubuit ipsi, in Arabiam felicem reuersus est. Quod percipiens Moauia tunc gentis princeps accersitum hominem de re curiosè percontatus est, cui non solum omnia fideliter ille narrauit, sed sua dicta vnionum, pretiosissimarum gemmarum, aliarumque exoticarum rerum præsentis testimonio, & exhibitione firmavit. Qua de re vt certior esset Moauia, Caabalahbarum virum rerum antiquarum peritiâ, & cognitione celeberrimum tunc habitum interrogat, qui respondit, eam esse urbem Sadadi filij Hadi, quam ibi ad similitudinem terrestris Paradisi construxerat, sed antequàm eò peruenisset, vt eius frueretur deliciis, animam efflauit. Huius cadauer inde translatus in specu montis Hadhramuti condidit eius filius ingenti erecto monumento, quod sic describit mox nominatus Thoalabensis ex relatione cuiusdam Bastami, ac illius socij. In ipso specu, inquit, vestibulo sese gradus offerunt intranti ferè centum, singuli altitudinis staturæ humanæ, per quos ad fornicem in montis rupe excauatum, centum cubitos longitudinis, totidem altitudinis, ac quadraginta latitudinis, descenditur. Lectus ibi conspicitur fornicis longitudinem exæquans, in quo eiusdem magnitudinis iacet humanum cadauer. Ad huius caput tabula pendebat aurea, in qua Sadadi res gestæ ordine narrabantur. Tabulam autem hanc cum multis aliis magni prætij rebus auferentes Bastamus ille cum socio in Arabiam asportauerunt. Nos autem, subdit Caabalahbarus, in nostris legimus historiis hanc urbem repertum aliquando iri à quodam homine Moslemmano, qui sine dubio hic est, indigitato Abdallah filio Balali, de quo mox mentio facta est. Quinam autem fuit Caabalahbarus iste iam indicare præsentis datâ occasione fortè à nostra narratione haud alienum est. Is fuit genere Iudæus, professione Rabbinus, qui Mahometi implacabiles excitauit suis versibus iras, præsertim illo poematis ad Begiairum fratrem, qui pseudoprophetæ nomen dederat, versu.

Propinauit tibi Mahometus calicem suæ ebrietatis.

Ex quo suis edixit pseudopropheta, vt Caabalahbarum, vbicumque terrarum repertus fuerit, interficerent. Ille ergo cum nullum euadendi videret locum, aut consulendæ salutis, Mahometum adiit, illoque prius salutato, formulam impiæ religionis publicè pronunciauit, scilicet: *Testificor vnum esse Deum, & Mahometum Apostolum Dei.* Qui antequàm securitatem illi daret, versum illum proferre, ac recitare palam iussit, quem ita pronunciauit. *Propinauit tibi Abubacrus calicem suæ ebrietatis.*

Negavitque se dixisse: *Propinauit tibi Mahometus*. Hoc tamen non placuit, nec ardentes extinxit iras. Quamobrem Amasæ cuiusdam pseudo-prophetæ nomine Saad, quæ longè tunc aberat, laudes, & encomia, ut poëta disertissimus celebrare decreuit. Benè enim animaduertebat, nullo alio magico carmine pseudoprophetæ animum demulceri magis, ac tam maximè posse, aut aliò irarum auerti flammæ, quàm amoris. Quod sanè ex animi sententia ipsi cessit; quippe non solum poëmate recitato obtulit ei securitatem, sed etiam omnibus iis, qui illud legerint, recitauerint, vel audiuerint audacissimè suum pollicitus est paradysum. Insuper suo pallio poëtam donauit, quod postea Moauia imperij, rerumque Moslemanorum potitus triginta aureorum redemit millibus, quo & ipse, & successores in celebrioribus solemnitatibus uti solebant. Poëma ita incipit.

*Longè Saad abiit, ideo cor meum est mœstitiâ affectum,
Trahiturque post eius vestigia catenis amoris vinctum.*

Sunt Iudæorum nonnulli, qui asserunt, Caabalahbarum istum Mahometo post Sergij Monachi adhæsisse, non animo amplectendi eius religionem, sed ut eloquentiâ Iudæorum religioni, ac rebus apud illum consuleret. Et sanè liquidò constat Alcoranum legentibus, eum librum Hebræorum cæremoniis, ritibus, nœniis, ac fabulis confectum, atque confarcinatum esse; eorum Textum haudquaquam literalis corruptionis insimulatum, ut quidam perperam arbitrantur, sed prauæ, ac falsæ interpretationis. Quæ omnia, ac alia similia Alcorano huius Caabalahbari operâ in Iudæorum gratiam insinuata sunt.

Defuncto autem Sadado in fratris, nomine Lacman, potestatem regni deuenit sceptrum, cui Dufadad successit frater, qui heredem Haretham reliquit filium. Huic *profusoris* cognomen inditum est, quia rediens ex bello cum ingenti præda ab hostibus reportatâ, in ciues bona illa omnia liberalissimè profudit. Decedenti Harethæ suffectus est eius filius Dulcarnain, id est *Bicornis*, de quo Mahometanorum nonnulli Alcoranum locutum fuisse volunt, non quidem de Alexandro Macedone, qui eodem denotatur apud Arabes nomine, cuius rei rationes retulimus in notis ad nostram Semitam sapientiæ; non desunt verò, qui locum Alcorani de Alexandro intelligendum esse contendunt. Sequitur Abraha Bicornis filius cognomento Dulmanar, scilicet *Pharorum author*, quia omnium primus ad Sinum Arabicum, & Occidentalem Oceanum Pharos extrui curauit, ut ad portus tutius noctu naues appellerent. Africus paternum occupauit regnum, qui urbem, quam condidit, ex suo nuncupauit nomine, ex quo tum tota regio Africa dicta est. Eo fatis concedente regni gubernacula suscepit Hamarus ipsius frater, qui Duladhar cognomen adeptus est, nimirum *scelerum patrator*, quamobrem regno expulsus est, substituto Sarhabilo eiusdem stirpis homine, unde acerrima bella inter vtriusque factionis homines commissâ sunt, in quibus victoria tandem cum regno Sarhabilo cessit. Hic regnum reliquit Alhadhado filio, cui defuncto sine masculina prole successit Balkais eius filia, feminarum sui temporis pulcherrima, & sapientissima. Ista non solum ex omnium Ara-

bum fixa sententia, sed multorum aliorum etiam habetur pro illa regina Sabæ in sacris celebrata Scripturis, quæ Salomonem adiuit, vt illum ænigmatis, & problematibus tentaret, probaretque. Hanc autem sententiam argumenta duo, & rationes confirmare omninò videntur. Primò, Sabæ nomen, cuius dicitur esse regina, toti Arabiæ prouinciæ impositum fuit, vt supra notatum est, quod nomen Æthiopie aliquando inditum esse, nemo hactenus affirmavit. Quod autem quidam aiunt de illa Æthiopie vrbe huius nominis, perridiculum est, quia à regnis dicuntur reges, non ab vrbibus, præsertim ignobilibus, ac penè ignotis, qualis est hæc, cum vix certum sit, reperiri in tota ea regione eiusmodi urbem. De differentia punctationis Hebraicæ hîc non dissero, consule sacrarum Literarum commentatores. Alterum argumentum, quod huic opinioni dat robur maximum, & firmamentum est foeminæ acerrimum illud ingenium, ac sciendi, discendique studium, quo Arabes quandiu genus humanum fuit, flagrarunt; vbi contra Æthiopes & ingenio sunt stupidi, ac semper fuerunt, nec discendi vlllo tempore tracti sunt desiderio, aut cupiditate. Fabulas, apologos, & lenocinia, quæ inter Vpupam auem, reginam Balkais, & Salomonem regem intercesserunt, vt seriò illa narrat Alcoranus, & Alcorani author Mahometus, hîc lubens prætereo, recensentur enim à nobis alibi inter scelestissimi, ac nugacissimi impostoris tricas, atque ineptias. E viuis decedente Balkais, regnum obtinuit Basernaëm ipsius auunculus filius Sarhabili, quem quidam nominant Malechum filium Amri, filij Iagfu, filij Amri, ex progenie Mantabi filij Zaidi Homairitæ. Is occiduas inuasit plagas, tantumque progressus est, donec peruenit ad torrentem quendam arenarum, qui instar fluminis rapidissimi excurrere fertur, itaut illum traicere nemo valeat. Illo autem consistente, ac rei admirante nouitatem, & inusitatum præter naturæ ordinem cursum, arenarum fluxio stetit. Suorum tunc mandauit nonnullis, vt illum transfretantes, certa inde nuncia sibi referrent. Illi principis iussa exequentes traiciunt torrentem, sed nunquam ampliùs sunt reuersi, ex quo eos periisse coniecit. Et ne aliis hoc idem accideret, titulum æreum inibi erigi curauit cum hac inscriptione,

VLTRA HAS ARENAS NVLLA SECVRA VIA EST.

Parenti sufficitur Samarbargas, quem nonnulli faciunt filium Africi, filij Abrahæ Dulmanari. Viuebat huius tempore Bastasus Persarum rex, qui Samarbargæ imperio submittere fasces coactus est, tributumque pendere. Eodem tempore florebat Zoroaster, vt quidam perhibent, magorum princeps, ac parens, vt suo loco in secunda classe regum Persarum dicitur. Samarkendam celeberrimam urbem armorum vi expugnauit, destruxitque, hominum infinitâ propemodum multitudine cæsâ. Inde Sinarum petens regionem iter aberrauit, ac siti vnâ cum suis interiit. Quo mortuo suffectus est filius eius Abumalechus, qui accipiens esse in Occidente torrentem quendam præstantium smaragdorum, quamobrem auiditate ductus eò proficiscitur, sed antequàm eò perueniret, mortuus est.

Post hunc translatus est regni sceptrum à filiis Homairi filij Sabæ ad

filios fratris eius Cahlani. Inter hos primus regnauit Hamran filius Hamu Azdenfis, filij Hamer, filij Charne, filij Amri, filij Thaalaba, filij Mazan, filij Azadi, filij Algauti, filij filiae Malechi, filij Adad, filij Zaidi, filij Cahlan secundi geniti Sabæ. Hamrano successit eius frater Hamrus, qui Mazichia, id est *lacerans*, cognominabatur, quod singulis diebus nouis vestimentis utebatur, & quæ semel gesserat, lacerabat, ne alij iis uterentur. Sahidus autem Africanus, & Hamza Aspahanensis in suis Chronicis tradunt ante Hamranum, & post Abumalechum regnasse Alacranum filium eius, tum filium Alacrani Duhisanum, qui Samarkendam urbem, quam destruxerat Samarbargas, instaurauit, & feliciori successu ad Sinarum penetrauit regionem, eamque expugnauit, & matricem destruxit urbem, occisâ ubique infinitâ propemodum hominum multitudine, nouamque condidit ciuitatem, in qua triginta colonorum millia ex suis reliquit, quos hætenus inibi Arabum viuere more, & Arabicam loqui linguam, tradit Hamdanus in Historia inscripta *Memoria Gentium*. Tempore huius Aram fluuius totam fermè Arabiam felicem inundauit, atque vastauit, ut quæ olim ob cælum saluberrimum, fructuum omnis generis copiam, & præstantiam; ac ea omnia, quæ ad vitam humanam feliciter transigendam faciunt, Felicis nacta nomen, prouinciarum omnium miserrima haberetur. Res notatu digna est: citati referunt Auctores ex antiquissimis Arabum monumentis, quod antè illuionem illam Serpentum nulla reperiatur species, nulla Scorpionum, nulla Formicarum, nulla Pediculorum, nulla Pulicum, ac huiusmodi animantium generi humano infestorum; imò si aliundè eò asportabantur, statim atque ad eius prouinciæ terminos perueniebant, moriebantur: post illuionem verò illam ingens huiusmodi animantium prouenit copia. De hac illuione mira narrant Arabum Scriptores, eiusque Pseudopropheta Mahometus mentionem facit in suo Alcorano. Mortuo Duhisano successit Tabahus frater eius maior, huic verò Clicarbus eius filius, cui tum suffectus est eius patruelis Tabahus minore cognomine Abucarbus, qui omnes Arabiæ Felicis Principes viros neci tradidit. Suscepto autem totius regni absoluto regimine, suum patruelem præfecit Hagiazi prouinciæ, in qua plures Iudæi degebant, quos pessimè accepit, eoque subditorum prouocauit animos, & iras excitauit, ut nullâ habitâ suo Principi reuerentiâ illum ignominiosè trucidarint. Quod audiens Abucarbus eò cum centum suorum millibus profectus est, vindictam de interfecti patruelis morte sumpturus, totam enim Prouinciam ferro, flammisque deuastare decreuerat. At patruelis tyrannidem, & pessimos mores cum didicisset, re infectâ reuersus est. Hassanus Tabahi maioris filius mortuo auunculo Abucarbo in regno successit. Is Strabo erat, luscus, atque mancus, sed profectò omnium sui temporis strenuissimus, tantæque maiestatis apud suos, ut nemo ipsi contradicere in re quapiam auderet. Confirmatus in regno omnes, qui in sui patris conspirauerant mortem, neci ad vltimum tradidit. Quibus peractis expeditionem in omnes gentes ac nationes parauit, & peragratâ fermè Perside totâ, atque Chorasane, & aliis prouinciis subiugatis, ad Euphratem diuertit, Chaldæam, & Syriam inuasurus. Quod exercitûs du-

ces ac principes animaduertentes summoperè contristati sunt; amplius enim non poterant vxorum, ac liberorum ferre absentiam, & desiderium. At ea erat Regis maiestas, ac seueritas, vt nemo ipsi de huiusmodi re loqui auderet, nec ipse Hamrus eius frater, qui non minori desiderio redeundi ad suos tenebatur. Cùm igitur diu res esset agitata inter Hamrum, & Duces exercitûs de impetrando à Rege reditu, & nemo ausus esset id ad se recipere, Hamro persuadere coeperunt, vt fratre interfecto sibi regni imponeret diadema, quo semper dignior ab omnibus habitus erat. Qui regnandi cupidine allectus in mortem consensit fratris, & accepto Ducum iuramento, dormientem adoritur, & minimè à fratre facinus huiusmodi suspicantem trucidat. Quod percipiens Darainus, qui solus inter Duces parricidium Hamro dissuaserat, infelix regnum, infeliciorem vitam, infelicissimam mortem ipsi prænunciat. Nec sanè deceptus est, quia statim atque regni suscepit gubernacula, ita ab oculis somnus excussus est, vt nec vel momento temporis, quamuis dormiendi langueret desiderio, requiem capere posset. Consultis autem medicis, & Sacerdotibus, hoc suscepit responsum: *Nemo iniuste interfecit fratrem, cui Deus iustus non immiserit vigiliam.* Tunc altâ exclamauit voce: Hoc est consilium Ducum Homairitarum! Sed præter vigiliam tot tantisque laborauit morbis, & calamitatibus, vt nec corpus exonerare posset, nisi à suis feretro ligneo efferretur, ex quo *Lignei* cognomen adeptus est. Quamobrem omnibus exosus factus, vt nec familiares, nec consanguinitate ei coniuncti illum ampliùs ferre possent, eandemque talionis luens poenam à suis interficitur, eiusque regnum suscepit Dushnater facinoris perpetuator, vt Aspahanensis, ac alij Historiographi perscribunt. Quidam post illum regnasse volunt Habelal eius filium, & post hunc illius fratrem nomine Alhareth, cui successit Marthad filius Habelal. Marthad autem iste, quatuor habuit filios, inter quos diuisit regnum, & imposito singulis diademate, Reges eos nuncupari voluit. Isti accepto regno à patre Mecham proficiscuntur, vt nigrum lapidem ex eius asportarent templo, aliudque in Arabiâ felice conderent templum, ad quod peregrinarentur Arabes. At cùm hoc percepissent Cananes, ac reliqui eius regionis Arabes, magnâ vndique collectâ hominum turbâ aduersus quatuor Reges pro suo Templo, ac lapide nigro pugnaturi procedunt. Commisso autem bello tres cecidere Reges, quartus verò captus est. Quid autem fuerit Templum illud, ac lapis niger infra suo loco ostendemus. Supra Regibus substituitur Tabahus filius Hassani, qui ab Hamro fratre fuerat interfectus, vt paulò suprâ diximus. Tabaho nihil magis cordi fuit, aut antiquiùs, quàm vindictam de Cananibus, aliisque Arabibus sumere pro debellatis quatuor Regibus, innumerum propterea cogere coepit exercitum. Quod cùm esset annunciatum Cananibus, qui foedera pacis tractarent, mittunt, & pro singulorum Regum sanguine mille consuetos offerunt Camelos. Hoc quippe tempore Gentilitatis seu seculi ignorantiae Regum sanguinis pretium erat, Ducum verò centum. Tabaho defuncto successit eius filius Hamrus, qui omnes fermè Principes viros, nobiles, ac strenuos quosque suæ gentis peremit. Tantam impietatem ægrè ferens

Rabiha ex prosapia Cahlani secundi geniti Sabæ, eum è viuis sustulit, regnumque occupauit. Sed collectis vndique Homairitis, aliisque gentibus eiusdem factionis aduersus Rabiham, regno depulsus est, substituto Abraha ex Homairitarum genere. Huic successit Sahbanus, qui cecidit in bello, quod susceperat aduersus Madraitas. Interfecto Sahbano sufficitur Alfabah Abrahæ filius, qui cum ducentis militum millibus Madraitas adorsus est, & vindictam de sanguine Sahbani sumpsit. Eo fatis concedente regni deuenit sceptrum ad Dufnaterum hominem alienigenam legitimis depulsis regni heredibus. Potitus regno totus adulteriis, ac turpioribus obscœnitatibus sese dedit, & elegantiores quosque iuuenes, & puellas præsertim regalis stirpis rapiebat, & vi opprimebat. Aliquando nunciatum est ei Zarham cognomento Dunuas ex regia prosapia suæ ætatis esse elegantissimum iuuenem, quamobrem solitâ æstuans libidine ad se illum adduci iubet. Ille parere simulans regis mandatis statim Dufnatero sese sistit. Cùm verò in penetrabile secessissent, educto Zarha gladio, quem sub vestibulis absconditum tenebat, impium, atque exosum omnibus tyrannum è medio sustulit. Pro tam egregio facinore Zarham Regem salutant Homairitæ. Is in regno confirmatus Iudaicam Religionem amplexus est, Euangelio, ac multis Christianorum millibus combustis, & eorum destructis Ecclesiis. Mashudus Scriptor Mahometanus refert in *Præfatis aureis*, quod cùm accepisset Zarha, (qui Iudæus factus Ioseph nominari voluit) in vrbe Nahran prouinciæ Iaman, siue Arabiæ Felicis plures esse Christianos, eò contendit, & accensis fornacibus hinc Iudaicam Legem, hinc ignes Christianis proposuit. Cùm verò multos Christianos in ignem coniecisset, adducta est mulier puerum septem natum mensibus gestans, quæ cùm ignem formidaret, loquutus est ad eam infans inquiens: *Mater, morere pro fide tuâ, nam post hunc ignem nullus erit ignis.* Insigne ac celebre testimonium à Mahometano Scriptore adductum ad Christianæ Religionis confirmationem. Zarhâ defuncto sufficitur Dugiadan vltimus Rex ex Homairitarum genere, in qua familia Arabiæ Felicis regnum perdurasse scribunt Arabum Historiographi annis 2020. Hic notat Ismaël Sciahinsciah in *Historia Gentium*, ex authore *Chronologia populorum*, antiquiores Scriptores non recensuisse omnia nomina Regum Homairitarum, neque quoto tempore singulos regnasse, hinc notatum tempus 2020. annorum cum hætenus enumeratis Regibus fortè conuenire non potest.

Eo tempore Felicis Arabiæ translatus est regnum ad Æthiopes. Huius rei occasio ita fuit, vt referunt supra citati Scriptores. Zarha Dunuas cùm Christianam renunciaasset Religionem, Euangelium combussisset, & destruxisset Ecclesias, ac Christianos ad Iudaismum impulisset, à Rege Æthiopiæ bello petitus est. Is enim Christianæ Religionis zelo permotus, eò Arbatam patruelem cum septuaginta militum millibus misit, qui breui totam obtinuit Prouinciã, magnâ fidei hostium cæsâ multitudine. Fusis Arabibus, & de sua salute desperans Dugiadan sese in mare cum equo præcipitem egit. Atque ita regnum Arabiæ ad Arbatam Æthiopem deuenit, qui regno potitus spolia inter duces diuisit, militibus, ac pau-

peribus neglectis. Quare indignè ferens Abrahā item Æthiops Arbatam occidit, & regnum occupauit. Audiens Nagasius Rex Æthiopiæ necem Arbatae indignatus est maximoperè, iurauitque se montes, & planities sanguine Abrahæ sparsurum. Ille igitur cū tale Nagasij percepisset iuramentum, vas quoddam impleuit ex terra montium, & planitierum, quam suo madefecit sectā venā sanguine, ad Nagasium misit facti multis rationibus contexens excusationem. Quibus placatus Nagasius Abrahæ ignouit. Sunt autem qui scribunt, Zarham Christo Domino nunquā nomen dedisse, sed ex Gentilium castris ad Iudaismum transiisse. Eo defuncto regnum suscepit Iacsum, cui successit Masruc filius Abrahæ, & is fuit Æthiopum postremus, qui regnum Arabiæ Felicis tenuit; rursus enim ad Homairitas deuenit regni sceptrum. Nam cū valdè premerentur Arabes ab Æthiopibus, Saiphum ex Homairitarum genere elegerunt, & aliquā pecuniæ summā collectā ad Cæsarem mittunt legatum, vt aduersus Æthiopes suppetias impetraret. At Cæsar, cū Christianus esset, suas copias aduersus homines religionis eiusdem mittere negauit. Quamobrem Persarum adiit Saiphus Regem Cosdroam auxilia rogans. Sed nec ipse efflagitanti, ac supplicanti acquieuit. Cū verò decem aureorum millia ipsi erogari iussisset, ait Saiphus lacrymis subortis: *Aurum o Rex abs te non postulo, auro enim mihi opus non est, cū totius regionis mea terra aurum sit, & argentum, sed auxilia tantum postulo à Regum maximo.* Tunc miseratione motus Cosdroas postulata auxilia promisit, & lenibus solatus hominem verbis. Dum autem de expeditione agebatur apud Cosdroam, id consilij procerum quidam dedit: Consulo, Rex, ait, in re tam incerta, vt cum homine eos tantum mittas, qui ob patrata crimina morti sunt adiudicati; qui si victoriam reportabunt, accedet in tui Imperij augmentum, sin verò peribunt, tuo honori, aut Imperio nihil decedet. Consilium Cosdroæ, & Principibus viris non parum placuit. Quamobrem carceribus lustratis tria millia, sexcenti viri sunt comperti, qui ad prælium apti habebantur. His strenuum præfecit Rex Ducem nomine Vahraz, qui centesimum tunc & vnum agebat annum, sed viribus adeò in ea ætate pollebat, vt eius arcum nemo præter ipsum tendere valeret. Conscensis igitur nauibus breui secundo vento sinum Persicum traiciunt. Saiphus, qui suum aduentum suis renunciaret, præmisit, cui nullā interpositā morā obuiam occurrerunt ad tempus, & locum condictum supra viginti armatorum millia. His Masruc cum suis copiis obuiam iuit, & cū prius magnum conscendisset Elephantem, postea Equum, tum Mulum, optimum omen sibi augurati sunt Arabes, eò quòd à maiori ad minus animal descenderit exercitus Princeps. Nec vanum fuit omen, quia bello commisso Æthiops miles terga dedit, & Masruc ipsorum Dux telo percussus cecidit. Debellatis Æthiopibus, & in deditionem acceptā vrbe Sagā, portam dirui Vahraz Persa iussit, ne eam inclinato capite ingrederetur. Quod cū executioni esset mandatum, & ingressus præeuntibus regis Persarum vexillis explicatis, ait Saiphus: *Iam actum est de regno Homairitarum in æternum.* His ita gestis, misit Vahraz qui Regem certiorum facerent de victoria reportata ab hostibus; misitque simul eidem au-

ri, argenti, gemmarum, ligni Aloë, Ambraë, aliarumque rerum pretiosarum ingentem copiam. His acceptis, Vahrazo scribit Cosdroas, ut præfecto Saipho prouinciæ, quamprimùm in Persidem remearet. Saiphum infinitis encomiis exornarunt Arabes, & carminibus celebrarunt, cum ob recuperatum regnum paternum, & patriam libertati restitutam, tum ob dona, ac munera, quibus multos liberalissimè donauit. Verùm non diu fruitus est regno, quod tantis laboribus, & periculis occupauerat, quia quos inter intimos, ac familiares admiserat Æthiopes, dolo eum interemerunt. Cosdroas autem hoc percipiens nequaquam Reges in Arabia constituere voluit ampliùs, sed Prouinciã per Gubernatores suos regere statuit, quorum postremus nomine Badhan sub Pseudopropheta Mahometanam Religionem professus est. Atque hæc de Arabiaë Felicis Regibus ex Arabum Scriptorum monumentis excerpta pro ratione præsentis nostri instituti sufficiant.

DE HIRÆ, SIVE ARABIÆ MARITIMÆ Regibus.

CAPVT SECVNDVM.

P R I M V S, qui in Hirã prouincia regnauit, quemadmodùm tradunt Ismaël Sciahinsciah, Sciahrestamus, Sahidus Africanus, & alij in suis Historiis & Chronicis, fuit Malechus filius Faëmi, filij Ganemi, filij Dus, filij Adnani, filij Abd-allahi, filij Vahrani, filij Caabi, filij Hareti, filij Caabi, filij Malechi, filij Nafri, filij Lazadi, ex nepotibus Cahlani secundi generiti Sabæ, regnauitque ante tempora Cosdroarum Persidis. Ei succedit ipsius frater Hamrus, cui eius ex fratre nepos suffectus Giadima, id est *Leprosus*, & eo nomine dignoscebatur, quia dudùm leprâ laborauerat. Hic Persarum debellauit Reges, multasque circumuicinas subiugauit gentes. Sub iis temporibus Mesopotamiam regebat, superioresque Chaldææ Euphrati adiacentes regiones, ac Orientalem Syriam vir quidam Amalcita nomine Hamrus, quocum acerrima commisit prælia Giadima, cui tandem victoria cessit Hamro occiso. Huic, cum nullos liberos mares reliquisset, suffecta est filia Naiela cognomine Reba, mulierum suæ ætatis speciosissima, sed non minori prudentia prædita erat. Quæ cum sibi, regnoque non parùm timeret, ac præsertim à Giadima, duas ad vtramque Euphratis ripam construxit vrbes munitissimas. Ex ea verò, quæ solitudinem respiciebat, quam sororis commiserat curæ, secretum suffoderat cuniculum ad desertum vsque, ut quoties necessitas exigeret, eò saluti confuleret. Rebus ita dispositis, sese ad paternum sanguinem armis vindicandum conuertit: sed sorori consilium non fuit probatum, quia belli, inquit, finis & exitus incertus est, sæpè in debiliores inclinat partes, sæpiùsque fauet iniustis. Quamobrem, sanius, certiusque consilium est meâ sententiâ, ut dolo hostem perimas, quod facilè obtinebis, si ipsi signifi-

bis per legatos, te maximoperè eius exoptare connubia, vt ex duobus regnis vnum fiat inexpugnabile. Consilium minimè Reginæ displicuit, legati mittuntur, annuit libentissimè Giadima, qui ipsi erant à consiliis id approbant præter vnum Cosairum, qui muliebrem legationem nequam dolo carere reclamabat. Sed vnus spreto, cæteris consilio stetit Rex, eoque quamprimùm proficiscitur. Cùmque regni Rebæ esset ingressus limites, obuiam habuit Reginæ nuncios cum ingentibus donis eius erga Regem animum, & amorem attestantibus. Tunc Rex Cosairo, qui tale connubium dissuaserat, ait: Quid nunc tibi videtur? Cui ille: animalia priùs alliciuntur escâ, tum capiuntur. Contra fatorum decreta, subdit Rex, nihil valent mortalium consilia. Vltro itaque procedenti, & ad Regiam Rebæ appropinquanti urbem infinitus propemodùm occurrit equitatus, tunc quasi suorum malorum præfagus animus intrepidus olim iam in medio pectore tremere cœpit. Consilij inops ad Cosairum conuersus ait: Quid nunc tibi consilij restat? Respondit Cosairus: Consilium post dorsum reliquisti, nunc illud ante quæris? Sed quid tibi in tanta necessitate videtur, ait Giadima: Quid obtendit is equitatus, honorem, an Reginæ dolum? Cui Cosairus: Si equitatus, postquam salutatus fueris, præbit ad honorem tibi deferendum, eum missum credas, nullusque subest dolus: at si vtrumque tuum claudet latus, certissimum insidiarum hoc erit signum. Salutato igitur Rege, vtrumque latus longo ordine clausit equitatus. Cosaire tunc rex ait: Consilij, & remedij quid tibi superest? Conscende, respondit, equam tuam Hasam, in qua sola nunc tua reponenda est salus, incitatoque cursu tua repete regna, nam ad similes hæc est reseruata casus. Equa ista tantæ velocitatis fuisse fertur, vt nullus equus, vel equa in tota esset Arabia, quæ illam aut anteuertere, aut pertingere posset. Eâ igitur conscensâ concitato cursu sua regna repetit Giadima, & quamuis ybique equitum paratæ essent insidiæ ad capiendum fugientem, id frustra tentatum est ob equæ velocissimum cursum. Sed fata aliter disposuerant, vt prædixerat ipse. Nam postquàm per triginta millia passuum cucurrit equa, tandem stetit mingendi compulsa necessitate, atque ita Rex capitur ab insidiis ibi paratis, & ad Rebam ducitur Reginam. Quæ statim eius secari venam iubet, & euacuato sanguine moritur.

Giadimâ defuncto successit Hamrus eius ex sorore nepos. Giadima enim sororem habuit suæ ætatis pulcherrimam, vt scribit Sciahinsciah, & Sciahrestanus, nomine Racas. Hæc Hadium Regis pincernam deperibat, ac ille vicissim ipsam. Amoris igitur illa impatiens Hadio dixit: Cùm Regem aliquando ebrium, ac lætum videris, pete me in vxorem. Ille itaque occasione nactâ sibi non defuit, sed cùm Rex esset quandoque lætissimus, ipsique dixisset: Quæcunque dona, & munera à me petieris pro lautissimis vinis, quæ mihi comparas, habebis, respondit illi: Vnum instar omnium rogo, vt mihi Racas sororem tuam concedas in vxorem. Rex itaque vino lætus nullis interpositis moris Notario adscito matrimonij contractum scribi iubet, & eâdem nocte consummari voluit. At sequente die excusâ ebrietate, & dolum subesse coniectans Hadium ca-

pite plecti mandat. Et cùm sororem reprehendisset, regi his versibus respondit illa;

*Me nescientem matrimonio tradidisti,
Et mulieres, ut me ornarent, induxisti,
Hoc non mihi, sed mero est tribuendum,
Ebrietati, tuaque stultitia.*

Ex eo matrimonio elegantissimum habuit Racas filium non minus sibi, quàm regi gratum, quem Hamrum vocarunt, & regio cultu educari curarunt, tanquàm regni heredem, si regia deesset proles. Multa de Hamro isto fabulantur Arabes, deque illius raptu à Geniis, quæ prolixitatem vitantes omittimus. Hamrus Cosairi, de quo supra dictum est, insidiis Rebam Reginam vitâ & regno spoliauit Giadimæ Aui vindictam sumens. Hamro extincto eius succedit filius nomine Amrilcais cognomine Albadi, id est principium. Eo defuncto substituitur Hamrus illius filius, & huic Aus filius Calam Amalacita, cui successit Amalacita alius anonymus. Post hunc regno restitutus est Amrilcais secundus ex Hamri prosapia, cognomine Comburens, quod primus Arabum supplicium ignis induxit. Quo extincto regnum suscepit Alnaamanus eius filius, & est ille, qui duo illa palatia in tota Arabia celeberrima, & admiranda construi curauit, quorum vnum appellauit *Hawizanec*, alterum verò *Sadirum*. Huius ædificij causa fuit. Iazdargedo Saporis Regis Persarum filio nulli diu vivebant liberi, sed quotquot nascebantur, moriebantur statim. Consilio igitur Medicorum ad Alnaamanum mittit Bahram Giur suum filium, ut illum educaret, ubi cœlum totius Arabiæ saluberrimum. Alnaamanus igitur, ut morem regi Persarum gereret, in loco omnium saluberrimo, & cunctarum affluentissimo deliciarum ea condidit Palatia. In illorum ædificiorum structura usus est Alnaamanus operâ Sanmari Architecti peritissimi, qui cùm omnes videret eius admirari & laudare opus, dixit: Si dignam opere mercedem mihi promississet Alnaamanus, profectò tale excitassem ædificium, quod moueretur ad motum Solis. Quo indignatus Alnaamanus eum præcipitem agi iussit, quod causâ non postulata mercedis, tam admirabile ædificium non condidisset. Alij ferunt, eum dixisse: Palatia illa eâ arte esse constructa, ut vno lapide, quem ipse solus sciebat, amoto, totum corrueret ædificium. Cui Alnaamanus, ne igitur aliis indices tantum arcanum meritis plectito poenas; quo dicto, illum præcipitem egit. Quodam autem die ingressus Alnaamanus hortos, qui circa ea palatia latè extendebantur, & florum contemplatus colorum, specierum, ac pulchritudinis varietatem ad suos dixit: Hæc mira pulchritudo tenditne irreparabiliter ad corruptionem, & finem? Marcescetne hæc elegantissima species? Cui, maximè, aiunt, & præterita sunt nobis futurorum certissima exempla. Quodnam igitur, subdit ille, bonum ab eo regno expectandum erit, cuius finis est corruptio? Statimque, hoc dicto, ad loca deserta se contulit, regno abdicato, & vitam eremiticam usque ad mortem ibi egit. Alnaamano sufficitur filius eius Almender, qui vitam produxit usque ad tempora Pheruzi filij Iazdargedis regis Persarum. Eo extincto regnum suscepit eius filius Alasuad, qui reges Gassan debellauit,

eorum expugnato regno, & suæ ditioni addito. Hic sibi successorem reliquit fratrem Almenderum, cui successit Halcama ex eadem stirpe, sed non linea. Post hunc regnum suscepit Amrilcais filius Alnaamani, qui ad eremiticam vitam se contulerat. Illo extincto successit eius filius Almender, & huic eius filius Hamrus, tum eius frater Kabus, & illi alter frater Almender. Eo defuncto sufficitur Alnaamanus eius filius cognomento Abukarbus, qui Christo nomen dedit cum matre Salma, regnavitque viginti duobus annis, ceciditque in bello, quod causâ Religionis cum Cosdroa Bazuizo rege Persarum suscepit. Alnaamani mors nequaquam bellis finem imposuit inter Arabes Christianæ Religionis, ac Gentiles, quorum partibus fauebat Cosdroas, sed incrementum potius dedit, donec tandem Cosdroas prævaluit, & hominem suæ factionis, & persuasionis præfecit Prouinciæ nomine Aias. Sexto mense regni Aias suum Alcoranum Pseudopropheta Mahometus, ut diuinam legem sibi à Deo traditam euulgandam hominibus prædicare coepit.

DE REGIBVS GASSAN.

CAPVT TERTIVM.

SVAM Gassanitæ originem ducunt ex Arabia Felice, ex progenie Cah-lani secundi geniti Sabæ, ut scriptis suis prodiderunt supra citati Arabes Scriptores. Isti Arami fluminis, de quo supra dictum est, fugientes illuvionem ad Syriam Arabiæ conterminam appulerunt, & diuertentes ad fontem quendam nomine Gassan, ex eo Gassanitæ postea cognominati sunt. Eam prouinciam necessitate impulsu breui debellarunt, & expulsis incolis, eorum occuparunt sedes. Primus, qui hos inter regis insignia usurpauit, fuit Giafena quadringentis, siue ut quidam malunt sexcentis sexdecim annis ante Mahometismum. Eo extincto eius constituitur filius Hamrus, qui, ut scribit Ismaël Sciahinsciah, multa condidit in Syria Monasteria, inter quæ celeberrima habentur Monasterium Giabi, Monasterium Iob, & Monasterium Hend. Huic successit filius Thaalabæ, tum huius filius Hareth, tum Giabela Harethi filius, qui pontes quamplures construi curauit. Ipsi succedit filius Hareth, habitauitque urbem Balka, in qua mirabiles construxit aquæductus. Sequitur post hunc Almender maior filius Harethi, filij Giabelæ, filij Harethi, filij Thaalabæ, filij Hamri, filij Giafenæ. Almenderi regnum suscepit eius frater Alnaamanus, cui successit huius etiam frater Giabela, & huic alter frater Alaiham, qui construxit Monasterium Sacham, & Monasterium Prophetiæ. Post hunc rex constituitur Hamrus filius Harethi eius frater, quem subsequutus est Giafena minor Almenderi maioris filius. Hic Hiram prouinciam igne incendit, ac ideo posteri eius Incendiarij sunt dicti. Ipsi successit eius frater Alnaamanus minor, filius Almenderi maioris, qui successorem habuit Alnaamanum filium Hamri, & is filium Giabelam. Post hunc regnum suscepit Alnaamanus filius Alhaimi, tum eius frater Hareth, tum huius filius

Alnaamanus, tum eius filius Almender, tum eius frater Hamrus, tum horum frater Hayerus, tum huius filius Hareth, quem sequutus est Giabelâ eius filius, & hunc eius filius nomine quoque Hareth, cui substitutus est eius filius Alnaamanus. Post istum autem regni gubernacula suscepit Alaiham filius Giabelâ, & post hunc eius frater Almender, tum alter frater nomine Sarahilus, cui successit frater alius Hamerus. Eo autem extincto eius substitutus est nepos Giabelâ, tum Giabelâ filius Alhaim. Is fuit vltimus Gassanitarum rex, qui Mahometanam perfidiam sub Hamro Benachattabo secundo à Mahometo Chalifa, amplexus est.

DE REGIBVS ALHAGIAZI,
sive Giarham.

CAPVT QVARTVM.

ALHAGIAZI Arabiæ prouinciæ reges Giarham cognominantur ex primi sui regis nomine. Is autem erat ex filiis Cahtan Iarabi fratris, qui toti prouinciæ nomen dedit, vt supra notauimus. Giarhamo successit eius filius Habd-talil, & huic Habd-almadan filius Gianfciam, cui eius substitutus est filius Nafela, & huic eius filius Habd-almasih, id est, *seruus Christi*, tum Masnad, Hamrus, Hareth, Hamrus, Basar, Masnad, qui postremus in Gente Giarham regnum tenuit. Huius Gentis multorum regum nomina & memoriam antiquitas deleuit. Ex his Ismaëlem duxisse vxorem, ferunt Arabum Historiographi. Multa adhuc de Arabibus essent nobis dicenda hîc, sed instituti nostri præsens ratio id non patitur, nec reliqua nunc temporis permittit iniuria.

FINIS.

PARISIIS,
IN TYPOGRAPHIA REGIA,
CVRANTE SEBASTIANO GRAMOISY,
Regis ac Reginæ Regentis Architypographo.

M. DC. LI.

851 843
P.P. Cam

L. XV. 2

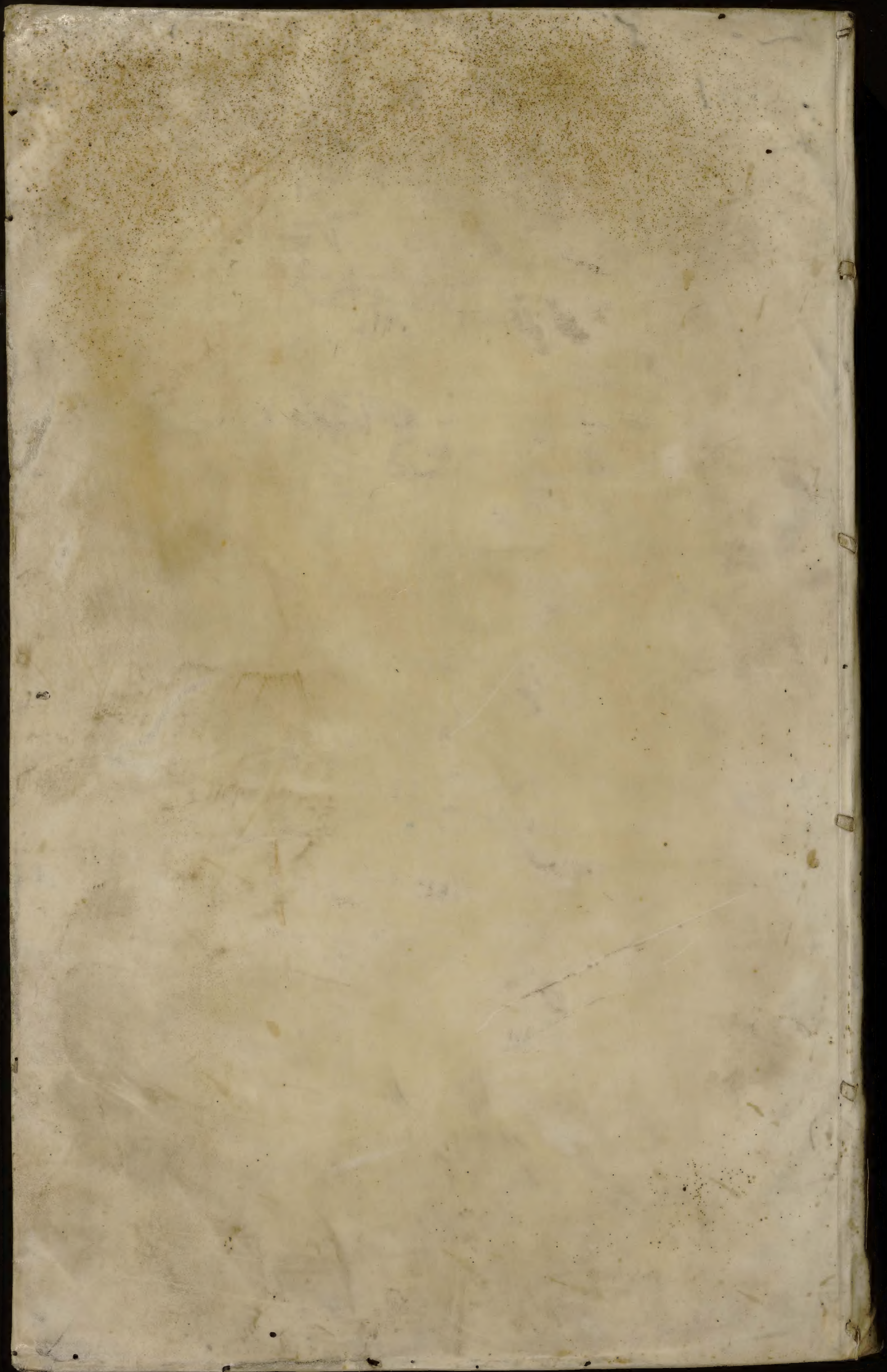

851 873 Bibliotheca 16.000,-
P.P. Camaldulensium in Bielany

Depozyt w Bibliotece Jagiellońskiej

09566

Historia
Naturalis
Brasilie

L - XV - 2